

Gesner, Conrad. Apparatus et delectus simplicium medicamentorum : De compositione medicamentorum secundum genera, ex Paulo Aegineta. De compositione medicamentorum secundum genera universalis methodus, ex Galeno. Omnia nunc primùm aedita, cùm medicis, tum pharmacopolis omnib. apprimè necessaria ...

Lugduni : Apud Joannem & Franciscum Frellonios, 1542.

Cote : 38721

APPARATVS

B.

ET DELECTVS
SIMPLICIUM

MEDICAMEN-
TORVM.

Harbette

DE COMPOSITIONE

Medicamentorum secundum

Genera,

EX PAULO Aegineta.

DE COMPOSITIONE

Medicamentorum secundum Genera

vniuersalis methodus, ex

GALENO.

OMNIA nunc primùm edita, cum Medicis, tum
Pharmacopolis omnib. apprimè neces-
saria, Auctore

CONRADO GESSNERO Tigurino.

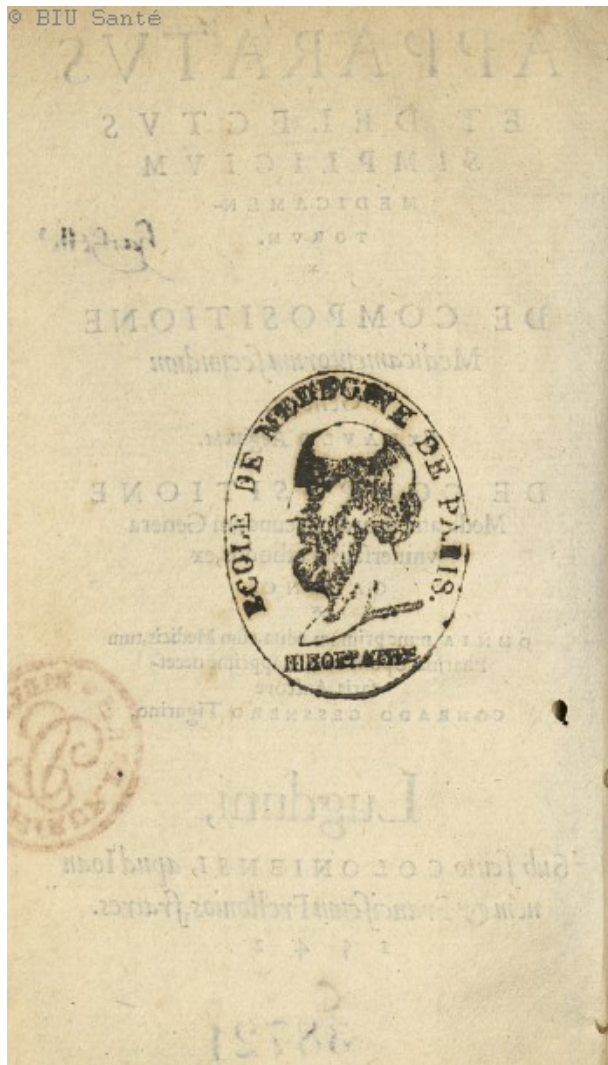
Lugduni,

Sub scuto COLONIENSI, apud Ioan-
nem & Franciscum Frellonios, fratres.

1 5 4 2

C
38721

CLARISS. MEDICO,
D. CHRISTOPHORO
CLAVSERO
CONRADVS GESSNERVS
S. P. D.

OLENDA profecto res,
multaq; reprehensione di
gna, Christophore uir do
ctissime, cum nostro secu
lo artes. ac disciplinae o
mnes, barbaram quaeque
suam exuerint leberidem, & tanquam uere
nouo eruditorum ceu fauoniorum afflatu fe
lici reuifcere ceperint: solam adhuc Me
dicinam nondum undiq; uetus illud exuuium
exuiffe. Haud secus quam cum puerpera fae
liciter quidem enixa partum est, secundis ue
ro haerentibus adhuc affligitur: Ita Paeonia
disciplina in lucem nuper edita est satis in
tegre, nisi aliqua eius pars lateret adhuc in
tenebris condita. Quae nam uero ea est? Illa
omniu prima, quae iuuenescere primum de-

bebat: illa in primis necessaria, quod ad frequentem usum attinet, ac instrumenti rationem: illa cuius auctores in utraque lingua nitidissimos & eloquentissimos habemus. Nempe quae Medicamenta simplicia rectè cognita, suo in genere præstantissima quæque seligit, usui lecta probè parat, siue simplici, siue cum alijs iuncto. Minimè te fugit hucusque è fæculentis barbarorū lacrimis, quicquid huiusmodi Apparatum attinet, præteritis antiquiorū doctiorumq; fontibus, haustum esse. Hanc ego tandem fortunam misertus Medicinæ nobilissimæ, tanquam alicuius heroinæ in fœdam miseramq; seruitutem indignis modis redactæ, quantiscunque possem hoc tempore copijs succurrere uolui, inq; pristinum ingenuitatis statum asserere. Tolerandum quidem utcinque existimasset, si dictis tantum barbaris ueluti conuijs inclyta herois fuisset affecta, nisi purissimo etiam eius integerrimoq; corpori iniurias inferri animaduertissem. Itaque uirium mearum non igna-

rus,

rus, periclitari tamen egomet malū, quā
sciens uidensq; ipsam in periculo solam dese
rere. Mox suppetias ad hoc ex antiquis col
legi, Dioscoride cumprimis, eaque Mesuēi
parte, quæ iam antea eruditissimi uiri Ta
gautij opera politius exculta fuerat. Hoc e
nim enixè cupio, hoc unicum instituo, ut phar
macorū officinæ rectè sint constitutæ. Pro
inde simplicia primū medicamina, tum quæ
Dioscorides, tum quæ alij Græci Latiniq;
insignia tradiderant, in enchiridion redegi,
historia quidem fusè explicata, uiribus au
tem breuissimè iuxta Pauli Aeginetæ ferè
præsriptum. Eorundem alio opere solas no
menclaturas uarijs linguis exposui, uideli
cet Latina, Græca, Germanica atque Galli
ca. Rursus alio libello succidanea, quæ mu
tuos & æquales usus sui exhibent, conscri
psi: omnibus in Pharmacopoliorū utilitatem
elaboratis, ut simplicium nomina, historiam,
reciprocationem, delectum, apparatusq;
haberent. Quæ si non perfeci, saltem cona

tus sum. Interim hoc labore fruantur Sep-
tarij, hinc interim proficiant, donec uel ipse
colophonem imposuero, uel alius quissiam,
cui hæc rudimenta sint absoluedi à se ope-
ris. Habebunt ex hoc libro pharmacorum
institores ea signa quibus in suo quodque ge-
nere præstantissimum deprehendant, co-
quendi, lauandi, urendi, eliciendique succos
rationem, & alia huiuscemodi necessaria co-
gnitu. Quòd si adhuc composita medica-
menta illustrentur, quomodo apud ueteres
sint appellata, qua ratione parata, haud ui-
deo quid aliud à pharmacopolis desydera-
ri debeat, aut possit. Sunt sanè permulta
quæ uulgo barbaris nominibus iactantur, an-
tiquitus à Græcis deducta, multa à recen-
tioribus quidem Græcis, politius tamen in-
tegriusque multo, quàm usurpentur hodie,
tradita: sed in tanta nominum barbarie, cor-
ruptaque rerum confusione plerosq; latent.
Ea quoque breui enucleata, Latine descri-
pta ex ueteribus, ueraque methòdo compo-
sita

DEDICATORIA.

sita studiosis impertiar, si hæc illis placuisse animaduertero. Visum est autem huc adiungere uniuersalia Aeginetæ de medicamentorum secundum genera compositione præcepta, eiusdemque argumenti generalè Galeni doctrinam, particularibus ferè cunctis reiectis: partim ut liber magnitudine nõ excederet, sed breuitate sua legentium animos inuitaret, alliceretque: partim quòd multa inuilia, non ab ipso Galeno, sed alijs passim doctis atque indoctis composita uiderentur. Facile autem fuerit simplicium materiam, ac uniuersalem methodum callenti, particularia ad quoscunque affectus medicamina consistuere. Item in alio opere quod iam breuè edendum pollicitus sum, seorsim omnes saltem insignes particulares cõpositiones memorabo. His omnibus de causis generalè solum tanquam epitomen Galeni librorum de compositione *ϛ* γ'ον, hoc loco tradere operæ pretium iudicauit: paucis exceptis ex quorum descriptione reliquorũ etiã apparatus

EPIST. DEDICAT.

Seplasiarij conijcerent, exemplaremque aliquam exercitationē haberent. E cæteris Galeni scriptis nullum scio pharmacopolis necessarium lectu, nisi qui Theriacam mixturam præparât, ut primus de antidotis, quem diligenter iterum atq; iterū euoluant omnes adhortor. Tibi uero in primis hoc quicquid est, eruditissime uir Christophore, mihiq; colendissime, uolui dedicatū, idq; iure optimo, cum inclyta urbs Tigurū cōmunis utriq; patria te fœlicissimum sui ἀρχιτρον habuerit. Præterea D. Albertus Belfortis Rhæus uir in omni disciplinarum genere absolutus, medicine iuxta & philosophiæ peritiss. cuius hic aliquot diebus, quæ eius est humanitas, summa familiaritate sum usus: hic inquam cum quotidie in honorificâ tuî mētione simul incideremus, effecit quò minus tui obliuisci potuerim. Accipies igitur bono animo, & pro eruditione tua si quid mutādū, demēdū, adijciendum ue uidebitur, facies. Vale. Lugduni in peregrinatione, 1541. Idib. Ian.

Index in Apparatum

Simplicium & Generalium Medicamentorum.

A			
Absinthium	pag. 3	Aeris squamma	10
Absinthij dosis & de lectus	ibid.	Aes ustum	11
Acacia	4	Aeris coctio	126
Acaciæ delectus	ibid.	Aeris scoria	11
Acopa	133. & 273	Aerugo rasa	ibid.
Acopa calefaciētia quibus constent, quibusq; conueniant	133	Aeruginus coctio	125
Acopa emollientia quid præstent	ibid.	Aerugo scolecia	12
Acopis que misceantur	275	Agaricum	13
Acoporum spissitudo que esse debeat	133	Agarici mali notæ	14
Acorum	4	Agglutinamenta	121
Adeps omnis & seq.	4. & seq. 264	Alcyonij quinque genera	14
Adipum differentiæ	261	Alfesceræ dosis	27
Aeris flos	9	Aloë	15
Aeris flos quomodo in emplastris cog debeat	127	Aloës optimæ notæ	ibid.
		Aloës coctio	126
		Alumen 16. & quomodo in emplastris cog debeat	126
		Alypia unde dicta	112
		Ammoniacum	17
		Ammoniacy coctio	127
		Amomum	17

I N D E X.

Amomis	17	Atramentū librarium	23
Amurca	18	Atramentū sutoriū	ibid.
Amygdalæ dulces	ibid.	Atramenti sutoriij coctio	
Amylum	ibid.	126	
Anisum	ibid.	Auripigmentum	24
Anacollemata	123	Auripigmenti coctio	126
Antipathes	41	B	
Apochyma, pix nauibus		Balanus myrepisce	25
derasa, quomodo in em-		Balsanum	ibid.
plastris coq̄ debeat	127	Bdellium	26
Aqua	18	Bdellij coctio	127
Argenti spuma	19	Ben delectus	25
Argenti spumæ coctio	126	Bitumen	27
Argenti spumæ usus & ui		Bituminis coctio	127
res	155	Bryon	69
Argenti spumæ crudæ u-		Bryonia	27
sus	161	Britanica	ibid.
Argenti spuma & reliqua		Buprestes	ibid.
metallica quomodo ab-		Butyri fuligo	ibid.
luantur	162	C	
Argentum uiuum	21	Cadmia	28
Aristolochia	ibid.	Cadmæ coctio	126
Aristolochiæ delectus &		Calamus odoratus	30
dosis	22	Calx uiua	ibid.
Armenius lapis	ibid.	Cantharides	ibid.
Armenici dosis	ibid.	Cardanomonum	31
Asarum	ibid.	Cartami delectus & dosis	
Asius lapis	23	39	
Aspalathus	ibid.	Casia	31
		Casia	

I N D E X .

Casia fistularis, quam Graeci ueteres ignorarunt	31	Chrysocholla	ibid.
Castorium	32	Cicuta	37
Cedrus	ibid.	Cinnabaris	ibid.
Cedria	ibid.	Cinnanomum	ibid.
Centaurium magnum	ibid.	Cnicus	39
Centaurium minus	ibid.	Cnidij granum	110. do=
Centaurij utriusque dosis & delectus	33	fis	111
Cera in emplastris coqui debeat	128	Coccum	39
Cera candida quomodo fit	54	Ceruleus lapis	39. &
Cerae cum oleo in medicinae quus modus esse debeat	132	43	
Ceratomalagmata	274	Collyria	121
Cerui cornu	34	Collyriorum liquidorum materia	123
Cerussa quomodo fit quae melior modo in emplastris coqui debeat	34	Colocynthis duplex genus	40
Chalcitis	36. & quomodo in emplastris coqui debeat	40	
Chamaelea	110	Colocynthis medullae praeparandae modus.	
Chelidonium	36	ibidem	
		Conchyliorum coctio	130
		Conyza	41
		Corallium	ibid.
		Costus	ibid.
		Cotoneamala	42
		Crocodili terrestres simulae siue Crocodilea	ibid.
		Crocomagma	ibid.
		Crocum	42. & 43
		Cucurbitula syluatica diligentiissime terenda	40
			Cya

I N D E X .

Cyaneus, siue Cœruleus lapis	43	Emplastrorū materia	123
Cyclamen	44	Emplastrorum differentie	124
Cypirus	ibid.	Emplastra catagmatica	102. & 124
Cyphi thymiana	45	Emplastra cicatricem du-	124
Cyprus	ibid.	centia	124
D			
D Acrydion	98	Emplastra colletica	ibid.
Diphryges	45. &	Emplastra quæ cōcoquunt	ibid.
quomodo in emplastris			
coquatur	130	Emplastra digerentia	ibi
Dipsacum	46	dem &	257
Dracunculus	ibid.	Emplastra emollientia	ibidem
Dropax duplicem recipit		Emplastra enema	125
preparationem, materiā		Emplastra extrahentia	
acopis & emplastris			
confinem	133		124. & 257
Dulcis radix	46	Emplastra quæ leniunt	125
E			
E benus	46	Emplastra pus mouentia	
Elaterium	47	ibid.	
Elaterij durationis tempus		Emplastra siccantia	124
48		Emplastrorū uiridium u-	
Elleborus uomitione pur-		gat	179
gat	113	Emplastrorum uiridium	
Elleborus albus quomodo		commixtio, & propor-	
preparandus	ibid.	tio	180
Elleborum fortissimo duci		Emplastra quomodo uiri-	
æquatur	ibid.	dia fiant	182
			Em

Emplastri uiridis simplicis	spuma & cerussa	164
confectio & uirtus	Emplastri eiusdē pōd.	166
Emplastrum melina	Emplastrum candida quomo	
Emplastrum rufa, quæ ἰχθυῶ	do componenda aduersus	
μα, id est incerti coloris	ulcera, cocoēthe, & cica	
dicuntur	tricem difficulter admit-	
Emplastrum rufum Galeni	tentia	167. & seq.
190	In Emplastris colorum ua-	
Emplastrum cicatricem indu-	rietas	171
centia	Epithemata	131
Emplastrum cephalica	Epithymum	48
Emplastrum propriū cepha-	Epithymi dosis	49
lica	Eruina farina	ibidem
Emplastrum glutinantia	Euphorbium	ibidem
Emplastrum nigrum	Euphorbij dosis	50
Emplastri nigri coctio ibi.	F	
Emplastrum pharmacum ἰχθ	FAex	50
χαλκίτιος 143. & seq.	Fel	51
Emplastrū ex argenti spu-	Fici lixiuum	ibidem
ma preparatum	Fici syluestris & satiuæ	
Emplastrum candidū quo-	succus	ibidem
modo fit	Fœniculi succus	ibidem
Emplastrū ex argenti spu-	Fœnumgræcum, & eius cō	
ma & hydrelæo	fectio ex Aëtio	52
Emplastrū ex argenti spu-	Fucus marinus	ibidem
ma & oxelæo	Fuligo	ibidem
Emplastrum ex argēti spu-	Fumaria	ibidem
ma & œnelæo	Fumariæ exhibitionis mo-	
Emplastrum alba ex argenti	dus	53
	Gaga	

I N D E X.

G		Hyoscyamus	ibidem
G Agates lapis	53	Hypocisthis	58
G albanum 53. & quo modo in emplastris co-		Hyssopum	ibidem
quatur	128	I	
Galenii documentum de lapidibus abluendis	22	I cthyocolla	55
Galla	54	I ndicationes ad ulcera curanda	255
Gallinacei ueteri ius	ibid.	Indicum	59
Galli gallinacei delectus	54	Inunctionum alie simplicium, alie compositae	135
Gallinacei decocti dosis	55	Inunctionum simplicium materia	ibidem
Genista	102	Iris	59
Gentianae succus	55	Iris Mesuae	ibidem
Gingiber	ibidem	Iris Florentina	60
Glās unguetaria 25. &	55	Iuncus odoratus	ibid.
Glutinum	55	L	
Glutinum piscium	ibid.	L ac	61
Gramen	56	L actuca sylvestris	ibid.
H		Ladanum	61
H aematites	56	Lana et lanarum medicina	62
H elenius	57	Lapidum coctio	130
Hermodactylus	ibidem	Laserpitium	62
Herbae quomodo emplastra ingredientur	130	Lathyrus	63
Hermodactylis legendis tempus accommodum	ibid.	Lentiscus	ibidem
Hermodactylus rotundus		Ligusticum	63
ibidem		Lilium	ibidem
Horminum sylvestre	57	Lora	ibidem
		Lycium	

Lycium	64	bdana	163
Lyncis urina, siue Lyncu- rium	ibidem	Medicamenta specialia	198
M		et seq.	
Agnes	65	Medicamentorum ex me- tallicis confectio, ad ner- uorum uulnera	219
Malabathrū	ibid.	Medicamentum ex euphor- bio	225
Malagmata	259	Medicamentum ex liquabi- libus	230
Malagmatum genera	131	Medicamentum ex ladano	252
Mandragoras	65	Medicamenti emplastrodis compositio	250
Manna	66	Medicamentum mediocre ibidem	
Mannæ adulteratio	ibid.	Medicamentū liquidū	263
Mannæ thuris coctio	128	Medicamentis siccis, in ul- ceribus ad cicatricē egrē uenientibus et malignis, quomodo utendū sit	246
Marchasita	43	Medicamina malactica pri- mi ordinis	267
Marrubium	66	Medicamina malactica se- cundi ordinis	268
Mastiche	ibidem	Medicamina relaxata	270
Meconium	79	Medicamentum consisten- tiæ ordo	273
Medicamenta arida	118	Medulle	67. et 265
Medicamēta stomatica	120		
Medicamentorum stomati- corum usus uarius	ibid.		
Medicamenta quæ empla- stra ingrediuntur quomo- do coquantur	125		
Medicamenta qui probè cō- positurus est, quæ præsci- re eū cōuenit	138. et seq.		
Medicaminum composito- rum usus	140		
Medicamentum ex moly- bdana			
			Mel

Mel	67	Nardum Celticum	72
Melanteria	ibidem	Neruorum uulneratorum	
Melilotos	68	curationis modus	198
Mesue error	93	Nitrum	72
Mesue somnium	112	Nitri spuma	73
Metalla que liquefiunt	156	Nitri coctio	130
Metallorum frictio cum aceteto ad solem	177	O	
Mezereon	III	Oenanthe	73
Mezerei dosis	ibidem	Oesypum	ibidem
Minij coctio	126	Oleæ Aethiopicæ lachryma	74
Misy quomodo emplastra ingrediatur	129	Oleum candidum	ibid.
Molybdæna	68	Oleæ syluestris succus	75
Molybdoides lapis	83	Oleum Sicyonium	ibid.
Mori succus	68	Oleum Omphacinum	76
Mori radix	ibidem	Olei cum cera in medicamentis quis modus esse debeat	132
Muscus	69	Olei differentie	178
Myrobalani Cepuli, Emphelatici, Belethzici, Nigri	69	Oleum tenuissimum	209
Myrrha	70	Olei coctio	129
Myrrha coctio	129	Oleum simplex acopon	274
Myrrhatrogodytica	70	Omphacium	76
Myrrha Bæotica	ibidem	Opium	76. & 79
Myrtus	71	Opopanacis coctio	129
Myrtidanum	ibidem	P	
Nardi genera	71	Palma Elate	77
		Palmarum nuclei	ibi.
		Panaces	ibidem
		Panis	

I N D E X.

Panis porcinus	44	guia	ibid.
Pancreatium	78	Pissasphaltum	ibid.
Papaueris calyces	ibid.	Pityusa	ibid.
Papaueris nigri capita &		Pityusæ modus	112
folia	78.79	Pix arida	81
Papaueris lachryma quo-		Picis coctio	129
modo emplastra ingre-		Plumbaginis coctio	ibid.
diatur	128	Plumbum elotum	82
Pastillorũ tres species	117	Plumbum ustum	ibid.
Peplis	79	Plumbi usti coctio	129
Pepo	ibid.	Plumbi recrementum	83
Peucedanum	ibid.	Polium	ibid.
Pharmaca abstergentia		Polypodium	ibid.
184. & seq.		Polypodij notæ	ibid.
Pharmacum ex columba-		Pompholyx	84
rum stercore	233	Pompholygis coctio	126
Pharmacũ ex herbis	234	Populus	87
Pharmacorum sumptuoso		Propolis	ibid.
rum confecturæ ad ner-		Propolis coctio	130
uos uulneratos	235	Pruna	87
Phrygius lapis	80	Pruna prandium inchoa-	
Phu	ibid.	re debent	88
Piceæ fuligo	ibid.	Prunorum decocti modus	
Picis liquidæ fuligo	ibid.	ibidem	
Picinum oleum	ibid.	Pseudocasia	31
Pini fuligo	ibid.	Pseudocinnamomum	38
Pinorum cruc.æ	27	Psoricum	88. & 36
Piper nigrum	81	Psyllium	88
Piscium fluuiatilium pin-		Psyllium commẽdatur se-	

I N D E X.

mine	ibid.	Rhaponticum	ibid.
Pumex	ibid.	Rhu	ibid.
Punicis coctio	130	Ricinus	ibid.
Punicum málum domesti-		Rosarum succus	92
cum & sylvestre	88	Rosei pastilli	ibid.
Pycnocomon	ibid.	Rosarum quæ præferenda	
Pyrites	44. & 89	ibidem	
	Q	Rosæ damascenæ	93
Q uo tempore, quibus		S	
locis stirpes legere		Agapenium	93
conueniat	1	Sagapenu optimũ	94
	R	Sagapenum purgatorium	
R adicum coctio	130	non est	ibid.
Resina liquida è pinu		Sagapeni coctio	130
& picea	89	Sal	94
Resinæ coctio	130	Salis flos	95
Resina lentiscina	66	Salis spuma	ibid.
Resinæ	229	Salis coctio	130
Resinarum differentie		Salix	95
176. &	213	Samia terra	ibid.
Resinæ cur malagmatis mi		Sanuus lapis	ibid.
sceantur	265	Sampsuchum	ibid.
Resinæ Colophonie du-		Sandaracha	ibid.
plex nota	265	Sandarachæ coctio	126
Rhabbarbarum	90	Sarcocolla	96
Rhabbarbari optimi notæ		Scammonia	ibid.
ibidem		Scammoniu colligendi mo	
Rhabbarbarum correctore		di duo ex Diosc.	96.
non eget	91	ex Mesuæ quatuor	97
		Scam	

I N D E X.

Scammonio colligēdo tem	Spatha	77
pus accommodum 97	Spica	91
Scammonij optimi fidelis	Spodium	86
probatio 98	Spongiæ	102
Scammonium deterrimum	Squamma ex Acie decussa	
ibidem	10	
Scammonij dosis 98. & 99	Squilla	100
Schistus lapis 99	Stellatus lapis	43
Scilla ibid.	Syrax	103
Scordium 100	Syracis differentia & ele	
Seminum coctio 130	ctio	264
Sene 100	Sulfur	103
Serapionis error 41	Sulfuris coctio	130
Sertula Campana 68	Sycomori succus	104
Serum 101	T	
Seri lactis optima note	T Amarindi	104
ibidem	Tamarindorum adul	
Sigillum Mariæ 44	teratio	ibid.
Sinapi 101	Tamarindorum conferua	
Sinapismus quomodo fiat	tio	ibid.
133	Terebinthina	ibid.
Sinapismus quibus utilis fit	Terebinthina quomodo u	
134	ratur	105
Sinapismus quibus uitadus	Terra Ampelitis	ibid.
fit ibid.	Terra Chia	ibid.
Solanum hortense 101	Terra Cimolia	ibid.
Sori ibid.	Terra Eretrias	ibid.
Sori coctio 130	Terra Lemnia	106
Spartion 102	Terra Melia	ibid.

I N D E X.

Terræ omnis electio	106	Tithymalus Cyparissius	
Terræ Selinusia	ibid.	ibidem	
Terræ cuiuslibet coctio	139	Tragacantha	III
Thapsia	107	Tragos	ibidem
Thapsiæ coctio	131	Tragoriganum	ibidem
Thus	108	Turpet	ibidem
Thuris fuligo	109	Tripolij dosis	112
Thuris cortex	ibidem	V	
Thuris lachryma quomodo emplastra ingrediatur	128	Veratrum album	113
Thuris manna	102	Veratri albi dosis	113.
Thymelæa	110	et 114	
Thymelææ modus, siue do sis	ibidem	Veratrum nigrum	114
Thymus	III	Viole succus	115
Thymi dosis	ibidem	Vipera	ibidem
Tithymalus Characias	106	Viscum	116
Tithymalus Paralus	107	Ulcera caui curandi ratio	171. et seq.
Tithymalus Helioscop. ib.		Vnguis odoratus	116
		Vnguentorum coctio	131

F I N I S.

Apparatus, & delectus SIMPLICIUM MEDI- CAMENTORVM.

Quo tempore, quibus locis stirpes
legere conueniat.

EX PRAEFAT. DIOSCORIDIS.

N PRIMIS curam impen-
dere oportet, ut suis temporibus
singula & demetantur & recon-
dantur. certè pro horum ratione
aut ualēt uiribus, aut euanido nul-
loq; munere funguntur. Sere-
na igitur caeli constitutione deme-
tenda sunt. Magni siquidem refert inter colligendum, si
uel squalores uel imbres infesti sint: quemadmodum si lo-
ca, in quibus prodeūt, cliuosa, & uentis exposita sint &
perflata, frigidaq; & aquis carentia. in his enim locis ui-
res eorum longè ualidiores intelliguntur. Contrà, quæ
in campestribus, riguis, & opacis, cæterisq; locis à uen-
to silentibus enascuntur, plerunq; degenerant, & minus
uiribus ualent: multoq; magis, si nō suo tempore, nec op-
portunè colligantur, aut si per imbecillitatē intabuerint.
Neque ignorandum, sæpe pro peculiari loci natura, aut
anni clementia, maturius aut serius adulescere. Non-
nulla propria ui, hyeme florent & folia pariūt: quedam

A

bis anno florifera. Quare cui in animo est horum peritiam assequi, necesse est eum prima germinatione solo emergentibus, adultis, & senescentibus adesse. Nam qui pullulanti herbae dumtaxat asiterit, adultam cognoscere non potest: neque qui adultam tantum inspexerit, nuper erumpentem noscet. Quò fit ut propter mutatam foliorum faciem, caulium proceritates, florum seminisq; magnitudinem, & id genus alias peculiare notas, nonnulli qui olim has rerum uarietates non perspexerunt, magno in errore uersentur. Quae causa etiam nonnullis scriptoribus imposuit, qui herbas quasdam, uerbi gratia gramen, quinquefolium, & tusilaginé, emittere florem, fructum & caulem negant. Ergo qui saepius ad uisendas herbas & earum natales se contulerit, earum cognitionem maxime consequetur. Scire etiamnum conuenit, sola ex herbaceis medicaminibus ueratri genera, nigrum, inquam, & candidum, multis edurare annis: reliqua à trimatu inutilia. Quae uerò fruticosa sunt, sicut stoechas, trixago, polium, abrotonum, seriphum, absinthium, hyssopum, & alia id genus semine praegnantia demetantur.

Flores quoq; antea, quam spòte sua decidant. Fructus autem, ut maturi decerpantur necesse est. Semina, ubi siccare coeperint, priusquam destuant. Herbarum succus, & foliorum elici debet, germinantibus tum primum cauliculis. Lac & lachrymae excipiantur, inciso per summum adolescentiae uigorem caule. Radices, & liquamenta, corticesue ut recondantur eximere conuenit, cum herbae suis folijs exuuntur. Siccantur etià expurgate inibi, locis asperginem non redolentibus: sed
 quae

que luto aut puluere sunt obfite, aqua elui debet. Flores & omnia que iucundum odorem efflant, arculis liaceis, nullo situ obductis reponantur. Nonnunquam charta aut folijs semina, ut perennent, apte inuoluntur.

Liquidis medicaminibus densior materia argentea, uireta, aut cornea conuenit. Fictilis etiam, si modo rara non sit, accommodatur: & lignea, presertim e buxo: sed aenea uasa ocularijs medicamentis liquidisq; & omnibus ijs, que aceto, pice liquida, aut cedria conponuntur. Adipem autem & medullas stagnis uasis recondi conuenit.

A

ABSINTHII existimatur liquamentum herbae eosdem prestare effectus. Attamen potionibus improbatur, quoniam stomachum male habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta anurca liquamentum adulterant. Diosc.

Dosis. Eius decoctum, aut madefacti dilutum, seu, ut dosis absinthij. dicitur, infusio sumitur Mesue ab uncijis quinque usq; ad octo. Puluis à drachmis duabus usq; ad drachmas tres. Et succus à drachmis tribus usq; ad quatuor. Sed hic, ut diximus, inutilis stomacho capitiq; est. Eligendum est delectus, uulgare, quod generis appellatione Absinthium nuncupatur. Reliquæ enim species stomacho aduersantur. Atque illud folia candida, læuia & plana habeat, & longè à mari sit semotum, atq; in solo libero crescat. Mesue.

Acacia. ACACIA in Aegypto nascens, habet semen lupino simile in folliculis. ex quo succus expressus siccatur in umbra, niger ex maturo semine, subrufus ex uiridi. Eligatur modicè rufus & odoratus, ut in hac arbore esse potest. Aliqui exprimunt ex folijs & semine succum. Manat & gummi ex ea spina. Lauatur oculorū medicamentis, trito in aqua, mox effuso quod concreuerat, donec pura extet aqua. & ita cogitur in pastillos. Vritur etiam in cruda fidelia, donec fictile fornacibus percoquatur; torreturq; in carbonum halitu perflata. Praefertur eius spine gummi, quod in uermiculorū speciem contrahatur, & utri modo perluceat, ligni expers. proximum est candidum. sordidum uerò ac resinofum, inutile. Alterum ACACIAE genus in Cappadocia Pontiq; prouenit, Aegyptiae spine similitudine, uiribus iam dicto inferius. Diosc.

Acorum. ACORVM optimum est densum, candidum, plenum carie, non excisum, odoratum, cuiusmodi Colchidicum & Galaticum, quod aspletion dicunt. Diosc.

Adeps. ADEPS anserinus aut gallinaceus recens & sine sale conditus, ad uuluae uitia proficit. sale inueteratus, & qui temporis spatio acrimoniam concepit, uuluae inimicus est. Recens exemptis membranis in fictilem ollam demissus, quae altero tantopere capacior sit, quantus sit modus adipis, quem curare institueris, obstructo diligenter uase, flagrantissimo soli exponitur. eliquescens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis absumatur. mox loco uehemèter frigido reconditur. & ad usum digeritur. Alij fictile fulciunt super aquam calidam,

dam, aut tenuem & elanguidam prunā, que solis uicem penset. Est & alia curandi ratio: Exemptis membraniseritur, coniectusq; in ollam eliquatur, adiecto minuti salis momento. mox lineo colo transfusus reponitur. Vtiliter in medicamenta additur, quæ lassitudines & fatigationes leuant. Suillus adeps & ursinus hoc curantur modo: Recens, præpinguis, renibus potissimum detraclus, in largiore aqua coelesti & quàm frigidissima, exemptis tunicis, diligentissimè manibus confricatur, & exprimendo ferme siccatur, subindeq; noua aqua abluatur. cæterum fictili capacitatis duplè inditus, in aquam demergitur, & subditis leuib; prunis spatha mouetur: eliquatusq; colo transfunditur in aquam. ubi uerò refrixit, & guttatim aquam omnem exclusit, in prælotum fictile demittitur, & infusa aqua leniter eliquari debet, & manu deprimi, quò facilius sæculentum uirus pessum eat. postea in pilam spongia madefactam transfunditur. ubi coire cœpit, residens in imo sordes eximitur. tertio citra aquam eliquatur, repurgatusq; fictili bene operculato, per quàm frigidis locis reponitur. Hircinū seuum, ouillum, ceruinumq; ita curato: Elotum ex his quodcunque, tunicis, ut in suilli mentione dictum est, exemptis, pile emolliendam tradito, ac manibus fricato, affusa paulatim aqua, donec ne amplius quidem cruentū uirus excernatur, aut pingue aliquod innatet, sed nitida spectetur. deinde in ollam fictilem conijcito, & adiecta aqua ut superemineat, leui pruna liquefacito, & moueto, atque in aquam colato. cumq; refrixerit, iterū in loto fictili eliquato, & que ante diximus facito. tertio sine aqua

liquefactum, in perfusam liquore pilam colato, refrigeratumq; ut in suilli ratione diximus, recõdito. Bubulum autem seu uum, renibus maximè detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluendum est: mox in pila tundendum diligenter, affusa maris aqua. cum uerò dissolutum fuerit, in fictilem ollam conijciendum, & marina aqua, quæ non minus do-drante superemineat, proluendum. decoquendum donec omnis aboleatur odor, additis ad singulas seui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis. excolatumq; detractis quæ pessum ierant sordibus, in nouo fictili reponendum. operatumq; soli interdiu credendum, ut ad candorem reducatur, & odoris uirus euanescat. Priuatim taurorum pingue sic curari debet: Renibus euulsum pingue profuente annis aqua abluito, detractisq; tunicis, fictili nouo, postquam exiguum salem insperferis, liquefacito. dein in nitentem aquam excolato: & ubi concresecere cœpit, manibus iterum confricando uehementer lauato, aqua sæpius infusa refusaq; donec quamoptimè elotum uideatur. rursus in olla cum pari modo uini odorati decoquito. & cum iterum efferbuerit, dempto ab igni uase, ibidem finito pernoctare. postridie si grauius adhuc oleat, noua olla repetitum, uino odorato perfundatur. eadem quæ prius fiant, dum omne uirus euanescat. Colliquatur & sine sale, præsertim affectionum earum causa, quibus sal aduersari solet. sed ita paratum non magnopere albescit. Eodem modo pardorum ac leonum pingua curari oportet. Taurinum autem & uitulinum pingue, necnon ceruinum, atq; etiam huius animalis medulla, odoramen-
tis im

tis imbuitur, hac ratione: Pingue quod odoratum reddi
 debet, demptis, quo diximus modo, membranis, elotum
 & uino quomodocumque nulla maris aqua diluto fer-
 uefactum, pernoctare sinitur, alterum id genus uinū ea-
 dem mensura infunditur, colliquatur, & exquisitè cola-
 tur. nouemq; eius heminis, iunci Arabici septē drachmæ
 adijciuntur. Quod si ipsum odoris fragrantioris fieri
 uoles, quadraginta floris eiusdem drachmæ, cum pari-
 bus palmæ, calami, & castiæ modis adduntur, & xylo-
 balsami, aspalathi singulæ drachmæ, cinnamomi, carda-
 momi, & nardi, singulæ uncie. omnia exactius tundun-
 tur, & affuso uino odorato, in uase operto, quod supra
 carbones firmiter collocatum sit, ter efferuescunt, & se-
 moto ab igni uase inibi pernoctant. postridie uinum ef-
 funditur, aliudq; generis eiusdem adijcitur. ter simili mo-
 do bene confervescat, deinde matutinis exempto adipe
 uinum effundatur: & abluto uase, si quid imo subsidens
 hæsit, detergatur. postremo eliquatum pingue & exco-
 latum, ad usus reconditur. Hoc autem modo odoramen-
 tis imbuitur, quod antea curatum est. uerum antè dicta
 prius inspissari solent, quò facilius sibi odoramentorum
 uires adsciscant. Itaq; assumens quodcumq; horū uoles,
 cum uino feruefacito, impositis unā myrti ramulis, ser-
 pillo, cypero, item aspalatho plenius tuso. aliqui tamen
 ad hunc usum, uno dumtaxat horum contenti sunt. cum
 autem ter efferbuit, exemptum leniter, & linteo colatū,
 aromatis, uti expositum est, imbuitur. Adipibus spissis-
 sima sic fiunt (quemcumq; acceperis, oportet ut recens
 tundatur) Sincerus & sanguinis expers adeps, reliquas

habens notas quas sepe retulimus, in ollam nouā demittitur, infuso uino albo, uetere, odorato, quod semipedis altitudinem superet. lento igni seruescat, dum uernaculus odor aboleatur, planeq; uinum redoleat. at ubi deposito uase refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo uini eiusdem sextarij, & seminis loti, eius inquā cuius è ligno ludicræ tibie factitantur, tuis minæ quatuor adijciuntur. lento igni subinde miscendo decoquantur. cumq; odoris uirus euanuerit, excolatusq; adeps refrixerit, una contusi asspalathi mina, cum anaracini floris minis quatuor, & uetere uino subigitur. nocte una hæc odorem rapiunt, combibuntue. postridie in fictilem ollam tricongialeam ea omnia cum adipe iniecta, additis sextarijs tribus uini, unā seruescunt, quousq; & uim & odorem spissamentorum adeps ipse contraxerit. qui eliquescens colatur, & reponitur. Quod si maiorem odoris fragrantiam efflagites, drachmas octo quam pinguis sine myrrhæ uino macerate, quod multos in annos asseruatum est, misceto. Gallinaceus anserinusq; sic odoribus imbui solent: Cuiusuis eorum percurati sextarij duo fictili olla excipiuntur. erysiseptri, xylobalsami, palmæ elate, & calami plani contusi, singulorum sesuncia admiscetur. uini Lesby ueteris cyathus unus adycitur. ea ter effervescent prunis. mox uase sublato ab igne die noctuq; refrigerantur. postridie liquata per linteam crassum mundum in uas excolatur. ubi uero adeps coierit, concha excipitur, fictiliq; nouo densius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tempore id instituere oportet. æstate siquidem pingua non coguntur.

Nec

Nec desunt qui Tyrrhenicæ ceræ momentum adijciant, quò facilius in unum corpus omnia coalescant. Eadem ratione suillus adeps & ursinus cæteriç; id genus, odoramentis imbuuntur. Verum sampsuchi odorem adeps ipse representabit hoc modo: Curati quamoptimè adipis, præsertim taurini, mina una, tempestiuiç; sampsuchi exquisitè confracti sesquimina miscentur, & insperso largiore uino digeruntur in offas, quæ in uase cooperato nocte quiescunt. matutinis in fictili olla leuiusculo igni, affusa aqua leuiter coquuntur. diuic; suum adeps odorem exuerit, defecatus ac bene opertus, nocte tota permanet. postero die deterfa sorde quæ pessum ierat, sampsuchi, ut dictum est, contusi iterum sesquimina priori pastillo adijcitur, eodemç; modo in offas cogitur. aly quæ diximus peractis, decoquitur & colatur. & si qua fundo hæsit spurcicia, deraditur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut uitulinum, à putredine tueri uelit, ita faciendum est: Quemuis adipem diligenter clotum & siccatum in umbra super cribrum per lintea munda manibus uehementer exprimat, linoç; consutum umbroso in loco suspendat. & post multos dies noua charta inuolutum, frigido loco recondat. Pingua autem indito melle uindicantur à putredinis uitio. Diosc.

AERIS FLOS, quem nonnulli clauorum ueterum *Aeris flos.* psegna, quasi resegmen aut segmentum, nominarunt, optimus est friabilis, in atritu fuluescens, milij effigie, & numero, breuis, pōderosus, modice splendens, atq; constringens, qui delimatam æris scobem non recepit, qua sepe

adulteratur. Sed id facile deprehēditur, cum dentium illius
 su, dilatantur ramenta. Fit autem, cum aes fornacibus fu-
 sum, in receptacula delabitur, per cola fistularum ad ea
 pertinentium. tum huic negotio addicti ministri, sordes
 expurgantes, aquam clarissimam infundunt, refrigeran-
 di proposito. Itaq; repentino concretu, ac addensatione,
 uelut expuitur, & erumpit antedictus flos. Diosc.

Aeris squam-
 ma.

AERIS SQUAMMA excussa ex Cyprijs officina-
 rum clavis, crassa quidem ipsa præstātor quæ helitis, id
 est clauaris, nominatur. sed ex uili promiscuoq; ære, aut
 candido, uitiosa intelligitur. Quam, utpote tenuē & in-
 ualidam, dānānus, maximē approbātes crassam, rufam,
 præsertim si aceti respersu æruginem cōtrabat. Laua-
 tur hoc modo: Siccæ aeris squammæ expurgatæ selibra,
 cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturba-
 tur quousq; pessum ierit. abijcitur quod subsidit, & ef-
 fusa aqua, hemina cælestis imbris adijcitur, & distenta
 manu, squamma, quasi destringenda sit, uehementer con-
 fricatur. dumq; lentorem emittere cœperit, aqua sensim
 ad sex heminas usq; superinfunditur, terendo ualidé.
 Squamma ad laus mortarij colligitur, ibiq; apprimitur.
 quo facto, expressus humor pyxide ex ære rubro facta,
 excipitur. hoc est enim uelut flos squammæ, ualens uiri-
 bus, & ad ocularia medicamenta cum primis efficax.
 Inutile imbecilluq; quod superest, lauatur donec nullā
 prorsus lentitiam excernat, & linteo opertū biduo con-
 quiescere finitur, effusaque extante aqua, ubi siccatum
 erit, reconditur pyxidicula. Alij ut cadmiam lauant, &
 reponunt. SQUAMMÆ EX ACIE, aut mucronibus de-
 cussæ,

Squamæ ex
 acie.

cuffæ, quam uocant stomoma, eadem uis. Lauatur modo simili, & reconditur. Sed ad moliendam alui deiectionem inefficacior est. Diosc.

AES VSTVM probatur rubrum, & quod contritu colore cinnabarim imitetur. nigrum uerò, plus quam de ceat, exustum est. Fit autem è clauis solutarum nauium, fictili crudo cõpositis, subsperso sulphure cum sale pari, omnibus uicissim insparis, fictile, circumlito figurari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figlinum percoquatur. Quidam pro sulphure & sale alumen insparant. Alij sine sulphure ac sale, fictili multos dies urunt. Alij sulphure solo utuntur, fuliginem tamen excutunt. Alij oblitos scissili alumine clauos, cū sulphure & aceto, fictili crudo cremant. Alij in ænea olla aceto resperfos, urunt, & iterum ac tertio idem efficiunt, postea recondunt. Principem locum tenet in Memphide combustum, proximū in Cypro. Lauatur ut Cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorsus sordes emergat.

AERIS SCORIA, id est, recrementū eodem modo lauat, & eandem uim sed imbecilliolem habet. Diosc.

AERUGO rafa fit ijs modis: In cadum aut aliud con simile uas acetum quam acerrimum infunditur. superponitur inde inuersum æneum uas, præsertim concameratum: sin minus, planum. sitq; obstructum, nullumq; habeat spiramentum. exempto, quo doliolum obturaueris, operculo decimum post diem, insidens ærugo deraditur. Aut æris lamina in cadis super acetum ita suspenditur, ne ipsum attingat, & totidem post dies raditur. Aut maffula æris, aut lamina una plures ue, uinaceis non recentibus,

Aeris scoria.

Aerugo

rafa.

tibus, sed iam accenscentibus cōduntur, & simili modo uersantur. Quinetiam ex delinata æris scobe æruginem facere licet. nec non è laminis, quibus bractæ auri conclusæ malleo ducuntur: si quis eas aceto respargat, & ter aut quater uerset, donec æruginem contrahant. Tradunt æruginem in Cyprijs metallis gigni, lapidibus quibusdam nonnihil æris habentibus, quibus ærugo efflorescit. adduntq; per caniculæ æstus, è quodam specu manare: sed illam paucam & optimam esse: hanc speluncis effluentem, copiosam quidem, & boni coloris, sed uitiosam, quòd lapides multos collegerit. Pluribus autem modis adulterant. aliqui pumice admisto, alij marmore, alij atramento sutorio. Sed deprehēdemus pumicem aut marmor, dum pollice sinistrae manus madefacto, æruginis portiunculam altero atterimus. siquidem eam diffundi constat. marmoris autem pumicisq; partes, coeunt non dissipate, denumq; tractatione crebra & humoris complexu dealbescunt. quin & dentium appressu. siquidem sincera cedit, leuis, & sine asperitate. Atramentum uero sutorium igne coarguitur. namq; si fictile, aut lamina, adulterata æruginè illinatur, & feruenti cinere aut carbonibus incalascit alterutrum, mutabitur, rubescetq; id quod atramentum sutorium acceperit: quòd id ustum suapte natura talem sortitur colorē. Aeruginis quæ uocant scoleciam, duo sunt genera. quedam fossilis est. altera factitia ad hunc modum: In mortario Cyprij æris dimidiam heminam aceti albi acrisq;, pistillo cupreo conterito, donec strigmenti crassitudinem imitetur. deinde aluminis rotundi drachmam unam, cum salis fossitij,

translu

translucentis, aut marini quàm albiſſimi, ſolidiq; aut cer-
 tē cum nitri pari pōdere terito in ſole, æſtuoſiſſimis die-
 bus, ſub ſyduſ caniculæ, donec colorem æruginis cōtra-
 hat, & concretu ſtrigmentoſum fiat. ubi autem ſe in uer-
 miculorum Rhodiæ ſimilium ſpeciem cōegerit, recon-
 dito. Efficax & ualde boni coloris redditur, ſi duas par-
 teis urinae ueteris, cum una aceti adieceris, & alia, quæ
 dicta ſunt, peregeris. Sunt qui æruginem raſilem, quæ in
 apparatu non reſpondit, gummi miſto digerant in for-
 mas, & ita uendant. quod genus, ut uitioſum, improba-
 tur. Fit & quedam ærugo ab aurificibus, mortario &
 piſtillo Cyprij æris, cum urina pueri impubis, qua aurū
 ferruminant. Antedicta æruginum genera, uſto æri om-
 nino reſpōdent, ſed magis effectu ualent. Sciendum ſoſi-
 lem ſcolecia præſtantiſſimā eſſe: de aſam ſequi: poſtre-
 mo loco faciitiā. mordaciſſima tamen eſt hæc, & magis
 adſtringens. aurificū autē ærugo raſæ reſpondet. Dioſc.

AGARICI duo genera. fœmina, quæ præſeritur, Agaricum.
 rectis intus uenarum diſcurſibus conſtat. maſ rotundus
 eſt, & undiq; compactior. Vtriq; guſtus in initio dulcis,
 mox in amaritudinem tranſit. Gignitur in Sarmatiæ re-
 gione, quæ Agaria dicitur. Dioſc. Agarico fœminæ
 quinq; hæſ præcipuè dotes ex ſapientum opinione tri-
 buit Meſue, nempe ut ſit albus, læuis, friabilis, admodū
 rarus. Paulus eligendum conſulit albiſſimum, quod delectus.
 facillimè frangatur, nec ſit ualde lignoſum, aut perfora-
 tum. Noſtri quoq; pharmacopole unum bonitatis indi-
 cium eſſe affirmant in Agarico, cum eſt friabile. Dioſc. Dioſcorides.
 ſcorides tamē infirmum illud Agaricum eſſe dicit, quod
 friab

frabile est. Cuiusmodi esse adfirmat, quod in Galatia & Cilicia in cedris gignitur. Leuissimum, optimum: densum, graue & lignosum, deterrimum lib. de Antidotis Gal. Mari pariter & sceminæ commune est, ut in primo gustu dulce appareat. Contriti Agarici potio est Mesue à drachma una usq; ad duas. Eiusdē uero decocti seu infusionis (ut loquitur) dosis est eidem à drachmis duabus usq; ad quatuor. Datur obolis quatuor contritū, Plinio, ex aceto mulso. Actius drachmas duas ex oxymelite uel melicrato propinat. Dioscor. modò obolos duos, modò tres: modò drachmā unā, modò duas exhibet, pro uiribus, ætate, & morbi ratione: nunc ex aqua, nunc ex uino: his ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa. Mesue.

Alcyonium. ALCYONII quinque esse genera compertum est. unum enim spissum, acerbis saporis, spongiosa facie, item tetri odoris, ponderosum, & piscem olens, quod plurimum in litoribus inuenitur. alterum pinnulæ oculorum aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. tertium uermiculi forma, & colore magis purpureum, quod Milesium quidam uocant. quartum succidis uelleribus non dissimile, multis inanitibus hians, leue. quintum figura fungi, sine odore, asperum, parte interna quodam modo pumicosum, foris leue, acre. quod plurimum in propontide iuxta insulam Beseicon appellatā gignitur, patrio nomine halos achnen uocant. Si quisquā alcyonium cremare uelit, cum sale in crudum fictile mitat, & oblinens uasis spiraculum luto, ita fornaci mandet, & cum figlinū percoctum fuerit, extrahens ad usus recondat. Lauatur, ut Cadmia. Diosc.

ALOE

ALOE plurima præpinguisq; in India gignitur, ex Aloë
 qua coactus succus adfertur. Nascitur etiam in Asia &
 Arabia, in locis quibusdam maritimis: & in insulis, ut
 in Andro, non ualde succo extrahendo idonea, sed ad
 glutinanda uulnera sanè quàm utilis, si detrita illinatur.
 Duo succi genera. quoddam arenosum, quod sedimentū
 purissimè esse uidetur. alterum ad iocineris imaginem
 uergit. Eligi debet boni odoris, syncera, quæ nihil ^{delectus}
 doli sensit, nitida, calculorum expers, rufi coloris, friabilis,
 ac iocineris modo coacta, facile liquefcens, eximie
 amaritudinis. improbatur nigra & fractu contumax.
 Gummi eam adulterant. quod deprehenditur gustu, ama-
 ritudine, & ualido odore. eoq; argumento, quod digitis
 friata non ad minima usq; frusta resoluitur. Nec desunt
 qui acaciam immisceant. Oculorum medicamentis torretur,
 in munda & candenti testa, pennaq; subinde uersatur,
 ut possit equaliter torreri. Lauatur, ut quod sit arenosissimum,
 tanquam inutile subsidat, & leue ac pinguis-
 simum assumatur. Diosc.

Optima Aloë censetur,

Pinguis.

Nitida, splendida ac syncera.

Calculorum expers, Diosc. & Aëtio. hoc est
 non lapidosa aut arenosa.

Iocineris modo coacta. Diosc. densa Aëtio.

Iocineris colore & subfulua, Aëtio.

Rufi coloris, Diosc. aliàs subflaua.

Facile liquefcens, seu humescens.

Friabilis.

Odorata.

Eximie amaritudinis. id est, amarissima.

Optimè aloë
 es notæ.

Sapo

Saporis etiam parum astringentis, Galeno.

Nigram duram, fractu contumacem, tanquam improbam atque inutilem rejicito.

Dosis. Dosis Aloës in substantia Mesue est ab aureo uno ad drachmas duas. Macerata uero Aloës portio eidem est ab aureo uno usque ad drachmas tres. Aëtius drachmas duas Aloës exhibet cum melicrato, uel tres aut quinque pilulas, citrij uel brassicæ succo exceptas, magnitudine ciceris, his qui ea opus habent. Aliqui à drachmis duabus ad quatuor exhibent. Mesue.

Alumen. Omne ALUMINIS genus frè in Aegypto, et in eisdem metallis inuenitur. etenim scissile quoddam, quasi flos glebosi intelligitur. Gignitur et in alijs quibusdam locis, in Melo, in Macedonia, in Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, et plerisque alijs regionibus, sicut et rubrica. Plurimæ eius species. uerum ad medendi usum, scissile, rotundum, et liquidum expetuntur. Optimum est scissile, præsertim recens, candidissimum, gustu perquam adstringens, graue olens, calcu-
lorum expers, nec glebulose aut assulose compactum, sed sigillatim in capillamenta quædam canescètia dehiscens, quale est quod trichites, quasi capillare nominatur, in Aegypto natum. Reperitur quoque lapis huic alumini persimilis, qui gustus iudicio dignoscitur, quod non adstringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu confectum est. sed ex figura deprehenditur. Assumendum autem suapte natura rotundum, bullis turgens, albo propius, atque ualidius adstringens, præterea nonnihil palloris cum quadam pinguitudine præ se ferens, sine arenis, friabile, nature

tione Aegyptium, aut ex insula Melo. Liquidi probatio, ut sit lymphidum, lacteum, æquale, & semper succo madens, sine lapidibus, atq; quendam coloris igniculum expirans. Diosc.

AMMONIACVM ferulæ succus est, quam iuxta Cy Ammoniacū
renen Aphrica gignit. cuius fruticem cum radice agasyl
lim uocant. Probatum bene coloratum, ligni & calculo=
rum expers, thuris similitudine, minutis glebis, densum,
syncerum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imi=
tans, gustu amarum. hoc genus thrausma, id est friatu=
ran, appellant: quod uerò terram & calculos collegit,
phyrana. gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oracu=
lum, succum stillante ferulacea arbore. Diosc.

AMOMVM exigue fruticat, ex ligno se conuoluens Amomum.
in racemi modum: flore, ceu candidæ uiolæ, paruo: folijs
uitis albæ similibus. Laudatur quammaxime Armenia=
cum, fuluo auri colore, ligno subrufo, ualde odorato.
Medicum, quoniam in campestribus & aquosis enasci=
tur, infirmus esse constat. Est autem magnum, subuiri=
de, tactu tenerum, frutice uenoso, odore origani. Ponti=
cum uerò subrufum, paruum, fragile, racemosum, fru=
ctu turgens, & odore nares feriens. Deligito recens, electio.
candidum uel subrubrum, quod nec astrictum cohercat,
nec conuoluatur, sed solutum diffundatur, seminis ple=
num, uuis paruis simile, graue, odoratum, modò cariem
non cōtraxerit, acre, gustu mordens, simplici colore non
euariante. Adulteratur herba amomo simili, quæ Amo=
mis uocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in Ar=
menia, flore origani. Quare in huiuscemodi probatio=
B

nibus fragmenta fugienda sunt : eligenda autem, quæ ab una radice integros surculos emittunt. Diosc.

Amurca. AMURCA expressæ oliuæ recrementum est. decocta in cupreo uase ad crassitudinem mellis adstringit, cæteros præbens lycij effectus, insuperq; alios. Diosc.

Amygdale dulces. AMYGDALAE dulces cibo idoneæ: sed multo minus ualent in remedijs quàm amaræ. Diosc.

Amylum. AMYLVM ex eo appellatū est, quòd sine mola fiat. Optimum ex trimestri, natione Creticum aut Aegyptiū. Ratio faciendi amyli hæc est: Purgatum trimestre triticum madescit quinquies die, & si fieri potest, nocte. cum emollitū fuerit, effunditur sensim, sine agitatione, aqua: quò minus cremor utilis unà excludatur. ubi mollissimū esse uidetur, mutata aqua pedibus calcari oportet. rursus infusa, tertio demum enatantes ibi furfures in cerniculo eximendi. reliquumq; quallo sportusq; siccatur tegulis nouis confectum torreatur flagrantissimo in sole. namq; si paulisper udum maneat, acorē concipit. Fit etiā amyli ex Zea, quæ maceratur, ac eluitur uno aut altero die, & subactæ farine modo manibus subigitur. prescaq; feruentissimo in sole, ut antè retulimus, exiccatur, nullius in medicina usus. ad alia tamen cōueniens. Diosc.

Anisum. ANISVM melius semper recens, plenum, non fursum, odore præstans. inter prima laudatum est Creticum, proximo loco Aegyptium. Diosc.

Aqua. DE AQUIS in uniuersum decernere, propter locorum proprietates, & peculiare naturas, cælum, & alia pleraque, difficile est. Magna tamen ex parte optima est dulcis, syncera, nullius omnino qualitatis particeps. & quæ

quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs cõmoratur. ad hæc, quæ & facili uia fertur, & citra molestiã, nec inflationes creat, & nunimè computrescit. Diosc.

ARGENTI spuma quædã gignitur ex arena, quam Argenti spumolybdiim uocant, in fornacibus conflata, donec perfecta. Et igni incandescat. altera ex argẽto. tertia ex plumbo. Probatissima est Attica. secunda Hispaniensis. has sequitur quæ sit Dicæarchiæ, id est Puteolis, Baijs, in Campania, & Sicilia. plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur omnium optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento, calabritis. Vritur argenti spuma, contractis partibus ad magnitudinem iuglandiũ, prunæ superpositis: ita accensa follibus, ut conflagret, abstergitur insidens spurcitiã, & reconditur. Aliqui ter aceto aut uino restinguẽtes, rursus urunt, & eadem prosequuti, reponunt. Lauatur ut cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut, si desideretur, alteri candor detur, ea in parteis magnitudine fabarum contracta, chœnicis atticæ mensura, fistili nouo superfusa aqua, addito candidi tritici pãdere, priuatimq; pugillo hordei, linteolo puro, raro, ansulis uasis alligato, coquitur, donec hordeum fractum dissiliat. deinde omnia in nouũ craterem oris ampli trãfunduntur. triticum abijcitur. spuma argenti uehemẽter manibus affricando infusa aqua lauatur, assiccataque in Thebaico mortario teritur, affusa feruente aqua, donec soluta satiscat. excolata aqua, iterum tota die teritur, & uespere infusa calida aqua sinitur. mane colis excernitur, alia infunditur, atque ter die excolatur. id septem diebus

fieri solet. postea additis ad singulas minas spuma argenti, quinis salis fossilis drachmis, infusaq; calida aqua, ter die teritur, & addita aqua excolatur. cumq; inalbuerit, calida infusa, idem facito, dum nullam prorsus falsedinē respiciat. demum ardētissimo sole siccata: eiecto prius humore, reconditur. Sin minus, muna spumæ argyritidis diligenter teritur, addito sale fossili trito, triplicato pondere, in fictile nouum conijcitur, aqua infunditur, ita ut superemineat. mouetur quotidie mane & uesperi, aquaque superinfunditur, priore nequaquam effusa. hoc fit triginta diebus. namq; nisi moueatur, crassescit, usq; in duritiē testæ. Post hæc effusa leniter muria, in Thebaico mortario spuma argenti teritur, coniectaq; in fictile aqua continens, manibus diligēter agitur, mutata subinde aqua, donec nullum falsuginis indicium præbeat. deinde quod ex argenti spuma candidum apparet, in uas aliud transfertur, & redactum in pastillos, plumbea pyxide conditur. Alij spumam argenti in fabarum magnitudines con fractam, in uentre suillo crudo ex aqua coquunt, dum uiscus eliquescentis contabescat, exemptamq; cum sale pariterunt, & ut supra dictum est lauant. Sunt qui salis libram unam, & spumæ argenti tantundem, in sole terāt, aqua continuè mutata, dum candor ei detur. Alia ratio: Sumito quantā uis argenti spumam: ubi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua, cum pugillo fabarum recentium repurgatarumq; decoquito. Cumq; fabæ disruptæ dehiscant, lanaq; non denigretur, exemptā argenti spumam, & altera lana inuolutā, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. eadem tertio,

tertio, quæ supra, facito. in summa, tantisper, dum lana
iam non inficiatur. Insuper transfundens in mortarium,
ad singulas salis fossitij libras, adycito octogenas spumæ
argenti drachmas Atticas, & terito: intermittensq; ni-
tri quæ malbissimi cum aqua diluti drachmas quadrage-
ta septem indito. iterum terito, donec satis candoris con-
traxisse uideatur. ita autem fundens eam ex alto in ficti-
le oris ampli, adiecta largiore aqua, ubi considere desie-
rit, colato. tum nouam super adijciens aquam, manibus
probè uersatam, finito ut confidat, ac rursus per colum
trajcito. alternis eadem prosequere, dum pura aqua dul-
cisq; effluat, & nullam salsedinem præ se ferat. postre-
mò in fictile nouum translata, colato sensim omni hu-
more, soli quadraginta diebus, sub caniculæ sydus ex-
ponito, & siccata utitor. Elotam autem constat ad ocu-
lorum collyria prodesse, & ad cicatricum fœditates tol-
lendas, ad rugosas facies, et cicatricosas, lacerasq; &
macularum plenas. Diosc.

ARGENTVM uiuum fit ex minio, quod abusiue Argentum
cinnabaris dicitur, patinis fictilibus, imposita ferrea con-
cha cinnabarin cõtinente, & calice cooperta, argilla su-
perlita, carbonibus succendunt. siquidem deterfa fuligo,
quæ calici insidet, refrigerata in argentum uiuum coit.
Quinetiam inuenitur in argenti fodinarum tectis, stilla-
tim concretum. Alij per sese in metallis inueniri tradūt.
Seruatur in uitreis, aut plumbeis, aut stagnis, aut ar-
gentis uasis. siquidem aliam materiam omnem exedit, &
defluere facit. Diosc.

ARISTOLOCHIARVM radices effodere mesi- Aristolochia

bus est tempestiuum, ita desquamato terreno seruan-
delectus. tur. Quinque aut sex annos durant. Maxime comen-
datur Pontica, & in uno quoq; genere ponderosissima.
Quæ oblonga radice, tenuiorq; est, gratior habetur: car-
nosa enim est corticis, unguentis quoq; nardinis conue-
dos. nientissime dicata. Dosis Aristolochiæ Mesuæ est, à
drachma una usq; ad aureum unum. Aëtius senius Ari-
stolochiæ surculosæ exiccati drachmam unam propi-
nat, ad bilem pituitamq; expurgandam. Mes.

Armenius la ARMENIUM optimum esse Plinius dicit, quod ma-
pis. xime uiret, communicato colore cum cœruleo. Dio-
scorid. laudat Armenium, qui sit leuis, colore cœruleo,
perquam æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem
dos. Arme- que Chrysocolla præstat, sed inefficacius. Aëtius
nici lapidis. scrupulos quatuor eiusmodi lapidis offert. Alexander
illoti scrupulos tres uel quatuor: loti uero quinque uel
sex exhibet. Vult autem ut quinquagesies abluatur. Ve-

galeni docu- rumen in uero tutius iuxta Galeni sententiam fuerit, to-
mentū de la- ties ipsum lauare, aquamq; tandiu mutare, donec pura
pidibus ablu- ab omni sorde uideatur, omniq; sapore medicamenti ca-
endis. reat. Quod Galeni documentum non tantum peculiari-
ter de hoc lapide à Pharmacopola accipiendum est, sed
in uniuersum de quauis re lapidosa quæ sit abluenda.
Cæterum nō loti potio est Mesuæ à drachma semis, usq;
ad sesquidrachmam, loti uero à drachma una usque ad
drachmas duas. Mesue.

Asarum. ASARVM aluum instar albi Ellebori deijcit senis
drachmis pota ex aqua mulsa. Eius autem infusionis po-
dos. tio est Mesuæ ab aureis duobus, usq; ad drachmas qua-
tuor:

tuor: & pulueris à drachma una usque ad aureos duos. Si autem ad exactum læuorem ac curiose teratur, magis per urinas purgat, quàm per alium. Idem auctor radicem hanc Asaron Græcis nuncupatâ, præfert quæ crassa & densa sit, iucundo odore, & sapore acri cum modica stypticitate. Optimum autem Asarum, nasci ait Electio. Plinius in Ponto. proximum in Phrygia. tertium in Illyrico. Mesue.

ASIVS lapis assumi debet pumicis colore, leuis, finitiosus, item friabilis, scissiles uenas lutei coloris ad inumactas habens. Eius flos, falsugo subflaua est, summo lapide insidens, compage tenui, colore in aliquibus albo, in alijs pumici simili, ad luteum uer gente. admotus lingue aliquantū mordet. Longè ualidior est lapide. Diosc.

ASPALATHVS spinosus frutex nascitur in Istro, Aspalathus. Nisyro, Syria, & Rhodiorum insula. quo ad unguentorum spissantia unguentarij utuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubens, aut in purpuram uergens, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum genus candidum, lignosum, sine odore, quod deterius habetur. Dioscorides.

ATRAMENTVM quo scribinus, fuligine è tedibus coacta colligitur. in singulas libras gummis, ternæ fuliginis uncie adijciuntur. Fit etiam è resinarum & pictoria fuligine, de qua paulo ante diximus. Assumitur autem fuliginis mina, gummis sesquilibra, glutinis taurini, atramenti sutorij, singulorum sesquincia. Dioscorides.

ATRAMENTVM sutorium genere quidem unum & idem est, molle & concretum: sed in specie differens.

tias treis habet. unum nanque humoribus stillatim in cuniculos quosdam colatis, concrefcit. quare ab ijs qui Cypria metalla perficiunt, stillatitium appellatur. Petesius ipsum pinarion uocat, alij stalacticon, id est stillatitium, alterum simplici ratione fit in speluncis: postea transfusum in excauatos scrobes, concrementum capefit. quod pection, id est concretitium, proprie nominatur. tertium dicitur coctile, & in Hispania fieri solet. sed inutile, ac inualidissimum esse constat. Ratio parandi hæc est: Aqua madefactum decoquunt, mox in piscinas transfundunt, & residere patiuntur. hoc certis diebus coalescit, in compluris formulas digestum, tesserarum speciem reddentes, quæ racematim inter se coherescunt. Optimum esse creditur, cæruleum, graue, concretum, translucens. cuiusmodi stillatitium est, ab alijs lonchoton nomenatum. proximum, concretitium. coctile uero ad infestus & denigrationes, aptius cæteris esse cõperum est. sed ad medicinæ usum inualidius esse, experimenta docent. Vritur, ut paulo post in mentione chalcitis ostendemus. Dioscorides.

Auripigmentum.

AVRIPIGMENTVM in eisdem metallis, quibus sandaracha, gignitur. Optimum existimatur crustosum, aureo colore micans, nulli materiæ permistum, in squamas fissile, quale in Mysia Hellefonti nascitur. Huius duo genera iuxerunt. unum supra dictum est. alterum glandis effigie, pallidum, & colore sandarachâ imitans, glebosum, ex Ponto & Cappadocia defertur. quod etiã secundum locum tenet. Torretur in testa noua uiuis carbonibus subiectis: assiduoq; uersatur, donec igne flagret.

gret, & mutet colorem. deinde refrigeratum, tritumq;
reconditur.

B

BALANVS myrsice, hoc Balanus my
est glans unguetaria, praefertur replice.
Dioscoridi, recens, & sarcta, delectus ben.

item caedida, & quae facile a pu-
tanibus soluitur, id est, quae
suo cortice facile spoliatur. Plin-
nius Petream, id est ex oppido
quod Petram uocant, optimam esse dicit, nigro cortice,
& candido nucleo. Errat Mesue qui Ben antiquum di-
cit melius esse recenti. Glans unguentaria aluum sol-
uit ex hydromelite, Dioscoridi, sed stomacho aduersa-
tur. Drachmae pondere pota eidem auctori lienem absu-
mit. Dosis eius est Mesue a drachma semis usq; ad dra-
chmam unam & semis. Oleum quoque quod ex ea ex-
primitur, uentrem potu ciet.

Glans ungue-
taria.

Dosis.

BALSAMVM in Iudea solum quadam ualle & Ae- Balfamum.
gypto nascitur. his differens modis, scabritia, proce-
ritate, gracilitate. Quod igitur tenui & capillacea coma
est, theristrum uocant, quasi demessile. fortassis quonia
ob gracilitatem facile demetatur. Aestiuus sub ortu
Canis ardoribus, arbor unguibus ferreis inciditur, ma-
natq; e plaga succus, quem opobalsamum uocant: sed tan
exiguo stillatu, ut annis singulis, ne plures quidem quam
semi septeniue cogij cogantur. inibiq; pondus, duplo re-
penditur argento. Succus probatio est, ut sit recens, ualizi-
di odoris, syncerus, non ad acorem uergens, dilui faci-

B 5

lis, lauis, astringens, ac modicè mordens gustu. Sed uariè uitiatur, misto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentisci, balani unguento: item susino, metopio, melle, aut Cypria cera liquida. quod maleficium facillè deprehenditur. Nanque merus in laneam uestem susus, neque maculam facit, neque si eluatur notam relinquit: uitiatus autem inheret. & lac instillatus coagulat, quod adulteratus non efficit. Quinetiam syncerus in aqua aut lacte celerrime liquatur, coloreq; lactescit: uitiatus uerò olei modo immutat, se conuoluens, aut in stellæ modum diffundens. Syncerus senescens crassescit, deteriorq; redditur. Hallucinantur, qui aqua concretum pessum ire, & ad ima sidere arbitrantur, postea dissipatum supernat. E ligni genere, quod xylbalsamum uocant, probatur recens, sarmento tenui, fuluum, odoratum, quadam tenuis opobalsamum spirans. Necessarius etiam seminis erumpit usus. quare eligatur flauum, plenum, grande, ponderosum, mordens gustu, feruens in ore, modicè opobalsamum olens. Adulteratur semine hyperico simili, quod à Petra oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, uirium ignauia, sapore piperis. Diosc.

Bdellium.

BDELLIUM alij bolchon appellant, alij madelcon. lachryma est Saraceniæ arboris. probatur gustu amarum, translucidum, taurini glutinis in morem, intus pingue, liquefcens facile, ligni ac sordis expers, suffitu odoratum, ungui simile. Est etiamnum bdellij genus sordidum, nigrum, uberioribus glebulis in offas conuolutum, asphalti odore, ex India aduectum. defertur etiam à Petra oppido siccum, resinofum, liuescens, sed facultate secundum,

cundum. Adulteratur gummi. sed ita uitiatum non perinde gustui amaritudinem representat, nec usque adeo suffitibus odoratum. Diosc.

BITVMEN Iudaicum cæteris antepositur. Cuius Bitumen. probatio est, ut purpuræ modo splendeat, sitq; pondero delectus. sum, ac ualidum odorem uibret. nigrum autem & sordidum, uitiosum est. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zacyntho, & Sydone. Liquidum inuenitur in Agragantino Siciliae, fontibus innatans. quo utuntur ad lucernarum lumina, olei uice. Hallucinantur qui id Sicilicum oleum nominant. nanque liquidi bituminis genus esse constat. Dioscorides.

BRYONIAE radice succus exprimitur Vere. Bryonia.

Dosis radice Fesceræ seu Alfesceræ, hoc est uitis albae, praescribitur Mesue ab aureo uno usque ad aureos duos: & succi eiusdem, à drachma una, usque ad drachmas duas. similiter & Fesceresin, quæ eidem factionis Arabicæ auctori species est Alfesceræ. Mesue.

BRITANICAE folijs exprimitur succus, qui Britanica. igni aut sole cogitur. Dioscorides.

Simili modo ut cantharides, reconduntur **BVPRES** Buprestes: & **STES**, genera quædam cantharidum: & **PINORVM** Pinorum erucae. quæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ, reponuntur. Dioscorides.

BVTYRI fuligo. Colligendæ ex eo fuliginis ratio Butyri fuligo hæc est: Butyrum in lucernam nouam ingestum accenditur, fiftiliq; operculato quod supernè in siphuculi speciem desinat, & infima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur, & subinde aliud in absumpti locum suffi-

sufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quem face-
re institueris. penna post deraditur ad usus. Diosc.

C

Cadmia.

AD M I A E ex generibus o-
ptima est Cypria, botryitis no-
mine, densa, modicè grauis, &
in leuitatem magis declinans, ra-
cemosà facie, colore spodij, quæ
fracta cinerulenta est, & ærugi-
nosa. Proxima habetur foris cæ-
rulea, intus candidior, internatis uenarum discursibus,
onychite lapidi similis. cuiusmodi sunt, quæ e ueteribus
metallis effodiuntur. Quædam etiam placodes, id est cru-
stosa, dicitur, segmentis quibusdam perinde quasi zonis
cincta, ob quod eam zonitin appellare. Alia ostracitis
nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. sed quæ
testaceam faciem habet, terram amplexa est. Improbatur
candida. Oculorum medicamentis botryitis nonnunc, &
onychitis, utiles: reliquæ ad emplastra, & farinas quæ
cicatricibus inducendis insparguntur. ad eadem Cypria
prodest. ex Macedonia uerò, Thracia, & Hispania de-
late improbantur. Gignitur cadmia ex ære in fornaci-
bus candente, fuligine egesta flatu, & lateribus cane-
risq; fornacum inherente. Prægrandes autem ac ferreæ
sunt rudes, ab officinis appellatæ acestides, per summa
fastigia cõnexæ & concameratæ, ut quæ ab ære iactan-
tur sursum corpuscula cohæreant, & inibi detineantur.
quæ cum spissius insident, in corpus cõcrescunt, & mo-
dò ge

dō genus unum eius, modò duo, modò omnia perficiunt. Extrahitur & cadmia in Cypro è monte qui Solis incūbit, cremato lapide cui pyrite cognomen est. in quo etiā monte quædam quasi uenæ chalcitis, misyos, foreos, melanteriæ, corulei, chryfocollæ, atramenti sutorij, diphrygisq; inueniuntur. Nec desunt qui cadmiam in lapidum fodinis inueniri tradāt, falsi quadam lapidum cognatione. qualis inuenitur & apud Cumas lapis, nullā sui uim ostendens. Si eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiiores, nullumq; alienum mandentibus saporē exhibent. commanducatus item lapis, dentes offendit. cadmia, utpote cum cedat, esum non respuit. Alio autem discerni possunt argumento: Cadmia in farinam detrita, & aceto subacta, atque in sole siccata, coit. quòd in lapide non accidit. Item tritus & igni appositus lapis, profilit, & fumum igni similem ei aculat. cadmia uerò quieta manet, fuliginemq; luteo colore aut æreo splendentem expuit, uario zonarum discursu. Insuper lapis ignem expertus, atque refrigeratus, colorem mutabit, ac leuior multo fiet. sed cadmia nihil euariat, nisi quis eam multis diebus cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior, ac minus ponderosa, sed uiribus nequaquam comparanda ærariæ. Vritur cadmia superior carbonibus obruta, donec translucida spectetur, & ferrei stercoris modo bullet. mox extinguitur uino Amineo, quæ ad emplastra præparatur: sed quæ ad psoriarum medicamenta præparatur, aceto. Alij hoc modo exustam conterunt in uino, rursumq; fictili crudo torrent, donec pumicosa uideatur. iterumq; tritam ex uino, tertio urunt, donec

donec prorsus in cinerem redigatur, nihil scabritiæ retinens. hoc spodij uice utuntur. Lauatur autem in mortario trita, effusa subinde aqua, dum sordidum nihil emergat. dein coacta in pastillos, reponitur. Diosc.

Calam^o odoratus.

CALAMVS odoratus in India nascitur. melior est fuluus, dense geniculatus, & qui assulose frangitur, plena araneorum fistula, albicans, lentius in mandendo, & astringens, ac cum aliquanta acrimonia amarus. Diosc.

Calx uiua.

CALX uiua hoc modo fit: Marinorum buccinorum testas igni condito, aut feruenti clibano, nocte dimittito: postera die, si candidissimæ fuerint, extrahito: sin aliter, iterum irito, usque dum penitus albescant. Frigida deinde restinctas nouo fictili indito, diligenterq; uetere lacinia operculatas, integran noctem finito. Postridie si omnino in calcem mutatae uidebuntur, reponito. Fit etiã coctis fluuiatilibus calculis: item ex uulgari albo lapide, reliquis laudatior. Efficacissima recens, & aquis nondum aspersa. Diosc.

Cantharides.

E frumentis congestæ CANTARIDES ad reconduendum idoneæ sunt. quæ fictili uase non picato cõduuntur, & raro linteo obligato ore, & deorsum conuerso suspenduntur super aceti feruentis quàm acerrimi halitum, donec aestu exarimentur. postea lino transfixæ reponuntur. Potentissimæ omnes uariæ, luteis lincis, quas in pennis transuersas habent. promissoq; corpore, crassæ ac blattarum modo perpingues. sed inertes ac imbecillæ, quæ unius sunt coloris. Dioscorides. Aliqui pennas pedesq; contra potarum ueneficia, remedio esse tradiderunt.

Carda

CARDAMOMVM optimum est, quod ex Coma- Cardamo-
gene, Armenia, Bosphoroq; deuehitur. In India quoque mum.
& Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti con-
tumax, occlusum, factumq;. Quod enim huiusmodi non
est, exoletum iudicatur, & gustu acre, subamarum, &
odore caput tentans. Diosc.

CASIA, cuius complura sunt genera, iuxta odorife- Casia.
ram Arabiam gignitur, crassi corticis sarmento, folijs pi-
peris. Eligenda est fuluescens, pulchri coloris, corali-
emula, perquam angusta, longa, crassa, & fistulosa, gu-
stu mordens, & cum aliquanto feruore astringens, aro-
matica, uinoso odore. cuiusmodi est quæ ab incolis, achy-
appellatur: ab Alexandria negotiatoribus, daphnitis.
Huic præfertur crassa, purpurea, & nigricans, zigir co-
gnomine, quæ rosam odore imitatur præcipui in medici-
na usus. Secundum locū tenet antedicta. Tertia, cui mo-
syletico blasto, id est germani cognomen est. Reliquæ ui-
les, ut quæ asymphemon dicitur, nigra, insuaus, cortice
tenui ac rimoso: & quæ darca, & kittō uocitantur bar-
baro nomine. Similior huic est PSEUDOCASIA, Pseudocasia.
quàm ut explicari possit, quæ gustu coarguitur, cum nec
acris, nec odorata sit, hærentemq; medullæ corticem hæ-
beat. Inuenitur etiam lata quædam fistula, mollis, leuis,
furculosa, quæ antedictæ præfertur. Damnatur candi-
cans, scabra, hircinum uirus redolens, & quæ tenui fi-
stula & scabra cute sit. Diosc.

CASIA fistularis, quam Græci veteres

ignorarunt.

Siliquas CASIAE deligere oportet ponderosas, Casia fistu-
laris.
collu-

collucentes, per plenas : quas si concusseris, inclusa intus
 DOSIS. grana non obstrepant. Dosis medullæ Casiæ, est à
 semuncia ad fescunciam, id est unciam unam & semis.
 Mesue.

Castorium. CASTORIS eligi debent testes qui ex uno ortu
 connexi sunt (fieri enim non potest, ut gemini folliculi
 in una membrana coniuncti reperiantur) liquore intus
 ueluti ceroso, odore graui, & uirus redolente, gustu
 acri, mordente, ac friabili, naturalibus tunicis circunda-
 to. Quem fraude aliqui corrumpunt, conijciētes in follem
 gummi, aut ammoniacū cum sanguine & castorio suba-
 ctum, & ita exiccantes. Vanum est quod traditur, testes
 ab ipsis euelli, & à sese abijci, quum uenatu urgentur.
 siquidem tangi nequeunt, ita, ut in sue, substricti. Operæ
 autem precium est, diuisa pelle melleum liquorem cum
 euestiēte tunica assumere, & siccātū potui dare. Diosc.

Cedrus, & Cedria. CEDRVS arbor magna est, ex qua picem colligūt,
 quæ CEDRIA uocatur. Cedria optima est crassa, per-
 lucida, grauis odoris. quæ dum effunditur, guttatim non
 dissipata coit. Fuliginem, quomodo ex pice, congeri o-
 portet. quæ eandem quam picea fuligo uim præbet. Fit
 & oleum, à cedria separatum, dum coquitur, uelleribus
 supra halitum eius expansis, ut in pice. Eiusdem ad om-
 nia usus. Diosc.

Centaurium magnum. CENTAURI magni succum in Lycia exprimunt,
 quo pro lycio utuntur. Diosc.

Centaurium minus. CENTAURI minoris succi extrahēdi ratio : Le-
 gitur herba semine prægnans, & diebus quinque mada-
 facta, decoquitur donec superemineat aquæ. mox ubi
 refria

refixit, linteolo exprimitur. & eiecta herba, iterū de-
coquitur, usque dum mellis crassitudinem habeat. Non-
nulli eam recentem grauidamq; contundunt, atque suc-
cum fictili non picato exprimunt, & in sole, lignea ru-
de assidue mouentes, inspissant. quod si quid concretum
faucibus uasis adhærescat, deradunt, reliquosq; humori
permiscunt, noctu diligenter operiūt. namq; ros noctur-
nus, liquores coalescere non sinit. Quæ autem siccis ra-
dicibus aut herbis liquamenta exprimuntur, decocta, ut
in gentianæ mentione retulimus, præparantur. sed quæ
ex corticibus humidis, aut contusis herbis factitantur, in
sole, uti antè dictum est, coguntur. sic è thapsia, sic è man-
dragora, reliquisq; similibus succus, sic ex acerbis uuis
melligo elicitor. lycium tamen & absinthium, hypoci-
stis & consimilia, decocta, eo quo diximus modo, cogun-
tur. Dioscorid. Purgat aluū drachmæ pondere sum-
ptum in hemina aquæ, cum exiguo salis, & aceti: hi-
que cetaurij.
& crassos humores per aluum exigit. Maioris
uero Centaurij radix duabus drachmis, & interdum
drachma una bibitur Dioscoridi & Galeno. si febris
sit, in aqua trita: cæteris, in uino. Medetur & morbis
phyrimis decoctæ succus. Mesue. Quod ad electio-
nem attinet, falsum est quod scribit Mesue: Nempe mi-
norem Centauream meliorem esse in omni re. Alia enim
in re utraque prestantior est. Tagautius.

CERA optima est subfulua, suppinguis, pura, odo-
rata, & halitum quadam tenus melleum referens, natio-
ne Pontica, aut Cretica. secundum locum obtinet candi-
cans, & suapte natura pinguis. Candida fit hoc modo:

C

Ex ea radunt album syncerumq̄, atque transfundunt in uas, quod satis habeat marina ex alto petiit, inasperoq̄ nitri momento, decoquunt. cumq̄ iterum tertioie inferbuit, separatim uas refrigerant, ac cere pastillum eximunt, deterfa sorde, si qua forte adhæsit. tum denuò indita noua maris aqua feruet, uti retulimus. & uase dempto ex igne, fundum ollulæ nouæ aqua frigida madefactum, in ceram summam suspensa manu intingunt, quò celerius concrefcant, & quamminima portio extrahatur. suscepto primo cere orbiculo, iterum uasis inum aqua refrigeratum, tantisper in ceram immitti debet, dum tota excipiat. orbiculi lino consuti, interuacante spatio suspenduntur. & interdum, continuo sub sole, noctu subluna asperguntur, usque dum perfecte albescant. uerum si eximius ille candor desideretur, eadem facitari, & identidem recoqui operæ precium est. Nec desunt qui pro marina, in muria quam acerrima semel aut iterum excoquant. dein laguncula tenui, rotunda, ansam habente, extrahunt. postea orbiculos, substrato affatim cespite herboso, insolant, donec candorem summum contraxerit. Præcipiunt hoc obeundum munus uere, cum sol remissa uehementia humorem pariat, ut non facile liquetur.

Dioscorides.

Cerucornu.

CERVI cornu concisum, crudo fictili, luto circumlito, & in furnum indito, uritur donec albescat. id eadem modo elotum, ulceribus oculorum & defluxionibus salutare est. Diosc.

Cerufa.

CERUSA fit hoc modo: Infuso in urceum oris lati, aut fictile labellum quam acerrimo aceto, laminam plumbeam

beam supra ficulis spiraculum, subiecta prius arundinea tegete, firmato: superiectisq; uelaminibus, ne halitum expiret acetum, ubi resoluta fuerit, destuensq; deciderit, humorem purum ad summa delatum colato, crassamentumq; transfundito. debet quoque sicari in sole, mox trusatili mola teri, aut alias tritum cribrari. postea quod superest duri in tenues partes redigendum, cribrandumq;. uicissim eadem tertio quartoq; facienda. Melior, quæ primò cribrata est, & medicamentis oculorum assumenda: secundum locum tenet, sequens: & reliquæ suo ordine. Nec desunt qui lineas rudes, in medio uase appendant, & de raso ceu situ imposito, ita ut acetum non contingat, inditoq; operculo circumlinites dimittunt. post dies decem laxato obturamento uisunt, cumq; resoluta materia fuerit, reliqua, ut supra diximus, exequuntur. Si autem quis in pastillos uelit digerere, acetum acri subacta, diuiditur in pastillos, qui in sole siccantur. Aestate tamen supradictum opus obeundum est. ita enim candida atque efficax redditur. Quinetiam hyeme paratur, urceis supra fornios, balnea, aut fornaces impositis, ascendens enim calor, idem quod sol præstat. Laudatissimam fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut, Lacedæmone, proximam Puteolis. Torretur hoc modo: Flagranti igni carbonibus, ficuli nouo, maxime Attico, tritam cerusam imposito, & assidue uersato. cumq; cinereum colorem traxit, eximens refrigerato, & uitior. Est & aliud urendi genus: Trita patinis nouis supra primas imponitur, & ferulacea rube mouetur, donec colore similis sandarachæ fiat. Extractaq; ad usus muni-

stratur. quæ uerò ita parata est, sandyx à quibusdam dicitur. Lauatur cerusa cadmiæ modo. Diosc.

Chalcitis. CHALCITIS præfertur similis æri, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercurstantibus oblongis uenis, splendentibusq;. Diosc. PSORICON appellatum è Chalcite fit medicamentum, duabus eius partibus, cum una cadmiæ additis, & ex aceto tritis. oportet autem in fictili, obruere fimo, diebus quadraginta, per Caniculæ ardores, sic enim fit acrius. Idem quod Chalcitis potest. Alij pares utriusque portiones in uino terunt, & eadem prosequuntur. Vritur Chalcitis fictili nouo, uiuis carbonibus superposito, modus autem ustionis in humidioribus est, dum ipsa Chalcitis bullas excitare desierit, & perfecte inaruerit: in reliquis uero dum mutata in roseum colorem fuerit, & sanguineum aut nigrum colorem contraxerit, tum demum eximenda est: infidens autem spurcitia flatu expellenda, mox reponenda. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, usque dum luteo colore palleat: aut fictili subditis candentibus prunis, subinde uersata, donec igni conflagret & colorem mutet. Diosc.

Chelidoniū maius. CHELIDONII maioris folijs, caule, radice, succus exprimitur incunte æstate, & siccatus in umbra digeritur in pastillos. Diosc.

Chryfocolla. CHRYSOCOLLA laudatissima Armeniaca, colorem porri quam simillimè reddens, secundum locum sibi uendicat Macedonica: & proximum Cypria. quo in genere præfertur pura. damnatur, quæ terram aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc est: Tusam infusa aqua,

aqua, mortario expressa manu ad pilam uehementer fricato, & statim quam confederit, colato. alteram infundens aquam, rursus terito. Diosc.

CICUTAE Succus exprimitur contusus cacumini- Cicuta.
bus, priusquam semina & comae siccescant. qui sole desatur in pastillos. Efficacissima uis Creticæ, Megarensi, mox Atticæ, & in Chio & Cilicia nascenti. Diosc.

Hallucinantur qui CINNABARIN minio eandem Cinnabaris.
esse existimant. Minium enim in Hispanys ex lapide quodam argenteæ arenæ permixto, temperari solet. alioqui non dignoscitur. fornacibus autem in florētissimum flagrantissimumq; colorem permutatur. in metallis uero strangulantes halitus eructat. itaque facies incolæ uel facis obuelant, ut per illas spectent, nec respirando noxium aërem attrahant. eo pictores ad sumptuosa parietum ornamenta utuntur. Cinnabaris uero ex Aphrica defertur, & magno constat. haecenus inuenitur, ut uix uersicoloribus pictorum lineis satisfaciat. intento colore nec diluto præditum. quare quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eandem. Diosc.

CINNAMOMI genera plura, patrium sibi nomen Cinnamo-
uendicantia. Præfertur tamen Mosyliticum, quod casie, ^{mum.}
cui Mosyliti nomen est, aliquam referat effigiem. Sed in eo genere recens, nigrum, ex uinoso in cinereum uer-
gens, læue, tenuibus ramulis, ac frequentibus nodis cin-
ctum, perquam iucunde olens. Optimi ferè indicium, iucundi odoris proprietate constat. Inuenitur enim cum optimo, eoq; quod peculiare est, odor rutæ aut cardamo

mo proximus. Insuper, acere, mordens, & cū calfactio-
ne quadam tenuis falsum, quod non citò confricanti aspe-
rum, aut frianti lanuginosum, leuibus tamen interno-
dijs appareat. Si certior fieri uoles, uellito ab radice sur-
culum. facilis est huiuscemodi probatio: nanque frag-
menta miscellanea quædam esse uidentur. Quæ autem
melius spirant, suo halitu cum nares primum consulun-
tur, olfactum explentia, deterioris dignotionem impe-
diunt. Est etiamnum montanum, crassum, pumilum, fil-
uescens admodum. Tertium à Mosylitico, perquam sua-
uiter olet, nigrum, fruticosum, paucis intercedētibus ge-
niculis. Quartum, fungosum, candicans, aspectu tubero-
sum, uile, ac friabile, magnam habens radicem, quæ cas-
siam planè representat. Quintum genus, odore nares fe-
riens, subrusum, & cortice fuluæ cassiæ simile, tangenti
firmum, minus neruosum, densa radice firmatum. Iis
quæ thuris, cassiæ, myrti, aut anomi odorem spirant, mi-
nus suauitatis inest. Deligito scabrum, album, rugosum:
at leue, & lignosum circa radicem, ut inutile rescito.

Est etiamnum simile aliud, cui pseudocinnamo cogno-
men est, inualidi odoris, solutarumq; uirium. Vocatur
etiam zingiber, cum tamen sit xylocinnamomum, pre-
bens quandam cinnamomi faciem. Est autem lignosum
cinnamomum, sarmenta longa robustaq; ferens, odore
longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum
à cinnamomo genere differre dicant, quod à natura eius
abhorreat. Tritum uino excipitur, umbræq; siccatum,
quò diutius eduret, reconditur. Est & quoddam cinna-
momum, quod aliqui pseudocinnamomum appellant,
perquam

perquam denso atque crasso sarmento, longe tamen inualidius cinnamomo, & odore & gustu. Dioscorides.

CNICVS redigitur in offulas, quas placentulas uocant, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso, & melle decocto, quæ aluum emolliunt. Hæ in partes quatuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant, è quibus ante cœnam duas uel tres sumpsisse satis est. Ratio temperandi hæc est: Cnici candidi sextarius, amygdalorum tostorum & delibratorum cyathi tres, anisi sextarius unus, aphronitri drachma una, cum carnibus triginta caricarum. Cnici semen tunditur, & succus exprimitur. Diosc. Semen Cartami ex sententia Mesuæ Cartami deligendum est, candidum, planum, hoc est leue, grandiusculum, & plenum, cuius medulla est unctuosæ & pinguis, cortice tenui. Paulus coquit drachmas quinque medullæ Cartami, cum Ptisana, & paucis salibus, ut educat aquam. Seminis tusi succus adiectis amygdalis, nitro, anetho, & melle decocto, cogitur in placentulas Dioscoridi, quæ aluum emolliunt. Hæ in frusta seu globulos quatuor finduntur, qui nucis iuglandis magnitudinem impleant, è quibus duas uel tres ante cœnam sumpsisse satis est.

COCCVM optimum gignitur in Galatia & Armenia. deinde Asia & Cilicia. ultimum ex omnibus Hispanicum. Nascitur quoque in Cilicia, è quercubus, cochlearum exilium similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum uocitant. Diosc.

COERULEVS lapis præcessit in Cyaneo.

Cœruleus lapis.

C 4

Colocynthidis duplex genus COLOCYNTHIDIS constituit. Nempe marem & foeminam. Mas grauis, durus, asper, nigricans, & lanuginosus est. Foemina eadem auctori praefertur mari, praesertim magna, siue ut dicunt grossa, laeuis, laxa, candida, lenis, & perfecte matuta: & cuius pars interior, siue medulla, pulposa, laxa, laeuis, hoc est non aspera, & insigniter alba est. Colocynthidis medulla Aetio eligenda est, alba & mollis. Siccior uero & nigricans, tanquam mala reicienda. Optima Venetijs emittitur Colocynthidis, & quae ex orientibus regionibus, utpote calidioribus, ad nos aduehitur. Quae apud nos nascitur, inefficacior est, & aegre aluum soluit. Ceterum probatissima syluestris huius Cucurbitae medulla, siue, ut loquuntur pulpa antequam in usum assumatur, primum incidenda est. Deinde terenda diligenter, & saepius cribranda. At usus tempore rursus cum mulsis in mortario exquisitissime subigenda. Id enim illi, inquit Aetius, peculiare est, ut trita antequam madescat, subtilissima appareat: sed post mulsae infusionem ita intumescat, ut qui uideat cribratam, minime putet. Quoddam igitur frustulum eorum quae intumuerint, saepe uentri aut stomacho inhaeret, saepius tamen intestinorum anfractibus implicatur. Cumque sit naturaliter acris & mordax, ulcerat intestina, & ob consensum neruis affectum inducit, torminaque parit & contractiones. Propterea exquisitissima diligentia ad ultimam minutiam redigenda est. Sed mulsio prius aut rutae decoctio infunditur, tum exiccata in puluerem redigitur. Paulus & Auicenna, quem est Mesue secutus, ipsam Colocynthida

modus praeparanda medullae Colocynthidis.

Cucurbitula syluatica diligentissime terenda.

thida etiam plurimum teri iubent. Quoniam (ut inquit Paulus) nisi exacte teratur, asperæ eius partes interioribus hærentes, ulcera excitant, quibus nerui compatiuntur. Serapion autem contrarium, sed male, asserit, eam uidelicet non esse multum terendam. Dosis pulpæ Colocynthidis ad summum est decem ceratia Mesuæ. Paulus drachmam integram dare non ueretur, quæ eiusdem sententia, pendet ceratia decem & octo. Datur Aëtio Colocynthidis medulla scrupulorum duorum pondere, ex duobus mulsæ cyathis. Imbecillibus tamen, inquit, scrupulus sufficit. Quatuor obolis sumpta purgat Dioscoridi melle cocto, myrrha & nitro excepta, atque in catapotium coacta.

Serapionis
error.
dosis.
Mesuæ.
Paulus.
Aëtius.

CONYZAE genus tertium reliquis infirmius est. Conyza. Dioscorides.

CORALLIUM laudatissimum, rubens, colore antherici aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facile cædens, æquabili usquequaq; concremento, rursus algæ aut fuci marini odore, quam ramosissimum, forma fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum, uitiosum existimatur. Quod Antipathes uocant, corallium esse arbitrantur, specie tantum distans. est autem colore nigro, arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet. Dioscorides.

Antipathes.

COSTVS præcellit Arabicus, candidus, leuis, eximia odoris suauitate. Secundum locum sibi uendicat indicus, leuis, uber, ut ferula niger. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est re-

cens, albus, abunde plenus, densus, aridus, à teredinibus non erosus, sine grauecolètia, gustu calidus, & mordens. Sunt qui admittis helenij comageni præduris radicibus, adulterent. quod deprehensu facile est. Siquidem neque gustu feruet helenium, neque ualidum odorem uibrat, ut caput tentare possit. Diosc.

Cotonea mala. COTONEA eligi oportet uera, quæ sanè sunt rotunda, parua & odorata. quæ uerò struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus utilia. Diosc.

Crocodilifim. CROCODILI terrestris finum crocodileam uocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremq; seruat. Optima est candidissima & friabilis, anyli modo, minime ponderosa, in humore statim eliquescent: quæ cum teritur, fermenti acorem quadam tenuis refert. Adulterant eam sturnorū fimo, quos captos oryza pascunt. ipsumq; non dissimile uendunt. Alij anylum aut cimoliam muscent, & adscito anchusæ colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, ut se contrahat in uermiculo rum speciem. qui siccati pro crocodilea ueneunt. Diosc.

Crocomagma. CROCOMAGMA fit expressis unguenti crocini odoramentis, & in formas digestis. Optimum est odoratum, modicè myrrham olens, graue, nigrum, ligni exers, leue, subanarum, quod madefactum croci colorè reddit, gustatumq; uehemèter dentes ac linguam inficit, multis durans annis. quale est, quod à Syria defertur. Dioscorides.

Crocum. CROCVM, optimum in medendi usu Coryceum, recens, & boni coloris, paulū candidi gerens in capreolo, oblongum, omnibus suis partibus constans, non fragile,

gile, plenum, à quo detractum est nihil, quod madefactū manus inficit, nec situm redolet, aut cariem sentit, subaere. sin huius generis non est, aut uetus, aut humore perfusum creditur. Secundus locus datur Coryceo, è tractu Lyciæ contermino. Tertius Lycio, è monte Olympo. dein ex Aegibus Aetoliæ. Cyrenaicum & Centuripiniū inter Sicilica omnia uiribus infirmius est. Omnium natura oleracea. Itali tamen ob succi copiam, & coloris uenustatem, tingendis mortarijs dicauerunt. quibus de causis magno uenditur. Vtilissimum in medicina quod antè descripsimus. Adulteratur immisto crocomagnate raso, atque etiam sapæ subtili: contrita, quò pondus adijciatur simul argenti spuma, aut plumbagine. sed maleficium deprehenditur puluerulento aspectu, & defruti odore. Dioscorides.

CYANEVS, id est COERULEVS. Coerulei origo ex ærarijs metallis in Cypro. copiosior ex arena litorali, secundum quosdam sub cauatos specus maris inuenitur: qui magis probatur. Eligi debet inebriatus. Virtus ut chalcitis. Lauatur ut cadmia. Diosc. Serapio præfert, qui perfectissimum colorem cyaneum habet, & guttas aureas admixtas, quiq; alterum lapidem mixtum non habet, nec facile frangitur. Nostri pharmacopole lapidem hunc imperfectissimum ostendunt: quippe cui eius color desit perfectus.

Lapis stellat^{us}
& Marchasita.

Animaduertendum est communi lapidis stellati nomenclatura Cyaneum simul, & Marchasitan, hoc est pyriten esse complexos Arabes. Dosis lapidis stellati Mesuæ est à drachma una usq; ad drachmas duas & semis.

Dosis lapidis
Stellati, id est
Pyritis & Cyanei.

mis. Reperio apud Galenū, & Paulū, ac reliquos alios scriptores medicos, Cyanon siue lapidem Lazuli, acri facultate esse præditum, & purgatoriā ac discussoriam uim habere. Pyriten uero quem Marchasitam uocant, nullus unquam (quod saltem nouerim) inter purgatoria medicamenta reposuit. Hic autem ualde discutit tumores, sanguinemq; in grumos concretum: cuius loco, cum eius copia non est, molari utuntur medici.

Cyclamen. CYCLAMINI succus exprimitur tusa radice, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Diosc. Cyclamini radix cum hydromelite pota, pituitam per inferna detrahit. Eadem cum passo aut diluto mulso trium drachmarum pōdere epota, arquatam morbum, id est icteritiam discutit, siccata & scyllæ modo concisa reponitur.

Dosis alterius Cyclamini. i. Panis porcini. De altera Cyclamino (quam Sigillum Mariæ uocant) scribit Dioscorides, quod huius acini drachmæ unius pondere, in uini albi cyathis duobus, per quadraginta dies epoti, lienem per urinam & alium paulatim absument. Dosis Arthanitæ Mesuæ est, ab aureis duobus usque ad drachmas quatuor, & proprie succi eius.

Aëtius. Aëtius radicis cyclamini minutissime tritæ drachmas tres uel quatuor, pro uirtutis ratione è mulsæ propinat, ad bilem & pituitam ducendam. Sed huic per sudorem præcipue purgat, seu potius euacuat.

Cypirus. CYPIRVS optima est grauisima, densa, fractu con tumax, plena & aspera, odoris cum quadam acrimonia iucundi, qualis est Cilicia, Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis petitur. Aliud Cypiri genus tradunt in India nasci, gingiberts effigie, quod manducatum croci uim reddit,

reddit, gustu amaro, illitum psilothrum est. Diosc.

CYPHI thymianatis compositio est, dicata dijs, qua Cyphi thymiana. abunde Aegyptij sacerdotes utuntur. In antidota misceri solet. suspiriosis datur in potu. Permultae compositionum rationes, quarum una haec est: Sumito cyperi dimidium sextarium, cum pari baccharum iuniperi adule modo: uuæ passæ pinguis, exemptis uinaceis, minas duodecim: resinæ repurgatæ minas quinque: calami & iunci odoratorum, & aspalathi, singulorum minam: myrrhæ duodecim: uini ueteris sextarios nouem, cum duabus mellis minis. uuam passam detrahis uinaceis tuam, cum uino & myrrha subiigito: cætera tusa & cribrata adijcito. die uno humorem combibere finito: dein mel coquito, dum sibi glutinis asciscat crassitudinem. eliquatam resinam accuratè permisceto cum reliquis diligenter contritis, & in fictile uas recondito. Diosc.

CYPRVS optima nascitur in Canope, & Ascalone Cyprus. ne. Diosc.

D

DIPHRYGIS tria genera esse creduntur. Quoddam enim metallicum est, quod in Cypro solagignitur. lutosum nanque extrahitur, ex luto cuiusdam imbi specus: extractum, sole siccatur, mox circumpositis sarmentis uritur. diphryges ideo uocatum est, quod & à sole & à sarmentis uratur, areseat, & ferme torreatur. Alterum perfecti aeris, quasi subsidens sax est. siquidem post frigidæ

gidae aquae offusionem, ut supra retulimus, cum de flore
 æris differeremus, sublato ære, fornacū ima parte cohæ-
 rens id genus inuenitur, & adstrictionē & gustum æris
 habens. Tertium sic fit: Lapidē pyriten, ut calcem mul-
 tos dies cremāt in camino: cumq; colorem rubricæ con-
 traxerit, eximētes recondunt. Quidā tradunt, hoc ex so-
 la materia quæ lapidē æris gignit, fieri: quādo in dictis
 arēis assata & in scrobes translata peruritur. tunc e nim
 ambientem scrobis locum cōprehendit, & exemptis la-
 pidibus nihilominus inuenitur. præfertur quod saporē
 æris reddit, æruginisq; adstringēs, & uehementer exic-
 cans linguam. quod sibi exusta ochra nō uendicat: quæ
 cremata, diphrygis uice uenit. Diosc.

Dipsacum. DIPSACI radix tusa & decocta in uino, usq; dū sit
 crassitudo ceræ, sanat rimas sedis & fistulas. Medica-
 mentum ærea pyxide recondendum. Diosc.

Dracūculus. DRACUNCULI radix mesibus effoditur, lotaq;
 frustatim cōciditur, & lino traiecta, siccat in umbra,
 & ita reconditur. Diosc.

Dulcis radix. DULCIS radicis succus exprimitur è radicibus, qui
 densatur lycij exemplo. Diosc.

E

Ebenus.

BENVS optima habetur æ-
 thiopica & nigra, nullos habens
 uenarum discursus, factitij cor-
 nus leuore. cum frangitur den-
 sa apparet, mordens gustu, atque
 astringens. sufficit iucundo o-
 dore supra carbones, sine fumi
 tedio.

tædio. recens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinē accenditur, & trita ad cotem flauescit. Altera est Indica, internatis segmentis candicantibus, & modice fuluis, item frequentibus maculis. cæterum prior, bonitate antecedit. Apud quosdam sesamuna, aut spinea ligna consilia pro ebena ueneunt. quod discernitur ex eo, quod fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluuntur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentiæ in suffitu præferentia. Diosc. Ebenus uirur in fictili nouo donec in carbores redigatur. Lauatur plumbi isti modo, & ita sicis scabrisq; lippitudinibus conducit. Diosc.

E fructu syluestris cucumeris, fit medicamentum quod ELATERIUM uocatur, ad hunc modum: De Elaterium. cerpti cucumeres, qui tacti protinus exiliunt, seruantur nocte una. postridie imposito supra craterē rariore cribro, utrisque manibus prehensi, sigillatim supino cultro, sursum uersus aciem habente, finduntur, atque per cribrum humor in subiectum uas exprimitur: simulq; carnosum quod hæsit cribro, quò facilius excidat, eliditur. quod ita pressum est, residere finitur, atque in uicinam pelum demittitur. coaceruata autem in cribro segmina, dulci aqua perfunduntur, & denuò pressa abijciuntur, humor in pelui agitur, & linteo opertus, soli exponitur. dumq; steterit, tota supernatans aqua cum humore concreto, effunditur. hoc uerò identidem fieri solet, donec existens aqua liquecat: qua stillatim exhausta, sedimentum mortario suscipitur, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad hauriendam protinus succi abundantiam, cribratos cineres humi inspargant, & medium cauant

cauantes, triplicatum linteum obtendant, per quod elaterium cum sua humiditate diffundunt, siccatumq; in pila, ut dictum est, conterunt. Aliqui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouissima lotionemulsam aquam respergunt. ELATERIUM optimum esse constat, læue, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quodq; lucernarum luminibus obiectum, facile flagret. Porraceum tamen scabrumq; si turbidum spectetur, atque erui cinerisq; plenum sit, graue & uitiosum esse solet. Nec desunt qui cucumis succo, amyllum immisceant, ut candorem ipsum & leuitatem imitetur. Elaterium usu purgationum à bimatu incipit esse tempestiuum Dioscoridi, duratq; decennio. Mesue conseruatur solum triennio, & post sex menses administratur. Theophrastus, ducetos annos uim eius pollere adfirmat. Quo uetustius, eo esse melius dixit Plinius.

Tempus durationis Elaterij.

dos. Maxima potio Elaterij est solidus obolus, Dioscoridi: minima mensura, semiobolus. Pueris sufficit dichalcon, id est calci duo, hoc est pondus granorum quatuor. Si maiore copia sumatur, periculosum est. Bilempituitanq; alterutra parte extrahit. Vetandi autem sunt dormire, qui potant.

Epithymū. EPITHYMVM nasci plurimum in Creta & Syria Mesue scribit. Cui etiam auctori præfertur Cretense, subrusum, & acuti, ut loquitur, odoris. Diosc.

dos. Epithymi. Mesue pulueris Epithymi drachmas septem exhiberi posse statuit. Cum tamen ueteres multo minorem Dioscor. quantitatem præscripserint. Dioscorides nanq; quatuor tantum

tantum drachmas concedit cum melle ac sale & aceli exi- Galen.
 guo. Idē pondus exhibet Galenus in sero lactis uel mul- Galen.
 sa, libro decimoquarto methodi medendi. Oribasius in Oribas.
 suo compendio uix drachmas tres transcendit. Aētius 4
 tantum scrupulos duos triti & cribrati, etate uigentibus 3
 offert. Paulus tamen Aegineta libro septimo dandas esse Paulo.
 drachmas quinque cum lactis hemina contritas permut- 5
 tit. Plinius uero lib. 26. cap. 8. ad sex usque drachmas Plinio.
 progreditur. Auicēna potionem Epithymi quatuor esse 6
 aureos præcipit: adeo ut nemo sit præter unum Mesuē, Auicēna. aurei
 qui ad septem usque drachmas progredi ausus sit. Pro- 4
 inde consultum erit, ut quinque tantum uel summum sex Legitima do-
 drachmas, idq; paucissimis concedamus. Potio uero sis drachmæ.
 ipsius Epithymi infusi seu macerati offerri potest, ab un- 5
 cia una, usque ad uncias duas. Dosis infusi
 epithymi.

ERVINAE parandæ farinæ ratio hæc est: Vberio- Ervina fa-
 ra grana candidaq; deliguntur, permiscendoq; aqua re- rina.
 sparguntur, donec sufficienter combibant. postea torren-
 tur, usque dum hians cortex disrumpatur. molitaq; fa-
 rinario cribro incernuntur. postremo farina recondi-
 tur. Diosc.

EUPHORBIVM libyca arbor est, ferule speciem Euphorbiū.
 habens, quæ in monte Atlante, iuxta Mauritaniam inue-
 nitur. ea acerrimo succo turget. cuius eximum feruorē
 expauescentes incolæ, ouillos uentres elutos, arbori cir-
 cumligant, & eminus caule contus incidunt. confestimq;
 è plaga, perinde atq; uase quodam, in uentriculos copio-
 sus lactis humor effluit, præter id quod humi sparsum,
 uulnus ei aculatur. Duo succi genera. unum orobi ma-

D

gnitudine, sarcocollæ modo emicat. alterum in uentriculis concrefcit, atque uitreum fpectatur. Eligendum eft translucens, & acre. Euphorbium adulteratur sarcocollæ & glutini miftione. fed difficile quidem experimentum. quippe cum leui gultu, os accenfum diu detineat, adeo ut quicquid ori obijciatur, plane euphorbium refpiat. Eius inuentio tempore Iubæ regis Libyæ cognita extitit. Diofc. Paulus drachmam unam exhibet euphorbij, cum melle cocto, ad pituitam & aquam educendam. Plinius tres obolos ex aqua aut mulfo. Rafis, Serapion & Auicenna, dicunt tres drachmas interficere. Quadriennio conferuatur. Mefuæ annuum perniciofum eft.

Dosis Euphorbij.

F

Fæx.

FÆX eligenda maxime à uino uetere, Italico : fin minus, ab alio confimili. Fæx aceti uiribus longè acrior eft. Crematur ut alcyonium, antè diligenter ficcata. Sunt qui noua tefta igni largo urât, ufque dum penitus incendatur. Alij uiuis carbonibus fæcis glebam obruunt, & idem opus profequuntur. Experimentum eft legitime uftionis, ut aërio nitore inalbefcat, linguamq; tactu urere uideatur. Eadem urendæ fæcis aceti ratio. Sed recenti utendum eft, quoniam celeriter exanimatur. proinde non nifi in recõditorio, & uafe aliquo reponi debet. Lauatur, ut pompholyx: & oculorũ medicamentis elota, ut fpodos, adijcitur. Diofc.

Fel

FEL omne curatur hoc modo: Recens præligato ore Fel. folliculi lino tandiu demissum in feruentem aquam, dum quis spatium trium stadiorum percursaret, mox exemptum siccatur umbroso loco, asperginem non redolente. Sed quod ad oculorum medicamenta adijci solet, ligatum lino in uitreũ uas, quod mel habeat, immittitur, circumuoluto ad os uasis lini principio: & operto uase reconditur. Efficacius fel marini scorpionis esse uidetur, & piscis callionym, marinæ testudinis, hyænæq;: itè perdicis, aquilæ, gallinæ cæcidæ, & syluestris capræ. quod priuatum prodest contra suffusiones incipientes, & oculorum caligines, ar gemas, & genarum scabritias. ouillo, suillo, hircino, atque ursino, taurinum multo efficacius. Diosc.

FICVS ex cinere tam syluestris quàm satiue lixiu. Fici lixiu. uium fit crematis ramorum cauliculis: quod subinde macerari opus est & inueterascere. siquidem inter caustica intelligitur. Diosc.

FICI syluestris & satiui lacteo succo idem præstat Fici syluestris succus è teneris ramis syluestris fici, qui lacte prægnat & satiue succus, silente adhuc oculo tusi exprimuntur: & siccatus in umbra reponitur. Diosc.

FOENICVLI succus caule & folijs exprimitur, & Fœniculi in sole siccatus, in medicamenta adijcitur, quæ ad excitandam oculorum aciem commodè temperatur. Extrahitur succus ad eadem ualens, etiam semine uiridi ramulisq; & radicibus prima germinatione incis. In Iberia quæ ad occidentem spectat succum reddit gummi similem. Caulem medium, dum herba floret rustici demetunt,

igni; admouent, quò facilius ui caloris exudans, gummi remittat. quod efficacius succo est, ad medicamenta oculorum. Dioscorides.

Confectio succi fœnogræci ex Aëtii
libro septimo, capite 15.

Fœnum græcum. FOENOGRAECVM diligentissime purgari oportet, deinde plurimum ablui, postea in aqua dulci purissima die ac nocte madefactum in fictili exactè decoqui, ut tarius; in decoctione uas æneum. Postridie effusa priori aqua, et alia pura coniecta ad ignem splendidum fumo carentem decoquito. ideo uero primam et secundam aquam abijcimus, ut omnis inde amaritudo eximatur. tertio igitur purissima aqua adiecta, et exquisitissime operata ad liquidioris mellis consistentiam decoquito, inde per linteum excolabis, fœnogræcum nequaquam exprimens, sed eo tantum succo contentus, qui sponte defluet, quem ad prædictos usus seruabis. Seruari autem in alteram diem, uel quàm longissime in tertiam potest, ulterius enim moratus acescit. Sed ubi ulcera satis purgata sint, à succo fœnogræci abstinerebis. Cum hoc succo collyria dissoluantur, ubi ulcera oculorum sordida sunt: et si abundant sordes, mel addetur. Lentorem habet, et relaxandi uirtute pollet. Hæc Aëtius.

Fucus marinus. FVCI marini generibus uti humidis conuenit, prius quàm exarescant. Diosc.

Fuligo. FVLIGO qua pictores utuntur, ex uitrarijs officinis colligi solet. siquidem ei palma tribuitur. Diosc.

Fumaria electio. Meliorem FVMARIAM existimat Mesue, cuius herba

herba uiridis & tenera est, folia quoq; tenera & plana, & flos subuiolaceus. Et melius (inquit) tempus collectio- nis herbe eius & operationis succi ipsius est principiu ueris: & seminis eius, finis ipsius ueris. Potio succi ^{modus exhi-} ^{bitionis.} fumi terra, est Mesue, ab uncia media ad duas. Ego au- tem uix puto esse cuiquam tam mollem uentrem, qui ea quantitate leniatur. Auicenna usque ad octo uncias ex- hibet. Multi sunt qui Auicenna etiam modum excedunt. Decoctum eius exhibetur ab uncijs decem usque ad quin- decim. Et puluis à drachmis tribus usque ad quinque.

G

GAGATES præferendus, qui ^{Gagates} ^{lapis.} celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. Niger est ple- runq; & squallidus, crustosus, perquam leuis. Vocatur locus in Cilicia & amnis Gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniuntur, proxime oppidum Plagiopolin. Diosc.

GALBANVM succus est nascentis in Syria ferule, ^{Galbanum.} quod nonnulli metopium uocant. Maxime laudatur car- tilaginosum, merum, thuris effigiem præbens, pingue, nunquam lignosum, retinens nonnihil adiecli seminis, & ferule, graui odore, neque ualde humidum, neque nimis aridum. Adulteratur faba fresca, resina, & ammoniaco.

Si purgare galbanum uoles, in feruentem aquam de- mittito. nanque cum liquefactum fuerit, eius sordes flui- tabunt. quas hoc modo facile separabis: mundo lin-

teo raroq; alligatum in fictili aut aerea pyxide ita pendeat, ut in unum uasis ne tangat: apertoq; uase in seruidam aquam demittito. sic enim syncerum, ueluti per colum eliquescet, & lignosum in linteo remanebit. Dioscorides.

Galla. GALLA fructus est quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidem sed tuberosa, solida, nullo foramine per uia. altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior est. Diosc.

Gallinacei ueteris. IVS è uetere GALLINACEO aluum deijcit. Abiectis itaque inter ancis salem conijci oportet, & confusito uetere decoqui in uiginti sextarijs aquæ, donec ad tres heminas redigantur. totum id refrigeratum sub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cum, aut filiculam. Diosc.

Galli gallinaei delectus. Gallus in hunc usum eligendus est rufus & antiquissimus (quo enim antiquior eo melior censetur) salax & in contum pronus, pugnax, & animosus, mediocris habitus inter pinguem & macrum. Talem igitur Aleetryona, id est gallinacum gallum, diebus aliquot sursum cibato, uel ut consulant alij, melle & modico sale, deinde ipsum cursu & uerberibus usque ad lassitudinem fatigato: nisi masculis eundem, contra alterum gallinacum etiam pugnacem & animosum, dimicando defatigari. Mox abscisso capite exenterandus est, & ut loquuntur, euiscerandus, & modo quo supra ex Dioscoride annotauimus in aqua decoquendus. Mesue aquæ mensuram non prescribit, sed ex ea quantum satis est assumit, & coquit, ut eius uerbis utar, usque ad consumptionem duarum parium.

partium. Eius autem iuris siue decocti Dosis eidem est ^{dosisiuris} circiter libras duas. Quæ certe quantitas nimium ex ^{gallinacei.} cedit. Plinius decoquit gallinaceum hunc gallum decrepitum in tribus congijs aquæ, donec reducatur usque ad tres cotylas.

GENTIANÆ succi extrahendi ratio hæc est: Gentianæ Contusa radix quinque diebus aqua maceratur. postea succus. in eadem tantisper decoquitur, dum extent radices. Et ubi refrixit aqua, linteo excolatur. mox discoquitur, dum mellis crassitudo fiat: fictiliq; reconditur. Dioscorides.

GINGIBERIS radices eligi debent, quæ teredines ^{Gingiberis.} non nouerunt. A multis tamen ob id condiuntur, quod celeriter cariem sentiant. Diosc.

GLANS unguentaria nascitur in Aethiopia, Aethiopia, Ægypto, Arabia, & Petra oppido secus Iudeam. Præ ^{Glans unguentaria.} fertur plena, recens, candida, quæ facile delibretur. Dioscorides.

GLAUCIUM aliqui ex corniculati papaueris genere ^{Glaucium.} re facitari existimârunt, falsi quadam foliorum cognitione. Diosc.

GLUTINVM, quod xylocollan, alij taurocollan uocant, præstantissimum Rhodiaceum, quod ex bubulis corijs conficitur. id candidum est & translucens. Nigrum uerò minus probatur. Diosc.

ICHTHYOCOLLA, gluten piscium, uenter est piscis cetacei. Præstat candicans, natione Ponticum, ^{Glutinum piscium.} asperum, minime scabrum, & quod celerrime liquefcit. Dioscorides.

Gramen. GRAMINIS quod in Parnaso monte gignitur succus, si in uino cum melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adijcianturq; piperis & thuris tertiæ portiones, probatissimum erit oculorum medicamentum. id in area pyxide reconditur. Diosc.

H

Hæmatites.

HÆMATITES optimus habetur friabilis, saturato colore niger, durus & suopte ingenio æqualis, nulla sorde admixta, nulloq; zonarum discursu. Vritur ut Phrygius, sine uino duntaxat. Modus uestionis est, ut modice leuis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt qui hæmatiten ita adulterant: Densam glebā rotundamq; schistosi lapidis, cuiusmodi sunt quæ eius radices uocantur, in utrumque figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, condūt, paucaq; interiecta mora eximūt, experiunturq; si trita ad cotem hæmatitæ colorē reddat. quod si ita res se habet, reponunt: sin minus, iterū obruunt, & subinde conspicientes, periculū faciunt. siquidē in cinere diu dimissus, colore mutato diffunditur. Coarguitur male confectus, primum scissilibus uenis. quippe in rectos uenarū discursus resingitur. at hæmatites longē secus se in colore habet. namq; hic floridū reddit: hæmatites uero saturatiorē, atq; cinnabarin imitantē. Inuenitur in Sinopica rubrica. Fit & è magnete lapide, uehementer ambusto. in Aegypto sponte naturæ cum metallis enascitur. Diosc.

Helcnij

HELENII radix æstate foditur, particulatimq; dissecta siccat. Idem stomacho utile in passo conditum, siquidem salgamarum paululum siccatam radicem, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in sapam coniungunt, & ad usus recondunt. Diosc.

HERMODACTYLVS ille melior censetur Mesue, qui & foris & intus ualde cædicat: qui crassus est, & moderatam habet dritiem: qui que iuxta Scyllam aut Raphanum crescit. Rarus uero, laxus, & leuis, imbecillus est uirtutis. At rubri & nigri mali eidem existimantur. Item qui in locis pinguibus, aut humidis nascuntur. hi enim superflua ac flatuosa humiditate scatent. Tempus autem legendis Hermodactylis magis accommodum est uer. Itaque hoc tempore collecti Hermodactyli, in usum ante annum dimidium non ueniunt assumendi, ut Arabice familie scriptores consuluerunt.

Ceterum cum dicit Mesue de rotundo Hermodactylo tanquam de meliore se sermonem habiturum, id sane intelligendum est. Nempe Hermodactylum rotundum, qui Colchicon est Ephemerum, meliorem ac perfectiorem esse, quod ad ea ad quæ ualeat pertinet, ut puta ad articulares dolores. Dosis Hermodactyli ipsi Mesue ab aureo uno usque ad duos. Interius autem uellicat, & grauem stomacho exæstuationem adfert, mistumq; cruorem strignentis in aluum depellit.

HORMINVM syluestre magis uiribus pollet. Horminum. Dioscorides.

HYOSCYAMI tres differentie sunt. una semine nigro: floribus pene purpureis: smilacis folijs: cytini

præduris, & spinosis. alterius semē subflauum, ut irio-
nis: flores lutei. folia, & filiquæ simpliciores. ambo ma-
saniam gignunt, & soporem. ideo in communi usu dan-
nantur. tertium genus, ut quod mitissimum esset, medici
recepere, pingue, lanuginosum, molle, candidi floris se-
minisq; in maritimis rudibusq; nascens. cuius occasio
si non adsit, rufum usurpari oportet. niger, ut deterri-
mus, improbat. Recenti semine, caulibus folijsq;
tusis, succus in sole exprimitur, & exiccato humore, u-
sus ad annum usque prorogatur. nam facile corruptio-
nem sentit. Extrahitur etiam ex sicco semine separatim
in aqua calida tuso, & expresso. liquamentum autem suc-
co lacteo præstantius est, & magis dolores finit. Contu-
sa herba recens, addita trimestri farina, digeritur in pa-
stillos, & reconditur. Diosc.

Hypocisthis. HYPOCISTHIS, erythronon, aut cytinus à nonul-
lis cognominata, iuxta cisthi radices nascitur, floris pu-
nici similitudine. quædam flaua. altera urens. tertia can-
dida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant,
fractamq; macerant, & incoquant, reliquaq; ut in lycio
prosequuntur. Vires acaciæ habet. uerum aliquantò ma-
gis siccatur, & astringit. Diosc.

Hyssopum. HYSOPOVM præfertur Hippocrati Cilicium, sed
è Tauro monte. dein Pamphylî, & Smyrneum. Ea
delectus. hyssopus melior est Mesuæ, cuius odor & sapor acu-
tiores sunt. ex utroque genere (scilicet hortensi & mon-
tano) magna eidem præfertur. Tempus autem hyssopo
colligendo accommodum est, dum incipit florere.

Decoctus ad tertias hyssopi manipulus cum sale, uel

con=

contritus cum oxymelite & sale, pituitas trahit, Plinio. Decoctam uero cum aceto mulso, crassum humorē per aluum extrahit, Dioscoridi. Ad aluum quoq; subducendam cum ficis uiridibus detritis, eidem manditur. Decocti eius potio Mesuæ est, à drachmis sex usque ad dosis. decem, & pulueris eiusdem quantitas, à tribus drachmis usque ad septem. Manardus maiorem longè quantitatem posse tuto dari arbitratur.

I

INDICI duo genera. Vnum Indicum. sua sponte nascitur, tanquam spuma, germinatione Indicis arundinibus exiens. alterum insectorie dant officinæ: & est spuma purpurea innatans cortinis, quã detractam artifices siccant.

Optimum existimatur, quod cœrulei speciem præ se delectus. bet, succum suum sorbet, & læue est. Diosc.

IRIDI radices subiacent geniculate, duræ, odoratæ Iris. te: quæ frustatim dissectæ, in umbra siccantur, & traiectæ lino reconduntur. Teredines in uetustate sentiunt, tunc tamen odoratiores reddi solent. Diosc. Iris laudatissima apud Illyrios exit, non tamen maritima, sed parte mediterranea, septentrionalibus obuersa, ubi radice color subrufus, ut in Libyca candidus apparet.

Præfertur Mesuæ Iridis radix cãdida, ruboris quodammodo particeps, grandiuscula, dura, spissa, Violam odore referens, sapore acuto & mordicante, & (ut inter =

terpreis uocibus utar) habens nodos breues collectos.

In Gallia funiculo traiectas Iridis (quam Flamman uocant) radices, lixiuo macerant, ad exhauriendam succi uim, quo tinearum iniurijs, quibus sunt opportunæ, minus pateant: dein siccitas recondunt. Plerique sic curatas armarijs indunt, ut suo perquam iucundo odore nosis. uestes commendent. Dosis radicum Iridis Mesuæ est à drachmis duabus usque ad sex. Dioscorides drachmas septem exhibet ex hydromelite. Paulus uero obolos octo dicit purgare, ut Agaricum, modo non sit antiqua aut perforata. Alijs, duabus tantum drachmis cum melle sumptæ aluum soluunt. Pro Illyrica aut Macedonica, Florentina hodie assumitur. Inter Illyricas & Macedonicas quæ meliores sunt, laudatissima putatur Dioscoridi quæ pumili fere & densa constat radice, frangenti contumax, subrufa colore, gustu amaro, odore perquam suauis ac sincero, ita ut nullum prorsus situm redoleat: quæ dum tunditur sternutamenta mouet. Secundum locum habet eidem auctori Africana, candida, gustuq; amara.

Iris florétia ca, Florentina hodie assumitur. Inter Illyricas & Macedonicas quæ meliores sunt, laudatissima putatur Dioscoridi quæ pumili fere & densa constat radice, frangenti contumax, subrufa colore, gustu amaro, odore perquam suauis ac sincero, ita ut nullum prorsus situm redoleat: quæ dum tunditur sternutamenta mouet. Secundum locum habet eidem auctori Africana, candida, gustuq; amara.

Inncus odoratus, in Africa & Arabia nascitur. Laudatissimus ex Nabathæa: proximus Arabicus, quæ aliqui Babylonium cognominant, alij teuchitin: pessimus ex Africa. Eligendus est rufus, recens, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmentis, qui manibus confricando rosæ odorem emittit. igneæ mordacitatis ad linguam. Floris, culmorum, radicisq; est usus. Dioscorides.

L

LAC probatur candidum, æquæ Lac. I
 li crassitudine, quod ungui instil
 latum cogitur. Ex omni lacte fit,
 quod schistum, id est scissile, ap=
 pellant. Lac autem fictili nouo
 feruet, ramoq; ficulneo recenti
 mouetur, insparsis, postquam bis
 aut ter efferbuerit, totidem aceti mulsi cyathis, quot sunt
 hemine lactis. ita enim serescens liquidum ab eo diuidi=
 tur, quod in caseum concreuit. sed cum feruet, ne super=
 fundatur, conueniet spongia ex frigida continuo fictilis
 labrum detergere, sextariumq; argenteum frigida aquæ
 plenum demittere. Bibitur heminis per interualla singu=
 lis, usque ad quinas, ita ut intercedentibus spatijs, potan=
 tes ambulent. Diosc.

LACTVCAE syluestris succus ad eadem ualet, sed Lactuca sylue
 uiribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, an=
 tea, ut in alijs liquaminibus moris est, insolatum. stris.

LADANVM fit ex altero genere cisthi, quod ledon Ladanum.
 aliqui uocant. Siquidem cum cisthi frondes pascuntur ca
 præ, hirciq; pinguitudinem conspicue barba carpunt,
 & suo lentore uillosis cruribus adhærescentem repor=
 tant. quam depectentes incolæ, colantesq; cogunt in of=
 fas, & ita recondunt. Alij uero attractis funiculis, insi=
 dentem fruticibus lentorem abstergunt, conglomerantq;
 in ladanum. Maxime probatur odoratum, subuiride, fa=
 cile mollescens, pingue, quod arenas non collegit, nec
 squallore oblitum est, resinosum. quale in Cypro gigni
 tur.

tur. Arabicum uerò Lybicumq; uilius. Diosc.

Lana, & lana Succidæ LANAE molles è collo, femunibusq; laudatissimæ habentur. Crematarum lanarum cinis medicamentis exquiritur. Uruntur autem mundæ, & carptæ, in fictili crudo, cæterorum more. Nec secus simbriati marinarum purpurarum stocculi cremari solent. Aliquæ cum sordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodeniue modo urunt. Alij in fictili oris patuli, uerucula inter se distantia componunt, & conceptas carminatq; lanas oleo ita suffusas, ut ne stillare quidem possint, assulis tedæ subiectis, & eisdem lanisq; permutatim interstratis, leuiter succedunt, & usas tollunt. Quod si è teda pix, pinguitudine ulla profluxit, collecta reconditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. Cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & confidere patiuntur: idq; sepius, mutantes aquam, donec linguam astringat, nec mordeat. Diosc.

Lasercitium. LASERPITIVM in Syria, Armenia, Media, & Libya nascitur, caule ferulaceo, quem masetum uocat. Laser è radice atque caule scarificatis colligitur. præfertur autem rufum, translucens, myrrhæ æmulum, non porraceum, odore ualens, suauis gustu. quod dilutum facile albescit. Cyrenaicum si quis degustarit, humorem toto corpore ciet, blandissimo odore, adeo ut ne os quidem gustati nisi paululum spiret. Medicum & Syriacum minus uiribus ualent, & magis uirosam reddunt odorem. Laser omne antè quàm siccescat, adulteratur sagapeno, aut fabæ lomento. quod maleficiũ deprehenditur gustu, odore, uisu, & dilutione. Caulẽ aliqui silphion, radicem magis

ma gularin, & folia maffeton uocauere. Efficaciffimum lafer, mox folia, poftremo caulis. Diofc.

LATHYRIDIS succus tiibymalli modo exceptus, Lathyris. eundem effectum præbet. Diofc. Grana huius se-
ptem aut octo deuorata, aut pota, aluum purgant. Hæc cum ficu sicca, uel palmulis sumuntur Diofcoridi. Sed aqua frigida postea sorbenda. Multis abunde grana tria uel quatuor uentrem deijciunt, ut quotidiana rusti-
corum experientia discitur. Quod si hæc uera sunt, su-
bit admirari quomodo Lathyris grana uicena in aqua pura, aut mulsæ semel pota, hydropicos sanare quidam memoriae prodiderunt. Nimis enim excellere mihi hæc dosi uidetur. Folia cum gallinaceo iure, aut oleribus decocta, eandem habent seminibus operationem, ut nobis auctor fuit Diofc.

E LENTISCO liquamentum ita fieri solet: Folia, Lentiscus. cortex & radix in aqua coquantur, & ubi abunde co-
cta refrigerataq; sunt, folia abijciuntur. aqua denuo co-
quitur, donec mellis habeat crassitudinem. Diofc.

LIGUSTICO pro pipere utuntur indigenæ, ad obsonia. Adulteratur semine quodam simili. quod facile gustu discernitur: amarum enim est. Alij semen faeniculi aut seselis admiscentes, ligusticum dolo utiant. Diofc.

LILII foliorum succus adiecto melle aut aceto in æreo uase coquitur, ad ulcera uetusta, & recentia uuln-
nera. Diofc.

LORA, quam deuteriam, alij potimon appellant, sic
ri solet, adiectis metretis tribus aquæ, in uinacea, quibus
triginta uini metretæ extractæ fuerint: calcatis uinacets,
expres-

expressoq; decocto ad tertias parteis, & additis in singulos congios modi eius qui remansit, binis salis sextarijs. post hyemem transfunditur in uasa. Lora intra annum utendum. etenim celeriter exolefcit. Cōuenit aegris quibus timemus noxam uini, coacti sepe desiderijs eorum obtemperare. item à longa ualetudine se recolligentibus. Fit & uinum quod adynamon uocant, lora uires habens, hoc modo: Pares aquæ & musti mensura coquantur molli igne, donec absumatur aqua. quod, ubi refrixerit, elutriatum, picato uase reconditur. Alij marine & cœlestis aquæ, mellis & musti pares miscent portiones, decapulant, & quadraginta diebus insolant. quo ad annum utuntur ad omnia eadem. Diosc.

Lycium. LYCIUM nascitur plurimum in Cappadocia, Lycia, & plerisque alijs locis. aspera loca amat. Succi extrahendi ratio hæc est: Rami cum radiculis tusi & ante per multos dies macerati coquantur, tum abiectis lignis itidem liquor, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca, aut absinthij succo, aut felle bubulo. Innatans spuma inter coquendum exempta, oculorum medicamentis additur. reliquo ad alia utuntur. Simili modo fit lycium, semine expresso & insolato. Optimum quod uiri potest, restinctumq; rubentem spumam ostendit, glebis extrinsecus nigris, intus, cum frigeris, rufis, odore minime uiroso, cum amaritudine adstringens, crocino colore, cuiusmodi Indicū est, cæteris præstantius. Diosc.

Lyncis vrina. LYNCSIS urinam, quam lyncurium appellant, si mulac excernitur, glaciari coiræue in calculi duritiam, uulgo

uulgo creditum est. quare quod de ea proditum est, uanum esse conuincitur. est enim quod à nonnullis uocatur succinū pterygophoron, quod pēnas alliciat. Diosc.

M

MAGNES lapis optimus, qui Magnes. ferrum facile trahit, colore ad coeruleum uergente, densus, nec admodum grauis. Diosc.

MALABATHRVM arbi- Malabathrū.

trantur aliqui esse Indici nardi folium, falsi quaedam odoris congnatione. permulta enim nardum olent, quemadmodum phu, asarum, niris. secus autem res se habet. Nanque malabathrum folium sui generis est, quod Indicæ gignunt paludes, lentis palustris modo innatans aquis, sine radice. Id collectum statim lino transsicitur, & siccatum reconditur. Tradunt siccatis æstiuo feruore aquis, humum aridis fruticibus uri: quod ubi non euenerit, ne amplius quidem renasci. Laudatur recens, ex candido nigricans, delectus. integrum, nec fragile, odore caput feriens, quod diu in suauis odore permaneat, & nardum sapore imitetur, nullo salis gustu. Infirmum uerò & minutim contusum, præsertim si cariosum uirus olet, uitiosum est. Easdem nardo sortitur uires, sed efficacius omnia præstat. Vriam uehementius ciet, ac stomacho magis prodest malabathri uis. Diosc.

MANDRAGORAE succus fit è cortice recentis ra Mādragoras dicis tuso, & prælis subiecto: qui insolatus ubi concre-

E

uerit, fictili reconditur. Malis quoque succus depromitur, sed aliquanto ignauior. Delibratur radix, & traiectus lino cortex, ad usum suspenditur. Scarificata punctisq; multifariam aperta radice, erumpens lachryma, cauo uase recipitur. liquamentū autem succo lacteo præstantius est. sed non ubique, ut experientia docet, radices lacteum succum delachrymant. Diosc.

Manna. MANNA illa optima censetur, quæ recens est, splendens & candidans, gustu melleam dulcedinem representans, nullos surculos aut foliola implicans. huic proxima est subcitrina. pessima est fusca, coenosa, antiqua. **Adulteratio.** Impostores Mannam adulterant cum saccharo & folliculis senæ. Sed fraus detegitur, quod procedente tempore mollescit, & liquefit. Itaque tametsi Manna ijs quibus infederit ita pertinaciter aliquando hæreat, ut non nisi cum fragminibus eorum decerpatur, ad dolum tantè euitandum, præstat eam eligere quæ nullis lignorum aut **Dosis.** foliorum fragmentis admixta est. Dosis Mannæ Serapioni est à drachmis decem ad uiginti: Mesuæ à drachmis sex usque ad quindecim: Alijs ab uncia una dari potest ad uncias tres.

Marrubium. MARRUBII succus folijs tuis exprimitur, & sole cogitur. Diosc.

Lentiscina
refina.
Mastiche. Lentiscus resinam gignit, quæ LENTISCINA cognominatur, & ab aliquibus MASTICHE. Optima & copiosissima in insula Chio prouenit. Præfertur nitedule modo resplendescens, & candore Tyrrhenicæ ceræ similis, adulta, retorrída, friabilis, odorata, stridorem ædens, Viridis autem inferior est. Adulteratur ithuris
resinæ

resinæq; pineæ nucis mustura. Diosc.

MEDVLLA laudatissima est ceruina. mox uitulina. Medulla. post hanc taurina, dein caprina, & ouilla. Colliguntur æstatis exitu, cum appetit autumnus. quippe cion alyis anni temporibus concrementum sanguinis, & ueluti caro friabilis, in osibus inueniatur. nec facile cognosci potest, ni quis eam osibus extrahat & recondat. Curantur recentes, adipis modo, aquæ respersu subactæ, selectusq; osibus tantisper elotæ, & in linteum expressæ, donec aqua sincera emanet: & deterfa sorde pinna, siqua innatet, liquatæ in duplicato uase in pilam exprimentur. & ubi coiere, omni face, quæ ad ima fidit, de-rasa, fictili nouo reponuntur. quod si libet incuratas reponere, facito omnia quæ de anserum & gallinarum adipi demonstrauimus. Diosc.

Principem locum obtinet **MEL**, quod Atticæ regio- nis est, præcipue ex Hymetto, mox Cycladibus insulis, & e Sicilia, cognomine hybleum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, nec humectum, graue, & minime fluxum, quod ob sequacem lentitiam non facile abrumpitur, tractumq; resilit in digitos. Primatum tenet in mellis genere uernum. deinde æstiuum. hybernum uero, utpote quod crassius constat, deterrimum reputatur. ceraginis halitum expirat. Diosc.

MELANTERIA gemine est originis, quædam in Melantheria. faucibus cuniculorum quibus æs eruitur, salis modo, con- crescit. alia uero in summa facie supradictorū locorum coit, quæ terrena est. quinetiam inuenitur in Cilicia, & alyis quibusdam regionibus, fossilis quædam. Præstat,

que sulphuris colorem trahit, leuis, pura, æquabilis, & que contactu aquæ confestim nigrescit. Vim causticam eam obtinet, quam & misy. Diosc.

Melilotos, siue Sertula campana. MELILOTOS, siue SERTVLA Campana laudatissima in Attica & Cyzico & Chalcedone nata, cuius color uicinus est croco, boni odoris. Nascitur & in Campania circa Nola, colore in luteum languescente, odore infirmo. Diosc.

Misy. MISY assumendum natione Cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorẽ imitatur, & stellæ modo splendet. Vim habet & ustionem cum chalcitide eandẽ, præter quàm quòd psoricũ ex eo non conficitur, excessus defectusq; ratione tantũ differens. Aegyptiũ autẽ cæteris præstat, utpote quod efficacius habeatur. sed ad ocularia medicamenta multo supradicto inferius. Diosc.

Molybdæna. MOLYBDÆNA optima est flaua, argenteæ spumæ æmula, modicè splendens, cum teritur rufa, cocta cũ oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa est quæ aërem, aut colorem plumbeũ refert. Gignitur ex auro, & argento. Est etiam quædã fossilis ad Sebastia, & Corycũ inuẽta, quo in genere probatur, quæ lapidosa nõ sit, aut recrementosa, sed nitens, & flaua. Vim habet spumæ argenti, aut recremento plumbi simile. Vritur, lauaturq; eodẽ modo.

Mori succus. MORI succus. decoctus autem æreo uase atq; insolutus, adstringentiõ redditur. Diosc. Sed inolefcit uis eius, adiecto scissili alumine, galla, croco, & myrrha. itẽ myrica semine, iri, & thure. Immatura mori pomã siccantur, tusaq; acinorũ rhois uice obsonijs miscentur, ut

Mori radix. cæliacos iuuent. MORI radix circiter mense incisa, facta in

fito in ambitu scrobe, succum emittit, qui postridie concretus inueniri solet. Diosc.

BRYON, id est MVSVS, à quibusdam splachnon Bryon. appellatur. in cedro arbore, populo alba, & quercu in- Muicus. uenitur. Optimum est cedrinum: proximum populineum. in quo genere candidum & odoratius præstat, nigricans improbat. Diosc.

MYROBALANI lutei seu flauī, quos citrinos uocant, ex herbaceo colore flauescētes, eligendi sunt spissī, graues, seu ponderosi, exili nucleo, cute crassa, & gummosi. Cepuli, deligendi sunt, ampliores, grauiorē resq; ex fusco rufescentes, hoc est subnigri, uergentes ad ruborem, carnosī, spisso cortice. Empelatici, siue emblici eligi debent, cute ossibus hærente, lapillorum pene figura, carne ampliore, minutis ossibus, densi & graues. Belethzici, eadem quasi forma spectantur qua empelitici. eligendi ergo sunt maiores, crassiores, cortice densi, & ponderosi. Nigri, quos à colore cæruleo uul Nigri. gus Indos nōminat, eligendi sunt solidi, sine nucleis, oliuæ forma, ponderosi. hi à recētiore Græcia Damasonij uocantur. Ea omnia Myrobalanorum genera seu differentia, ab officinis ostenduntur. Quibusquæ genere neutro effertur, & hoc ordine digeruntur, Lutea seu flaua, Inda, Cepula, Empelitica, Belethzica. Dosis Myrobalanorum est à drachmis duabus ad semunciam, uel drachmas sex in infusione: & à drachma una ad duas in substantia, ut uoluit Mesue. Myrobalani Aëtio, biennium, aut ternum denariorum pondere triti peculiariter super uicium capitis humorē exhauriunt: sed flaua, bilē fla

uam: atrā, nigra detrahunt: quē admodū pituitā cepulli.

Myrrha. MYRRHA lachryma est arboris, quę in Arabia gignitur, Aegyptię spinę non dissimilis. ę cuius uulnere defluit lachryma in subiectas tegetes. alia circum caudicem concrefcit. Dicitur ex his aliqua pediasimos, prępinguis, quę expressa, stacte emittitur. alia gabirea, pinguisima, læto ę pingui solo nascens. ea copiosam su-

Myrrha troglodytica.

dat stacten. Omnium prima est, quę troglodytica appellatur, accepto cognomine ab loco, in quo prouenit, splendens, subuiridis, ac morāēs. quinetiā legitur tenuis quędam, quę à troglodytica secunda est, bdelly modo molis, uerum odore grauiuscula, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur, pręter modum exoleta, nigra, ę retorrıda. Omnium deterrima, quę ergasima dicitur: pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gummi imaginem uergens, ę uiribus eius proxima. improbatur aminnea cognomine. ex ijs pastilli fiunt, sed ę pinguibus pingues, ę odorati: ę siccioribus haudquaquam pingues, ę inodorati. minus odore pollet, quę oleum non admisit, cum in pastillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, squallore obsita, leuis, undique concolor, quę confracta uenas unguium modo candidas ę læues ostendat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens. superuacua ę inutilis est pōderosa, coloris picci. Diosc.

Fit ę myrrha, perinde atque thure, fuligo, ę, ut postea ostendemus, ad eadem conueniens. Diosc.

Myrrha Bæotica.

Bæotica MYRRHA, dissecta radix est arboris cuiusdam in Bæotia nascentis. Melior est quę myrrham odore

odore representat. Diosc.

MYRTI baccis uirentibus succus exprimitur, item Myrtus. folijs adfuso uetere uino aut aqua cœlesti. Cuius recentis usus est. Nam exiccatus planè cariem sentit, & uires amittit. Diosc.

MYRTIDANVM dicitur adnatum inæquabile, uer Myrtidanū. rucofum intumescensq; & concolor. quod perinde quasi manus myrti caudicem amplectitur. magis quàm myrtus adstringit. tusum addito austero uino reponitur, coactumq; in pastillos siccatur in umbra: multo efficacius & folio & semine, cerato, pestis, in fessionibus, cataplas matis admistum, ubi adstringendum aliquid est. Diosc.

N

ARDI duo genera: unum Indicum, alterū Syriacum appellatur, nō quod in Syria proueniat, sed quod montis in quo oritur, pars una ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere præcipuum est recens & leue, largā gerens comam, flauum colore, perquam odoratum, ac cyperū redolens, breui spica, amaro sapore, linguā siccante, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex Indicis autē nardum quoddam Gangitis uocatur, à fluuio Gange, apud quem enascitur, montem præterfluente. quod genus ob multā loci, in quo prodit, utilitatem, uiribus infirmius est, atq; procerius adolescit, plures ferēs spicas ab unica radice, comosas, unaq; conuolutas, ac grauiter olentes. Montanum autē odoratius, spica

E 4

brevi ac mutila, odore cypero uicino, cæteras habens Syriaci dotes. Est & genus quoddam cui Sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas se spargens spicas, candidiore interim medio caule, hircorum uirus supra modum redolente, quod improbat. Madefactum uendi solet, quod uitium ex eo deprehenditur, quod candida sit spica & squallida, nulloq; puluere obsita. Adulteratur stilbio cum aqua aut palmeo uino, inspissationis ponderisq; causa inspirato. Intueri autem oportet si lutum radicibus infideat, & incerniculo puluerem excutere, eluendis manibus utilem. Diosc.

Nardum Celticum.

NARDI Celtici cauliculorum & radicū duntaxat usus est, & odoris suauitas. unde pridie fasciculos aqua abluere expedit, & exempta terra paulo solo atq; humenti subiecta charta reponere, postridie repurgare. siquidē utile, cū aceroso, alienoq; propter humoris uim, non excutitur. Adulteratur imposita herba simili, que hirculus uocatur, ab odoris grauitate: sed facilis cognitio. nanque herba cādidior est, sine cauliculo, minoribus folijs, radice neq; amara, neq; odorata, uti uerū nardum est. Itaq; radices atq; cauliculi, abiectis folijs triti secernuntur, uino excipiuntur, digerunturq; in pastillos, & ita fictili nouo diligēter operio, asseruari debent. Laudatur maxime recēs, iucūdi odoris, radice numerosa coherens, plenū, nec fragile. Ad eadem quæ Syriacū pollet: sed uehemētius uinā cit, & stomacho utilius est. Diosc.

Nitrum.

Præfertur NITRVM leue, roseo colore, aut candido, in foramina dehiscens, perinde quasi spongiosum quiddam. quale ex Bunnus asseritur. Diosc.

NITRI

NITRI spuma optima esse putatur, leuissima, glebo- Nitri spuma.
sa, friabilis, colore penè purpureo, aut spumosa, & mor-
dens. qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. secūda est
Aegyptia. quin & in Magnesia Cariæ gignitur. Vim
& uestionem salis habet, tam nitrum quam spuma eius.
Aliqui supradicta carbonibus urunt, subiecta prius testa
noua, donec incandescant. Diosc.

O

ENANTHE uocatur uitis Oenanthe.
syluestris fructus, cum floret.
Recondi debet fictili non pica-
to, collectaque, substrato linteo,
in umbra siccatur. Laudatissima
in Syria & Cilicia & Phoeni-
ce. Diosc.

OESYPVM uocant Græci, succidarum lanarum pin- Oesypum.
guitudinem. Cuius parandi ratio hæc est: Succidæ mol-
les, radícula non curatæ, calida aqua lauantur, & qui-
buscunque sordibus expressis, & in labellum oris am-
pli coniectis, aqua infunditur, magnoq; impetu ligula, uti
respumet, agitur, aut lignea rude ualidiusculè contur-
batur, quò largius sordida spuma colligi possit, deinde
marina respergitur. & cōsidente pingui quod superna-
tabat, collectoq; in altero fictili uase, denuo aqua in label-
lum fusa agitur. spuma iterum mari perfunditur, &
denum exinuitur. hoc tantisper fieri solet, dum consum-
pta pinguitudine nihil prorsus spumæ extet. collectum
& spum manibus emollitur. & si qua insedit spurcicia,

E 5

confestim demitur. exclusaq; sensim omni aqua, recentiq; affusa, manibus misceatur, donec ad motum linguae cefypum, adstringat leuiter, nec mordeat: atque pingue candidumq; spectetur. tum in fictili uase conditur. Verum omnia feruido sole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus, non secus atque ceratum mulieres, confricant. ita enim candidius redditur. Alij elotis lanis & sordibus quibuscunque exemptis, ac lento igni in aeneo uase ex aqua decoctis, pingue quod supernatat collectum, aqua, ut diximus, lauant: colatumq; in fictilem patellam, quae calidam aquam contineat, limbo operiunt, atque soli mundant, donec candidum fiat, & satis crassum. Alij bidui spatio aqua effundunt, nouamq; adijciunt. Melius est laeue, radice non curati, quod succidarum uirus oleat, & si manu in concha fricetur cum aqua frigida, albescat, nihil in se duri aut concretum habens. ueluti quod cerato aut adipe adulteratur.

Oesypum in testa noua torretur, donec reductum in cinerem, pinguitudinem amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, uti demonstrauimus. quae in oculorum medicamenta commode addi solet. Diosc.

Oleae aethiopicae lachryma scammoniae similis est, fulua, stillis exilibus constans, mordax. quae autem ammoniaci, aut gummi similitudinem refert, colore nigricans, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleae, oleastriq; similem lachrymam sudant. Appellatur autem Aethiopica, & agrestis olea. Diosc.

Oleum candidum fit hoc modo: Album colore nec anniculo uetustius, in nouum fictile oris patuli funditur, centum

centū heminarum mensura, & sub solē mediā quāq; die cōcha refunditur: ex altoq; demittitur, ut aſſidua deuolutione, ictuq; agitatū reſpumet: octaua die ſœnum græcū mundum quinquaginta denariorum pondere, calida aqua madefactū donec emolleſcat, in ſupradictum oleum deijcitur, ita ne extillet aqua. poſtea tedæ præpinguis piceæ, aſſulatiſſimæ æquale pōdus adijcitur, & tranſactis octo diebus, oleum concha mouetur. Vbi candorem contraxerit, in uas nouum uetere uino aſſuſum recondi debet, ſubſtratis fertulæ Cāpanæ corollis drachmas undecim pendentibus, cum pari iridis pondere. ſi minus, rursus ſoli mandandum, & idem munus obeundum, uſque dum inalbeſcat. Dioſc.

OLEAE Sylueſtris exprimitur ſuccus tuſis folijs, aſſuſo uino aut aqua, ſiccatusq; ſole in paſtillos digeritur. ſed longè ualidior ad recondendum ſuccus habetur, qui cum uino quā cum aqua expreſſus eſt. uruntur cum floribus ſolia, ut ſpodij uicem cinis præſtet, in cruda olla, obliſto ore luto, uſque dum ſigilinum percoquatur. reſtinctaq; uino & rursus ſubacta, eodem modo uruntur. poſtremo ceruſæ modo elota coguntur in paſtillos. Huiusmodi cinerem in medicamentis oculorum conſtat ſpodio non cedere, ſed eiſdem uiribus præditum eſſe putandum eſt. Foliorum ſatiuæ oleæ eadem uis intelligitur, ſed aliquanto inferior. unde ocularibus medicamentis ob ſuam mitiorem uim conuenientior eſt. Sudor ligno uirenti accenſo manans, illitu ſanat lichenas, ſurfures, & ſcabiem. Dioſc.

OLEI ſicyonij componendi ratio hæc eſt: In lebetem Oleum Sicyonij
oris omnium.

oris lati stanno inductum, funditur olei albi quod crudæ oliuæ reddiderūt, congius unus, aquæ semicongius. leui id igne coquitur, leniter mouendo. at ubi bis efferbuit, & substracto igne refrigit, innatans oleum concha decapulatur, & adiecta noua aqua confruescit, & reliquis ut diximus peractis reponitur. In Sicyonia maxime fieri consuevit, Sicyony inde accepto cognomine. Calfæ Florian ad quendam usque modum uim habet. Febri ac neruorum uitijs prodest. fœminæ ad commendandum faciei nitorem eo utuntur. Diosc.

Oleum omphacinum. Omphacinum appellatur OLEVM, quod ex immaturis oliuis exprimitur. Præstat recens, odoratum, quod non mordeat. Tale unguentorum compositionibus idoneum intelligitur. Diosc.

Omphacium OMPHACION, succus est acerbæ uuæ, nondum maturescens, è Thasia uite, aut Amanæa. Oportet autem ante canis ortum, expressam melliginem in rubro ære, linteo cooperto, insolare, usque dum cogatur: semperq; quod ceruici uasis cœcretum hæsit, reliquo humori permiscere. noctu à subdialibus locis in lectū referri. quantumquidem nocturni rores ipsum concrefcere non sinunt. Eligendum est flauum, friabile, uehementer adstringens, & linguam mordens. Sunt qui coquendo melliginem cogant. Diosc.

Opium. OPIVM optimum habetur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facile aqua diluitur, leue, candidum, neque asperum, neque grumosum, quod inter colandum non ut cera coëat, & in sole diffundatur. dein admotum lucernis, non atra luceat flamma, extus

extinctum deniq; odoris uim conseruet. Sed opion glaucio, gummi, aut syluestris lactucæ succo, adulterant. Verian glaucio fucatum, in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo succo fictum, exiliter spirat, & asperius spectatur: gummi uitiatum, splendescit, & infirmū est. Nec desunt qui eò dementiae deuenierint, ut adipem ei admisce- rent. Fictili nouo torretur ad oculorū medicamenta, dum mollius, atque rufius appareat. Diosc. Vide plura in PAPAVERE.

P

PALMA, quam aliqui Elaten Palma elate, aut Spatham appellant, fructus Spathæ palmarum adhuc florētium, inuolucrū est calyxq;. quo in stipsis samenta unguentarij utuntur. Optima habetur odorata, astringens, ponderosa, præclusa, intus pinguis. Inuolutusq; in ea elate fructus, quem suo amplexu fouet, elate etiam uocari solet, & ab aliquibus borassus. Adstringit, & spathæ effectus præstat, non sic unguentis expetitur. Alba medulla caudicis recens in cibo, aut decocta eadem facit quæ borassus. Diosc.

Nuclei PALMARVM, cæterorum more cremati Palmarum in crudo fictili, & uino restincti, cinere loto, spodij uicini. nuclei. cem efficiunt. muscenturq; in calliblephara. quod si non iustam uisionem acceperint, denuo cremandi. Diosc.

PANACES nascitur in Cyrene Libyæ, & Macedo Panaces. Excipitur succus incisa radice, recenti cauliū pullu- latu. ea candidū succū emittit, qui siccatus in summa cute croceum

croceum colorem contrahit. Effluentem autem succum excipiunt, folijs excavato solo stratis, quæ siccata tolluntur. Simili modo caule messibus inciso, profluentem succum excipiunt. Meliores ex radicibus, albæ, rigentes, distent, æq; siccæ, quæ cariem non sentiant, aromaticæ, fruentes gustu. Fructus ex media ferula cibo idoneus est. sed ex agnatis stolonibus, ab usu cibario abhorret. Maxime in hoc succi genere probatur, quam amarissimus, interne albus, aut subfulvus, foris ad croci colorem inclinans, leuis, pinguis, friabilis, tener, statim in aqua eliquefcens, graui odore. niger improbatur, ac mollis. Adulteratur ammoniaco aut cera. Sed synceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resoluitur, & lactescat. Dioscorides.

Panocratium. PANCRATIVM scilla uires & preparationem habet. eodemq; pondere in morbis efficaciter assumitur. cui tamen mitior quam scyllæ facultas inest. Radicis succus cum erui farina digeritur in pastillos, qui hydropicis splenicisq; cum hydromelite, commodissime dantur. Dioscorides.

Papaueris calyces. PAPAVERIS calyces tunduntur uirides, & digeruntur in pastillos, qui siccati ad usum reconduntur. Capita quoque per se in aqua coquantur ad dimidias, iterumq; adiecto melle, dum humor coeat in eclegmatis lentorem. id medicamentum in tussi, arteriæ fluxionibus, & celiacorum affectu, doloris leuamentum præbet. efficacius tamen redditur, addito hypocisthidis succo, & acacia. Dioscorides.

Papaueris nigri capita & folia. De MECONIO & OPIO. Aliqui capita ipsa, nigri

nigri PAPAVERIS & folia tundunt, & prælo exprimunt, terentesq; in mortario, digerunt in pastillos. id Meconium uocatur, multum opio ignauius. Porro opij Meconium & Opium. faciendi ratio hæc est: Cum ros in eo exaruerit, cultro decussatim in stellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summa cute incidere oportet, lachrymam excurrentem, digito in concham abstergere: nec multo post redire, ut concreta inueniatur. etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in uetere pila teri debet, & in pastillos cogi. cum tamen inciditur, retrocedendum est, ne uesibus succus deradatur. Diosc.

PEPLI fructus iustus & serues factus reconditur. Peplis.

Pepli semine potio, aluus soluitur. Media potio est dosis. acetabuli mensura in aquæ heminis tribus: & cibus inspergitur, obsonijsq; ad molliendam aluum. Peplis colligi, & reponi ac dari, uti peplos, & sale condiri solet. Easdem habet uires. Diosc.

PEPONIS succus cum semine, adiecta farina, sic Peponatus in sole cogitur in smeognata, quæ faciem repurgat, & nitorem afferunt. Diosc.

PEUCEDANI tenera radix cultello conciditur, Peucedanum. profuensq; è plaga succus umbræ mandatur. in sole siquidem confestim euanescit. Colligitur capite prius & naribus rosaceo perfusis, ne capitis dolor premat, & uertigo sentiatur. assatione radix inutilis fit. Tam lacquam succus radice & caulibus extrahi solet, sicuti è mandragora. uerum inefficacior succo lachryma habetur, & uelocius expirat. Interdum etiam concreta inuenitur lachryma, thuris similitudine, caulibus radicibusq; adhaer

adherens. Præfertur succus è Sardinia & Samothrace, colore rufò, odore graui, feruens gustu. Diosc.

Phrygius lapis.

PHRYGIUS lapis, quo insectores in Phrygia utuntur, à qua nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non solida corporis compage, intercedentibus albis segmentis, ut in cadmia. Vritur autem uino optimo perfusus, uiuisq; carbonibus obrutus, perflatur assidue follibus, donec mutato colore rufescat. rursus extractus eodem uino restinguitur. hoc iterum & trinis uicibus faciendum. attendendū tamen, ne minutim confringatur, & in fuliginem euanescat. Lauatur ut cadmia. Diosc.

Phu.

PHU adulteratur radice rusci ammixta: sed maleficium deprehenditur: quoniam hæc dura est, & frangenti contumax, sine ulla odoris gratia. Diosc.

Piceæ & Pini fuligo.

PICEAE & PINI fuligo ad calliblephara, & librarij atramenti confectiōnem excipitur. Diosc.

Picis liquidæ fuligo.

PICIS fuligo liquidæ fit hoc modo: In lucerna noua quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendio, lucernamq; fictili uase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, ut clibani esse solent, operito, & adoleri finito: consumptoq; liquore nouum infundito, quoad sufficientem usui fuliginem collegeris. Diosc.

Picinū oleū

E pice fit quod PISSELLAEON appellant, separato liquore aquoso, qui supernatat pici, sicut serum lacti. Nam expansa, quādiu pix coquitur, supra cortinam uellera pura madescunt, acceptoq; halitu eius exprimuntur in uas. Quas pix liquida, præbet utilitates. Diosc.

Piper

PIPER nigrum, utpote quod tempestiua maturitate collectum sit, odoratum esse constat, candido suauius, acrius, & ori gratius, necnon ad condimenta utilius. sed candidum, & adhuc in acerbum uergens, albo & longo infirmius est. Eligi oportet grauissimum, plenum, nigrum, sine multis rugis, recens, minime surfurosum. Inueniuntur etiam in genere nigri semina nutrimento defecta, cassa, inania, minimeq; ponderis, quod uocant brasma. Diosc.

Piper nigrū.

PISCIVM fluuiatilium pinguia perunctis oculis claritate adferunt, si in sole liquecant, & melli admisceantur. Diosc.

Pisciiu fluuiatiliu pinguia.

Nascitur in Apolloniatarum agro circa Epidaurum que PISSASPHALTOS appellatur. Ea Ceraunijs montibus deuoluta, impetu fluminis rapitur, aestuq; in litus expuitur, illic coacta in glebas. mistam bitumini picem redolet. Diosc.

Pissaspfaltu.

PITYVSAE (alfebram uocat Mesue, nostri esu lam) corticis radice dosis est, a ceratijs duobus usque ad septem, & lactis ab uno ad tres. Que nimis est exigua quantitas. Dioscorides namq; radice pityusae drachmas duas, fructus unam, succi cochlearium, foliorum ternas drachmas exhibet.

Pityusa.

PIX arida. liquida pix decocta in spissam coit, quam uocant aliqui palimpissam. quo in genere quaedam uisci modo lentescit, boscas cognominata. altera sicca est. Probat puram, pinguis, odorata, subrusa, resinosa. Talis Brutia & Lycia, picis resinæq; simul naturam habentes. Diosc.

Pix arida.

Plumbum
elotum. Lotura PLUMBI sic fit: In mortarium plumbeum
aquam injiciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat
aqua, & limi modo crassescat, aut luitulenta reddatur. lin-
teolo deinde colato, aquam superinfundens, quo facilius
quicquid est resolutum incerni possit. hoc iterum facito,
usque dum satis tibi habuisse uideatur. ubi confederit,
priore aqua effusa, nouam adijciens, ut cadmiam lauato,
donec nulla extet nigritia. postea in pastillos cogens re-
ponito. Quidam scobem mundi plumbi lima quaesitam, mor-
tario pistilloq; lapideis terunt, aut manibus cum aqua pau-
latim adiecta fricant, donec nigrescat. mox ubi id pessum-
ierit, effusa aqua, colligunt in pastillos. nam tritum uehe-
menter, cerusæ simile redditur. Alij climatæ scobi modi-
cam plumbaginem adijciunt: affirmantes ita elotum plum-
bum præstantius esse. Diosc.

Plumbum
vstum. Vritur PLUMBVM sic: Super quam tenuissimas
plumbi laminas, fictili nouo inditas, sulphur inspargitur,
additisq; alijs rursus laminis, interiecto semper sulphu-
re, usque dum uas expleueris, succendito. flagrante au-
tem plumbo, ferrea rude uersato, donec perfecte rediga-
tur in cinerem, nihilq; e plumbo nonustum hæserit. tum
demum, obstructis naribus, eximito. alioquin halitus plum-
bi noxius sentitur. Aut climatam plumbi scobem in olla
cum sulphure urito. Alij laminas in fictili crudo, ut di-
ctum est, imponunt fornaci, aut foco, & circumlinentes
operculum, dato exili spiramento, urunt. Alij pro sul-
phure cerusam aut hordeum inspargunt. Alij integras
laminas imponentes, acri igne utuntur, & rudicula fer-
rea cõtinue mouent, dum in cinerem soluantur. sed diffi-
cilis

cilis huiusmodi ustio, & si uehementius uratur, contrahit spume argenti colorē. magis tamen nobis placet prima urendi ratio. Plumbum ustum lauatur ut cadmia, & reconditur. Eosdem effectus habet, quos plumbum elotum, sed multo acriores.

PLUMBI recrementum, quod scoriam uocant, optimum est, densum, fractu cōtumax, cerusam planè representans, nihil plūbosi habēs, quod ad luteū colorem accedit, & uitri splendorem imitatur. Eadem quæ plumbū exustum potest, sed magis adstringit. Lauatur in mortarijs infusa aqua, & refusa summa aque parte, quæ luteū colorem duxit. idq; sepius, dum recrementum absumatur. dein ubi confederit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos. MOLYBDOIDES lapis à plumbi similitudine dictus, respondentem recremento uim habet, & eodem modo lauatur. Diosc.

Plumbi recrementum.

Molybdoides lapis.

POLIUM melius est montanum. Diosc.

Polium.

Melius & efficacius est POLYPODIUM quod in uelustis arborum, & maxime montanarum quercuum nascitur, quàm quod in petris inuenitur. Hoc enim superfluan habet humiditatem, & (ut inquit Mesue) indigestam, quæ flatus, nauſeam & stomachi subuersionē excitat. Illi autem querno Polypodio bonitatis notas octo Mesue attribuit, sed obscure multum, & non conformiter bonis auctoribus. Deligendum itaque censemus Polypodium illud, quod eas habeat proprietates, quas illi supra ex Dioscoride & Plinio assignauimus. Dosis Polypodij est Mesue à drachmis duabus usque ad aureos quatuor. Aëtius expurgatæ radicis scrupulos sex,

Polypodij.

Boni Polypodij note obscurè traduntur à Mesue.

Dosis Polypodij.

qui in aqua mulsa præferbuerint, exhibet. Orib. drachemas duas coquit in ptisanæ succo, datq; bibedū succum. Sunt qui unciam integram sine noxa dederunt.

Pompholyx. POMPHOLYX specie sola, non genere, à spodio distat. Siquidem SPODOS nigricat, & plerunque ponderosior est, palearum pilorumq; plena, quasi purgamentum quoddam, quod ab ærariarum officinarum pavementis & fornacibus euerritur. Pompholyx uerò pinguis est, & candida, usque adeò leuis, ut in auras euolare possit. Cuius duo fluxerunt genera. unum ad æris colorem uergens, subpingue: alterum magnopere candidum, summanq; leuitatem nactum. Candida fit pompholyx, quoties in perficiendo ære, fabri præstantiorem facere uolentes, detritam cadmiam cumulatius insparserint. Namq; tenuissima fauilla, quæ effertur, in pompholygë coit. Cæterum pompholyx non ex æris modo materia & fabili industria factitatur, sed ex cadmia quoque, ad gignendam ipsam, eximie follibus proflata. Cuius faciendæ ratio hæc est: In domo genuina contignatione operata, fornax extruitur, iuxta quam mediocris fenestra ad tabulatum à supernis partibus pateat. domacily paries fornaci proximus, tenui foramine ad fornacem usque perforetur, ad excipendam follis narem. ostiū mediocri habeat, pro exitu ingressuq; artificis fabricatum. domuncula altera huic coniuncta sit, in qua & folles & flator suo munere fungantur. deinde carbonibus in canino succensis, assidens artifex cadmiam particulatim fractam inspargit, à locis supra infurnibulum extructis. idē negotium obit inferne artificis minister, simulq; carbonēs

nes adijcit, usque dum indita cadmiæ copia prorsus absumatur. itaque egesta suffitu tenuis pars & leuis materiæ in summam domum euolat, & parietibus, tectis, fornicisq; adhærescit: conflatum autem inde corpus, inter initia erumpentibus aquarum bullis simile prodit, postea maius incrementum capeffens, glomusculis uellerum simile redditur. ponderosus autem in ima loca se recipit. sed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimento coheret. quod tenuiore deterius existimandum est, ideo quod multum terræ collegerit, & spurcicia in aceruatione referciatur. Sunt qui hoc modo tantum fieri spodium arbitrantur, de qua antè dictum est. Optima creditur Cypria, quæ accepto aceto halitum æris præstat, colore aliquantum picco, sapore cœni horrido: & si fraudem non experta flagranti carbone inferuescit, aëreum colorem contrahit. Antedictis autem notis, diligenter attendendum est. Siquidem à nonnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis grossis, & quibusdam consimilibus. Quod facile cognitu fuerit, quippe nihil in ijs probandis inuenietur eorum, quæ antè dicta sunt. Pompholygem in commune ita lauari oportet: Ligatam linteo mundo modiceq; raro, aut siccam, aut aqua respersam, in labellum demittito, quod imbreni contineat, & huc aque illuc fasciculum defrens, immergito. ita enim limosa pars eius ac utilis effluet, & omne sedimentum in linteolo remanebit. postea residere sinens, aquam cum cinere colis incernito, & nouam infundens, agitato, & effundito: mutata tantisper aqua, & colata, dum arenosi nihil sidat. demum aquam

exprimito, & siccatur cinerem recondito. Alij, quantum maxime fieri potest, siccant, & manus in aqua conterunt, dum mellis crassamentum imitetur. deinde linteo faucibus excepturi uasis obtento, aut laxius illigato, colant: & quò facilius transeat, infusa per linteum largiore aqua, cinerem conturbant. mox spumosum, quod traiectum est, & supernatat uasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad usus recondunt. quod uerò resedit, sensim cribratū, in aliud uas transfundunt, relicto arenoso quod pessum ierat. rursus lapidosa sidere patiuntur, & in uas aliud excolant. hoc identidem faciunt, donec cinis merus & arenæ expers inueniatur. Alij paulatim integram in aqua respergunt, arbitrati arenas lapillosq; suo pondusculo degrauiatos, pessum ire: pilos autem & paleas leuitate sua in sublime attolli. cæterum cinerē medium separant, & in pilam coniectū, ut caduam, eluunt. Quin etiam lauatur uino Chio marina aqua diluto, modis quos supra diximus. & ita redditur adstringentior, quam a-

Spodium. quis elota. Quòd si spodon torrere libet, diligenter tritam & irrigatam aqua, colliges in pastillos, fictilique nouo, subiectis leuibis prunis, orbiculos continuo uersabis, dum asiccati fuluescant. Neque ignorandum, ex auro, argento, plumboq; fieri spodion. uerum post Cy-

ne spodij succidaneis. prium, plumbeum maxime commendatur. Quoniam spodos sepe numero desideratur, necesse est ostendere, que simili uirtute polleant, ut in spodij locum suffici possint, antispoda uocant: quoq; modo sumi debeant. Folia itaque myrti, cum floribus & baccis immaturis, in fictile uadum coniecta, indito operculo continua foramina haben

habente, uruntur fornacibus, donec figlinum percoquatur. iterum in fictile aliud crudum transferuntur: quod ubi perassatum fuerit, exempta lauantur ad usus. Idem quoque fit è termite syluestris oliuæ, si habeatur: sin secus, fatiue cum suis floribus, aut mâlis cotoneis dissectis, & detractis ossibus, aut gallis, aut laceratis linteolis; itè ex moris immaturis, id est candidis, in sole prius arefactis, aut terebintho, aut lentisco, cenanthe, aut mollibus rubi folijs, uel è buxi coma, uel pseudocypere cum flore. Alij ficulneas frondes in sole antea siccatas, eodè modo parant. alij taurinum gluten. alij succidas lanas asperas, pice aut melle irrigatas. Quæ omnia in spodij uicem usurpantur. Diosc.

POPVLVS resinam fundit, quæ in malagmata additur. Lachryman populorum commemorant quæ in Padum amnem defluat, durari, ac coire in succinum, quod electrum uocât, alij chrysothorum. id attritu iucundum odorem spirat, & aurum colore imitatur. Diosc. Propolis.

PROPOLIS eligi debet flaua, odorata, styracè reserens, in uehemèti ariditate mollis, et mastiches more ducti delectus. In alueariorû foribus, cerosæ naturæ inuenitur. Dio.

PRVNIS prima laus à Damasco Syriæ monte cognominatis, tribuitur, nigra cute, carne suauis, rotundo ligno, exili nucleo. Hæc iam pridem, ut Plinius inquit, in Italia nascuntur. Proxima datur (Ibericis) quæ ab Iberia & Hispania deuehuntur. Inter Danaescena optima censentur Galeno, quæ sint mediocriter adstringentia, magna & laxa. Decocta in melicrato, plus mellis habente, uentrem molliunt, magisq; si melicratû superbibatur: Electio.

dehinc uinum dulce, & prandium differatur. Aluū etiā
 Pruna pran- cient si sola manduntur: sed prandiū inchoare debēt. Sa-
 dium inchoa- tis autē est decocti prunorū tam satiuorum quàm sylue-
 re debent. strium singulos cyathos sumi. Sed syluestria aluum &
 Modus deco- tormuna sistunt, præsertim in uinō austero decocta. Me-
 cti prunorū. sue decoctum prunorum exhibet, usq; ad libram unam.
 Porro quo dulciora sunt pruna, eo magis uentrem emol-
 liunt. Ea Græcis (coccyrella) nōnminantur.

Psoricum. PSORICVM. uide CHALCITIS.

Psyllij gene- PSYLLIVM. Recētiore duo eius genera statuerūt.
 ra duo apud PSYLLIVM. Recētiore duo eius genera statuerūt.
 recentiores. unum calamo exili & longo, in cuius spica cōtinetur se-
 mē, pulicis colore, et magnitudine. Alterū sarmētosum,
 floribus canino capiti similibus, sabaccis capitellis, semi-
 ne pulicis effigie, radice tenui & superuacua. Psyllium
 maxime cōmendatur semine, in medicina: Plurimo enim,
 Psyllium ma- inquit Aētius, usui est. Psylliū ueteres neq; Græci, neq;
 xime cōmen- Latini, per os exhibuerunt, sed extrinsecus tantū ad mol-
 datur semine- liēdū refrigerādūq; imposuerūt. Modus parādæ mu-
 scillaginis Psyllij, ex Tralliano & Aëtio est requirēdus.

Pumex. PVMICIS probatio, ut magnopere leuis, spongio-
 sus, scissilis, nec arenosus, item teri facilis, & candidus.
 Crematur flagrantissimis carbonibus obrutus, & ubi can-
 duerit, extractus, uino restinguitur odorato: iterumq;
 incensus extinguitur: & tertia uestione exemptus, & per
 se refrigeratus, ad usus conditur. Diosc.

Punicum mā- PUNICI māli domestici & syluestris flores, id est,
 lum domesti- cytini & balaustia exprimuntur, ut succū remittant, in-
 cum & sylue- star hypocisthidis, cuius etiam uires reserunt. Diosc.
 stre.

Pycnoco- PYCNOCOMI succum si libet eximere, tusa radix
 mon. in scilli

in fœtili mergitur, & agitata aqua, quod supernat pinna selectum, exiccatur. Diosc.

Pyrites lapidis genus est, à quo æs conflat. Pyrites. Eligi debet æris similitudine, facile scintillas ædens. delectus.

Vritur sic: Melle irrigatus molli pruna, continuo flatur follibus, donec rufescat. Alij in multos carbones igni candentes, lapidem copioso melle perfusum deijciunt, & ubi ad fuluum colorem uergeri cœperit, extrahunt: efflatoq; cinere, rursus madefactum cremant, donec æquabiliter asiccatus, friabilis reddatur. Siquidem sæpe facies summa solum uiritur. Ita crematus, siccatusq; recoditur. Si cloto opus sit, lauari debet ut Cadmia. Diosc.

R

RESINA liquida è pinu & picea, à Gallia & Hetruria conuehi solet. atque olim à Colophone petebatur: hinc Colophonie sibi cognomentum uendicauit. A Gallia quoque subalpina: quam uernaculo nomine laricem appellant incolæ. Ea in linctu, & per se, magnopere prodest tussi ueteri. Colore inter se distant. siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine: ut larigna. Cupressus etiam liquidam fundit resinam, quæ ad eadem pollet. Quæ uerò aridarum generi ascribuntur, quædam ex pinis nucibus, aliæ abiete, aliæ picea & pinu exierunt. Eligi debet longè omnium odoratissima, translucens, non retorrida, neque diluta, quandam

Refina liquida è pinu & picea.

electio.

ceræ faciem præbēs, & friabilis. E picea & abiete resinae, cæteras antecedunt. odoratæ enim sunt, atque thui odore imitantur. Præstantiores à Pytiusa insula deservuntur, quæ secundum Hispaniam sita est. Sed quæ e picea, nucibus pineis & cupresso manarunt; nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. Veruntamen eorundem gratia quorum & illæ sumi solent. Lentiscina terebinthina respondet. Vritur resina omnis liquida in uase quadrupla capacitatis ad humorem, qui infunditur. itaque resinæ congius, in duobus aquæ pluuie coquitur, subiectis leuibus prunis, resina assidue mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis & retorrída reddatur, ac digitis cedat. Cæterum ubi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum uocant, id est non illium, reconditur.

Fiet etiam eximij candoris, si resina omnis eliquata præcoletur, quò sæculenta sordes excernatur. Vruntur quoque sine aqua, primum lento igne: & ubi coire ceperunt, maior carbonum strues supponitur, & triduo citra intermissionem discoquantur, usque dum antedictas naturæ suæ notas exuerint. mox, ut dictum est reponuntur. Aridas unius diei spatio decoxisse satis est. Fuligo e resina perinde atque thure excipitur. Diosc.

Rha barbari R H A B A R B A R V M. Tria eius genera fecit Mesue: Indicum, quod rauesceni appellat, omnium optimum. Barbarum, quod secundum in bonitate locum obtinet. & Turchium (ita enim uocat) multo alijs inferius & inefficacius.

boni Rhabarbari notæ. Laudatur Rhabarbarum Mesuæ,
i Subnigrum vergens in ruborem.

Graue

2 Grana cum sua raritate.

3 In quo dum frangitur, inuenitur disgregatio, ex rufo & glauco.

4 Quod colorem reddit ad crocū inclinantem.

Non eget correctione, quæ fit per spicam Rheon hoc nostrum barbaricum: tum quòd commixtas habeat uires, tum quòd uera spica caremus: & ea qua hodie utimur, horribilis ualde saporis est. Dosis seu quantitas communis, nostri Rheubarbari in infusione, ut loquuntur, est à drachma una ad drachmas duas uel tres ad summum. In substantia à drachma una ad drachmam unam & semis. Itaque modus Mesue in dando Rheubarbaro, perniciosus est. ipsum enim exhibet à drachmis duabus & semis, usque ad drachmas decem: quæ quantitas non potest sine discrimine semel dari.

non eget correctore.

Spica uera caremus. modus exhibitionis.

RHAPONTICVM optimum habetur quod teredines non sensit, si gustatu cum remissa adstrictione lenescat, manducatumq; colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem. Diosc.

Rhaponticū.

RHV liquamentum fit ex aridis folijs, ad crassitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadem, ut lycium conueniens. Semen eosdem effectus exhibet. aqua in quo semen maduit decocta, cogitur coitq; efficacior ipso semine. Gummi defert, quod dentium canis imprimatur ad dolores finiendos. Diosc.

Rhu.

RICINVS. ῥιζομαρι. Grana eius triginta numero, pituitas, bilem & aquas per altamibus purgata, potu pituitas, bilem & aquas per altum deiciunt Dioscoridi. Sed miucunda admodum est & molesta purgatio. Siquidem stomachum uehementer subuertit. Hinc serè semper accidit; ut qui hæc grana sump

dosis granorum palmæ christi, id est Ricini.

- sumpserint, per superna & inferna purgentur. Sunt tamen qui huius effectus (uomitionis inquam & purgationis per aluum) causam aliam assignant, nempe quod dum hæc grana euelluntur, alia sursum, alia deorsum ducta sint. Dicunt enim rusticas mulierculas pro comperto habere, si quis semina deorsum trahens, euulserit, & ea comederit, per inferna purgari: si uero sursum, per superna. Quod an uerum sit, uiderint huius commenti assertores. Atque hæc de catapotia maiore dicta sufficiant.
- Superstitiosum.** ROSARVM recetibus folijs succus exprimitur, de sectis forfice unguibus (sic appellatur candida foliorum partes) reliquum in pila premi & teri debet in umbra donec cogatur: & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia rosarum, continuo uersata, ne nuceant, neue sitis insideat. Diosc.
- Rosarum succus.** ROSEI pastilli, rhodides Græcis, hac ratione conficiuntur: Rosarum uiridium, quæ nullo antea humore madefacta extabuerint, drachmæ quadraginta, Indicæ nardi drachmæ decem, myrrhæ drachmæ sex, trita digeruntur in pastillos, qui trium obolorum pondus æquet. siccanturq; in umbra, in fictili non picato, atque obturato reconduntur. Alij adyiciunt costi drachmas duas, iridis Illyricæ totidem, & uinum Chium cum melle miscent. Mulieribus monilium uice collo circumdato usui sunt. Dioscorides.
- Rosarum quæ præferenda.** ROSAE. Inter rosas ea præferenda est quæ colorem habet exactè rubrum. Tam alba quàm rubra præstantior habetur, quæ folia habet pauca, & leuia, seu, ut loquantur, plana. Succus rosæ melior est qui ex completa

pleta atque omnino absoluta rosa exprimitur, aut educitur. Sicca rosa magis est adstrictionum particeps. uitanda autē omnino quæ corruptionē sensit. Rosæ præsertim recentes, decoctionem non sustinent, per hanc enim facultas earum deterforia ac purgatoria tota expirat, & deperit. Succus uero earūdem, modice decoctus, subtilior euadit, & magis absterforius, ut auctor est Mesue. Dosis potionis succi rosarum ipsi Mesue, est ab uncia una usque ad uncias duas cum saccharo. Si cū sero lactis sumatur, satis est uncia una. Potio uero syropi, ex succo rosarum, aut infusione earum facti, eidem est, ab uncis duabus usque ad quinque. Dioscorides & Galenus, succum rosarum non ad alium quā ad oculorum usum reponunt. Folia decem recētia, aluum cuidam decies duxerunt, ut refert Razis. Sicca autem folia, quia ab eis recessit amaror, laxatiua non sunt, sed styptica, & adstringentia. Apertus error est apud Mesuem, qui per albas rosas solutionem fieri nullam scripsit. Rosæ namq; de sceni uocata, & uulgò apud quosdam Damasæ, cum albiſsimæ sint, cæteras in purgando excellunt. Tagautius.

S

SAGAPENIVM ferulacea Sagapeniū. herba succus est, quæ in Media nascitur. Optimum est translucens, fuluo forinsecus colore, & intus albo, nescio quid inter laser & galbanum redolens, gustu aceri. Diosc.

Neque

Neque autem mirum uideri debet de SAGAPENO si Chalbanem seu Galbanū odore referat, cum hæc duo naturæ adeo propinquæ sint, ut Chalbane mutetur in Sagapenum, ut Galenus scribit, libro de Antidotis. Porro omnes Dioscoridis Sagapeni notæ in nostro uocato Sagapeno reperiuntur. Nascitur etiam in Italia Plinio, et nunc etiam in Apulia. Medum tamē cæteris est præstantius, et efficacius. hoc Venetias per Alexandriae nauigationem ad nos adfertur: quod certe alij odorem habet uerius quam porrorum. Veri Sagapeni probatio est Galeno, si aqua infusum aut uino, statim dissoluatur.

Sagapenum optimum.

Sagapenum purgatoriū non esse.

Græci Sagapeno uim purgatoriam non adscribunt. Scripsit quidem Dioscorides ipsum crassam ex pulmonibus pituitam expurgare. Verum nemo est inter Græcos aut Latinos, qui per uentrem inferiorem purgare unquam dixerit. hoc igitur et inuentum sit Arabum. Taugautius.

Sal. SAL fossilis efficacior est. communiter, si est candidus, calculis uacans, et perspicuus, densus, equali compage: peculiariter ammoniacus natione laudatur, si modo findi facile possit, et in recta segmenta diduci. In marino sale eligendus est, candidus, equalis, densus. Probatissimus in Cypro fit, et Salamine Cypri, et Megaris, in Sicilia et Aphrica. Sed inter dicta salis genera lacustris præfertur. sed multo ualidissimus est Phrygius, nunc tapeus, aut triteus, aut ganteus. Vritur fictili, diligenter opertus ne exiliat, conditusque prunis, usque dum effervescat. Aliqui fossilem subactis polline oblinunt, et carbonibus subijciunt, usque dum eius crusta extiratur.

tur. Solet et sal communis hoc modo uri: Aqua semel abluatur, et siccatus in ollam coopertam mittitur, subdito igne, moueturque, donec iam non exiliat. Spuma salis, spumosi maris lanugo siue ramentum est, in exilibus petris inuentum, cui uis eadem que sali. Diosc.

SALIS flos flumine Nilo defluit. lacubus tamen quibusdam innat. Assumendus, qui crocei coloris est, odore ingrato, ceu gari. interdum longe magis uirus olet, gustuque mordacior, et pinguius lentus. Fucatus autem rubrica, aut scrupulosus, improbat. Præterea syncretus non nisi oleo resoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua, diluente factitium colorem. Diosc.

SALICIS excipitur succus qui manat ex ea, cum floret, exciso cortice. in plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda que obstat oculis, suam uim præbet. Diosc.

SAMIA præfertur candida, leuis, tangenti lingue glutinis modo adhaerescens, mollis, succosa, friabilis, cuiusmodi est quam aliqui collyrion uocant. Duæ enim species eius. unam ante diximus. altera asper appellatur, crustacea, et eotis modo prædensa. Vritur ac lauatur ut cretria. Vimque consimilem habet. Diosc.

SAMIUS lapis, in Samia terra inuenitur, quo auriferae fices utuntur poliendo auro, ut resplendeat. Probat candore, et duritia. Diosc.

SAMPSUCHVM in Cypro et Cyziceno laudatissimum. secundum sibi locum uendicauit Aegyptium. Amaracum gens Sicula et Cyzicena appellat. Diosc.

SANDARACHA probatur rufa et saturatior, et aliena

aliena materia uacans, friabilis, cinnabaris colore, sulphuris uirus redolens. Dos eadem & uisio, quæ auripigmento. Diosc.

Sarcocolla. SARCOCOLLA lachryma est arboris in Persiade nascentis, pollini thuris similis, rufa, gustu amara. Adulteratur admixto gummi. Diosc.

Scammonia. SCAMMONIAE legitur ad hunc modum succus: Capite exempto, radix in testudinis speciem cultro excavatur, quo fit ut in cauum confluat succus, qui conchis demum excipitur. Alij scrobes in terra concamerato sinu fodiunt, in quos, subiectis iuglandium folijs, profundunt succum, siccatumq; extrahunt. Laudatur autem scammonium leue, nitidum, rarum, & colore quam simillimum taurino glutini, fungosum, tenuibus fistulis, quale ex Mysia regione Asia deportatur. Nec attendere solum par est, si lingue tactu albescat (hoc enim euenit adulterato, quod admixto fit tithymali lacte) sed longè magis antea narratis. item si non uehementer linguam exurat. id quod misti tithymali argumentum est. natione autem Syriacum, & Iudaicum deterrima habetur, grana, densa, erui farina & tithymalo uitiata. Diosc.

Scammonium quoniam cæteris præstat, quod in Colophone (quæ Insula est Ionie, Appollinis oraculo nobilis) gignitur, ideo & Colophonium nominatur. Itaque eiusmodi succus, qui in quotidiano medicinae usu ad purgationes præstantem & maximam uim habet, ad hunc modum colligitur Dioscoridi: Capite radice exempto detractoue, radix ipsa in modum testudinis inuersa, cultro excavatur. Quo fit ut in cauum, seu cauernulam ipsam,

modi 2. colligendi scammonium, ex Dioscoride.

ipsam, lachryma siue succus cōfluat, qui deinde conchis excipitur. Alij fornacem seu scrobes in terra concamerato sinu fodiunt, in quos subiectis nucum iuglandum folijs, succum effundi patiuntur, quem inibi resiccatum deum tollunt. Quatuor modos colligendi eiusmodi succi posuit Mesue, secundum autem modum hunc Dioscoridis omisit. Primus est, radice in terra adhuc manente, incisa, & excauata, ut modo ex Dioscoride dictum est. Secundus, radice euulsa, & incisa. Tertius, contritis radicibus & expressis. Quartus stipite & folijs simul contritis. qui autem hoc ultimo modo exprimitur, ac colligitur succus, ad uireorem spectat, & grauis est odoris. Quod tertio modo legitur ac seruat, scammonium nigrum est, crassum & ponderosum siue graue ipsi Mesue. Sed qui secundo modo ex radice Scammonie profluit succus, colore subalbido aut uario conspicitur. Ceterum quæ modis his omnibus profunditur lachryma, uel lento atq; moderato igne eidem Mesue decoquitur, uel in sole exiccatur, & in trochiscos seu pastillos, quos impresso sigillo obsignare solebant, digeritur, atque sic usui reseruat. Nunc uero quod in officinis ostēditur Scammonium, neque in pastillos conformatur, neque sigillo ullo obsignatur. Porro radix ipsa circa canis ortum excauatur Plinio, libro 26. cap. 8. ut in ipsam sic ut modò dictum est, confluat succus, qui sole siccatus digeritur in pastillos. Vis bimo nec ante nec postea. Medicinas omnes exacuit, & stomacho (ut Galenus scribit) inimicum est, atque eius dissolutionem facit. Recentiior autem Græcia, & officina nostra, lachrymā hanc,

modi 4. ex
mesue.

1

2

3

4

tempus colli
gendo scam-
monio accō-
modum.
tempus dura
tionis.

G

quo minus stomachum offendat, in cotoneo malo deco-
 Dacrydion. quant: atque tum illa Dacrydion, quasi dicas lachrymu-
 lam, uocat: hæ uerò corrupto uocabulo diagredion ap-
 rlinius. pellant. Tagautius. Plinio uero commendatur natio-
 ne Colophonium, Mysium, Priennense, specie nitidum,
 & quàm simillimum taurino glutini, fungosum tenuissi-
 mis fistulis, citò liquefcens, uirus redolens, gummosum,
 lingue tactu lactescens, quàm læuissimum, cum diluitur
 fidelis proba albescens. Verum enim uero non solum hoc experimen-
 tio boni scā- to niti conuenit, ut lingue tactu aut cū diluitur albescat:
 monij. hoc enim etiam euenit adulterino, quod ammisso fit Ti-
 thymali lacte: sed fidelior probatio Dioscoridi & Pli-
 nio fit, à gustu, ne ualde linguam accendat, ac uebemen-
 ter deurat, id quod permisti tithymali (inquit Dioscori-
 des) est argumentum. Tithymalus nanque linguam ex-
 deterrimum calfacit Bulbi more. Deterrimum uero habetur Scam-
 scammonij. monium Dioscoridi, natione Syriacum & Iudaicum,
 graue, densum, Erui, id est, Orobi farina, & Tithymali
 nota boni succo uitiatum. Quinque conditiones desiderantur
 scāmonij. Mesue in bono scammonio. Nempe ut sit splendens uel
 subalbida, aut uaria: lingue attactu, & cum diluitur, la-
 ctescens, siue albescens (sed hoc experimentum ut dixi-
 mus, fallax est) tenera ac friabilis: læuis: boni odoris,
 cum tamen Plinio illud laudetur, quòd uirus redolet.
 dosis scam- Aëtio inodora est & insuauis Scammonia. Dosis ul-
 monij. tima scammonij per se, Mesue sunt grana duodecim.
 Aëtio scrupuli duo, uel, ut inquit, pro uirtutis ratione
 maior aut minor. Galeno & Oribasio exhibetur pōde-
 drachma una re drachmæ unius. Dioscorides quoque integram drach-
 mam

Chman non ueretur offerre : sufficere tamen ad soluen- scāmonij ex-
dam aluum dicit duos obolos. Quòd si efficacius purga- hibetur dio-
re uelis, quaterni oboli, cum duobus ueratri nigri, & scoridi.
Aloës drachma una, si ipsum Dioscoridem sequamur,
dari possunt. Ego, inquit Manardus, licet nunquam sim
ausus tantum dare, duodecim tamen grana transcendere
non sum ueritus, scioq; quosdam scrupulum integrum
hausisse sine noxa.

SCHISTOS lapis in Iberia Hispaniæ gignitur. Schistus lapis
Probatur maximè, qui croci colorem æmulatur, friabi-
lis, suapte natura fissilis, concremento & alterno cohæ-
rentium uenarum, discursu, pectinum modo, ammoniaco
sali similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infir-
miorem. Diosc.

SCILLA uim acrem atque feruentem habet. assatam Scilla.
ad multa utiliore esse constat. Polline ad crustam sub-
acto, aut luto oblita, in clibanum cõijcitur, aut carboni-
bus obruitur, donec obducens crusta sufficienter intosta
fuerit. qua exempta, si non emollescat, altero polline si-
mili, aut luto circumlimitur, & eadem quæ prius fiunt.
nam quæ ita non assatur, interaneis maximè noxia est.
Torretur item in olla, indito operculo, quæ in furnū de-
mittatur. Sumi etiam solet quod maximè est medium, di-
reptis uiuo tenuis tunicis. quod frustatim confectum co-
quitur, mutata sæpius aqua, donec ipsa nec amaritudinè
nec acrimoniam habeat. Traiectaq; lino frusta siccantur
in umbra, ita ut ne ulla quidem parte se contingant. his
scille segminibus ad oleum, uinum, aut acetum scillinum
utimur. Diosc.

SQUILLA. Ea squilla melior censetur, quæ & dulcoris, & amaroris, atq; acrimoniæ particeps est: quæq; candidissima est, & in locis liberis nascitur. Addit Mesue & quæ parē habet. Sola enim (inquit) uenosa est. Quod si id uerum est, nemo unquam tuto Scylla utetur, nisi qui præsens fuerit dum effoderetur. Dosis acetis squillitici Mesuæ est à drachmis quinque usque ad duodecim. Oxymelitis uerò potio est ab aureis sex usque ad tres uncias. & trochiscorum scylliticorum à drachmis duabus usque ad quatuor. Ex Dioscoridis uerò sententia datur Squilla cochlearis unius uel duorum mensura, ad aluum leniendam. Idem tribus obolis in eclegmate etiam exhibet ad uarios affectus.

Scordium. SCORDIUM efficacius Ponticū, Creticumq;. Exprimuntur eo etiam succus. Diosc.

Sene. SENE. AÆtuario feruefacti ius potius, quàm triti farina propinatur. Pulueris modus, eidem auctori, drachma; in decocto, semuncia: macerati, seu, ut dicunt, infusi potio communiter exhibetur à drachmis tribus ad semunciam. Mesuæ ab aureis tribus ad unciam unā. Decocti ex Sene uncia mediocriter purgat Manardo. Serapio, ut AÆtuarius, dat tritæ Senæ drachmam unam, decoctæ quinque. Ceterum cum Sene nostrum Gallicum purgandis corporibus ualere, multa iam experiētia comprobatum sit, non erit certe officinis tanquam inutile interdendum: sed cum inefficacius sit altero quod orientale uocant, & in communi est usu, maiore paulo mensura erit exhibendum, ne sua expectatione & qui sumunt, & qui instituunt, frustrentur. Purgant autem efficacius

ficius senæ siliquæ (quos folliculos uocāt) quān p̄dā
 s̄ia, id est folia : quod ipsum præter Mesuæ auctoritatē,
 & experientia comprobat, & ratio etiam dicit, ob con-
 tentorum scilicet in eis seminum potentiam.

SERVM optimum habetur, quod ex lacte caprarum ^{Serum.}
 iuuenum, nigrarum, recenter factarum, & bono pastu ^{Seri lactis o-}
 utentium, assumitur. Secundum locum obtinet, quod ex ^{ptimæ notæ.}
 ouillo lacte separatur. & tertio loco habetur bubulum.
 Quauis temperatissimum lac muliebri sit, mox capril-
 lum, hinc asinum, ouillumq; postremo uaccinum. In se-
 uerò consideratum probatur magis, recens, non corru-
 ptum, boni odoris atque saporis. Dosis seri Mesuæ ^{dosis Seri.}
 est ab uncijis sex usque ad libram unam. Paulus Aegine-
 ta dari uiris iubet sextarios duos, pueris unum.

SINAPIS recenti semine expressus succus in sole ^{Sinapi.}
 ficcatur. Diosc.

SOLANO hortensi, & halicaccabo succus extrahi ^{Solanū hor-}
 tur, qui ficcatus in umbra reconditur, ad eadem ualens. ^{tense.}
 Dioscorides.

SORI existimantur aliqui melanteriam esse, aber- ^{Sori.}
 rantes. siquidem sui generis est sori, ei non absimile. ue-
 rum sorēi uirus inest graue, & nauseam mouens. Inueni-
 tur etiam in Aegypto, & alijs quibusdam regionibus, ut
 in Libya, Hispania, & Cypro. Præfertur Aegyptium,
 quodq; frianti nigrius apparet, in multa foramina dehi-
 scens, suppingue, insuper adstringens, & olfactu deuo-
 rationeq; magnum uirus olens, ita ut stomachus in uo-
 mitiones effundatur. Quod autem friatum scintillas mi-
 syos modo non emittit, & alterius generis esse, & inua-

lidum censendum est. Vim & uestionem supradictis simi-
lem habet, scilicet ut nisy & chalcitis. Hæc autem ferè
omnia, & alia quæ uestionem experta non sunt, perustis
ualidiora esse existimantur, præter salem & uini sæcè,
nitrum, calcè, & consimilia, quæ cruda remissiora sunt.
Combusta enim uiribus efficaciora redduntur.

Spartion & De SPARTIO & GENISTA. Genistæ semen
Genista. in folliculis Phasiolorum modo nascens, purgat sesqui-
Seminis geni drachma in aquæ mulsæ quatuor cyathis potu matuti-
stæ dosis. no, Plinio. De Spartio scribit Dioscorides, quòd flores
dosis spartij. & semina eius purgant per superna, ellebori uice, citra
periculum, quinis obolis in aqua mulsæ siue melicrato
pota. Semen quoque ipsum exinanit aluum trahendo.

* aliàs, in ace Sed & ramis eius cum folijs in * aqua maceratis pluri-
to. Plin. bus diebus & tussis, succus elicitur, ischiadicis & angia-
na laboratibus utilis, unius cyathi potu ieiunis. Quidam
salsilagine, uel marina aqua macerare malunt, & subter
Ischiadicis in aluum dare. Detrahit cruenta, strigmen-
taq; intestinorum. Sed super ijs nihil attentet Pharma-
copola, medico inconsulto. Dosis Albrabin Mesuæ, &
proprie florum (inquit) est à drachmis duabus usque ad
quinq; & seminis à duabus drachmis usque ad quatuor.
Dioscorides, ut diximus, ex semine & floribus spartij
dat quinque obolos, Plinius sesquidrachman, id est dra-
chman & dimidiam genistæ exhibet.

Spongie. E SPONGIIS alias mares appellauere, tenui fistu-
la, spissas: quarum duriores tragos nominarunt. foem-
nas autem, quæ contrarias dotes habent. Vruntur ea, ut
alcyonium. Cinerem in oculorum medicamentis laua-
re util

re utilius. Candidæ cura fiunt, e molliſſimis recetes, per æſtus tinctæ ſalis ſpuma, quæ petris coheret, inſolantur inuerſæ, hoc eſt parte caua ſuſum ſpectante: & qua abſciſſæ fuerunt, deoſum. ſi uerò æſtiua ſerenitate ad luanam ſternantur, perſuſæ ſalis ſpuma, aut maris aqua, maximum candorem referent. Dioſc.

STYRAX lachryma eſt arboris malo cotoneæ ſimi= Styra^x.
 lus. Præfertur ſordescens, ſtauuus, reſinoſus, albicantibus grumis, quæ implurimum in ſua odoris gratia permanes. qui dum mollitur, melleum liquorem reddit. qualis eſt Catallus, Piſidia, & Cilicia deuehitur. Deterior niger, ſiſturoſus, friabilis, canoq; ſitu obductus. Cæterum lachryma inuenitur gummuum ſimilitudine, perlucida, & myrrhæ amula. uerum per pauca manat. Adulteratur ligni ſcobe, quam uermiculi erodentes excuſſerunt, melle, & iridis ſedimento, & quibuſdam alijs. Alij ceram aut adipem odoribus imbutum, ſagrantiſſimis ſolibus cum ſtyrace ſubigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua uermiculos exprimunt, uenundantq; . Styra^x eſt hunc quoniam in uermiculorū ſpeciem contrahatur, ſcoleciten cognominant. quem tanquam ſincerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam. ſiquidem acer admodum eſt, qui adulterationis uitio caret. Styra^x adoletur, & igni torretur, ut fiat ex eo, ueluti ex thure fuligo: ad eadem cõueniens, ad que thuris fuligo. Dioſc.

SULPHUR optimum exiſtimatur uiuū, quod apy= Sulphur.
 ron uocant, nitedulæ modo ſplendidum, perlucens, nimume lapidoſum. Probatuſ in genere ſulphuris ignem

expertum, quod uiret, ac præpingue spectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Diosc.

Sycomori succus. SYCOMORI succus primo uere tenera arbore, antequam fructum ferat, eximitur, lapidis ictu summo cortice desquamato. si enim altiore plaga uioletur cortex, nihil effluet. Spongia aut uellere lachryma excipitur: quæ siccata & in pastillos coacta fictili uase reponitur. Dioscorides.

T

Tamarindi delectus.

Adulteratio tamarindorum.

AMARINDI Mesuæo præstantiores sunt nigri, non tamen exacte lucidi siue splendentes, teneri, nuxti cum uillis, recentes quoque & pingues non aridi, dulcissimi, saporis uinosi. Adulterantur admixtione carniū prunorum, sed fraus detegitur nigredine non splendente in ipsis apparente, humore luxuriante, & prunorum tum odore tum sapore. Si incallescant, aut conferuatio. humectentur, putrescunt. optime conferuantur in uase uitreo, exacte obturato, & in loco sicciore. Imbecillam uim habent purgatoriam, proinde eorum decoctum exhiberi potest ab uncis duabus usque ad quinque.

Terebinthina.

TEREBINTHI resina ex Arabia petræa deservitur. Prouenit etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Aprica & Cycladibus insulis. Sed præualet candida, perlucida, uitreo colore & in cæruleum uergente, odorata, terebinthum olens. Terebinthina resinas omnes antecedit. proxima lentiscina, & è pinu, & abiete. has sequitur è picea

picea & pineis nucibus resina. Diosc.

Terebinthina quomodo vratur. Ex Aë=

tio lib. 13. Cap. 99.

TEREBINTHINAM uſtam cyphi recipit. Vri= tur autem hoc modo : Terebinthinam conijce in ollam, & triplum, aut etiam amplius aque infunde, & ad ignē adhibe, nihilq; omnino mouēdo coque: ubi uero conſumpta fuerit aqua, & terebinthina attenuata ac inualida reddita, ut digitis confringi poſſit, eam tolle atque in antidoti confectionem aſſume. Si uero inſumpta aqua, adhuc mollior appareat terebinthina, aliam aquam ſuperfunde, rursuſq; ad ignē adhibe, donec friabilis reddatur.

EX AMPELITIDE TERRA, quæ pharmacitis nomine, Terra Ampe in Seleucia Syriæ naſcitur, laudatur in primis nigra, pi= litis. cæ longos carbones referens, modicè aſſuloſa, æquabili ſplendore, quæ detrita, accepto oleo, ſtatim eliqueſcit. Vitioſa cenſetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non reſoluitur. Diosc.

CHIA eligi debet candida, uergens ad cinereum, Sa Terra Chia miæ ſimilis. eſt autem cruſtoſa, albaq; ſed fictitijs formis diſſerens. Vis eadem quæ & Samæ. Diosc.

CIMOLIAE duo genera : candida, & ad purpu= Terra Cimo reum inclinans. Optima exiſtimatur quæ innatam habet lia. pinguitudinem, tactuq; frigida ſentitur. Diosc.

ERETRIADES due ſunt, una uehementer alba Terra Ere= eſt, altera cinericia. Optima habetur ad cinereum colo= trias. rem uergens, per quàm mollis, quæ ſi per æramenta tra= ctum ducatur, lineam uioleaceam reſert. Lauatur ut ceru= ſa, aut hunc in modum : Teritur ſeorſum, & cum aqua,

Et ubi pessum ierit, humor leuiter excolatur. siccata solum, iterum teritur interdum, adiecta aqua, ut uespere confidat. antelucanis colo excernitur, et demum in sole trita, si fieri potest, digeritur in pastillos. Quod si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum conijciuntur, oreque uasis diligenter obturato, supra carbones candentes continenter follibus perflantur. ubi uero cinis in fauillas se conuertit, aut aereum colorem contraxit, exempti reconduntur. Diosc.

Terra Lemnia. Lemnia TERRA cuniculoso in specu nata est Lemno in insula, palustri loco defertur, inibi electa, et caprino sanguini permista. quam incolae cogunt in pastillos, et imagine caprae signant. unde et sphragida aegros, hoc est sigillum caprae appellauere. Diosc.

Terra melia. Ex omni MELIA TERRA et omni alia in uniuersa Terre omnis sum, eligi debet, recens, mollis, non lapidosa, friabilis, electio. quae cum humorem attigerit, facile resoluatur. Diosc.

Terra Selinusa. SELINUSIA eadem quae Chia praestat, maxime laudatur, quae uehementer resplendet, candida, friabilis, et humore dilui celerrima. Diosc.

Tithymalus Characias. E Characia TITHYMALO appetente uindemiarum tempore, succus congestis ranulis, mox dissectis, et uase conclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui, et in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos, ternas quaternasue guttas instillant, ut cum his inarescant, quas ad usum recondunt. Per se etiam tusus in pila, et in pastillos coactus reponitur. Porro cum extrahit lac, neque quo uentus afflaret, stare quenuquam, neque manus oculis admouere conuenit,

uenit, sed ante quàm colligas, corpus, præsertim faciem, collū, scrotumq; genitalis, adipe, aut oleo cū uino perungere. Fauces autem exasperat. quapropter catapotia cera aut decocto melle, oblini par est, & hoc modo dari. binas tamen ternasue ficos, purgationis gratia sumpsisse, satis est. Characiæ tithymali legitur semē autumno, & siccātū sole leuiter tunditur, seruefactumq; loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Diosc.

TITHYMALI femine succus ut maris colligitur.

TITHYMALVS paralius similiter, & similes ad
usus, ut mas, reconditur. Tithymalus Paralius.

TITHYMALI helioscopij colligitur succus, semēq;
ut aliorum. Tithymalus Helioscopij.

TITHYMALIS cyparißæ & dendroidi, eadem
uis quæ reliquis, similiterq; reconduntur. Diosc. Tithymalus Cyparißius.

THAPSIAE lactis extrahendi ratio hæc est: Facto
in ambitū scrobe, cortices inciduntur: aut radix in fornicis speciem in se excauata, cooperitur, quò merus succus confluat. oportet illuc sequenti die se conferre, & congestum succum extrahere. Tunditur etiam radix in pilla, & succus organo per quallum expressus, fistili crasso insolatur. Aliqui folium unā terunt. sed inualidior huiusmodi succus. Hoc autem interest. quoniam qui ab radice manauit, grauius olet, & humidus permanet: è folijs autem extractus, exiccatur, atq; teredinum iniuriam sentit. Qui succum colligit, stare debet non obuersus uento: aut potius, cum dies apricus est, & à flatu filet. quoniam ob halitus acrimoniam facies uehementer intumescit, nudaq; corpora inuadunt pustulæ. ob id prius li-
quido

quido cerato & adstringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedunt. Diosc.

Thus. THVS in ea gignitur Arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatum tenet in eo genere masculum, stagonias appellatum, suapte natura rotundum. tale autem indiuiduum est, candidum, cum frangitur, intus pingue, in suffitu statim ardens. Indicum uerò fuluescit, & colore liuet. sed rotundum industria fictitant. nam in quadrangulares formas dissectum fictilibus uersant, donec rotunditatem contrahat. uerum huiusmodi thus tempore flauescit, quod atomum aut syagrum appellant. Secundum locum habet Arabicum, & in Smilo nascens, quod aliqui copiscum uocant, minus multo & fuluius. Est & genus aliud, cui amomitæ cognomen est, alioqui candidum: quod dum mollitur, mastiches more digitis cedit. Adulteratur in itinere, pini resina & gummi. quod facile deprehendi potest. siquidem suffitum gummi flammam non eiaculatur, & resina in fumum euanescit. thus uerò statim ardet. idem maleficium odor prodit. Diosc. In fictili mudo thus crematur, flagrante glebula succensum à lucerna, donec exuratur. post perfectam uestionem operire oportet, usque dum restinguatur. sic enim in cineres non redigitur. Aliqui ollulam æneo uase cauo circa medium perforato cingunt ad excipiendam fuliginem, ut in eius mentione mox ostendemus. alij crudo fictili luto oblito, & in fornacem indito cremant. Fictili etiam nouo uiuacibus prunis torretur, dum non amplius bullet, aut pinguitudinem uaporemue emittat. facile enim comminuitur, quod perustum non est. Diosc.

Fulig

Fuliginem THVRIS sic facito : Forcipicula lucer= Thuris fuli-
nis accensas singulatim thuris glebas in nouam fictilem 8°.
ollam concauam imponito : & aereo uase in medio per-
forato, deterfa diligenter forde, obtegitio. alteram admo-
ueto, ex altera eius parte aut utraque, subiectis quater-
num digitorum altitudine lapillis, quò facilius perfpici
queat, si urantur. & qua locus capax fuerit, glebulas a-
lias supponito. & antea quàm prorsus prior gleba re-
stinguatur, aliam imponito: donec sufficientem fuliginem
uidearis coëgisse. Continuo tamen externæ aramenti
partes spongia, aqua frigida madefacta, abstergantur. ita
enim temperato aris seruore, fuligo omnis inherebit.
quæ alioqui per leuitatem decidua, thuris cineribus ad-
mifcetur. Derafa itaque fuligine, cinis cremati thuris
seorsum substrahendus est. idem opus, quoad satisfactū
tibi uidebitur, obeundum. Simili modo è myrrha, rez-
sina, styrace, reliquisq; lachrymis, fuligo excipitur, ad
eam conueniens. Diosc.

Præfertur THVRIS cortex crassus, pinguis, odora Thuris cor-
tus, recēs, leuis, minime scaber, sine mēbranis. Adultera
tur admifto pini aut nucis eius cortice. sed horum index
ignis est. siquidem reliqui cortices suffiti nequaquam in-
cenduntur, sed sine odore fumum eructant. thuris uerò
cortex ardet, & cum odoris fragrantia uaporem eiacu-
latur. thuris modo uritur. & uis eadem quæ thuri, sed
ualidior astringentiorq;. Diosc.

Manna THVRIS probatur candore, micarum fre= Thuris māna
quentia, & puritate. Vim habet eandem, quam & thus,
sed in ualidiusculam. Sunt qui cribrata pini resina, ac
polline,

NO APPARATVS SIMPL.

polline, aut cortice thuris contusi adulterant. sed hæc igne deprehenduntur. Neque enim æque suffitu ærium vaporem, sed fuliginosum & impurum expuit, & permistum suaueolentiæ halitus uirus habet. Diosc.

Thymelæa. THYMELÆÆ folia, quæ peculiariter cneorum appellantur, per messes colligi debent, & siccata in umbra recondi. Quibus dare libeat: antea tundere, & neruos eximere conuenit. Thymelææ farina uue acerba succo excipitur, & in pastillos diuiditur. Hallucinantur, qui coccon gnidium fructum esse chamelææ existimant, decepti quadam foliorum similitudine. Diosc.

De Thymelæa iterum, & chamelæa, quæ Arabum est mezereon.

Cnidij granum. Granum CNIDIVM ob nimiam acrimoniam cum deuorandum datur, pane aut adipe sepultum infunditur, alioqui gulâ & fauces accendit. Aluum purgat CHAMELÆÆ, pituitam enim bilemque detrahit, folijs in duabus partibus absinthij decoctis, succoque; eo cum melle poto. Dioscoridi eosdem humores per aluum exigit, folijs præsertim cum duabus partibus absinthij, hydromentilæ exceptis, & in catapotio deuoratis. Sed catapotia eiusmodi, quotquot fuerint deuorata, eadẽ forma qua fuerint ingesta, redduntur. Omnino enim in uentre non uincuntur, nec à calido natiuo liquefcunt. Dantur etiam Dioscoridi rami Thymelææ cum suis folijs, & bacis, leui igne decoctis ad deijcienda aquosa corporis recrementa: ad extenuandũ quoque lienẽ, incremẽti uitio laborantẽ. Sed hæc medicorũ sunt, non pharmacopolarũ.

Dosis

Dosis MEZEREI in decoctione datur Mesuæ à drachma media, ad drachmam unam : in puluere à duobus ceratijs ad quinque . Paulus dat quatuor drachmas Chamelæ in aqua mulsâ coctas, purgareq; dicit ut Eleborus. Cnidia uero grana à uiginti usque ad triginta. THYMVS. Decocti dosis est Mesuæ à drachmis quinque usque ad decem, & pulueris ipsius à drachmis duabus usque ad quatuor. Mediocre[m] sustinet decoctionem. si diu ac curiose teratur, magis urinat ciet, & minus aluum exinanit . Colligi in flore thymum oportet, & in umbra sicari.

dosis Meze-
rei.
granorū Cni-
diorū dosis.
Thymus.
dosis thymi.

TRAGACANTHA præstat pellucens, gracilis, læ Tracacantha, sincera, & subdulcis. Diosc.

TRAGI herbe racemorum acini tunduntur à pleurisque, & in pastillos digesti asseruantur : quibus utuntur, cum opus est. Diosc.

TRAGORIGANVM optimum est Cilicium, & Cretense, & Smyrneum, & in Chio Cooq; proueniens. Dioscorides.

TURPET. τούρπετος. Si de re tam ambigua, ac tam controuersa semel statuendū est, quatuor uel forte quinque res erunt, nomen Turbit suscipientes : Radix uidelicet Tripolij, de qua tractat Serapion sub nomine Turbit, quod & Caricamon uocat . Radix Pityusæ, quam Actuarius Turpeton, & quidam Dioscoridis interpretes Turpet uel Turbet appellarunt . Radix itē Alypiæ, quod cādīdum Tourpeton idem Græcus auctor Actuarius cognominat . Radix præterea Tithymali fœminæ Myrthites nuncupatæ, quod myrthi folium ferat, quæ
nunc

1

2

3

4

nunc passim sub Turbit nomenclatura utuntur medici, & eorum seplasiarij. Et quintum demum, (nisi penitus somnium est,) quod radix est arboris, quam folio ferulæ constare dixit Mesue. Cæterum tanetsi Arabes inter se, & cum Græcis in descriptione Turbit dissentiant, omnes tamen easdem ferè uires illi attribuunt, ut ex eorum scriptis licet deprehendere. pariq; mensura ferè ipsum exhibent. Serapion & Mesue contritum bibendum offerunt à drachma una usque ad drachmas duas, in decoctionibus uerò usque ad drachmas quatuor.

dosis turbit. Radix Tripolij duabus drachmis in uino potanda da
dosis tripolij tur, Dioscoridi. Pityusæ radix alui deiectionem mo-
Pityusæ mo- ditur duobus denarijs in uino etiam pota, Plinio. datur
dos. Dioscoridi in aqua mulsæ drachmis duabus. Alypion uel Alypia aluum soluit, in aqua mulsæ, Plinio, addito sale modico. Minima potio est duarum drachmarum: media quatuor: maxima sex, ea purgatione, quibus datur è gallinaceo iure. Depellitur atra bilis semine, Dioscoridi, si mensura Epithymo pari, cum sale & aceto sumatur. Verum interanea leniter exulcerat. Datur autè Epithimum ipsi Dioscoridi acetabuli mensura ad quatuor drachmas, cum melle, sale, & aceti exiguo. Purgat autem maxime bilem atram, qua purgata animi tristitia in melancholicis pellitur: à qua uel seu facultate potuit illi nomen fieri. Est enim Græcis Alypon, quod tristitia dolereq; caret aut liberat. Si nostrum Turbit, quo passim hodie utimur, radix sit Thymali femine, ut putatur, drachmæ pondere iuxta prescriptam à Dioscorido quantitatem siue mensuram, in hydromelite potanda da da

da dabitur, ut per inferna trahat.

V

VERATRI albi radices mes- Veratru albu
sibus colligende. Optimum ha-
betur candidum, friabile, carno-
sum, modice extentum, nec tamē
iunci modo mucronatum, quod
frangendo puluerem emittit, et
tenuem habet medullam, gustu
non admodum feruens, neque saliuam subinde ciens. hu-
iuscemodi autem strangulat. Primatum Cyrenaicum te-
net. Galaticum autem et Cappadocicum, candidiora,
et puluere quodam obsita, celerius strangulatus mouet.
Dioscorides.

Cæterum, modum unum præparandi **ELLEBORVM** inuenerunt longè facillimum. Raphanis dissectis
inferere iubent Elleborum, rursusq; comprimere rapha-
nos, ut uis pertranscat, atque eo lenimento dare. Hoc au-
tem uomitione magis purgat, præsertim non præpara-
tum. Apparent autem res uisu terribiles in uarijs ipsarū
uomitionum coloribus. Sed et subditæ quoque ex eo ba-
lani (suppositoria uocant) cum aceto uomitiones conci-
tant, atque eliciunt. Herophilus Elleborum fortissi-
mo duci æquabat: concitatis enim intus omnibus, ipsum
in primis exire affirmabat. Ideo et errauisse antiquos,
parcius id præbendo, cum celerius erumperet quod lar-
gius daretur. Reddi post quatuor quoque horas incipit,
totum opus septenis peragitur horis. Themison bis
H dosis veratri
albi.

nas non amplius drachmas offerebat, sequentes quater-
nas dedere. Atque hæc de ueratro albo dicta sufficiant.

Radices non uere, ut uoluit Mesue, sed mesibus col-
ligende sunt: quæ solæ in usum ueniunt Dioscoridi.
Itaque ipsi tenuissimæ radices breuesq; leguntur, sicuti
& Plinio, ac uelut decurtate etiam hæ. Quod & Me-
sue innuit cum ait, Et melior pars radices sunt fustes.
Nam summa quæ est crassissima, cepis similis, canibus
tantum datur purgationis causa, Plinio. Veteres radicem
corticemq; carnosissimum, ut Barbarus annotauit, elige-
bant, quo tenuior eximeretur medulla. Hanc humidis
spongys opertam, turgescentemq; in longitudinem fini-
debant: deinde fila in umbra siccabant, ijs utentes. Nunc
ramulos à radice sua quàm grauissimi corticis, ita dan-
tes. Inciditur & nunc Elleborum, & cribratur: cortex
remanet, hoc summoto medulla cadit.

Veratrum ni-
grum.

VERATRUM nigrum radicibus coheret nigris, te-
nuibus, à capitulo cepæ simili confibratis. quarum est
usus. in collibus, asperis, & sitientibus locis enascitur.
Optimū est quod ex huiusmodi petitur terris, ut ex An-
ticyra. Nigrum imbi probatissimum gignitur. Eligi de-
bet corpulentum & plenum, in quo tenuis sit medulla,
acre gustu, feruensq;. cuiusmodi est in Helicone, Parna-
so, & Aetolia natum. attamen Heliconium præcellit.
Emedullantur radices eius ueratri albi modo. Diosc.

delectus.

Elleborum nigrum maximè probatur Dioscoridi,
quod in Anticyra, quæ in Locride siue Phocide sita est,
prouenit. Eligitur carnosissimum, habitissimumq;, hoc
est maximè corpulentum & plenum, medulla tenui, acre
gustu,

gustu, feruensq; . Cuiusmodi est (inquit Dioscorides)
Helicone, Parnaso, & Aetolia natum. Quanquam boni-
tas prima Heliconio tribuitur. Hoc perinde atque album
emedullatur.

VIOLAE succus, & syropus ex ea confectus, eo= Viola succo.
dem, quo & flores & folia, modo aluum leniunt. Ea electio.
assumi debet quae prima se ostendit, cuius uirtus, nec à ca-
lore resoluta est, nec à pluuia diluta, dissipataue. Pos-
tio decocti uiolarum est Mesuae, ab uncijis quatuor usque
ad octo. Succu uero ab uncia una usque ad duas, & sy-
ropi ab duabus uncijis usque ad quatuor. Condiuntur e-
tiam uiolae cum saccharo & melle: ex ea autem condi-
tura dari potest ab uncia una usque ad tres uncias. Mi-
xta autem saccharo minus, melli uero magis absterforia
est. Proinde & minori quantitate assumenda.

VIPERINAE carnes, esui sic preparantur: Detra= Vipera.
eta cute, caput caudaq;, quoniam carne uacant, amputa-
ri debent. quippe commentitium est quod praecipitur,
certam utrinque mensuram praecidi oportere. reliquum
uero corpus exemptis interaneis elotum dissectumq; dif-
coquitur cum oleo, uino, salis exiguo, & anetho. Sal ex
eis ad eadem conficitur, sed inefficacior est. uiua autem
uipera in fictile nouum demittitur. adijciuntur salis ca-
ricarumq; tritarum, singulatum quinque sextarij, mellis
cyathi sex. mox fictilis operculum luto oblititur, & for-
nacibus inassatur, donec sal in carbones redigatur. qui
postea tritus in pulueris faciem, reconditur. Plerunque,
ut ori gratior fiat, immiscetur nardi spica, aut folium, aut
malabathri momentum. Diosc.

116 APPARATVS SIMPL. MEDIC.

Viscum. VISCVM optimum est recens, intus porraceum, extra fuluum quod asperi nihil, aut fursurosi conceperit. Fit acinis in robore nascentibus, buxco fruticis folio. contusum acinum lauant, & postea in aqua decoquunt. sunt qui commanducando ipsum efficiant. gignitur quoque in malo, pyro, & plerisque alijs arboribus. quinetiam inuenitur in quorundam fruticum radicibus. Dioscorides.

Vnguis odoratus. VNGVIS odoratus laudatissimus, qui à rubro mari defertur, candicans, pinguis. Babylonicus nigrescit, atque minor conspicitur. Diosc.

APPARATVS SIMPLICIUM
MEDICAMENTORVM
FINIS.

De compositione me- DICAMINVM GENE- RALIVM, EX PAVLO AEGINETA.

De Pastillis.

PASTILLI Græcè trochisci à figura nominantur. Tres sunt eorum species. alij nanque sunt potabiles, alij in aluum dantur, alij delinuntur. Ex his igitur qui potantur, alij comprimunt aluum, aut sanguinem, aut aliam quampiam fluxionem, refrigerando, aut astringendo, aut opplendo, aut desiccando eam cohibentes: quemadmodum qui constat spina Aegyptia, & qui seminibus, consimilesq;: Alij dolorem sopiunt, uel quòd sensum obstupefaciant, uti crocòdes dictus, uel quòd humores diffundant, ueluti ex aromatis confecti: alij lienem, aut renes, aut iecur obstructione liberant, ut qui ex amaris amygdalis conficitur. Eorum uerò qui in aluum induntur, nonnulli acrimoniam obtundunt. ut in torminibus intestinorum, quemadmodum ex pompholyge, amylo, terra samia, ex cremore ptisane aut eiusmodi aliquo preparati. nonnulli alui aut sanguinis profluuium astringunt, sicuti qui alumine, acacia, & omphacio constant, qualis est Philippi, quiq; ex spina constituitur Aegyptia.

H 3

cum rosarum aut plataginis infusi succo : nonnulli adu-
rentes, dysenteriae, quam ulcera depascentia exercent,
idonei: ex sandaracha, auripigmento, calce, charta com-
busta, cōfecti. Inferentur autem cum succo lenticulae aut
oryzae, sic ut intestinum prius muria elotum sit, ægerq;
cibum & potū antea assumpserit, ne aliquid medicamen-
ti uirtutis reliquum, ad stomachum rapiatur. Ceterum
utiles sunt pastilli qui ab inferioribus partibus inijciun-
tur, ad affectus potissimū, qui infra umbilicum infestant.
Nam superius uis ipsorum peruenire non potest. At qui
delinuntur simileis illis uireis obtinent, uerum astringen-
tes, in herpete, papulis, quæ dicuntur exanthemata, in-
tertriginibus, sanguinis eruptionibus, & fluidis ulceri-
bus proficiūt: cuiusmodi est Andronius & Polyidæ. qui
uero obtundunt, carbunculis & maleficis ulceribus ex-
pediunt: utpote leucus dictus, & dialotarion. urētes, si-
cut iam comprehensi, cuius generis habetur & Faustia-
ni, serpentibus naturalium & sedis ulceribus, pterygys,
& carnosis narium uitijis accommodantur.

De medicamentis quibus aridis utimur,
xeria dicuntur, & Smegmatis.

ARidorum medicamentorum, quæ sanè & catapas-
mata ab inspergendo uocantur, alia ulceribus con-
gruunt, alia cuti applicantur : ex his quæ ulceribus fa-
ciunt, quædam cauis carnem inducunt, quædam excre-
scencia reprimunt, quædam cicatricem generant, quædā
urunt exeduntq;, nonnulla sanguinem coërcent. Quæ
igitur carni generandæ sunt, uel repurgando sordida,
carnem

carnem creant, ut quæ constant ex eruo, aristolochia,
 iride, panace, myrrha, thure, aloë, uel humiditatem su-
 persuam desiccando, ueluti quæ fiunt ex ære, diphry-
 ge, squama, charta cõbusta, piceæ cortice, & spina, quæ
 & ipsa cicatricem obducunt: uel acrimoniã rosionemq̃
 obtundendo, qualia sunt ex pompholyge, amylo, ceru-
 sa, speculario, ostreis crematis, terra samia, & consimi-
 libus, & quæ compositorum ex his uireis habet. Ex rea-
 primentibus lenia quidem sunt, quæ constant squama æ-
 ris, quæ misy, chalcitide combustis, & galla: ualentio-
 ra uerò sunt, quæ atraneto sutorio, erugine, misy, chal-
 citide, ignem non expertis. Vrentia uerò exedentiaq̃
 fiunt ex calce, auripigmento, sandaracha, & fece uini
 combusta, quam uocant sphaeclen, hoc est feculam: atque
 hæc omnia componuntur. cæterum in tenuissimum re-
 ducta pollinem, si ulceribus inspergantur minus rodunt:
 si spissiora, magis. Sanguinem reprimentia aut astrin-
 gendo, aut refrigerando, aut siccando, aut opplendo, aut
 urendo faciendoq̃; crustam, illum coërcent, quorum ma-
 teriam capite de Pastillis sumus exequuti. At eorũ quæ
 cuti admouentur, alia abstergunt, exteruntq̃; ut ex ci-
 molia, pumice, lomento, fermento hordei, peponum car-
 ne, & salis flore confecta: alia extenuant & discutunt,
 qualia fiunt ex ueratro, alcyonio, sulfure, herba pedicu-
 lari, sinapi, pyrethro, cachry, terra lemnia, sepia testa:
 atque hæc, assumpta calce & auripigmento cum liquo-
 re aliquo, pilis abolendis idonea & sinegnata fiunt.
 Quædam capiti admouentur, ut fluxum ex eo ruentem
 desiccant, cuiusmodi sunt ex nitro, sale, galla, malicorio,

Et id genus alijs preparata. omnia uero smegmata cuti non inunctæ accommodari debent.

De medicamentis liquidis quæ illinuntur, ad oris uitia, unde stomatica dicuntur, ac guttur accommodatis.

Quanto rarior molliorq; est cutis, quæ corpus totum obtegit, quàm oris tunica, tanto etiam magis stomaticorum medicaminum usus euariat. Quum igitur inflammatio incipit, ea requiruntur medicamenta, quæ humoris influxum repellant, cuiusmodi sunt, arida quidem, omphacium, galla omphacitis, succus rhu, et hypocisthidis, alumen, cortex piceæ et thuris, balaustia, et generatim omnia quæ astringunt, ita ut insuauem ingratamq; et lethalem uim non representet. liquida uero, succus mororum, tum quæ batina, tum quæ sycamina dicuntur, item nucum uiridium corticis, et mali punici, præsertim acidi, et malorum cotoneorum, mustum, aminæumq;. mel autem per initia solum ut medicamenta adhereant temperatur. At quum humor substiterit, misceri debent quæ concoquant et mediocriter dissipent, cuius generis est crocus, myrrha, et dulcis radiculæ succus. Ac per totum id temporis quod inter principium et declinationem intercedit, recte miscetur utrunque et repellens et discutiens: et primum quidem superabunt repellentia, deinde digerentia: in morbi declinatione solum uti digerentibus absq; astrictione oportet, qualia sunt nitrum, aphronitrum, origanum, hyssopum, thymus, nepita,

nepita, iris, besasa, consimiliaq; . liquor autem tunc sapa esto, tum quæ ex musto decocto, tum quæ ex caricis & palmulis conficitur, ipsumq; dulce mustum cum melle: ubi uero ueluti reliquie quædam inflammationis remanserint, etiam sulfur ignem non expertum miscebimus: succos autem primum cum melle incoquemus, dum liquidioris mellis spissitudo fiat, inde sic arida in tenuissimum pollinem pertrita inspergemus, postea modicè coquemus, quoad omnia exactè in unitatem cogantur, quo facto in uitreum uas medicamentum transfundemus.

De collyrijs & agglutinamentis.

Varia ocularium medicamentorum materies existit, etenim liquores, succi, semina, fructus, particule stirpium, & metallica his inseruntur: ex quibus alia ærimoniam leniunt & ueluti opplent obstruuntq;, utpote pompholyx, rhodium, amyllum, plumbum, terra sassa, cadmia, eaq; omnia lota, & candidus oui liquor. Quibus ita utendum est, ut caput prius uacuationem experiat: Nam si repletum fuerit, metus est ne oculorum tunice humoribus distentæ perrumpantur. Alia contrariam his naturam obtinent, nempe acrem, recludendis uacuandisq; uis quæ diu impacta fuerunt accommodata, quemadmodum liquores Cyrenæicus, Medicus, sagapenum, euphorbium & consimilia. Nonnulla sordidis ulceribus abstergendis conueniunt, qualis est squama æris, ipsumq; æs, chalcitis, misy, fori, flos æris, stimmi, concremata omnia. Quædam his uicina sunt, smectica ab exterendis sordibus appellata, cuiusmodi est aurica

H 5

pigmentum, sandaracha, & lapidis asij flos. Sunt & astringentia, atq; ex his quæ mediocriter id faciunt uehementer lippitudini, ulceribus, & defluentionibus conducunt, nempe rosarum folia, & flores, & fructus, spica nardi, phyllum, crocus, glaucium & hypocisthis.

Quæ uehementiorem astringendi uim repræsentant, oculorum claritati conducentibus potissimum medicinis miscentur, cuius generis est omphacium, acacia, balaustrum, satiuæ punice flos, & galla. Alia concoquunt, discutuntq; ut myrrha, crocus, castoriū, lachryma thuris, fœnugræci succus. Porrò ex cõpositis oculorum remedijs, alia delinuntur, simplicemq; appellationem habent, alia xerocollyria, alia hygrocollyria uocantur.

Quæ igitur delinuntur omnem comprehensam materiã recipiunt, omnibusq; conferunt affectibus: cæterum uere præsertim præparari debent, æstate siquidẽ uirtus ipsorum perspirat euanescitq; hyeme species gelu rigide temperari nequeunt. Conterere autem ea oportet liquore non copiose affuso, ne metallica subsidant, aromata supernatent, uerum modicè, ut sordium modo conteratur. Aqua uerò pluuialis erit, tum quòd tenuis sit, tum quòd modicè astringat. Sin uino aut succo aliquo læuigentur, teranturq; eadem, metallica sanè longo tempore, quæ autem succo constant, exiguo læuigabuntur. demum ubi satis læuia euaserint, gummi adijcietur, in formamq; redacta, uasis maxime æreis aut utreis reponentur. Cæterum ips quæ è succo conficiuntur, protinus uilicet: metallica uetustate redduntur meliora. Porrò inter collyria arida quædam consumunt exteruntq; callos,

los, ficos, unguets, scabiosaq; uitia, è chalcitide, æruginè
 & mify composita. Quædam lachrymas mouent, ob=
 structionibus & hebetudini accommodata. quæ tum ex
 his tum ex pipere & spica nardi fiüt. Sunt quæ præ=
 feruent tueanturq; oculos ab humorum influxu, cuiusmo=
 di ex lapide phrygio, sarcocolla, glaucio, aloë, cadmia,
 stumnu, croco: omnia in tenuissimum pollinem coacta o=
 culis applicantur. At liquida collyria fiunt ex melle
 Attico, opobalsamo, oleo ob uetustatem tenui, scniculi
 succo, diuersorum animalium felle, liquore cyrenaico,
 alysq; compluribus. Conferunt hebetudini, suffusioniq;
 incipienti, cum extenuent, calefaciãt, purgentq;. Utendũ
 his est, & omnibus acribus, ubi caput repletionè caret,
 sub dio, aëre puro, aquilonio, non nimis frigido, neque
 item calido nimium. At agglutinamëta quæ anacolle=
 mata Græcè dicuntur, ex medicamëtis præparãtur quæ
 obstruunt, opplentq;, glutinant, compingũt, aut refrige=
 rant, aut astringunt, siccãntue, qualis est farina pollen,
 mãna, terra sanua, myrrha, cochleæ, acacia, opium, cum
 candido oui liquore. glutinantur autem fronti in quibus
 humor nõ intra caluariã delitescit, sed extrinsecus fluit.

De Emplastris, & medicamentorum quæ
 ipsis immittuntur coctione, tum qui ce=
 ræ modus cum oleo esse debeat, ex com=
 mentariis Antylli.

Medicamentorũ quæ Emplastra ingrediuntur, alia
 sunt terrestria, utpote metallica, lapidumq; &
 terræ

terre species, feces, cinis, & conchylia. alia sunt olea-
 menta, alia lachrymæ, alia liquari possunt: quædã liquo-
 res, quædam succi sunt, semina uerò, herbas, & radices
 pauca recipiunt. Cæterum ex ipsis emplastris nonnul-
 la sunt uulneraria, quæ enæma, quòd cruëtis injiciantur:
 colletica, quòd glutinent: & catagmatica, quòd fracturis
 accomodentur, appellamus. Constare autem ex siccanti-
 bus non summè, uerùm secundi ordinis absoluti, & ter-
 tij incipientis, oportet, cuiusmodi sunt salix, quercus, cu-
 pressus, piceæ & tedæ cortices, myrrha, thuris lachry-
 ma, bitumen, aloë, aristolochia, cinis sarmentaceus, ceru-
 sa, spuma argenti & pleraq; ex metallicis. Coqui debêt
 quousq; manus amplius non inquinèt. Porrò quæ cis-
 catricem ducunt emplastra & ipsa ex siccantibus cõpo-
 nuntur, uerùm efficacioribus quàm glutinatoria, quòd ge-
 nus est æs combustum, squama tum eius, tum ferri, æru-
 go, chalcitis, æris flos combustus, alumen, galla, plumba-
 go, cadmia, pumex, & ostracea. Digerentia uerò &
 calefacientibus & siccantibus modicè fiunt, nempe ari-
 stolochia, thapsia, oleo ueteri, & raphanino, melle, opo-
 balsamo, pice, resina terebinthina, galbano, sale combu-
 sto, salis flore. Quæ emolliunt, ex argenti spuma, adi-
 pibus, medullis, oleo ueteri, propoli, ammoniaco, styra-
 ce, galbano, bdellio, mastiche, resina terebinthina, uel ra-
 dice alithææ & cucumeris syluestris, præparantur.

Siccãtia, ex sulphure, nitro, sale, cinere, & bitumine.

Ad extrahendum accommodata, fiunt ex sale, nitro,
 propoli, ærugine, fermento, stercore, sulphure, terebin-
 thina. Quæ concoquunt, ex cera, ladano, uua passa,
 amomo,

anomo, croco, thure, pice, mastiche Aegyptia, styrace, myrrha, galbano, butyro, hyssopo, adipe, ærugine.

Pus mouëtia, ex hydrelæo, polline, pane triticeo, chōdro, butyro, adipe suillo & uitulino, thure, pice, resina.

Quæ uerò leniunt dolores, argenti spuma cōstant, ce-
rusa, oleo, anetho, chamæmelo, amylo, cera tracta. Iā
uerò enema dicta, recentibus adhuc uulneribus & fra-
cturis injici debent, adiuuariq; è summa spleniorum par-
te spongyis posca madentibus simul illigatis, solui tertio
quoque die, & rursus eadem splenia non alia accommo-
dari oportet. At quæ emolliunt, extrahūt, digerunt,
concoquunt, & pus præterea mouent, post cataplasma-
tum ceratorumq; usum adhibentur. Quæ leniunt es-
tiam, per initia statim, summis potissimum partibus ap-
plicantur. Cæterum quomodo coquantur, deinceps ex-
quemur.

Quomodo medicamenta quæ Emplastra ingrediuntur coqui debeant.

ÆR V G O.

ÆR V G O uiridibus emplastris post coctionem in-
ijcitur. In aliquibus autem neutiquam ollæ inditur,
sed cum aceto detritæ ipsi, manentiq; in pila reliqua su-
perfunduntur. In melinis emplastris, cum semicocta est
confectio immittitur: nam moderatam consecuta co-
ctionem, melinum colorem efficit. At in his, quæ dipro-
sopa & dichroma dicuntur, per initia statim æruginem
incoquimus.

Alumen

ALUMEN.

Alumen plerunque post coctionem additur, peculiariam rem uero coctionis modum nullum habet.

MINIVM, CADMIA & POMPHOLYX.

Minium in fine admiscetur, Cadmia & Pompholyx per initia immittuntur.

ALOE.

Aloë post coctionem inspergitur.

AVRIPIGMENTVM & SANDARACHA.

Auripigmentum, & sandaracha in coctionis fine iniiciuntur.

AES crematum.

Aes crematum non protinus ab initio ad coquendum iniicitur, sed ubi emplastrum semicoctum fuerit. finis coquendi est, quum color ipsius, nisi admodum exiguum indatur, superat, & emplastrum rufum efficit.

ARGENTI spuma.

In medicaminum coctionibus argenti spuma cum oleo decoquetur. conuenit autem leuigatam rursus ex oleo conterere, ut sordium fiat spissitudo. inde leni igne excoquere continenter mouendo. Initio igitur intumescit, & in bullas attollitur: ubi uero iam fere satus incocta fuerit, colorem facci similiorem recipit. Modus coctionis est, quum à tumore subsidit, & manus non inquinat.

ATRAMENTVM Sutorium.

Atramentum sutorium in media coctione emplastro indatur, coctum uero uehementiorem eius colorem efficit, & si alia ei non resistent, nigrum.

APO

APOCHYMA, *pix nauibus derasa.*

Apochyma leuigatum cribroq; ab excrementis suis secretum emplastro, postea quam coctum fuerit, inspergitur. Si autem molle fuerit, cum oleo miscetur. sed prima ratio coquendi exactior est, quod scilicet in secunda pondus non conseruetur.

AERIS FLOS.

Aeris flos similiter aeri coquitur, sed eo modo qui communis esse coctioni solet.

AMMONIACVM.

Ammoniacum circiter median coctionem iniicitur: detritum uero, si potest fieri, & in tenuem redactum puluerem inspergere conuenit: sin minus, cum liquore quodam leuigatum iniicere: si emplastrum cruentis uulneribus adaptabitur, cum aceto, aut uino: si fistulis aut strumis, omnino cum aceto: aut si molle futurum est, qualia sunt quae ano accommodantur, cum aqua: inde in sortium spissitudinem coactum alijs refrigeratis infundere, ne effervescent.

BDELLIUM.

BDELLIUM in leuorem pertritum, emplastro ab igne iam sublato inspergitur: at si pingue existat, & leuigari non possit, sagapeno similiter ipsum cotusum, ac in emplastri figuram coactum, post coctionem simul cum emplastro mollicimus.

BITVMEN.

Bitumen inter initia iniectum coquitur, non autem id in leuorem deterere oportet, quoniam asperitudines fici granis interioribus simileis obtinet. Quapropter in crassiores

fiorez particulas confringendum est, coquendumq; in aceto, sic ut non agitetur usq; dum ebullire desinat: Ego uero (inquit Timocrates) in oleo decoquens, uoti compos euasi.

CHALCITIS.

CHALCITIS incoquitur aris modo, coctionemq; ipsius metinur inde, si emplastrum suluum magis & phœniceum euaserit.

CERUSA.

Cerusa in alba emplastra postremo mittitur, sic enim colorem conseruat, magisq; albescit: in nigra autem, principio: coacta enim largius, nigrescit.

CERA.

Cera priuatim sola non coquitur, ut quæ aduratur, neq; cum resina liquida, aut pice liquida, non enim coit spissaturq; uerum superinijcitur, uel oleo puro, uel oleo suo cuiuspiam liquori cum quodam metallico incocto, aut resinæ, aut pici prius incoctæ.

GALBANVM.

GALBANVM neuiquam coctionem tolerat, uerum emplaastro ab igne sublato, ut digitos non inquinet, emollitum inditur.

LACHRYMA papaueris.

LACHRYMA papaueris pridie in aqua modica maceratur, inde in pila leuigatur, mox etiam emplastrum ei superfunditur.

LACHRYMA Thuris, & manna.

Lachryma thuris & manna, coctione iam absoluta insperguntur, in sordium spissitudine coacta ex melle modico,

dico, aut aceto, aut aqua, aut uino, si emplastrum liquorem recipiat.

MISY.

MISY postremò adijcitur: quamdiu autem coqui debeat, proprie definitum non est.

MYRRHA.

Myrrha, ubi iam coctio finita est, inditur.

OLEVM, & reliqua pinguia.

OLEVVM siquidem per initia fuerit iniectum, resinæ aut pici liquidæ, emplastrum non spissescit, quare ubi crassa euaserint incocta, rectè indetur, reliqua uerò pinguia insulsa, iuxta mediam coctionem adiungere conuenit.

OPOPANAX.

Opopanax multò post ammoniacum inditur: omnino autem paucam coctionem requirit. Idem etiam ex uino acetoue prius leuigandus est.

PIX.

PIX ante reliqua omnia additur. Modus autem coctionis, liquidæ, dum inspissatur: aridæ, maximè dum non amplius inter coquendum ebullit, neque inturgescit.

PLUMBAGO.

Plumbago similiter argenti spumæ excoquitur, sed eo usq; dum non modo digitos non inquinet, uerum etiam ex igneo colore in rufum, & uehementer floridum elangetur.

PLUMBVM ustum.

Plumbum ustum in media coctione adiungitur.

PROPOLIS.

Propolin emollire & discoquere oportet: siquidem à coctione neutiquam diffunditur. At si & ceram emplastrū recipiat, propolin cum illa quemadmodum & galbanū, contusam inijcimus.

RESINA.

RESINA arida, cum cera immittitur: liquida ante omnia alia ipsa priuatim decoquitur, nisi admodum paululum eius assumatur.

SAL, NITRVM, SVLFVR.

SAL & nitrum in medio coctionis: sulfur, in fine adijcitur, coctio autem ipsius emplastra nigrefacit.

SAGAPENVM.

Sagapenum tunditur in pila, & teneriusculum redditū cum emplastro ubi ab igne sublatum fuerit, emollitur.

SEMINA, RADICES, & HERBAE.

Semina, radices, & herbae, nullam coctionem sustinent: leuigatis igitur, & in pila etiamnum subsistētibus liquida superfunduntur,

SORI & DIPHYGES.

Sori & diphryges demittuntur in media coctione lebeti: diphryges autem, sicut & squama, eousq; coquitur dum colore reliqua uincat. Sori peculiarem coctionis finem non habet, sed is omnibus communis est, ut emplastrum spissum reddatur, digitosq; non inquinet.

TERRA & lapides, pumex, conchylia.

TERRAM omnem & lapides plerunq; ad coctionis finem inijcimus. item pumicem, & conchylia combusta.

Thapsia

THAPSIA.

Thapsia inspergitur postrema, uel liquore quodam leuigatur.

VNGVENTA.

VNGVENTVM irinum coctionem quidem fert, sed cyprinum & rosaceum, minus: reliqua neutiquam. quare ad finem coctionis, immittenda sunt.

De malagmatis, & epithematis.

Inter ea quæ malagmata dicuntur, alia medijs corporis partibus injiciuntur, longa inflammatione consistantibus, aut induratis, aut æstu flagrantibus, aut per frictionem, fluxionemue expertis: alia articulis quibus humores sint impacti, uel neruis refrigeratis, uel etiam alijs particulis scirro obsessis congruunt. De his igitur tum in capite de emplastris tractatum est, tum ubi ad acopuentum erit differetur. Porro inter malagmata medijs corporis regionibus accommodata (epithemata proprie nuncupantur) quæ quidem stomacho & iocineri admouentur, qualiacumque illa fuerint, roborantem ex astringentibus uim postulant. Sine his etenim uitæ aliquod discrimen intulerint. cum illa nempe stomachus & iecur communes aliarum partium alimenti sint officinæ. Quamobrem eiusmodi medicamenta ex aromatis potissimum conficiuntur. Stomacho igitur injici debent, si non cœcoquit, aut infirmatur, aut inflatione laborat, malagmata ex seminibus, meliloto, aloë, absinthio, sampsucho, nardo & mastiche. Iecori autem ex myrobalano cœfecta, ammoniaco, adipibus, & chamamelino. At lieni applicantur, quæ constant calce uiua, auripigmento, cappari, salicibus, cardamomo, ærugine,

ammoniaco, & aceto: ijs autem qui alui fluore laborant, ex cenāthe, alumine, melino, & alijs astringētibus preparata. etenim hęc etiam per abusionem communiter malagmata nomināt, & si diuersim a molliendo um representent. Si uerò ardor uiscera urgeat, ut in febribus ardentibus, ex croco competunt malagmata, rosaceo, succo lini seminis, aut intybi, aut polygoni, adipe suillo, & spuma argenti: si perfrixerunt, ea quę opobalsanum, phyllum, casanum, & piper recipiunt. Pectori cum sanguis eicitur, prosunt astringentia, siccantiāq; ex alumine, salice, & bitumine. In tabe quę phthisis dicitur, cōducunt ex baccis lauri, marrubio, cardamomo, & lixiuio confecta.

Qui cerę modus cum oleo esse debeat.

QVOD si unguina, ut quę Gręci a leuanda lasitudine acopa appellant cōficere constitueris, oleum cerę quadruplum immittes: at si liquidum ceratum, ut in fracturis preparamus, duplicatum. Si medicamentum quod emplāstri figuram habeat efficere cogitauerimus, portionē olei cerę æqualem miscemus, si aer ambiens moderatus extiterit: at si cera uetus aut squallida, aer frigidus fuerit, oleū paulō copiosius quām cera erit: quemadmodum & si cera pinguis, aer existat calidus, paulō minor olei portio erit. paulum autem hoc, medijs in utraq; libet partē excessus duodecima erit portio, etenim aliās undecim aliās tredecim olei uncias, cerę librę admiscebis.

De

De acopis, inunctionibus, dropacibus,
& sinapismis.

ACOPA inde nomen sortiuntur, quod præcipue ad lassitudinis quæ copos Græcè dicitur, puta tensi-
uæ, ulcerosæ, & eius quæ ossa defatigat, sensum conue-
niant, quanquam alijs quoque morbis compluribus sint
ex usu. Alia siquidem ipsorum calefaciendi uim habent,
alia emolliendi, alia ulcerandi. Quæ calefaciunt, pi-
pere, pyrethro, cachry, & consimilibus constant: ner-
uorum uitijs, perfrictionibus ualidis & quæ uix ullo ca-
lore possunt euinci, accommodata. Quæ emolliunt,
ad durities, scirros, & infarctos articulorum sinus con-
ueniunt, quorum materies capite de emplastris compre-
hensa est. At ulcerantibus quæ adarce, cachry, eu-
phorbio, cocco gnidio, & id genus alijs componuntur,
in diuturnis affectibus, & qui ægrè possunt elidi, qui-
bus etiam sinapismus congruit, utimur. Porro spissitudi-
nem uniuersa acopia inter cerata & emplastra mediam
habere conuenit. Vnguina uero acopis similia, liqui-
diorem serè substantiam obtinent. At dropax dupli-
cem recipit præparationem: hanc emplastro, illam ma-
lagmati consimilem, nonnulli & calidum ipsum illinūt,
materiam uerò acopis & emplastris cōfinem. Ceterum
usum cataplasmati exhibet, diuturnis affectibus ijsdem
quibus & sinapismus, utilis, ideoq; ante illum assumi-
tur, quo corpus ad sinapi reddatur idoneum: à sinapis-
mo etiā adhibetur, ut affectus reliquias discutiat. Si-
napismus materiam quidem uariam non habet, uerum

diurnis potissimum affectibus post inutilem aliorum
praesidiorum vim efficacissimus est : utilissimè autem ap-
plicatur capiti in eius dolore quem cephalicam dicunt,
& quum altera duntaxat ipsius pars affligitur (Græci
heterocraniam uocant) in morbo comitiali, uertiginibus,
& insania : pectori autem in suspirio, orthopnoea, hoc
est quum non nisi recta ceruice spiritus trahitur, & tussi
longa. At in diurna humorum è capite in faucibus de-
stillatione, & caput & thorax sinapi oblini debet. Item
stomachus & uenter in longis ipsorum morbis eodem
obducuntur. Iam conueniens est praesidium sinapi coxæ
dicum & podagricis doloribus, omniq; parti resolute,
aut alio quodam modo per frictionem expertæ, ut diffi-
culter excalfieri possit. Ac tunc profecisse satis id pu-
tato, ubi dolor subsequutus fuerit ualidus, & caro liui-
dior altiorq; euaserit, & postquam ablotū fuerit mitius
pustule erupuerint. Quod si etiam sensus perierit, ani-
mum adhibere negotio conuenit, parte quam obleueris
sepius detecta : nam si uel immodicè adurantur ita affe-
cti non persentiscunt. Præterea in acutis morbis, utpote
lethargo, profunda in somnum delatione, (cataphora di-
citur) & catocho, sinapi inducitur, per initia quidem
cruribus : ubi uerò materia radices egerit, capiti. Porro
qui ita frigori patuerunt ut uix ullo modo queant inca-
lescere, ijs crura & cubitos sinapi oblinuntur. In his au-
tē qui continua febre laborāt, ulcusq; habent, tum in car-
tilaginoso, tum locis ex carnibus, uitari debet sinapif-
mus, nam partes carnibus uacuae si obducantur sinapi-
uruntur, interim etiam nigrescunt.

Quo=

Quomodo diuersa olei & unguentorum
genera conficiantur.

INVNCTIONVM unguentorumq; uel olei generum,
que unguenta representent, alia sunt simplicia, una
olei specie iniecta: alia composita, ex pluribus conflata.
Ac simplicium alia ex floribus oleo incoctis efficiuntur,
uerbi causa, rosaceum chamæmelinum, susinum. Quæ-
dam ex fructibus & seminibus conficiuntur. quædam
ex sirculis quibusdã, ut rutæ, qui etiam simul cum oleo
coquantur, ideo cum nullus florum coctionem sustineat,
insolantur potius. uerum si ualidam odoris gratiam re-
presentent, & constantem, ex insolatu plurium dierum
tenuius ipsorum oleum magisq; utile redditur, quemad-
modum rosaceum & chamæmelinum. Qui inualidiores
sunt, faciliusq; diffilari possunt, minus insolatum tole-
rant, ut quorum uirtus promptè euanescat, utpote lilium
& uiola. Ex his que fructibus & seminibus constant,
nonnulla illis integris oleo iniectis conficiuntur, ueluti
melinum. nonnulla contusis uel læuigatis, oleamine ipso-
rum sequestrato, uel expressis ipsis in prælis: uel ex æ-
qua calida, sic ut ipsa discernatur, exempli causa, caryi-
non, sesaminum, amygdalinum, lentiscinum, laurinum, ri-
cinnum, raphaninum, atque eius notæ alia. Porro que
ex stirpibus odoratis componuntur, præparari potissi-
mum solent, illis oleo incoctis cum uino uel musto uel
aqua, atque eisdem deinde exemptis. Liqueoribus autem
quibusdam oleo contemperatis interim & adipibus uel
medullis, ex huiusmodi aliquo exactam olei spissitudinẽ

fortita, simplici sermone unguenta uel inunctiones nominantur, ut gleucinum, nardinum, sicyonium & cyprinum. Sunt quæ acopa crassitudine representent, ceram aut resinam aut eiusmodi quippiam recipientia, uocanturq; myracopa, ueluti decamyron, amaracinum, atque his similia. Iam uerò aliqua una uice coquuntur, quæ non diuersam recipiunt materiam, sicuti metopion, mastichinum, sicyonium: aliqua duabus tribusue & quatuor iniectionibus. Primum contumacioribus incoctis, ut aspalatho, palmeo surculo, thure arbore, lauro: inde aromatis, phyllo, spica nardi, anomo, herba sabina: postremo liquoribus, adipibus & medullis. & si eueniat, cera quoque & resins inditis. At balsami liquor neuiquam coquitur, sed post absolutam coctionem, unguento modice refrigerato instillatur. imò ex ipsis unguentis sunt quæ nullam coctionem recipiant, sed tantum misceantur, quale est mendesium. Nonnulli uerò uiride unguentum reddere cogitantes, ubi ab igne sustulerunt, in olei sextarium æruginis rasæ in exactum detrite leuorem sescunciam immiscent, quemadmodum in cyprino & amaracino. Cæterum simplicia quidem unguenta specierum quæ in ipsa mittuntur, naturam, uel eorum ex quibus confusis facta sunt, obtinent, ut oleum ueluti materie rationem obtineat. At quæ uariam magis compositionem sortita sunt, tota eorum natura ad calidum inclinata est, sed quædam ualide calefaciunt emolliuntq; ut etiam articulis recenti cicatrice obductis, & sinibus eorum infarctis conueniant, ueluti metopium, mendesium, marciatum: mediocrius autem est pentamyron, quemadmodum decamyron

myron

myron ualentius, ut etiam superficiem rodāt. Sunt quæ
mediocriter calida, tenuiaq; existunt. ea dolores leniunt,
& concoquunt, quale est susinum, amaracinum, irinum,
crocinum, foliatum. Alia præter quàm quòd calefaciūt,
abundè siccant inciduntq;, ueluti cyprinum & sicyo=
nium. Alia calefaciunt quidem insigniter, sed uires ma=
gis confirmant, unde stomacho potissimum & uisceri=
bus resolutis competunt, qualia habentur mastichinum,
nardinum, & gleucinum. Valentius adhuc corroborat,
quòd ex labrusca conficitur. Iam nonnullis unguentis ob=
gratum duntaxat odorem mulieres utuntur, ut foliato,
spicato, commageno, & quæ moschelea, quasi
dicas, ex moscho & oleo confē=
ta nuncupantur.

FINIS.

I 5

E primo libro Galeni

DE COMPOSITIONE

MEDICAMENTORVM

KATA GENH.

Quæ præscire conuenit eum qui Medicamenta probè compositurus sit.

EXPOSITVM est alibi, simplicium medicamentorū uires nō solum generatim noscendas esse, ut quidam scripserunt, ponentes ea uel calefacere, uel refrigerare, uel siccare, uel humectare: uerū distinctè, membratimque, & ex quo sint ordine singula, uti nos docuimus. Quandoquidem igitur nonnulla medicamina obscure prorsus uanumquodq; prædictorum efficiunt, quædam manifestè, aliqua ualide, sicut alia absolute, nō satis est nouisse pharmacum hoc calefaciendi, aut refrigerandi uirtutem habere, sed quantam habeat, definire oportet. Recalefaciunt enim resinæ omnes, idq; sibi cōmune habent: attamen maioris minorisq; rationem non exiguan in calore sortitæ sunt. Item succi plures non mediocriter, ratione ad maius minusq; facta differentes, excalefaciunt. Nam si panacis succum cyrenæo & medico cōmiscæas, uidebitur tibi ille nihil ceu ad hos esse. At quorsum attinet sermonē ab ijs quibus utimur quotidie, diuertere longius, memores
adhuc

adhuc illorum differentie? Anethum siquidem & ruta, cepa^q; omnia calida medicamēta magno inter se uariant discrimine. Quapropter in curationibus particulæ admodum refrigeratæ, medicamē quod impense calefaciat admoebimus: illi uerò quod paululum à naturali habitu recessit, modico leuiq; calore præditum, sicut insigniter refrigeratæ uehementissimè calefaciens pharmacum adhibebitur. Merito igitur quatuor nos excalefacientium ordines statuimus: separantes à modicè calidis ea quæ euidenti eiusmodi qualitate præcellunt: tum quæ magna & uehementi adeo, ut urere uideantur. In singulis autem illis quatuor ordinibus diuersis quædam uelut incipientis, nonnulla desinentis, & ei quæ post hanc existit, propinquæ differentie esse dicuntur: alia in illorum medio consistunt. Itaque sunt ex his quæ propter caloris uim exulcerant: quemadmodum etiam ex illis quæ exedentia Latine, ^{σνπτ} Græce nominantur: alia simulatque corpora contigerint, potestatem suam ostendunt. Quædam duabus tribusue, aut quatuor horis opus habent: nonnulla diem totum, uel etiam post eum noctem, uel maius dein spatiū requirunt. Hæc iam ut in calefacientibus, ita quæ in refrigerantibus intelligere eum oportet, qui medicamen aliquod confecturus est. Pari modo in ijs quæ humectant exiccantq;. Cæterum materia medicaminū quædam à plantis, quædam à metallis, nonnulla ab animantibus proueniunt. Quas omnes in commentario de simplicibus medicamētis definite expressas didicisti: nam cum familiaribus hic mihi sermo potissimum est, qui precibus me adegerunt, hæc propter librorum interitum de uo^o perscri

prescribere. Iam uerò ut simplicium medicaminum uniuersorum facultates exanuisim uobis cognoscendæ sunt, quò ubiuis corporibus curationē desiderantibus idonea ex ijs quæ adsunt, facile possitis remedia componere: ita etiam omnium præter naturam affectuum species ad unguem tenere expedit, quas primum quidem libro de morborum, altero de symptomatum differentijs, tertio post illos de morborum causis comprehensas habetis. Ad hæc alijs tribus de symptomatum causis: uno insuper de plenitudine, necnon de febrium differentia commentario, postremo medendi methodo: in quibus affectiones actionem ledentes didicistis. Item curationem harum primam esse, quemadmodum etiam præseruationē causarum eas parientium. Docti pariter estis, primæ curationis consilium à morbi dispositionibus suggeri: cum his unâ patientis particule naturam indicari. Præterea aëris nos ambientis temperamēta, constitutionem, etatem, tempus, locum, uita propositum, et mores, plures egregij medici inspicunt: de quibus ubi eorum usus fuerit, aliqua simul et hic nobis dicentur. Hæc itaque in memoria uos omnia sic exprompta habere expedit, si quouis loco medicamentorum, tum simplicium, tum compositorum copiam habere desideratis. Insuper quomodo unum interim aliquod pharmacum sponte natum, ac simplex, morbum curare possit: cur interim cōposita nos usurpemus, rationem deinceps explicabimus.

Quis compositorum medicaminum usus.

SI tantum simplicibus medicamentis uniuersos præter naturam affectus curare liceret, nullus utique compositi

siti unquam usus foret. At hoc nunc ita comparatum non est: nam dum corpus subinde aliquatenus calefacere conatur, simplex nullum, quod prestare id queat, habemus. Medicamentum enim affectioni cui adhibetur, potentia nimirum respondere oportet. Quod si affectus sit frigidus, quatuor numeris à naturali habitu recedens, pharmacum totidem gradibus à caloris mediocritate seu symmetria diuersum adhibendum quis ignorat? Porro cum interim tale simplex non adsit, si duo habeamus, quorum hoc numeris quinque, illud tribus calidius sit, temperantes ea, medium efficiemus, quatuor numeris symmetron exuperans. Iam quedam simplicia citra alterius mixturam in usu quidem esse possunt: ueluti cum emplastrum pharmacum apponere cupiam uolumus: quippe simplex nullum ad talem usum idoneum est, neque bitumen, neque cera, neque resina, sicut neque pix, neque propolis ac ladanum: multominus ærugo & cerussa, uel spuma argenti, uel molybdæna, uel aliud quoddam metallicum medicamen. Simili modo nec herbe sole emplastrum pharmacum efficiunt. Quare primi emplastrorum auctores non temere ex oleo quoque metallica coquere conati sunt, quæ liquefieri possint, liquefacere, ac herbas contusas siccas cribratasque eis adijcere. Rursus in alijs affectionibus unum medicamentum solum ex ijs quæ suapte natura proueniunt, usurpamus. Cui tamen nonnulla adijcimus aliquando uirium ipsius uehementiæ obtundendæ, interim insuauitatis mitigandæ gratia: quemadmodum Hippocrates in libro de Victus ratione in morbis acutis hisce uerbis inquit: Si sub transuerso septo dolor sit, ad clauic

clauiculam uerò non ascendat, emolliendus est uenter uel nigro ueratro, uel peplio: nigro quidem daucum, uel sefeli, uel cuminum, uel anisum, uel aliud quid odoriferum miscendo: peplio autem silphij succum. Hac ratione manifestò Hippocrates usum quidem pharmaci purgantis esse ostendit, sed insuauitatem eius in potu, moramq; in uentriculo condimentum requirere. Multa siquidē quæ bibuntur pharmaca tam sunt assumentibus insuauia, ut stomachū peruertant, uomitumq; protinus cieant. Quædam licet paululum in uentriculo manere possint, postea tamen euomantur, prauas eructationes mouentia: quemadmodum ex purgantibus ceu condimēta sunt eiusmodi medicamina, quorum Hippocrates meminit: ita ex ijs quæ *ἀνὸς Ἀνὸς* appellantur Græcis, alia uehementiam mitigant, ut cum papaueris succum, uel hyoscyami semen miscuerimus, uel mandragoræ radicis corticem. Quare & hic pharmacorum compositionis usus est, maximus autem in morbis, qui diuersas simul facultates desiderāt, expellendi uidelicet & digerendi, uel detergendi ac leuigandi, uel incrassandi simul & attenuandi humores: ueluti multiplicis usus medicamenta, Græci *πολυφάρμακα* uocant, & optima, diuersas in se potestates, ut indicabimus, continent. Verum his medicamēti mīsturæ usus est, cum unum aliquot illorum ad multas uenenatas feras, uel exitialia pharmaca efficax habere uolumus: qui usus etiam theriacam, ut uocant, antidoton comparauit, item mīthridation, aliasq; multas. Sunt porrò & aliæ quædam utilitates minores prædictis, attamen quæ crebrò nos ad remediorum compositionem descendere cogunt:

uniuersas

uniuersas hoc in opere docebimini. Nunc enim post em-
plasti medicaminis, & πολλο χρησάτου, id est ad plura uti-
lissimi à me confecti rationem fusius expositam institu-
tum aggrediar.

De emplasto pharmaco. Δι' χαλκίτιος.

QVaratione seu industria composuerim emplastrū
Δι' χαλκίτιος, quod à palma Græce φοινίκιου ap-
pello, medicamen glutinandis ulceribus, cicatrice obdu-
cendis, & plegmonis curandis accommodum (quando
liquefactum humidi cerati crassitudinē obtinet) uos quo-
que animum exercete, Empiricis ac Thessali sectatori-
bus cum inscitia ipsorum relictis, qui optima pharmaca
à medicis inuenta diuersis constare facultatibus ignorāt.
Exercete inquam ingenium, ut eisdem mecum usi metho-
dis medicamenta possitis conficere: persuasi re ipsa ma-
iores nostros ex ratione omnia illa composuisse: inci-
dentiam uerò Empiricorum, Græci uocant περιπρωσις,
esse nugatoriam. Dicenda itaq; nunc est propositi medi-
camenti compositionis ratio. Oleum uetus, & adeps di-
gerendi uim obtinent: Chalcitis & palmæ succus repel-
lendi, astringendiq;. Ex his igitur pharmacum cōposui,
quo iam cōptures usos esse nouistis: ideo quod omnibus
sui generis melius esse usu & experiētia comprobarūt.
Etenim ratio compositionem inuenit: experientia de in-
uentorum uirtute decernit, ut etiā rationalium methodo-
rum imperitis artificiose confecta fidem faciant. Porrò
cum superioribus medicamentis argenti spumā tempera-
ui, quæ nihil magni adeò momenti adferre potest: neq; re-
pellētibus quod insluit, neq; digerētibus, quod iam parti-
culis

culis phlegmone laborantibus infixum est : quippe sic-
candi uirtutem habet, sed non ualidam. Quare ipsam ceu
aptum medicamen in emplastri compositionem adiun-
xi: nam cum prædictis incoquitur, donec substantia eius
omnino digitos non inquinat. Adipem uerò insulsum, &
quammaximè fieri licet uetustissimum esse cõuenit: tum
oleum uetus similiter, quod cū suillo adipe propinquam
uirtutem habere didicistis: licet adeps paulò maiorem
emolliendi calefaciendiq; um obtineat. Audistis autem
uetustate ipsa tenuioris substantiæ fieri, & digerere
promptius: eoq; phlegmonis, quæ magnum parti dolo-
rem inferunt, magis blanda ac mitia sunt ipsa recentia:
ijs uerò quæ tales non sunt, commodiora uetusta. Et quò
phlegmone diuturnior, & contumacior, hoc magis ue-
tera profunt, ac sola curare ualent: modò postea nihil
afflictae parti inluat. Quòd si influxerit, mixtam esse
medicamenti quoque uirtutem oportet, cuiusmodi habet
à me compositum pharmacum, ac propterea chalcitidem
& palmam digerentibus admiscui: non ignarus, paucas
adeò phlegmonas diuturnas existere, quibus nihil in-
fluat. Nam ob humores in eas confluentes diutine esse
solent. Porro dum hæc incipiunt & accrescunt, astrin-
gentium refrigeratiumq; medicaminũ uirtus recte præ-
pollet: ideoq; hoc emplaston pharmacum adusque hu-
mudi cerati spissitudinem liquefactũ multis utile reddi-
tur, interim uino adiecto, uel aceto, uel aqua illiquefès:
nonnunquam ex oleo crudo, ἰσχυρῆς appellant, uel
alio quodam astringente, quale est Hispanum, & Istri-
cum: uel ex dulci aliquo astringentis experte, uel etiam
uetusto.

vetusto. Ego quoque myrteo & melino, ubi ualidius astringere res postulabat, medicamentum liquefeci. Hæc ipsius compositio tali temperatura constat.

Vetusti adipis, quem insitores axungiam appellant, sint pondo duo, olei ueteris pondo tria, argenti spumæ tantundem, chalcitidis pondo uncie quatuor. Hæc ita coquere oportet: Adipis membranæ omnes eximuntur, reliquum * contunditur, ut liquari possit: mox ad ignē * cōfringitur liquefit, deinde per colum distillatur ut purum fiat, nihilq; membranæ habeat, pondo duo prædicta pendens: postea chalcitidis leuigatæ pondo triens cum olei quadrante adipe miscetur: his argenti spumæ pondo tria adiunguntur. Ac omnia ubi simul in mortario coierint, coniunguntur in cacabum, ac rudicula palmæ mouentur. Sufficiet autem ramus unus maiusculus, ut solida ligni parte mouendo utaris in modum spathæ diæ: uocant enim sic quo confecturas mouent. & nos perspicuitatis gratia similiter nominabimus. Quod autem solida rami parti contiguum est, circumciditur, & tenelli procedentes ramusculi decerpti contunduntur, sed cortice prius exuto, ut segmenta iniecta pharmacum succo suo imbuat inficiantq;. Proinde statim ab initio spatha utendum est, sed tenuia palmæ fragmenta iniicere oportet, ubi medicamentum cerati temperaturam habuerit: nam si prius immittas, succus ipsorum, quem manere uolumus, ex decoctione consumetur. Insuper spathæ, qua medicamentum mouetur, pars intincta postquam inarescit, ut proprium succū non amplius seruet, amputata reicitur, reliqua est usui. Hæc rursus quatenus medicamento intin-

K

Et siccata fuerit, simili modo absecatur. Constare autem nobis arbitror, quod palmæ ramū non multis diebus ante abscissum arbore esse oportet: quippe temporis intervallo arefcit, & succum amittit. Pridie igitur per hyemē auferatur, æstate eodem ipso die quo cocturus es pharmacum. Vbi iam coctum crassitiem, ut tactum non inquinet, acq̄uierit medicamen, illitum facit ad ulcera, quæ cicatricem ægrè ducunt, *Αυσπιόλωτα* Græcè uocantur: ad cructa ualet oleo liquefactum: benefacit phlegmonis, podagris, articulorum morbis, inguinum inflammationibus, phymatis, ambustis, perniciosis, fracturis ossium, contusionibus, omnibus deniq; affectibus, quos appellant rheumaticos. Iam uerò multi qui hernias absecant, post manus operam statim ipsum cum fomentis & cataplasmatibus præparatum imponunt: si quidē chalcitidis unciæ sex immittuntur, quæ est selibra, medicamen ad magna uulnera glutinanda promptius, atq; ad ea quæ cicatricē ægrè ducunt, efficacius fiet. Sunt in hoc etiam alia eiusdem potentiæ medicamenta: ipsi tamen cum oleo liquefacto magis quàm alijs omnibus in rheumaticis affectionibus fidendum est. Cum enim plurima eiusmodi Romæ existerent, nullum tam celebre probatumq; fuit. Conducit, ut dixi, podagricis, articulorum uitio laborantibus quolibet tempore, cum dolores intensi nō sunt, qui foius & cataplasmata lenientia postulent. Incipientibus igitur atq; augetibus etiamnum id genus uitij, liquefactum pharmacum refrigerare finito, ac spathomela deradens pile inijcitur, cui uinum superfunditur: quod ut recipiat, manibus subigito. Erit autem uinum austerius, ætate quædem

dem medium, substantia non crassum, sed quàm maxime fieri potest lucidum. Nam huiusmodi, utpote substantiæ tenuioris, in altum corpus penetrat: tantisper autem liquefacto medicamini ipsum infundito, manibus continens, dum excipiatur tempereturq;: nec humidum restet, quod non cōtrito ac emollito pharmaco mixtum sit. Ad hæc etiam si non prius refrigeratum medicamentum deraseris, liquefacto & adhuc calido uinum superfusum permiscere licet. Itaque in phlegmonon principijs uim repulsoriam ualidiorem esse oportet. In incrementis uero hæc nonnihil imminuenda: quæ digerit uirtus augenda est. Porro cum in statum proprium, seu uigorem phlegmones tumor peruenerit, pares inuicem esse potestates conuenit repellendi & digerendi: nisi quis uehemens dolor pharmacum leniens requirat. Cæterū inclinante phlegmone digerendi uim augebitis, ut prorsus nihil uini eo tempore misceatis. Præterea dum id liquefcit, si quando astrictoriam qualitatem euidenter excellere uolumus, Hispanum oleum, uel Histricum, uel quod omphacinum seu omotribes, Latine immaturum, seu crudum appellant, iniiciendum est. Vbi æquales utraq; facultates habere cupias, oleo dulci, nec recenti, nec uetusto liquandum est. Si ut digerat expetis, uetus oleum, uel cicinum commode sumitur. Itaque hoc emplastrum medicamen dum liquefit, in hunc modum temperatur: Oleum paulò copiosius quàm medicamentum esto, ut pondo uidelicet unum absoluat: medicamenti uero decem uncias iniectisse abundè suffecerit. Clarum est cuilibet, hoc efficacius reddi emplastrum, quò plus medicamenti

habuerit : tanto lenius ac mitius , quanto liquidius fuerit ex Rhodino liquefactum . At cerati quod inungi possit , temperamentum recipit , dum medicaminis pondus in olei selibra liquatum fuerit . Tale uero phlegmonā in inclinationibus ex usu est . Item sedis , rectiq; intestini tumores phlegmonodas sponte abortos omnibus melius iuuat : atqui tunc liquefactum oportuit cum oleo copiosiore , ut per cornu recti feramini , cui uesica suis alligata sit , immittatur , uelut in eiusmodi usurpare consueuimus . Ad hæc frequenter ipsum in his ex Rhodino liquefecimus , cacabo uasi in quo liquecit prius subiecto , qui calidam contineat : prunis uero ardentibus incumbat , aut flammæ fumo carenti . Iam uero pro superioris temperaturæ modo liquatum , ut liquidi cerati spissitudinem habeat , & naturalium & podicis ulcera persanat , imò & alia omnia , uel etiam ulceratos perniones , & ambusta : etenim uniuersa statim inflammatione liberat , puraq; reddit , & solida implet carne , præsertim ubi plus chalcitidis adiectum fuerit . Insuper nemo ignorat , uinum quoq; medicamento id effecturo admiscendum esse . Quod si acetum acceperit , ambustis optime facit , & statim , & postea quolibet tempore impositum : siue illa iam pustulas , siue non habeant . Constat idem facere medicamentum hoc , si quis in aqua feruenti ustus fuerit : qui etiam affectus Græcè πυρκαυτήν , Latine ambustum igne dicitur . Porro si pharvacum antè imposueris quàm phlegmone sit orta , nihil adeò ipsius generationem impedit prohibetq; . Quapropter , ut dictum est , nonnulli qui hernias secant , statim eo utuntur , nec prius uulnere madefacto .

Ad

Ad hæc contusionibus, fracturis, & qualibuscunque plagis, si liquidum imponitur, præsens est remedium. Ligamentis autem circumdatum fasciarum instar quibus rupturæ deligantur, κατὰ φύσιν uocant, œdemata omnia & inflationes mirificè iuuat. Cùm malo succo corpus abundat, uel admodum sensibile est, quàm primum contusis & percussis partibus illud impones, hyoscyamos recens adijcietur: qui si non est propter anni tempus aut locum, nihilo magis desiderabis, si adiungas eum qui uere depositus est, qualis etiam singulis annis ex Creta Romanam apportatur. Hoc magis adhuc lene ac blandum medicamen succus mandragoræ mistus efficiet. Non autem uos latet, & hunc à Creta optimum fictilibus poculis huc afferri, cuius unciam unam libræ olei emplastri liquefactis miscere sufficit. Atque interim amplius, interrim minus impones, prout dispositio postulat. Conducit etiam in eiusmodi corporibus pharmacum ex Rhodino liquefactum esse. Caterum ex casu conuassatis partibus, uel ligno, uel lapide percussis, etsi ecchymosis quedam contigerit, protinus ab initio medicamen commodè imponetur ex uino, ut docui, liquefactum. Quod uinum, inquam, die tertio, aut certè quarto, si particula inflammatione careat, auferri oportet: oleo autem ueteri emplastrum liquare. Nam si plenius astringantur ecchymomata, uix queant per halitum digeri. Hoc medicamento etiam utor aduersus erysipelata, præsertim phlegmonode: adhuc longè magis ad phlegmonas erysipelatos. Principio igitur impono ipsum liquatum ex Rhodino, quod oleo omotribi, id est crudo & salis experte

constet: cuiusmodi erysipelatis est accommodatissimum. Ita iam liquefacto solani succus per totum accuratè permixtus uniuersus & irriguus mortario superfundatur: qui si non adest, psyllij: si æstas fuerit, etiam uua acerba cum portulacæ, uel semper uuii succo. Etenim uua liquor per se plus quàm oportet, astringit. Tanta autem astrictio erysipelata promouet, ut quæ calorem ipsorum cutem densando includat. Rursus portulacæ succus, neque is solus præ lentore nimio potest exprimi. Optimum igitur est, qui ex uua acerba prius tinsa exprimitur, portulacæ in pila committere, & sic iterum contumdere. Deinde ubi mixtorum unitas diligenter facta fuerit, liquorem elicere. Simili modo etiam semper uuii succum exprimes: nam seorsum neque ex hoc, quemadmodum neque ex cotyledone succum copiosum exprimere quisquam potest. At mandragoræ pomorum uirentium succus recens adiectus magis aptum medicamen efficiet: quem si tempus non admittat, illius quæ à Creta, uel aliò quopiam loco aduehatur, miscere nõ dubitabis: quin & hyoscyami succum temperare ei consueuimus, interim meconiũ, qui papaueris esse Latinis dicitur. Satius autè est, unã cum hoc & glauci quippiã superindere. At his multò imbecillior, sed acquisitu facilis lactucæ succus est, tum agrestis, tum hortensis: quam uniuersi Græci huius tempestatis non ῥῥῖς ἀγρίων, sed ῥῥῖς οὐρα nominant: agrestem solam ῥῥῖς ἀγρίων appellantes. His rursus cicorij, polygони, trifolij, & auriculæ muris succi minus ad refrigerandum efficaces sunt: quanquam & ipsi refrigerarent. Sed euidentius lenticula palustribus locis promeniens.

Horum

Horum omnium penuria miscebis acetum & aquã, quæ
 aduentitias qualitates frigiditas habeant: uasis uidelicet ad-
 modum frigida, aut niui insistentibus, atque ipsum Phœ-
 nicinum medicamentum æquè refrigeratum erysipelatis
 admoueat, donec uehemens ipsorum ardor subsidat.
 Liqueat autem, subinde ea que aduentitia qualitate frigi-
 da erysipelatosi affectibus succurrunt, immutanda esse,
 maxime, ubi exactum erysipelas citra phlegmonem fue-
 rit. Posteaquam uerò acris illa inflammatio quieuerit,
 aut nec perfectum planè erysipelas affluerit, sed uel e-
 rysipelatoses phlegmone, uel phlegmonodes erysipe-
 las, non adhuc externum frigus admolienur, uerùm à
 succis etiam impense frigidis abstinemus: eos medica-
 mini liquefacto miscentes, qui mediocriter refrigerant.
 Ab his iam & linofermũ & chamæmeli succum tem-
 peramus, ex eoq; solo postea medicamine liquato ute-
 mur, nihil aliud præterea immittentes. At si quando li-
 uidum ex frige facientium uel erysipelas euaserit, non id
 amplius erysipelas appellandum est: sed abstinere non
 à uini mixtura modò, sed Rhodini quoq; & astringen-
 tium oleorum oportet. Nam solum Phœnicinum ueteri
 oleo liquefactum, quod liuorem contraxit per halitum
 discutere potest: & tunc affectæ partes aqua calida
 fouentur, & scarificantur. Vobis si fuerit uisum hoc
 interdum facere, protinus Phœnicini liquefacti humi-
 dum medicamen, cui uinum adiectum sit, imponere
 conuenit: altero die uinum auferendum. Quòd si plus
 impendit erysipelas medicamentorum uolentia refri-
 xerit, ut iam quoque nigricet, perfusione & scarifica-

tione utemur. Atque citra hæc calcis uiuæ quippiam li-
 queſcenti pharmaco immuttemus. Dum uerò laborantes
 teneri ſunt, lotam ipſam uſurpabimus: tunc prodeſt etiã
 ſuccus coriandri pharmaco inditus, qui ſane cum cerato
 rhodino iuuat non mediocriter. Ad hæc quæ iam ſimiles
 affeetus alia pleraque medicamenta curant, ſequenti ſer-
 mone dicentur: quædam pari uirtute Phœnicini, non-
 nulla efficaciore prædita. Porrò aduerſus fluxionũ ui-
 tia, omnium facile optimum hoc remedium eſt, ut quod
 ſpe maiora frequenter præſtiterit. Cum itaque femur
 aliquando prope inguen cruda phlegmone totum id affi-
 gente ſuppuraſſet, crus ita nobis figurabatur, ut ſanies
 ad inguen confluere. Facto autem ulcere, dum hoc lon-
 giore interuallo contingeret, fluxio quæ in femur decu-
 buerat, euacuata eſt. Sed fiſtuſoſa quædam diſpoſitio ſub
 femoris totius cute orta eſt, ut ipſam iuxta patellam, quæ
 genu pars ἐπιγονῆς Græcis dicitur, diuidere cogitare-
 mus, quò ſaniei utrinque liber eſſet exitus: medicamen-
 tis autem liquidis inditis altius penetrandi uia præoptior.
 Vbi iã femur ſoluiffem, poſtero die quo incidere ipſum
 decreueram, inuenta ſunt omnia concocta, arida, mado-
 riſq; expertia. Nemo igitur non nouit quòd rationi con-
 ſentaneum erat, & poſtero die, & ſequentibus ſimiliter
 uti pharmaco: quando quidem particula quotidie colo-
 rator ac ſanior quàm antea reddebatur. Curato itaque
 hoc modo aduſcente, poſtea multas rheumaticas affe-
 ctiones hoc medicamine ſanaui, quæ quidem oras ſimpli-
 ces haberent, ſed ut committi non poſſent, & fiſtuſoſe
 intus eſſent. Non tamen ab ipſius pharmaci uſu deſiſten-
 dum

dum esse suadeo, etiam si multis diebus euidens nullum
 praesidium afferre uideatur, ut quod postea uno interim
 die simul uniuersam utilitatem maximam ostēdat. Qua-
 re bono animo hoc semper in rheumatis utamini: in cor-
 pore tenero quidem, uel puero, uel muliere ad praedictā
 mixturam quatuor uncias chalcitidis immittentes, in uas-
 lido ac duro pro aliorum portione, uel unciam unam,
 uel duas apponentes, ut quinque uel sex chalcitidis un-
 cia sint, tres libræ utriusque, nempe olei ueteris, & ar-
 genti spumæ. Duæ uetusti adipis, quem institores axun-
 gian appellare diximus, diluatur in rheumatum uitij
 oleo dulci nec nouo nec ueteri: assumaturq; uinum au-
 sterum ætatis mediæ. Hoc pharmacum coarctat Thessa-
 li nugacitatem, efficacissimum auxilium à contrarijs po-
 tentijs compositum ostendens: unde si alteram adimas,
 nihil praedictorum fiet. Neque enim ex astringentibus
 solum, siue laxantibus ad rheumaticos affectus magnam
 commoditatem afferet, uel certè ad phlegmonas inci-
 pientes, & augefcentes. Neque lenimentum, neque disci-
 tiendi uim ex solis relaxantibus sine astrictione conse-
 ciura nanciscetur: quæ indurata habent emollire. Por-
 rò laxabit perfecte, & mediocriter emolliet, si non ad-
 modum uetus oleum & adipem receperit. Quod itaque
 Mnasæus pharmacum condidit, æqualia inuicem conti-
 net, tum oleum, tum argenti spumam, tum adipem, sed
 maximè phlegmonis incipientibus increfcentibusq; est
 contrarium. Habet & nostrum hoc eadem quæ Mnasæi,
 argenti spumam uidelicet, adipem & oleum: si nihil ex
 ijs quæ astringunt acceperit, particulas eneruat, & ro-

bur earum dissoluit : ob quod etiam fluxioni fiunt obnoxie. Didicistis enim, non semper ob calorem immodicum, ut quidam arbitrantur, corporis particulas fluxionibus laborare, sed hoc raro accidere: imbecillitatem uero illarum id genus uitij progignere, quæ ut plurimum ex intemperie frigida proficiscitur. Itaque si humectet eas quispiam, calefaciatq; medicamentis laxantibus, dissolutæ prorsus & infirmæ fiunt. Rursus si tumores in rheumaticis morbis fortiter astringat, initio quidem proficere uidebitur: cæterum qui restat, cõtumacem & scirrosam faciet. Nam tales affectus subinde ne quidem ferunt nimis astringentium impositionem, ut à quibus dolore & tensione molestantur. Atqui omnis dolor inflàmata exciuit irritatq; & fluxionibus occasionem præbet: quæ uis rheumatica intemperie æger non afficiatur. Sed miri nihil est Thebalum medicæ artis operum inexpertum, & qui morbos ratione inuenire nequeat, omnem phlegmonarum curationem ignorare. Vobis autem qui crebrò tum Phœnicini huius, tum aliorum medicamentorũ, quæ contrarijs constant uirtutibus, efficacissima in multis morbis auxilia uideritis: conandum est interim, ubi iam composita desiderantur, eadem methòdo ex illis quæcumque regio præbet, cõficere: cum phlegmonẽ suspicamini futuram, uel incepisse modò, quæ magis astringũt: in augmento, quæ minus: in statu & inclinatione, quæ magis relaxant, & digerũt. Semper tamẽ utraq; misceatur, & repellẽdi, & discutiẽdi facultas: nisi quãdo fluxio prorsus cõstiterit, et corpus uacuum fuerit, tũc ad digerẽtẽ, sicut in primis incursibus ad repulsoriã uirtutẽ, tuta est accessio.

De em

De emplastris quæ ex argenti spuma preparantur.

Quoniam in emplastri mei Phœnicini confectura adipem uetustam & oleum, digerendi potestatem habere dixi, chalcitidem uerò & palmam colligendi repellendiq; : hæc autem medicamen emplastrū sine argenti spuma procreare non possunt: ob id uisum mihi est de ipsius spumæ usu deinceps uerba facere. Siquidem Phœnicini uiribus nec eam obesse, nec conducere, sed materiæ ad emplasti pharmaci compositionem idoneæ rationem obtinere putandum est. Non absurdum itaque mihi apparet, si de eiusmodi medicamentis, exempli gratia, de spuma argenti disputationem instituero. Sunt non pauca quæ potestatem aut nullam, aut exiguam admodum pharmaco quod præparatur simul afferunt: commoditatem uerò materiæ præbent, ut uel emplastri, uel cerati speciem referat. Neque enim argenti spuma manifestò calida est, sicut nec frigida, nec humida, sed modicam siccandi habet uirtutē in primo abscessu, ab his quæ ad anuſum media sunt inter humida & sicca. Non tamen uis eius est ferruminare, sicut nec aperire: item nec abstergere, quemadmodum nec expurgare euidenter, sed paulum à medijs ad crassius recessit. Verum hoc quoque ex diuturna coctione deponit fusa ob ignis potentia, & alterata. Porro sola per se cruda femorum attritus ex itinere iuuat, quo etiam modicè exiccare cognoscitur. Ad hæc neque acrem, uel suauem, neque acidam, uel amarā, uel austeram, uel acerbam, uel omnino astringentem facultatem ipsam habere gustus abundè testis est.

Argenti spumæ uisus & uires.

Quem

Quemadmodum etiam ulcera nec ab ea derodi, nec cale-
fieri, nec refrigerari, nec purgari, nec carne impleri, nec
cum caro supercreuerit, tolli percipimus. Licet itaq; no-
bis in uarium usum administrare argenti spumam, inte-
rim ex oleo & aqua coctionem eius adusque emplastri
spissitudinem molientibus, interdum ex oleo & aceto,
aliquando ex oleo & uino. Porrò in quibuscunque isto-
rum coquatur, melius id medicamenti redditur, quod ma-
gis coctum fuerit, quod liquidorum quæ miscentur co-
pia continget. Est enim ex ijs pharmacis, quæ liquefieri
possunt, etiam spuma argenti, dum tota funditur, sicut re-
sina & cera: sed non statim ubi ignem contigerit. Vnde
multis imponit, qui nullo modo ipsam fundi existimant.
Igitur cum oxaleo cocta, liquefcit citius perinde ut cum
ærugine, quæ & ipsa fundi solet, uti chalcitis & misy.

De metallis
quæ liquefiunt

Omnium itaque celerrimè chalcitis funditur: tardissimè
argenti spuma. At in horum medio sunt ærugo & misy:
funditur & sori, sed lōgiore tēporis interuallo, ut quod
terrestre magis & saxeam sit quàm chalcitis & misy:
sed de his iterum dicitur. Argenti spumam per oxaleum
coquens ocyus liquefacies, per hydrelæū tardius: tamen
funditur sic quoq; , si duplum eius sit utrunq; liquidum.
Ego certè plus etiam quàm duplum miscui frequenter,
ut paulò post exponam. Atqui melius est statim ab initio
hæc tria in mortario temperare, argenti spumam, aquam,
& oleum. Quòd si candidum medicamen esse cures, o-
leum purius lucidiusq; inijcito, atque aquam similiter pu-
ram ac candidam, coquaturq; in loco sub dio soli expo-
sito: quia nubilus aër pharmacū denigrat: syncerus ma-
gnum

gnum ad albedinem adiumentum adfert, sicut aqua in huiusmodi aëre aspersa. Cæterum obseruato, ut coctionem lignis, aut carbonibus peruri incipientibus moliaris. Nā Vt cādidum funus ei facile nigredinem conciliat. Perustus igitur an- sit emplastrū
tea carbonibus cum exactè ardent, tunc coctionem auspi-
care. Quòd si illam protinus non absoluant, in alio fūco
simili modo carbonibus preparatis cacabum superponi-
to. Quæ ergo medicaminis candidi faciendi gratia ob-
seruanda sunt, abundè satis indicatum est. Iam uerò hoc
fit glutinantius, quo plus, ut demonstratum est, liquoris
affuerit. Quemadmodum si singulorum trium pondo li-
bram unam iniicias, firmitus adhærebit. At si argenti spu-
ma non illiqueſcat, causa est potissimum, cur id facile de-
cidat: sicut diutius adhæret, cum argenti spuma cocta sun-
ditur, alteraturq; . Candidius sanè erit, citiusq; coquetur,
libris duabus aquæ in tres utriusque, puta spumæ argen-
ti & olei iniectis . Atque hoc in paruis ulceribus uti con-
sueuimus . Medicamenti, quod aqua coquitur, potestas
nota est, si meminerimus eorum, quæ in commentario de
simplicibus medicamentis dicta sunt.

De emplastro quod ex argenti spuma
& hydrelæo conficitur.

Aqua peculiari substantia semper humectat & re-
frigerat. Ascitio autem calore assumpto, donec
ipsum perferuat, excalefacit: frigida facta refrigerat.
Oleum sanè si recens sit, pharmaco non renititur: perma-
net enim humidum & modicè frigidum, quali maxime
tenera corpora & uitiosis humoribus obnoxia indigēt.

Mulieres

Mulieres itaque & pueri, atq; ex grandioribus mollem corporis habitum sortiti, nempe candidi cute, eius generis medicamenta requirūt. Porro coctum ostendimus ex oleo copiosiore, & aqua reddi tan glutinans, ut ne quidem à lotis decídat. Etenim ulceribus quæ ad cicatricem ueniunt, multis diebus subsequētib; pharmacū immanare expedit, quò melius & citius ita cicatrix ducatur. Notum est huiusmodi pharmacum pruritus, desquamata, & ut uno uerbo expediam, praua ulcera persanare, in quibus & subliquidum, ut uocant, ceratum, aliq; id genus utiliora sunt ijs, quæ ualidam potestatem occupat, qualia magnis uulneribus imponuntur. De quorū omnium simul uirtute in tertio libro de morbis curandis dictū nobis est: in quo generales communesq; sermones (uniuersales nuncupant) de quaque ulceris differentia tradidimus, ostendentes, quales medicamentorum, quibus illa curabuntur, uires esse conueniat. Hic uero particulares materias recensemus, temperaturas eorum desinientes & modos, quibusq; in præparatione reddantur optima demonstrantes. Ex hydrelæo itaque argenti spuma, sicuti comprehensum est, præparata, emplastrum tactu blandissimum, & adherendo pertinax efficit: præterea aspectu album, refrigeratoriã uim habens mediocrem, cuius auxilio exulceratis partibus ne quid influat, impedit, & iam influxū denuò ad partes extimas retrudit, ut res fiat huiusmodi, qualis cum spongiam aqua frigida humentē particulae cuidam corporis imponimus. Nam illa rugosum contractumq; totum locum facit, non tantum expellens quod influit, sed etiam quod in eo continetur ad uicina

cina extingens. Atque emplastrum modò commemoratum, non ex prima facultate, sed per accidens exiccare dicitur. Propriè nimirum & primariò ea quæ digerūt, & temperamenta ad sicciorem statum perducunt, nominantur siccantia: ex accidenti uerò etiam ea, quæ frigoris causa id quod influit, remittunt: quod continetur, expellunt. In summa, nullum humectans, uel primariò, uel ex accidenti ulceribus commodum est, ut in tertio Methodi medendi libro demonstrauimus.

De emplastro quod ex argenti spuma
& oxelæo componitur.

DE argenti spuma quæ ex hydrelæo præparatur etiam hæc sufficiunt. Digrediendum modò est ad eam, quæ oxelæo cõponitur. Itaq; mediocriter exiccans medicamentum fit, si utriusq;, nempe olei & aceti, duplo maior portio quàm argenti spumæ misceatur. At si uetus oleum sit, multo magis exiccat: copiosior uerò duplo utriusq; mensura ualentius facit pharmacum. Quæ propter fistulas, quæ nondum callum durum habet, curat. Ceterum spumæ argenti una pars iniicitur: illorum singulorum duæ s. Quinetiam tripla cuiusq; parte temperata nonnunquam toto die coxi medicamentum. Vnde quidem reddebatur nigrum, sed perinde ac bitumẽ probum splendebat. Porrò maxima siccandi potëtia pollet, curatq; ulcera perdifficilia, & fistulas, quales dixi, iūgit, tū uulnera cruëta glutinat: uno uerbo, exiccat sine morsu. Huius rei gratia etiam alia uniuersa ulcera sanat, maiora minoraq;, donec ad cicatricẽ perueniãt. Aequum est & alia quædã eius opera cõmemorare, quæ forsitan ne
quidem

quidem speraueris, quantū ad materiæ humilitatē attinet. Nam cum febris solutio ex parotide suppurata cuiusdam accidisset, fistulam fieri suspicati sumus, quam sex mensibus post principium in agro mihi ostenderunt. Erat enim puer agricolæ annos natus circiter quindecim: huic cum ex emplastro illo, quanta tunc mihi copia aderat, imponendum dedissem, ipse in urbem reuersus sum, pluribus negotijs medicis occupatus: interea oblitus sum eius qui pharmacum acceperat: sed à bimestri præter animi mei expectationem uenit incolumis: immittentibus enim nobis suillum pilū per fistulam, ad articuli commissuram usque procedere uidebatur. Non multo post, cum alius puer forte fortuna eiusdem cum priore ætatis, eodemq; morbo laborās mihi esset ostensus, emplastrum hoc imposui, quo ille pariter integræ sanitati restitutus est. Ab eo tempore plurimos simili uitio huius medicamentum uirtute liberaui, tum pueros, tum adolefcētes, tum mulieres. Vos igitur, si uti eo ad huiusmodi affectus uolueritis, uetustissimum oleum, & acetum quāmacerrimum, ex uino uidelicet solo confectum inijcitate: non ut quidam aqua mixta ipsum præparant: sed purum sit, & quāmaxime licet pellucidum. Tale siquidē tenuius commodiusq; ijs erit, ad quæ ipsum requirimus. Hoc pharmaco etiam musculos induratos subinde curauī.

De emplastro quod ex argenti spuma & cenelæo præparatur.

Reliquum est, ut de argenti spuma dicam, quæ ex cenelæo componitur, & parem prædictis temperaturam

turam ac uirtutis excessus pro humorum copia respondentes habet. Etenim æquali portione tria mixta præparari, & duplo maiore utriusque liquidi mensura quam argenti spumæ: interdum triplo imposita. Confeci autem nonnunquam hoc modo: Per æstatem sole calido argenti spumam ex uino falerno conterebam singulis diebus quindecim continuus, uinum rursus, si forte primum euaporarat, infundens. Ab eo tempore coctum medicamentum exiccans abundè factum est: quo in rheumaticis constitutionibus perinde ac Palneo, quod *Γορνικίου* appellatur, usus sum: ex oleo liquefaciens, ut in illo prædictum est. Ac femur iamdiu induratum, cruentaq; uulnera eo sanauimus. In summa, ad omnia fuit optimum. Atqui si falernum ad manum non habeas, aliud sumito colore fuluum, sed tenue substantia, ut pelluceat: cuiusmodi est Ariusium, quod in Chio nascitur, & odorum uehementer Lesbium: in Mitylena paucum, in Eresso & Methymna copiosius meliusq; proueniens. Item quod falerno simile est, Tmolites. Est & hoc tenuissimum, fuluum colore, dulce mediocriter, nimisquam odoratum. hoc in ueteratum omnibus usui esse potest, quibus & falernum. Insuper aliud Tmolites unum est simile ei colore & substantia: uerum nec dulce, nec odorum. Habet autem uim quandam astringendi, sed suauitate multò inferius est. Hæc itaque ex cocta spuma argenti fiunt medicamenta.

De cruda spumæ argenti usu.

Incocta quidem per se, ut annotauimus, attritus emendat. Ex oleo autem seu uino trita siccataq; ulceribus medetur, quæ ob humiditatem uix cicatricem recipiunt.

L

Quòd si rofionis expertem esse cupis, elota utitor.

Quomodo lauare oporteat argenti spumam, & reliqua metallica.

Facile eluitur, ut quæ statim propter innatam gravitatem liquoribus, in quibus leuigatur subsidat: unde totam rofionem in aqua lota exiit: acuti uerò sensus homines, parum adeò mordacem percipiunt, si ex aceto uel uino eluatur. Porrò conuenit, diligenter toto die contritam cum liquore per noctem relinquere: postero die mane illum auferre: alium mox superfundere: postea rursus terere similiter: iterumque sequenti aurora liquorem emittere. Quod faciendum est, donec simul cum liquido argenti spumæ uelut tenuissima quedam portio appareat: cùmque nihil sorditiei amplius inest, nihil etiam magis effundendum est. Attamen contere diebus pluribus, etsi nihil ei insistat, sole feruenti satius est: ita enim accidit, ut medicamentum exiccet ualentius. Porrò nouerunt omnes id æstate non solum in argenti spuma, uerùm in alijs etiam quæ hoc modo præparantur fieri commodius. Siquidem cadmia, æris squama, æs ustum, item quod uocatur diphryges, cerussa, misy, fori, stymmi, & omnes lapides, præterea calx perinde ut argenti spuma ex liquore aliquo prædicto eluuntur, leuiganturque: interdum ex marina præparationem ipsorum molior, de quibus in sermone processu rursus agitabitur. Nunc enim propositum mihi est emplastra percensere, quæ iuniores medici cum sã in ultima syllaba & scribunt & enunciant: quemadmodum

modum in Centrio, & Milotride facere omnes consueuerunt. Siquidem in his prima nominum positio uidetur sine σ facta fuisse à uerbo quidem $\kappa\epsilon\tau\rho\iota$ Centrio nominato, ultima syllaba σ non habete: Milotride uero cōposita ex mila & ote. At cum hoc tēpore propē omnes ea cū σ effērant, non peccaueris, si eodē modo cum illis pronūcies, præsertim in Centrio. Quippe ostendimus in opere quod cōtra illos, qui barbārē loquentes corripuit, prodidimus, & ipsos Atticos uiros ualescentē usum & consuetudinē secutos fuisse. Nā alij quoq; ante me indicarunt Atticorum linguam permultū à proprietate sua decidisse: ac omnes, quorū eloquentiæ laus ac gloria maxima apud Græcos extat, suæ quenq; tēpestatis morem imitatos fuisse. Et nos itaq; cum nullum non inueniamus nunc medicamentarios libros emplastri nomen cum σ scriptum habere, usum præualemē sequemur.

De medicamētis quæ ex molybdæna cōficiūtur.

Relatum est superius quoq; molybdænā & argenti spumam in eūdem fere usum adhiberi. Omnia enim quæ ex argenti spuma componuntur, etiā ex molybdæna fieri possunt: sed facultate inuicem differunt, tantum ut molybdæna substantiæ crassioris frigidiorisq; sit: argenti spuma tenuioris, & inter calidam ac frigidam mediæ. Cæterum colores medicamentorum, quæ inde præparantur, molybdæna nonnihil euariat, quāto magis giluos ipsos efficit. Quare & alborum emplastrorum, quæ non modo cerussam, sed argenti spumam quoque habent, nullum ex molybdæna constat. Cuius mīstura color

albus, cinerius redditur: potestas autem ut in albo em-
plastro, quod ex hydreleo componitur, melior etiam
euadit, præcipue in teneris corporibus, tantum abest ut
pereat. Cū discutere quid uolumus, argenti spuma quàm
molybdæna potior est. Pari modo in reliquis medicami-
nibus, quæ ex argenti spuma compositionis titulum for-
tita sunt, cum molybdænam adijcimus, color & uirtus
immutatur, quantum paulò ante uobis indicauimus.

De emplastris albis quæ ex argenti spuma,
& cerussa fiunt.

VEL coloris causa medici cerussam argenti spumæ ad
emplastra alba conficienda miscent, uel ut quãdam
astringendi, ac refrigerandi uim medicamento concilient.
Quippe uidentes huiusmodi nigrescere, cum largius co-
ctum fuerit, præsertim lignis, & ijs forsitan fumidis, nec
in aère puro, mox ab igne tollere coguntur: ob quod
ipsum nec aquam copiosam, nec oleum temperare. Me-
rito igitur resinam ei adiungere considerarunt, quo se-
quax, ac sibi continuum fiat, uiscosum quia assumens,
maximè cum liquida resina immittitur. at ex tali mixtu-
ra deterius efficitur pharmacum: etenim mordax ali-
quid resina representat: quod siccat nihil adeò genero-
sum: cuius usum priuatim ulceribus esse necessarium di-
dicistis. Quædam itaque resine uel insigniter derodunt,
de quibus uniuersis iterum sermo futurus est. Mitissime
uero duæ inter eas sunt: præma terebinthina, laryx al-
tera nuncupatur. Has igitur miscere satius est, ubi id ge-
nus emplastri conficere cogitas. At multò leniora tactu
omnia

omnia fiunt, tum quæ resina constant, si ceræ quid adie-
ctum sit: tum quæ ex cera, si resinæ nonnihil admixtum
habeant: quamobrem cera resinæ temperanda est, ut au-
tem color emplastri albus seruetur, albam esse congruit.
Est sanè alba, quæ suapte natura provenit, pontica: sic
nominari consuevit, licet aliunde ueniat, quòd plurima
in Ponto alba nascatur, alijs in regionibus paucissima.
At candida, quæ tyrrhenica nominata est, non sponte cre-
scit, quare nullam euidentem habet acrimoniam. Quæ
uero suo instinctu crescunt, nonnullæ acres sunt, quas
prius eluere oportet in hunc modum: Liqueantur primùm
ad ignem, deinde in aqua fontis pura demerguntur: ubi
permouentur expurganturq;. Simili ratione & pix, &
resina, & quod physema dicitur, laudandum est. de qui-
bus iterum exactius commentabimur. In præsentia, quo-
niam albi emplastri compositionem tradimus, reliquum
eorum quæ præcepta sunt deinceps percensebimus. Pos-
teaquam ergo cerussæ, spumæq; argenti coctis prius us-
que dum medicamen digitos non inquinans appareat, ce-
ra simul cum resina fuerit adiecta, candidum emplastrum,
si placet, habebitis: interim aquam iniicientes, interim
oleum duntaxat: idq; nunc recens, nunc uetus. Prius
enim iam audiistis, quam uirtutem aqua & oleum ue-
tus habeat: Nouistis item, quod omphacinum oleum, &
id quod colitur in Hiberia, quæ nunc Hispania dicitur,
astringens quippiam pharmaco adijcit. Histricum non
modò exiguam astringentem, sed amaritudinem quoque
refert. Proinde different tantum ex astringentibus con-
fecturæ, ab ijs quæ dulci oleo constant, quanto initio ul-

ceris & fini potiora sunt omnia quæ nonnihil astringēs continent : in medijs, dulcia . Nam in principio medicamenta repellentia profunt ulceribus, ne phlegmone corripiantur . Inde quæ magis relaxent , si non phlegmone adsit, transpiratus gratia: quòd si affuerit, etiam ob illam ut citius dissoluatur . Atqui clarum est, de parua phlegmone uerba fieri : siquidem exigua ulcera, in quibus albis hisce emplastris utimur, magna comitari phlegmone non potest, si error nullus accesserit . Cæterum ulceribus quæ ad cicatricem ueniunt , astringendi qualitatem utilem esse cui obscurum est ? Tempus igitur iam postulat, medicaminum quæ emplastrum album utilissimum consituunt, temperaturam exponere .

Pondus emplastris.

Aequa sit portio utriusque metallici , cerussæ & argenti spumæ : hæc, si uideatur, esto singulorum pondolibra: olei uerò mensura amborum simul pondus absoluat, uel ut Romani dicunt, sint pondolibræ duæ, ceræ pondoselibra, terebinthinæ illius dimidium, hoc est, pondos uncie tres . Quòd si thus admisceas , primum lenius euadet, seu ut Græci dicunt, ἀραιώτερον, tum parua ulcera, quæ phlegmone infestat, ocus concoquet : sed ad cicatricem ducendam erit imbecillius . Nam carnem supercrescentem promouet, quoniam thus σαρκωτικόν est, ut in tertio libro de morbis curandis legistis . Satius itaq; est, miscere & aluminis paululum, tum ad cicatricem ducendam, tum alterius causa: quandoquidem laxantia medicamenta plethoricis, & uitioso succo obnoxijis corporibus adhibita, affectis partibus fluxum concitant . Ex his itaq;

itaq; omnibus cōpositū medicamē, tumores præter natu-
ram in molli corpore, qui nec magni adeò, nec dolorifici
sunt, discutere poterit: præsertim cū thus abundè assum-
pserit. Erit itaq; in prædictis copiosum thus, si æquale
terebinthinæ pōdus accipiat: sin eius dimidiū, minorē di-
gerēdi uim medicamētū habebit. Magis autē cicatrici du-
cēdæ erit idoneū, q̄ quod duplo copiosius id receperit.
Iam si plenius adhuc digerere cupiatis, etiā piperis albi
pauillū adijcitate, quod ulcerū cicatrici obducēdæ ni-
hil obesse potest. Sit igitur aluminis pōdo uncia, in piperis
semūcia: Ratio siquē est, huius tres denarios, illius sex
injicere. Quoniā uerò præstat alumē, et aliās quod scissil-
le nominatur, et colore cādidū est, id immittere expedit.

Quomodo candida emplastra componenda
sint aduersus vlcera, cacoëthe, & quæ
cicatricē difficulter admittunt.

Quæ dysepulota, id est, uix ad cicatricē uenientia,
quæ item ^{uocandū}, id est, maligna uocē, distinguen-
dum mōdò est: quia non solū in præsentē disputationem,
sed etiā in futurā commodū est. Quæ itaq; ex humorum
cōfluxu, uel multorum, uel acriū oriuntur, sine eo quod
locus affectus huiusmodi iam dispositionem habuerit, ut
licet bonum sit quod influat, tamen ipsum corrūpat, dy-
sepulota nomino. Porro quæ iam dictū obtinent affectū,
singulari uocabulo cacoëthe appello. Nunc igitur cum
priors me emplastra quædā alba, ut quæ dysepulotis ci-
catricē probè obducāt, cōscripserint, propterea ego quo
quæ alba scribo emplastra, quæ aduersus dysepulota o-
mnia, et cacoëthe nōnulla, quæ nō prauū admodum ha-

bent statum, composui : Nam in illis denuò medicamen-
ta accommoda dicentur . Primum hic methodum dictu-
rus sum, qua id genus emplastra quàm plurima conficere
discetis . Duplex enim scopus est : alter omnium quæ ra-
tione componuntur medicamentorum communis : alter
peculiaris colore ab his differens . Quæ igitur in com-
mentario de simplicibus medicamentis cognouistis, sine
rosione quidem ac morsu, ualidè tamen adeò exiccantia,
hæc in memoriam reducite. Ommino autem referebat ea,
præterquam quòd non erodunt uel astringunt, manifestò
etiam detergere posse. Siquidem caua plurima eius gene-
ris ulcera tanquam ab exesione humorum malignorum
facta apparent : eiusq; rei gratia carne impleri deside-
rant . Ostendimus in tertio Therapeutices libro, omnia
quæ carnem generant medicamenta detergendi facultate
habere : Multa etiam alia siccam obtinent uirtutem,
huiusmodi ulceribus curandis accommodam . Sed age
nunc repetamus ea, quæ candorem tueri possint, aut non
adeò lædere . Hoc ex genere est cadmia, pompholyx,
calx, ostrea cõcremata, purpura, buccina, & sepie pars
osseæ : parum officiet colori & æris squama, & iustæ
chalcitidis non fuluum, sed cinereum, uel subalbidum.
Quomodo autem huiusmodi præparandum sit, rursus
in theriacæ antidoti sermone dicemus . Porro dictorum
quodq; si lauetur, totam rosionem amittet : quemadmo-
dum cera quæ medicamini conficiendo admiscebitur, tum
resina. Cæterum quòd cera tyrrhenica, uel pontica di-
cta, ad cãdidi emplastris præparationem sit idonea, prius
explicatum est : resina uero & laryx, & terebinthina,

uti uocantur, aduersus ulcera maligniora magis ualent. Thuris partem aliquam indere non abs re fuerit, ut ulcerum maleficorum dispositio coquatur, & ad suppurationem ueniat. At non solum ex prædictis medicamentis unumquodque lauandum uenit, sed etiam metallica, tum quammaximè in loco soli exposito, uel aqua, uel aceto, uel marina, uel uino læuigare oportet: pura autem & candida, & perspicua singula erunt, candoris cuiusdam medicamento conciliandi gratia. De cerussa, oleo, coctionis modo, aëre circumfluo, & igne, quomodo quodque eorum albedinè adferat exposuimus. At quemadmodum in alijs, ita in his quoque facultatis aque, aceti, marine, uiniq; albißimi peritum id in compositura temperare conuenit, quod insigniter curando morbo profuturum est. Etenim in ulceribus prætumidis, ex quibus appellant, quæ oras crassas, callosas, multamq; attenuationem requirentes habent, ex aceto & marina curiose læuigata, magis quam quæ per aquam idonea sunt. In quibus autem acre & mordax est humidum, quod in ulcera fertur, ex aqua terere potius singula metallica necesse est. Quemadmodum rursus ex uino magis, ubi copiosus humor ulceribus influens apparet. Hæc igitur singula quæ dixi, in unoquoque iam nominato humore læuigata diebus pluribus, inieci frequenter pharmacia, & omnium cicatricem ducentium, quæ cerussa & argenti spuma constant, expertus sum optima. Verum scriptiones quasdam amicis quoque dedimus, qui huiusmodi pharmacia desiderarent: à quibus ipsis in usum ac experientiam producta, quod titulo promittunt tueri videntur. Itaque argenti

spuma cum cerussa prius cocta, & medicamento serè ad
 puram consistentiã perueniente, iniicienda est larix, uel
 terebintina resina cum cera candida. His pulchre unitis
 adde metallica, quæ huiusmodi temperaturam habent.
 Argenti spumæ & cerussæ pro cõsuetudine singulorum
 pondo: coquatur cum olei libris duabus, frequenter etiam
 aquæ selibra addita. Liquefit enim argenti spuma citius,
 tum coctio aquam consumit, ut nihil ad humiditatẽ phar-
 maco aperte proficit: resinæ pondo tres uncia, ceræ duplũ
 sufficit. Quanquã si duas resinæ indideritis interim, qua-
 tuor ceræ, sic quoq; compositiones non adeo differre in-
 ueniuntur: thuris pondo uncia semis satisfacit post cerã
 & resinã: deinde tres aliorũ inieclæ, quæ drachmæ qua-
 tuor sunt ad uiginti: impones autem duorum, trium, plu-
 rium, ac omniũ quæ numerauit: quorum singulorum tibi
 copia contingat, ut si omnia habeas, æquam portione cu-
 iusq; iniicies, cadmiæ dico & pompholygis, buccinorũ
 cineris, uel ostreorum, & æris squamæ, singulorum de-
 narij septẽ erunt, qui tres uncias absoluunt. Quod si cal-
 cem lotam misceas, singulorum drachmæ quinque ponen-
 tur. Si usta chalcitidis, singulorũ drachmæ quatuor, ut
 ex omnibus sex conuinit tres uncia fiant. Verum chalcit-
 tis usta sit, elota, & colore cinereo, non qualem multi ex
 ijs, qui urũt eam, faciũt: ueluti si dicas ex pallido flauã: si
 duo quædã ex his habeas solum, tres uncias ex ambobus
 ponito: hoc est utriusq; unã semis. Hæc in præsentia ad
 alborũ emplastrorũ constitutionẽ ulceribus dyssepulotidis
 curãdis cognoscere uobis sufficit. Atqui cerata alba et li-
 τὰς πυρρὰ. quida, τὰς πυρρὰ uocãt, etiã ex ijs ipsis præparãtur: differe-
 runt

runt tamen ab emplastris, quod neq; argenti spuma, nec cerussa coquatur. Adeps uero uel anserinus, uel gallinaceus, uel suillus, uel uitulinus indatur. Quod si unum interim habeas, uel acetum, quæ albißima, lucidißimaq; sint, aque loco ipsa admiscebis.

E secundo libro Galeni

DE COMPOSITIONE

MEDICAMENTORVM

KATA GENH.

De colorum in Emplastris uarietate.

MEDICAMENTA colore similia tradere non est artificum. Quoniam uero potentes quidam uiri interdum nos iubent emplastrum sibi melinum conficere, quod ulcera glutinet, uel cicatricem ducat, uel indurata emolliat, uel aliud huiusmodi facere possit, coacti sunt nonnulli recentiorum medicorum, ubi similia colore seriatim conscriberent, proprias cuiq; appellationes apponere.

De medicis imperitis, & vlcerum curandi ratione.

Quod si affectus cuiuslibet eorum, quos curandos suscipiunt, naturam scirent, methodumq; cognoscerent,

scerent, qua & simplicium singulorum medicaminū uir-
 res, & scopum curationis inuenirent, non utique compo-
 sitionis modum desiderarent. Exempli gratia: statim ca-
 uum ulcus, apertum (nihil enim mali est, ut quidam uo-
 cant breuioris discipline gratia, sic nos quoque nomina-
 re) quomodo quis sanare queat consideremus: tanquam si
 nondum aliquod ei curando aptum medicamen inuentum
 sit. Nam quum docuerimus, a ratione cauorum ulcerum
 curationem subministrari, nascente alia carne loco per-
 ditæ, ex ea uidelicet quæ subiecta est, cogitauimus fieri
 non posse hoc, si in ulcere sordes, aut copiosa humiditas
 insit. Verum sordes medicamina detergentia auferunt,
 humorem exiccantia discutunt. Quoniam ulcera car-
 ne implenda pharmaco exiccante, & detergente medio-
 criter sine morfu, indigere demonstrauimus, conuenit e-
 iusmodi pharmacorum materiam quænam sit in memo-
 riam reducere. Indicata est in libro de simplicium me-
 dicamentorum facultatibus, insuper conueniens singulo-
 rum ordo: Hoc etenim, sicut dixi, admodum utile est, ut
 si quando fortiore quis pharmaco opus habeat, ad quod
 digrediatur cognoscat. Verum cum simplex nullum ha-
 bemus, composito utimur. Atque primum fingamus nos
 habere ceram & æruginem, aliud nihil quod cauo ulcere
 manifestè conducatur: thus dico, irim, aristolochiam, feri-
 nam eruorum, radicem panacis, & quæcunque ex hoc
 sunt genere. Quum igitur sciamus, quod cera sola im-
 posita sordidum ulcus efficiat, quia neque detergere, ne-
 que exiccare possit, ærugo rosionem inferet: præterea
 exedet, atque phlegmonem excitabit: quæ sane utraque
 deuita

denitabimus: medium ex ambobus aliquot conficiemus, imbecillius quidem æruginē, ualentius autem cera. Sed quoniā hæc paululo inferior est eo quod commodē queat adijci, ærugo autem multum præcellit, multæ ceræ modicam æruginem admiscēbimus. Quantam autem quantæ? Hoc enim deinceps uenit dicendum, exactē quantitatem cuiusq; ante experientiam inuenire posse neminem: conijcere tamen & iudicare, & componere pharmacum, primum adeo nullum insigniter improspere successum habiturum: quemadmodum ego aliquando feci in quodā uico, ubi neque ipse quod me sequeretur habebam, neque alius ex ijs qui ibidem agebant, copiam mihi facere poterat. Reperi solum ad compositionē idoneam æruginē & ceram: quibus acceptis, & ad ignem cera liquefacta cum oleo rhodino, ut liquidum ceratum fieret, musci cerati libræ unciam unam æruginis, hoc est duodecimam partem: statui enim decimam uel duodecimam temperare: suspicatus quidem maiorem, ut acriorem cera futuram, minorem tanquam imbecilliolem. Experientibus autem nobis compositionem, uisæ sunt partes decima & duodecima recte pro corporum differentia commistæ. Ostendimus enim, quod etiam usus attestatur, ualida corpora ualidiora sustinere medicamina, imbecilliora huiusmodi non ferre. Validiora dico corpora, quæ temperamento sicciora sunt, ueluti agricolarum, nautarum, & uenatorum: imbecilliora, mollicra, uel natura, uel uictus consuetudine, cuiusmodi sunt mulierum, eunuchorum, puerorum, & qui naturali temperamento sunt humidi, candido molliq; corpore præditi. Dura igitur ex copio

pio

piofiore æruginè cerato admixta carnem recipiunt, mollia ex pauciore. Vnde, ut frequenter dictū est, unū pharmacum omnibus nequaquam conuenire potest, sed oportet medium esse, ceu ad mediam temperaturam aptatum: ducere uerò ad utranq; eius mediij partem, dum quotidiana usu, & experientia probatur: si ut res postulat confectum sit, in eo manere cōsilium est: si paulum deficiat, augere ipsius uires: quemadmodum etiam admere, cum præter modum efficax sit, uelut in ipso hoc proposito pharmaco, quod cerato & æruginè constat, considerare prius oportet, ulcūsne carne obductum sit, an nondum, sed sordibus humoreq; madeat, uel præter quòd carne impletum non est, erosionis sensus aliquis laboranti oris sit, & calidior, uel rubicunda magis pars ulcerata appauerit. Quòd si igitur imbecillius uideatur, melle uel æruginè admixtis potentiam eius augebis: si ualidius, oleum uel rhodinon miscebis, resoluens pharmacū, quod linamentis excipiendum est. Commodè quidem ceratum & ærugo sic temperantur, quemadmodum à me nonnumquam esse mixta retuli. Confectura autem medicantibus hæc esto emplastri compositi (uiride à colore uocant) sanantis quidem recentia uulnera, quæcumq; non adeò magna sunt, sed quod ex rhodino simul ad mediocris pharmaci consistentiam potest liquefieri. Quin & resinæ uel colophonix, & phrycix nonnate, uel terebinthine nonnihil ipsum habere oportebit. Ostendimus autem laricem uocatam terebinthine quodammodo esse similem. Porrò quantitas earum mixturæ & hic coniecturari potest: si enim plus resinæ quàm ex usu sit admisceamus, donec

Donec manibus subigitur molle apparet: in linteolum uerò illitum paulò post instar pellis indurescit, facile à corpore decidens: Sin minus æquali portione resinæ cum cera mixtum sit, non habebit hoc quod glutinet, ἰχνοῦλον Græcis appellatur, ut pars ulcerata magis extendatur. Liquet autem, si alicui particule imposueris, difficulter fore conglutinans, & protinus ab ipsa relabi. Quæ igitur mediocris temperatura, ceu emplastri consistentiæ conueniens? Siquidem mihi fidem adhibes, par utriusque portio: nec cera, nec resina siccitatē uetustatemq; repræsentet. Optimum siquidem huiusmodi mixtionis temperamentum est, si ambo pingua & mollia assumantur: si alterum excedat, resinam præpollere satius est: quare nõnulli duplam huius mensuram stactæ ceræ admiscunt.

Confectura simplicis emplastri viridis,
& virtutis ipsius explicatio.

Viride nonnulli, sic enim ipsi nominant, ex dupla resinæ portione confecerunt: duas quidem eiusdem libras, unam uerò ceræ, & binos olei cyathos immiscetes. Aeruginis autem alij duas, alij tres uncias huiusmodi ceræ & resinæ mixtionem immittunt. Sed etiam in præparatione liquefactis, quæ liquari possunt æruginem inspergunt. Quidam ubi refrigerauerint, mox raserint, in mortario temperaturam moliuntur. Porro qui medicamentum cruentorum ulcerum glutinantius facere statuunt, æruginem in pila prius cum aceto leuigatâ iniiciunt, ceratū radentes. Proinde si quis uestrum roget, quale horum uiridum emplastrorum sit præstantissimum, succurrat id quod
idem

identidem à me prædicatur, omnia esse optima ei, qui affectus quibus singula offeruntur cognoscat: sicut eos ignoranti omnia pessima. Mei etenim officij est dicere, ad exiccare euidentius, quod acetum pariter assumit. Constat autem, quod plus æruginis continet, id tum ualidum esse, tum magis exiccans, tum sordida ulcera rectius purgare. Finis ipsius est, ut hæc citra erosionem ac morsum efficiat. Nam adeo ualens, ut iam puris ulceribus impositum erosionem pariat, nec ea tandem carne repleat, sed utroque modo humida sordidaque reddat, simile est ijs que parum integre siccant detergentque. Iam uero ex acrioribus cauum magis ulcus euadit, et rubicundius calidiusque est, quum æger etiam ipse morsum eius percipit.

Resinarum differentia.

Resina strobilina resinarum longe calidissima est: sicut terebinthina ambabus qualitatibus omnium moderatissima. Omnes siquidem calefaciunt et exiccant: sed hæc magis, illæ minus. Validissima igitur est strobilina, moderatissima, ut dixi, terebinthina. Quinetiam siccatur celerrime strobilina, et que priuatim pitynon physesma dicitur: resina quidem et genere ipsa siccans, et calefaciens: siccando autem à strobilina non superatur: calefaciendo plurimum. Hæc ergo exiccatur pinguis expertes sunt, ideoque emplastra bene adhaerentia conficere non habent, ut uiscosæ et liquidæ. Inter pitynon physesma, id est, piceam et strobilinam media calore abietina est: liquida tamen diutius perdurat: sicut etiam colophonia thuris redolens, quæ nonnullis sola uocatur colophonia,

nia, odoratu suauitatem quandam referens, calore sicut abietina mediocri prædita, nascitur admodum modica, atque ob id preciosa est. Humidissima tamen omnium est altera laricis appellatæ differentia: nam hæc quoque duplex est: una quidem similis terebinthinæ: altera hæc acrior, calidior, magis liquida, & odoratu grauior, tum gustu amarior. Conditur hæc liquida resina uasis fictilibus, piceam resinam continentibus, consistentia & colore terebinthinæ admodum similis: odore & gustu diuersa: ingrator quidē olfactu, sicut etiam acrior & gustu mordacior. Quare satis est, terebinthinam omnibus medicamentis, quæ ulcera rectè curabunt, admiscere: quoniã primus præcipuusq; in eis scopus est, ut id quod offertur non mordeat.

De frictione metallorum cum
aceto ad solem.

Meminisse uos puto & huius quod toties repeto: fortium medicamentorum, cuiusmodi est ærugo, misy, chalcitis, fori, æris squama, uel chalcantum, ex aceto diu contritorum, morsus, seu erosionem obtundi, uires augeri. Quoniam uero metallica ceu crassiorum natura partium potestatem suam in altum usque corporis, quod curatur, non extendunt, ideo ut tenuiora fiant conterere, & ex aceto ipsa dissoluere conuenit, quæ curiosè ita attenuata ad penitiora usque penetrant. Accedit autè & aliud quoddam comodum in huiusmodi medicamentorum confecturis, quod diligenter elaborata corporis meatus nusquam inter eundem retenta pertranseunt, eiusq; gratia si calidioris naturæ sint, sine morsu munere suo

M

funguntur. Quin & inter humores ipsos in corpore generatos, tenues facile citra erosionem perspirant: crassiores retenti obstructiq; molestant, ubi mordaces fuerint. Eadem ratio est in metallicis medicamentis combustis, sed illa ex ignis commercio nonnihil mordax, seu erodens perseruant, quod elota deponunt, ac lenia prorsus redduntur. Quibus autem simile quippiam uestioni ex frictione cum aceto ad solem facta ignis loco accidit, ea ne quidem ex igne calorem consequuntur: laeuigata tamen ex aceto & combusta multo prestantiora fiunt. Hec sane multorum medicamentorum communia necessario cognoscenda sunt: tum usus ipsorum similiter: alius quidem in alijs affectibus: in cauis uero ulceribus quum linamentis excepta imponuntur.

Olei differentia.

Olei sane nomen unum est, qualitas & facultas diuersa: Nam omphacinum frigidius, ex maturis oleis pressum calidius est: temporis autem processu calefaciendi uim auget: sic etiam quod salem habet, quantum ex illo sumpserit, tanto calidius est, magisque siccatur, quam quod ipsius expers est. Quod surculos oleae, ^{uē dicitur} Græci nominant, continet, ualentius astringit. Indicabit autem uilius & ulceris forma, & corporis ægri natura: ulceris quidem sanandi contrarijs, corporis autem ulcerati similibus. Quapropter medicamentum, quod emoton futurum est, myrtico liquefacies: quum generata caro flaccidior quam par est appareat, presertim ulcere ad cicatricem perueniente propemodum. Nam cum paucillum quiddam phlegmones in ambientibus particulis relinq

relinquitur, optimum est pharmacum ex rosaceo liquore. Rosaceum uero præstantissimum esse nouisti, quod solis rosis pluribus oleo citra salem præparato plenius imbutis confectum est.

De usu viridum emplastrorum.

Quatenus medicamentum exiccet detergatq; cum ex simplicium facultate, quæ id constituunt, inuenimus, inde simul dispositionis naturam cui conueniet indipiscemur. Vbi enim humiditas multa & copiosa fordes est, desiccans euidenter purgansq; medicamentum applicare oportet. Vbi apertum (Græci ἀπὸριστόν uocant) ulcus est, carnis indigum, moderatissimum inter exiccantia detergentiaq; competit. Verum minoris maiorisq; in eo rationem ab ægri natura sumere conducit: Siquidem durioribus uel ex temperamēto naturali, uel ætate, uel loco, uel studijs corporibus magis exiccantia exhibenda sunt, humidioribus minus. Quapropter primus cuiusque medicaminis linteolis excepti (ἑμμοτόν appellatur) usus ex prædictis nuper scopis coniecturali artificio sumitur: secundus, ut etiam antea monuimus, ex signis in corpore curando apparentibus. Si nanque cauum ulcus citra phlegmonem & purum inueniatur, nihil nouum tentare oportet, si humidius, uel sordidius intendere desiccans detergensq; pharmacum ratio postulat, si cauum magis quam prius existit soluere. Intenditur itaque mellis temperatura: mitigatur ex oleo & cerato, uel oleoso quodam, cuiusmodi est rosaceum, myrteum & cyprinum, simpliciter præparata sine spissamentis, ὑμματα Græci uocant, quæ addunt odoris gratia, uel ut confecta diu-

M 2

tius ab iniurijs immunia permaneant. Iam uerò si contentiosus quispiam nos increpet, tanquam præter institutum initio ad medicamentorum usus orationem deducamus, polliciti nos de eorum compositione uerba facturos, ille considerato, quòd in usu etiam confectura quædam sit, silentium sibi imponat. Prima enim pharmacorum, que cerato miscentur, in eo confectio est: altera rosaceo, uel myrteo, uel cyprino, uel lentiscino oleo, uel melle apposito constat. Atque de his satis.

De viridium emplastrorum commixtione,
eorumque quibus constant
proportione.

Verùm ad emplastra, quæ iam per experientiam abundè probata sunt transeamus. Hæc igitur Andromachus memoratu digna medicamenta usurpare ipsa scientibus præscripsit. Vnde cum talia sint, ea deligenda ueniunt, quæ paucioribus, paratuque facillimis simplicibus componuntur, tum quæ ad plura ualent, & proposito maxime scopo seruiunt. Res fiet exemplo ita dilucidior. Finge cauum ulcus apertum in sano corpore: tale uerò ab emplastro uiridi, quod Lite uocatur, liquefacto ex rosaceo curabitur. Appellant autem Liten, quod ex ærugine, cera, & resina cõficitur. Ego sanè, ut ostendi, æquam utriusque portionem misceo, æruginis decimam uel duodecimam, uel octauam. Est uidelicet duodecima, si ceræ pondo, & resinæ tantundè, æruginis uncias duas temperemus: decima, si duabus æruginis uncijs, uiginti ambarũ resinæ & ceræ, hoc est, utriusque decem adijciantur.

tur. Quinetiam si octauam æruginis partem cerato ex
 cera & resina confecto apponamus, etiam sic bene habe
 bit. Acrius enim magisq; detergens huiusmodi medica
 mentum erit, non tamen inutile: nam duris corporibus
 percommode adhibebitur. Melior euadet compositio,
 ubi octauam portionem æruginis confecturæ ex cera re
 sinaq; immiscuerimus, ærugine pariter aceto quamacer
 rimo diebus plusculis ante in leuorem redacta. Præstan
 tior erit, si etiam thuris partem dimidio maiorem, quam
 fuit in ærugine, indiderimus. Olei pares cyathos ærugi
 nis uncijis adiunges, cū sine aceto & thure medicamē cō
 ficias. Quando autem thus acetumq; adijcis, si quidē fri
 cta resina pinguior molliorq; sit, ac æstate pharmacum
 præparas, miscebis nihil: si uerò dura, idq; per hyemē,
 cyathum unum infundes. Quod si liquidam quandam re
 sinam ceræ temperes, oleo prorsus carere licet: liquidis
 simæ quidem tertiam ceræ portionem, minus liquidæ di
 midiam. Porro fiet huiusmodi quædam compositio: Cera
 ran resinamq; liquidā ubi refrigeraueris, æruginis par
 ti nunc octauæ, nunc decimæ, aliàs duodecimæ commisce
 to: cognoscens duris corporibus primam temperaturam
 conuenire, mollibus tertiam, medijs mediam. Aeruginem
 ex aceto leuigabis: si lenius medicamentū uoles efficere,
 thuris pondus dimidium eius quod continet adiunges: sin
 hoc mitius, thus & æruginem æquali modo committes.
 Atqui resinam cum cera liquefactam sine rasura refrige
 rantes, ærugini thuriq; in pila ex aceto tritis superfun
 dimus. Hæ igitur primæ compositiones sunt uiridis em
 plāstri, quod cruenta quædam uulnera non adeo magna

glutinat, & reliqua adusque cicatricem sanare potest, & carnem in eis producere, ex humido quodam oleoso liquatum. Voco autem oleosa, rosaceum, quo maxime ad illum quem retuli modum confecto utendum est: statim myrteo, cyprino, & lentiscino. Sed ipsum oleum, ubi medicamento liquefcenti caloris quippiam adijcere cordi est, commune hoc miscebis, in quibus refrigerare studes, id quod omotribes appellatur: ubi astringere, myrteum: ubi mixtae facultatis aliquod, concoquens puta & repellens, rosaceum: in quibus modicam astringendi vim cum maiore caliditate desideras, cyprinum & lentiscinum. Porro plerumque aliae compositiones erunt, dum medicamentis simplicibus iam commemoratis uel incarnata, uel emollientia, uel astringentia, uel quae difficilia ulcera curant, temperantur. Nonnulli uero digerentia miscuerunt, sicut etiam cicatricem ducentia: alijs quidem omnia commiscen-
 • tibus, uel confecturam inutilem, uel medicamentum uarijs accommodum praeparare contigit: quorum materias cognoscentes, tum inuentis iam uti, tum similia componere ipsi potuerunt.

Quomodo viridia fiant.

Aerugo non modica immittitur, ut & aliorum colorem uincat, & omnia in suum permutet. Porro conijcere oportet cum qui tale emplastrum confecerit, praeter aeruginis quantitatem, & colorem illorum quae ipsi commiscentur, ad haec coctionis rationem, in simplicibus quidem colores pertinaces obseruare: cuiusmodi flaua & nigra, & rufa medicamenta occupant. Dico autem flaua & rufa, qualia sunt melitites, chalcis combusti-
 sta,

sta, atripigmentum, sandaraca. Nigra uerò, quod genus sunt pix, bitumen, terra ampelitis, lapis gagates. At inter coquendum non oportet aruginem super ignem coeuntibus committere: uerùm ubi in mortario unitas facta est admiscere, si colore uiride medicamentum permanere desideras: sin autem melinum uoles emplastrum cõficere, intelligito in coctione aruginem primum in hunc colorem perducendam, postea in rufum, ut emplastrum, quod bicolor, Græcè διχρωμον appellât, euadat. Etenim à coctionis tempore paucis diebus post, in summo quidẽ fuscũ magis redditur, in imo rufum simul apparet. Quoniam uerò de ipsorum colore abunde satis diximus, rursus ad facultatis sermonem reuertemur, memores unde primum hoc in libro exordiũ sumpserimus. Eginus autem in eo, nisi me fallat memoria, de medicamentis carnis generantibus: quorum potestatis scopus est, ut mediocriter & sine morsu detergãt exiccantq; . At speciales confecturæ pro diuersa simplicium pharmacorũ materiæ differunt. Cæterum nemo ignorat, ea quæ propriè & primariò σαρκωτικὰ nominantur, aperta ulcera carne implere, hoc est, quæ caua quidẽ sunt, non tamen sordes, aut inflammationem coniunctam habent: iusuper nec prauiorum humorum influxionem, neq; carnem in cauo ulcere intemperatam. Nam prædictorum aliquo cauitati imposito prius illud curandum est. Consilia curationis ipsorum sunt, sordidis detergentia pharmaca adhibere, profluentibus exiccantia, atque id quod influit repellentia. At si copiosum & contumax existat, fluoris causa prius amputanda est. Constat autẽ inflãmatis phlegmonẽ

sanandam esse, carnem intemperatam ad temperiem redu-
cendam. Porro intemperatæ iam factæ, quatuor sanè mo-
dis simplicibus, quatuor item compositis, per contrarias
qualitates succurratur. Sed de his postea: nunc autem de
medicamentis uehementer detergentibus agemus.

De pharmacis valde abstergentibus.

Quod hæc ex prædictorū genere sunt, quæ ob mo-
deratam deterfionem cauis ulceribus puris, aper-
tis sine omni morfu admovebantur, antea comprehendi-
mus. Intensam uerò detergendi uirtutem obtinent, quæ
copiosas sordes auferunt. Quare nonnulla ex prædictis
uiridibus medicamentis una re solū, nempe æruginis co-
pia, ab ijs quæ simpliciter carnem produciunt, euariant.
Quædam et aliorum insigniter detergentium mixtura,
sicuti uocatum Isis, et Machæronis emplastrum, quod
nos pro more usurpamus: oleosum ex usu nuncupant.
Vbi enim sinū implere proponimus, copiosiore oleo iam
liquefaciētes, per cornu rectum modo clysteris porcinae
uesicæ cōiuncti ipsum infundimus. Quin et piulcis, hoc
est, pus trahentibus, in eo utimur. Etenim inter clyste-
res etiam, quibus latius foramen est, ad huiusmodi admī-
strationem commodi sunt. Cui uerò non est perspi-
cium, sinus oppletos sordibus, ex meraciore hoc medica-
mento purgari, id est, oleo pauciore adhibito? rursus pu-
riores effici ex humēte magis olei uberioris iēperatura?
Itaq; si parua adhuc phlegmones sinū infestatis suspicio
quædā existat, medicamentū ex rosacco prorsus liquefiat:
Sin à phlegmone fuerit liber, ex oleo: et si citra erosionē
ueteris

ueteris mixturam sustinuerit, illo pharmacum liquatur. Ceterum in huiusmodi usum non solum hoc, sed Machæonionis quoque emplastrum et Isis, tum alia faciunt, quæ maiores nostri perscripserunt, cerato mixta, cauis ulceribus carnem inducere. Omnia namque huius notæ sine cerati mixtura ex oleo et rosaceo liquefacta sinibus immittuntur, eò quod consistentia, quæ linamento excipitur, emmoton uocant, sinibus illini non potest. Pari modo et medicamentum siccum, quod combusta charta constat, rosaceo copiosiore diluentes, ipsis infundimus. Quemadmodum uero sinus liquidioribus pharmacis indigent, dum crassiora imponi nequeunt, ita quæ in summo caua ulcera affligunt crassius medicamentum desiderant, hac uidelicet occasione, quod liquida statim ab eis decidunt, et linamenta sicca relinquuntur. Merito igitur in id genus uitij ceratum ualide abstergentibus admiscemus: in sinibus oleum, uel rosacei plurimum. Atqui hæc in eummodum abstergentia pharmaca omnino etiam digerunt, ideoque uehementer exiccant, ac commune quoddam ipsorum genus efficitur, quod Græci $\omega\lambda\delta\iota\chi\eta\sigma\iota\omega\upsilon$ appellant. Accedunt huic generi emplastra euidenter acria, qualia sunt $\lambda\iota\ \alpha\lambda\delta\iota\omega\upsilon$, quæ non offerenda sunt, ubi carnem quampiam progignere cogitamus. Nam præter alia hoc quoque sal eximium habet, ut astringat magis quam purget: siccare uero nihilominus quam nitrum, ac eius spuma potest. Sed illa astringendi facultatem non agnoscunt, sicut nec Asiæ petreæ flos. Atque huius rei gratia discutere, et ceratis admixta ulcerum sordes tollere nata sunt: Sal propter astringendi potestatem hoc efficere non potest.

M S

Proinde cum hæc in memoria habeatis, & methodam compositionis, ususq; omnium eiusmodi medicamentorum audiueritis, deinceps illa, quæ a clarissimis medicis propter optimorum medicaminum cognitionem usu atque experientis cõperta sunt, enumerabo. Primum sanè Mantie, atque eius discipuli Tarantini Heraclidis sectatorum permulta pharmaca, quæ subsequentibus annis per experientiam probantes distinxerunt, & præstantissima ipsorum denuò literis mandarunt: quæ uerò nunus efficaciam habere uidebantur omiserunt. Iure igitur & ego maiorem facio mentionem eorum qui illis successerunt. Sunt autem inter hos, qui in medicaminum experientia rectissime se gessisse uidentur, Petronius Musa, Heras, Andromachus, Asclepiades, & Criton. Iam uerò Archigenis & Philippi studiosi non pauca medicamenta prodidit. Quinetià liber unus est Menecratis, cui nomē inditum est, Insigniū pharmacorum ἀποκρίτως ἐλογισμένον, id est quasi dicas, Imperator (nam ei dicatus est) integris literis descriptis. Quæ ergo pulcherrima ipsis tradita sunt medicamina, & cõmendantur, quorumq; nos inter omnia relata experientiam habemus, & quibus præceptores nostri usi sunt: ad hæc, si quod nobis inuentum sit, deinceps adducam, quo singula genere cõtineantur exponens. Nunc autē uiridibus relatis melina protinus subiungam.

Melina emplastra.

Quemadmodum uiridium emplastrorum plurima propter æruginem præpollentem talia fiunt, præsertim quæ sunt ex ipsis coloratiora, ita quoque melina. Sed uiridia æruginem incoctam habent, melina uerò cõ-

Etiam,

Etiam, sed mediocriter : Nam si largius coquas, ambigui
 coloris emplastra quibusdam appellata, quibusdā rufa,
 efficies. Solent medici uiridia simpliciter melina, & rufa
 nominare, quæ non adeo magna uulnera glutinant, & ul
 ceribus cicatricem obducunt : quæ mos est medicis appel
 lare ἀνδρῶν, quasi dicas aperta. Item ex rosaceo lique
 facta cauis carnem gignunt. Multiplicis usus sunt inter
 ea, quæ plura pollicentur. Quædam multa non promit
 tunt, sed unum mentione dignum, uidelicet uel ulcera ca
 coëthe bene curare, uel pus digerere, uel meliceridas,
 uel duritias emollire, uel huiusmodi quid non contēnen
 dum, aut curatu facile. Andromachus itaque quatuorde
 cim melina conscripsit: ex quorum numero quinque æru
 ginem habent, reliqua sine hac confecta sunt. Porro ex
 his quæ ærugine constant, unū quidem primū inter qua
 tuordecim positū est : alterū uerò quartiū, post hoc aliud
 sextum, inde septimum & decimum. Quibus ergo nihil
 eximij apposuit, omnia simul & conglutinant ulcera, &
 cicatricē inducunt. Quod si ex rosaceo liquefeceris, car
 nem procreat. Quin & mediocribus phlegmonis medē
 tur, sicut etiā duritias emolliunt : atque hoc euidētius, quæ
 guttā ammoniaci cōtinēt. His adhuc magis, quæ copioso
 rem quæ pro reliquorū portione aestimetur, eā assūperūt:
 in quibusdā uerò apposuit ipse tenerū, hoc est, teneræ cu
 ti cōueniens: cui præfixit ἰσχυρὸν, & ἰσχυρὸν, in
 nuuit membrorū doloribus synanchæ & lateri beneface
 re, uel interiores abscessus discutere magis quoddam tes
 timonium his adferens, quàm simplici sermone scriptis.
 Igitur omnia ipsa deinceps subyciam:

Melina di
 uersa pro
 mittunt.

Argenti

Argenti spumam, ac oleum coquito, cum inalterata sunt, ammoniacum, deinde ceram, postquam deposueris cacabum, galbanum, æruginem, & reliqua addito, atque molliter incoquito. Huiusmodi coquendi modos melinorum emplastrorū me priores tradidere, iuxta quorum similitudinem etiam alia melina coquere potueritis.

In Melino Serapionis, Argēti spumam sanè primum iniicere conuenit, mox resinas & ammoniacum, deinde galbanum & æruginem, postea si uel thus, uel myrrhā, uel aloēn capiat: hæc immittenda sunt, cum medicamentum ab igne tollitur: quippe coctionem non ferentia. Prædiximus autem, lentè coquenda esse, præsertim cum ærugo indita fuerit: quin & ipsam niscendam, dum cacabum in terram deponis, ac modice refrigerabis, idque magis, si uas paruum sit in quo coquitur: Nam effervescenti immissa ærugo, frequenter ex ipso uase diffundi medicamentum cogit. Porro in Menci primo melino, ^{ῥόζινο} uocat, ideo quod pugiles eo utantur, ammoniacum ex aceto læue in mortario fieri posse, alijs omnibus in cacabo mixtus, deinde ipso affuso, prius instituti sumus.

In Melinis emplastris dixi neque æruginem crudam esse oportere, ut in uiridibus, neque nimis coctam, sicut in his quæ incerti coloris & rufa nominantur. Verum ubi iam cacabus ab igne auferendus propemodum est, iniici ærugo debet. Deinde cum mutet colorem, & melinum redditur, medicamentum tollere iam ab igne tempestus est, quatenus purum iam euaserit. Sin minus, paululum super ignem lentum remorati sic tollemus. Nam in
uebea

vehementi admodum flamma facile in rufum degenerat.

De rufis emplastris quæ *λίχουμα*, id est, incerti coloris dicuntur.

Quædam ex eadem materia prodeunt qua melina, sicut prius quoque diximus, hoc solo discrimine, quòd diutius coquantur: Omnia siquidem propter crudam æruginem uiridia fiunt melina, ubi mediocriter ipsa cocta fuerit: rufa, ubi liberalius. Manifestum igitur, melina rufa; oleum copiosius quàm uiridia necessario habere: etsi reliqua omnia eadem recipiant. Atque huius gratia primum spuma argenti cacabo iniicienda est, in quo tantisper coquetur, dum sordium crassitudinem consequatur: mox ærugo, deinde si metallicum aliquod, ceu æs combustum, eiusq; squama immittatur: ac quando spissitudinem acceperint, tunc ceram & resinam (si hæc etiam medicamentum recipiat) indere conueniet: postremo thus, myrrham, aloën, aliq; id genus. sicut celeberrimum rufum, quod *ἱεὶς ἰσχυρὸν* uocatur, sacrum & *ἱεὶς* ipsum appellatum: uelut Isis, quoniam aiunt ea ex sacris Aegypti locis adferri: polychreston igitur hoc est, quod interpreters licet, usus multiplicis, eoq; in sequenti sermone inter ea quæ sic nominantur adnumerabitur. Impræsentiarum de alijs rufis omnino simplicibus, quæ inter hæc & polychresta consistunt, uerba facturi sumus. Vt igitur uiridia emplastra ex cera, resina, oleo, & æruginè conficiebantur, iuxta dictam illic temperatürã, sic rufa ex argenti spuma, & oleo copiosiore quàm in uiridibus sumpto componuntur. Itaq; si emplastrum

lar

largius uoles coquere, augeasq; oleū, medicamen habitu rus es quod magis siccet, ideoq; uulnerū cruentorū glutē nātius: sin autē mediocriter, tantū olei mēsuram, quantū argēti spumæ pōdus esse sufficit: libram enim olei mensu rālē Romanorū in argēti spumæ librā ponderalē iniicie mus. Iā si pharmacū plenius incoquere placet, nō unā li bram s, sed etiam duas & plures temperabimus. Porrō inter hæc rufa emplastra sic preparata, plus siccant quæ nec resinam, nec ceram omnino habent, sed ex solis, ut uocāt, metallicis conficiuntur: quemadmodum alij quo= que nonnulli ex prioribus huiusmodi scripserunt.

Rufum Galeni.

Cæterū quo ego semper mea industria cōposito utor in hunc modū coquitur: Argēti spumæ cū oleo prius co ctæ metallica ex aceto læuigata immitto, & sic coquo, do nec purū fiat. Addo his olei libras quatuor. hoc autē quan tō uetustius, tātō erit melius: magisq; si id fuerit Sabinū. argenteæ spumæ libras tres, aceti quāmacerrimi libras duas. Horū triū metallicorū, squamæ æris nigri, ærugi nis, chalcitidis uncias duas, hoc est, denariū pōdo sede cim. At quum uetus oleū existit, crassumq; ex uetustate, quatuor libras s immittito. nos quinq; interim, idq; per hyemē indidimus, non ignari, hyeme plus olei quam per æstatē immiscendū. At argenti spumā prius uidelicet co= ques, donec sordū crassitudinē recipiat. Quod si oleū ci cinū habeas, id pro uetere usurpato, certe medicamentū hoc cruēta uulnera facîle glutinat, magisq; in duris cor= poribus q̄ mollibus, cuiusmodi sunt mulierum & eunu= chorū, dilutū potius ex oleo cicino quā ueteri. Itē quū

linleo

Linteum exceptum imponitur, mirum est quam ulcera curatu
 difficillima concoquat, quæ pius nequaquam reddunt. Ad hæc
 sinus conglutinat, & fistulas implet, exiccat, & prorsus
 claudit. Vbi iam ipsum hæc pulchre uelis efficere, me-
 tallica pluribus diebus aceto longè acerrimo conterito, ac
 potius in sole: pari modo argenti spumam tritam exicca-
 tamque, & oleo postea mixtam, eo quo dixi modo incoqui-
 to. Attamen ad ulcera, quibus cicatrix difficulter induci
 potest, metallica sic elaborari, & argenti spumam conterere
 non est necessarium. Etenim sine his ἰπποκράτης, quasi di-
 cas, cicatrici ducende præoptius illud euadit. Adijciatur au-
 tem tunc ei diphrygis & chrysocollæ singulorum uncia. at
 hæc non simul cum squama & ærugine committuntur, uti nec
 ubi iam coctum medicamentum fuerit omnino, sed eo quod in-
 tercedit tempore. Tantam enim huiusmodi pharmaca coctio-
 nem requirunt, ut exacte cum prioribus in unum coeant: quod
 mediocri interuallo accidit, neque multo antè, nec paulo
 minus quam cacabus ab igne tollatur. Solum itaque hoc empla-
 strum fistulas, sinus, & magna uulnera glutinare potest.
 Iuuat ipsum spogium recens, non dura, ueteri uino respersa.
 Deligatura in sinibus ab imo fiat, ligamento ad orificium per-
 ueniente, sicut in sermone de fistulis clarius ostendetur.

De iis quæ cicatricem obducunt.

EMplastrum cicatricem inducentia, siue synulotica, siue
 epulotica nominare uelis, sicut etiam alia medicamenta
 epipasta, & quæ linamentorum usu apponuntur, nihil
 ad curationes eorum differentiam adferret, si qualis quodque fa-
 cultatis medicamentum esse debet memineras: quam simul cum
 reliquis omnibus in Therap. lib. explicauimus. Quanto
 enim

enim glutinantia sarcoticis siccare magis dicta sunt, tanto glutinantibus epulotica. Nam ipsorum beneficio carnem cauis ulceribus generatam, cutem reddere statuimus: ob quod tale pharmacorum genus, siue ἰσχυρῶν, siue ἰσχυρῶν sit, astringere oportet. Hic autem illorum duntaxat emplastrorum mentionem facere cogitamus: siquidem ea quæ linamentis excepta imponuntur pharmaca, ex his rosaceo uel myrteo liquatis fiunt. Atque myrteum rosaceo hoc magis conducit, quo uehementius astringit: at si neutrum habeas, ex cyprino, lentiscino, et melino liquanda sunt: si his quoque careas, ex omphacino, uel eo quod ab Hispania portatur, ὀνὸν Græci nominant: ubi nec huius copia adsit, teneros oliuarum furculos contusos, alij cuiusdam uulgaris oleo admiscebis: quod si hos etiam desideres, præstat oleo uetere liquefacere: hinc enim medicamentum siccandi uirtute augebis. Proinde plerique medicorum à pharmacis, quæ optimi quique auctores longi temporis experientia satis probauerunt, eoque nobilia reddiderunt, hac ratione solum abstinent, ut ipsi melius quippiam præter maiores habere uiderentur. Attamen ex medicamentis celeberrimis cognoscenda sunt quæ commendantur omnibus, nempe quod ἰσχυρῶν, et ἰσχυρῶν inscribitur, ad cicatricem duccendam utrunque præstantissimum. Quanquam apud omnes mixturæ simplicium temperaturam eandem non sit inuenire.

De catagmaticis & cephalicis emplastris.

Quæ plurima ac optima pharmaca prodiderunt (antea omnes nominatim citauimus) genus aliquod emplastro

plastrorum cephalicum & catagmaticum uocant, à caluaria fracturis potissimum nomen eis imponentes. Sunt autem talia astringendi, digerendi, & siccandi potestate prædita. Plerique paululum ex astringentibus pharmacis eis admiscuerunt, idq; duplicis usus gratia, sicut diximus: nempe ut id quod affectis partibus influit repelleretur, & abstergentium facultas in altum usque penetraret: docuimus nos antea, nisi astringentia frictione in puluerem redigantur, noxam magis quam præsidium allatura ijs, qui trahendi uim occupant. At optimè elaborari ostendimus, si ex aceto acri læuia fiant.

De emplastris quæ propriè Cephalica nominantur.

Capitis fracturarum, quæ ad laminam usque peruenere, emplastra cephalica dici consuerunt. Eorum uirtus est, ut ossium squamas regenerent, nutrimenta in caluaria, & alijs corporis ossibus reducant. Nonnulli communi genere hæc etiam uocant catagmatica, quibus propriè nuncupatis fortiora sunt. Siquidem catagmatica ab eis dicta, purgandi siccandiq; facultatè habent: hæc autem acrimoniam quandam sortita sunt, ut ex alto in superficiem extimam non ossa modò, sed his multo magis humorem crassum aliquem & uiscosum, uel omnino deprauatum extrahât. Meminit huiusmodi emplastrorum Asclepiades in tertio libro de exteriorum medicamentis, quæ sanè in quarto huius operis libro tractamus. Quoniam uerò ad cacoëthe ulcera, & chironia quædam ipsorum conuenire dixit, tum quod ad Deleontem auctorem

N

refert cephalicum, tum ex nigro uiride cephalicum, tum Philoti cephalicum, tum Isin, quod & ipsum simul cephalicum appellat, aliq; nonnulla huiusmodi, quæ huc pertinere putandum, ideo nunc quoque ipsa non appositæ, sed ad catagmatica & cephalica ab alijs medicis memoriæ mandata transgrediar, ubi generalem utriusque potentiam exposuerim. Quæ uero & antea in hoc libro protulimus, tum in opere de simplicium medicamentorum facultate in memoriam reducentes cognoscere uos expedit, cephalica nempe catagmaticis esse nobiliora, eoque cum cerato carnem producere. Quapropter & sarcoticis alio quodam modo similia sunt. Nam ubi ex cerato uim remiserint, sarcotica fiunt, quæ linamentis excipiuntur: adiecto uidelicet interim oleo, aliàs rosacco, nonnunquam alio quodam huiusmodi.

De emplastris glutinantibus.

Quidam hæc *ἄνωμα* & *ῥευματικὰ* nuncupant. Opus eorum est, coniungere, & diuisas partes conglutinare, ut in pristinam unitatem particula reducat. Verum non modò cruenta protinus glutinantur, ubi sanguinem ex diuisione profluentem adhuc spongia deterferimus, deinde suturis, aut fibulis coarctauerimus, sed etiam sinus ueteres, cum ab omni inflammatione immunes, & puros medicamentis appositis effecerimus, cõmittuntur, coëuntq; dictum est in Therapeutices libris, medicamentum primario, atque ex sese, fordis deterforium appellari: altero significato sarcoticon, id est carnem producens & glutinans. Non enim tanquam ipsum sarcoticon, aut uniens, neque tanquam hæc naturæ solius opera non sint, sed

sed quòd talibus impositis medicamentis ulcera carne re-
 plentur ac coeunt, appellationem hanc sortita sunt. Opus
 ipsorum proprium est, affectam partem recrementis ua-
 cuare, ne uidelicet sanies carnis generationem, glutinatio-
 nemq; impediat. Indicatum est, glutinatoria sarcoticis
 esse sicciora: item sarcotica detergendi um omnis rosio-
 nis seu morsus expertem referre. Glutinantibus autem
 non absterforijs prorsus, uerum desiccantibus solum es-
 se licet. At cum cicatricem ducentia pharmaca multò his
 (præter quàm quòd abundè astringunt) sicciora sint, sta-
 tuantis demum & quæ glutinant, & quæ coniungunt,
 moderatius istis exiccare. Finis autem glutinantium est,
 nullam inter coitura subnascentem humiditatem permut-
 tere: epuloticorum uerò non hanc tantum impedire, sed
 etiam nunc consistentem in ijs quæ mox cicatricem du-
 cent, consumere: ad hæc callo obducere, & astringen-
 do indurare. Sarcotica sanguinem ad refectionem ido-
 neum, tum pro quantitate, tum pro qualitate tuentur: ac
 tantum talemq; quanto natura & quali ad carnis gene-
 rationem indiget. Cæterum lenissimum medicamen pu-
 rum ulcus seruat, siquidem tale acceperit: sordidum uerò
 necesse est illud tantum pro sua ipsius potestate deterge-
 re, quantum crassitudinis sordes habuerit: quin etiam car-
 nem recens iunctam mordere & exedere debebit. Vnde
 palàm colligitur id, cum tale existat ulcere carnem non
 esse inducturum, nec cauitatem repleturum, sed quòd po-
 tius ipsa colliquabit, imminuetq;. Atque huius rei causa
 medicamentum quod sordibus copiosis repurgandis est,
 quo de antea dixi, non semper carnè potest gignere, nisi

uel ex uberiore oleo, uel rosaceo liquatum, sicut quod
 ελαιωδον & ελεγχερου inscribitur, deterfionis uehe-
 mentiam remittat, uel ex cerati mistura rosionem depo-
 nat. Huiusmodi multa multiplicis usus uires ostendunt,
 quemadmodum Machæronis emplastrum, tum Isis. Sco-
 pus igitur singulorum id genus in Therapeuticæ libris
 declaratus est: simplex facultatum materia in alio opere
 priori composita, in præfenti tractatur. At primum in
 eo memuisse oportet naturæ corporum, quæ curanda su-
 sceperis. Nam humida, eoq; mollia, quemadmodum mu-
 lierum, puerorum, eunuchorum, & qui muliebriter de-
 gunt, imbecillioribus medicamentis indigent: uirorum
 corpora, potissimum qui ex uirilibus munij & sole du-
 rum corporis habitum conciliarunt, ab imbecillibus ni-
 hil præsidij sentiunt. Quapropter nec glutinantia utri-
 usque sexus corporum communia sunt, sed quæ ex ar-
 genti, spuma, oleo, & aceto præparantur (in priore li-
 bro de ipsis egimus) imbecillam mollemq; carnem gluti-
 nant. Quæ bitumine, ærugine, squama, aloë, & myrrha
 constant, robustam & duram. Itaque bitumen ipsum per
 se in harum uirtutum scopo continetur: at nulla ratione
 solum ex oleo liquatum usurpare poteris, ut quod fri-
 bilius sit, quàm medicamento emplastrodi faciendo con-
 ueniat. Vt igitur emplastrum fiat, ceram & resinam ei
 admiscemus, à quibus denuò uirtutē eius solutam iri sciē-
 tes, interdum æs, uel eius squamam, sæpe aloën, uel myr-
 rham, uel in summa siccanis aliquod medicamentum non
 inepte adijcimus.

Nigrum

Nigrum EMPLASTRUM quod inter glutinantia Emplastrum
 recensetur, hæc recipit: Cera, picis, bituminis, pityinæ, nigrum.
 singulorum pondo libram, manne pondo uncias sex, ce-
 russæ pondo uncias quatuor, chalcanti pondo uncias
 quatuor, opopanacis pondo uncias duas, olei semenciæ,
 alij selibræ, aceti heminas duas. Ceram, bitumen, olei,
 acetum paululum relinquens in olla recenti liquato: de-
 inde picem & resinam adjicito: in minima frustra diligen-
 ter concidito. Vbi semicoctum fuerit, tollito ollam, & a-
 liquandiu refrigerato: inde atramentum sutorium per-
 colatum, leuigatumq; ex duabus aceti heminis paulatim
 inspergito, ne effervescat: effusum leuiter subrito mo-
 uens: cum tactum non inquinat, cacabum deponito: opo-
 panacem antea in reliqui aceti parte madefactum insun-
 dito, ut dissoluatur: mox cerussam, mannam unâ pariter
 trita inspergito: & paululum tepesfaciens, ut in unum
 coeant, obserua, ne opopanax & manna adurantur: re-
 fusa in mortarium, ibi refrigerari finito: ac rursus sub-
 acta reponito, atque utitor. Porro manifestum est, etiam
 alia barbara, quæ tum Andromachus, tum reliqui tra-
 diderunt, eodem modo confici oportere. Quidam opo-
 panacem cacabo non iniiciunt, sed leui ex aceto facto li-
 quata in mortario superfundunt. Cum eo nonnulli mi-
 scent mannam, & cerussam, quemadmodum ego quoque
 sæpius feci, in mortario terens ex aceto, & quæ liquari
 possunt, liquefaciens. Subinde uerò atramentum suto-
 rium duntaxat cum opopanace leue factum cacabo indi-
 di, mannam cerussamq; inspergens.

E tertio libro Galeni

DE COMPOSITIONE
MEDICAMENTORVM
KATA GENH.

Quis cōmunis uulneratorum neruorum
curationis modus, & quæ medica-
menta specialia.

Præceptorū
Galeni error
in neruorum
curatione.

PECTAVIMVS omnes
præceptores nostros præsidio,
quod iam recentiores medici ^{ἰσχυρῶν}
ἰσχυρῶν & glutinatorium appellare
solent, uti. Nam initio medica-
mentum aliquod ex enæmis im-
ponentes, uulneris oras commut-
tere seu glutinare moliebantur. Si uerò phlegmone eas
obsederat, calida aqua liberaliter sivebant, ac tritici
farinam ex hydreleo decoctam, cum oleo applicabant.
Quare etiam gladiatores in patella uulneratos, supraq;
hanc in lato tenuiq; tendine, pari modo ab ipsis curatos
uidi: forsan melius dicas non curatos, sed perditos: pau-
cissimi enim illorum, & ij claudi superuixerunt. Quid?
quod permultos in manu summa tendones, per quos di-
giti flectuntur extendunturq;, uel contusos, uel minimo
puncto laesos, putrescentes adeò conspexi, ut coctis diu-
tius in aqua similes apparerēt. Non enim secus exoluuntur

tur

tur & substantia emollescunt superiorem sanandi modum experti, ut quo uulneratam partem ueluti putrescere perceperim. Quoniam uero omnia ex humiditate & calore putrescere cognoscebam, curationem per siccantia refrigerantiaq; moliendam esse deprehendi. Rursum apud me contemplatus, frigidum fere ab Hippocrate neruis inimicum dici, optimum fore neruorum uulneribus medicamentum intellexi, quod & siccaret, & caloris frigorisq; particeps esset, uel parum ab horum medio ad calorem recederet: calidum tamen esse satis posse, modo siccandi potestate polleat. Etenim calor citra humiditatem putrefacere nihil habet. Insuper illud quoque praemeditatus, multum referre, nuda parti affectae medicamentum offeras, an per alia corpora ei praeposita, conuenire aduerti alijs in nudato neruo uti pharmacis, alijs cum punctus fuerit, partibus, quae ipsi praeciuent, illaesis. Vbi etenim nudo neruo medicamentum adferas, ibi praedictam auxiliorum integram indicationem assumi ratio est. Praepositis autem partibus saluis, tenuius pharmacum inueniendum est, cuius uirtus interiacentes particulas permeando non dissoluatur, sed in altum penetret. Quod efficere tale pharmacum potest, si ualide siccet: & si non calore & frigiditate medium sit ac symmetron: non offendere, dum efficacia ipsius calefaciendi uel refrigerandi in particulis, quae neruoso corpori praeposita sunt penetrandis imbecillior est reddita. Atqui inuenito iam praesidiorum scopo, quam uidelicet tenuia esse conueniat, deinceps materiae mentionem facere oportet. Plurima igitur quae calefaciunt tenuiorum esse partium,

Enumerat tenuium partium medicamenta.

permulta rursus quæ refrigerant crassiorum, in simplicium medicamentorum speculatione didicimus: quippe una solum qualitas acris cum tenui substantia nonnunquam ipsis accidit, eoq; inter omnia, quæ refrigerandum obtinent, tenuiorum partium acetum est quam acerrimum, quod etiam caloris modici particeps esse demonstrauimus: calefacientium uerò liquores prohi tenuissimam habent substantiam: & apud omnes iam homines Cyrenæus primas tenere cognoscitur, quo non præsentem etiam medico utimur: & ijs quæ cum ipsis ab orientibus plagis afferuntur: cuiusmodi est, quod Sagapenum appellamus. Hoc genere comprehenditur & liquor euphorbij iuxta occidentales orbis regiones natus, siue liquorem ipsum, siue aliud quid nominare uelis, nobis in præsentii commentario euphorbium hoc medicamentum uocare sufficit, quemadmodum iam omnes consuerunt. Quinimò in nostra regione proueniētes, & panacis, & tithymalorum liquores subtili facultate præditi sunt, & quidem omnes nominati liquores generosi calefaciunt, opobalsami uerò subtilis, & ipse non admodum calefacit. Atque ex terrestribus nitri spuma tenuem substantiam habet, item quod ex aqua facile soluitur aphronitrum, si ad corpora terrestria uidelicet relationem fieri inaudiamus. Subsequitur nitrum nomine beroniceum, & asia petra, cuius flos etiam omnium terrestrium est subtilissimus. Porro ex metallis auripigmentum, & sulphur, tum subtilia, tum calida sunt: quibus succedit musy, æris squama, & chalcitis, paululum simul astringentia. Quare uita quoque chalcitide frequēter in subtiliorum medicamentorum

torum compositionibus utimur. Citra calorem uerò manifestum tenuis essentia metallica sunt, spodium, & phospholyx: adde quod uocatur psoricum: subtilis abunde est & chrysocolla. Cæterum inter succos laurinum simul cum eo quod calefaciendi uirtute ualida pollet, quæ sensibus percipi queat, tenuem esse didicimus. Nihil enim minus eo cedrinus exalfacit, calore tamē qui sensibus subijciatur, propter substantiæ tenuitatem, illi cedit. Huius generis est lixiuia, quæ stacte dicitur: atque hanc ipsam, quæ ex materia subtili usta fit, cedrinum oleum uirtute superat. Ex malo igitur & ficu, eaq; magis agresti, quæ ἰριόπυ Græci uocant, item ex tithymalis combustis, huiusmodi lixiuiam conficimus. Præstantissimus est ex tithymalis, qui χαρμύας nuncupatur. Cæterum ex seminibus frumētarijs, σίτηρα nominat, subtilissimus est eruis sine insigni calefaciendi potestate: lolium uerò cum insigni: hordeum nequaquam calfacit. Mediam interea materiam obtinent, qualitatibus amara, quæ multum tenuibus substantia cedūt, crassi licet nihil habētia. Nonnulla ipsorum à medijs tantillum declinarunt: alia ad calorem, alia ad frigiditatem: quarum omnium materias in opere de simplicibus medicamentis executus sum: quemadmodum etiam omnium fructuum (Græcis ἀκρόδραμα dicuntur) in quorum numero sunt amygdale amare, & pistacia: at stirpium materiæ in præsentia non memini: redire enim ad principium cogito, atque exponere, quando, quoq; modo singula per rationem nobis inuenta usurpauerimus. Hinc enim puto bonæ indolis iuuenes incitatum iri, ut medicamentorum materiam cognoscant,

ipsimet inspiciētes, non semel aut bis, sed frequēter: quoniam sensibilium rerum cognitio sedula inspectione confirmatur: cuius rei indicium est euidentissimum, quod didymi per omnia similes esse nobis uisi sint, differentes autem ijs, qui ipsos inspicere consueuerant. Itaq; herbarum, fruticum, & arborum materiam priusquam è terra eximantur, contemplari pulcherrimum est, dum fructus uidelicet futuri sunt, dum aduntur, dum aulescunt, & dum uigent. Hæc siquidem cōtinua speculatio docebit te, quando potissimum ipsos commodè decerpas, ac in siccis domunculis repositos custodias, ne à solis radijs exurantur, neq; ab humiditate ex tecto uel muris madefiant: id optimè fiet, si domus neque subterraneæ sint, neque alijs uicinæ, neque sub tegulis, sed ostia ad meridiem spectantia habeant, prope quæ tamen medicamenta reponi non debent. Amici hic quoque uos admoneo, ut me sequamini, si artis opera pulchre obire uolueritis: nouistis enim, quomodo ex omni natione præstantissima quotannis medicamenta mihi adferantur, eò quod perditis illi omnigenarum rerum cōemptores uarijs modis ea contaminant. Præstiterat forsā non hos solum, sed multò magis etiam mercatores, qui illa aduehunt, incusare, atque his multò magis ipsos herbarios: item nihil minus eos, qui radicū liquores, succos, fructus, flores, & germīna extra anni tempus in urbes conferunt: hi siquidē omnium primi in eis dolum exercēt. Quisquis igitur auxiliorum undique copiam habere uolet, omnis stirpium materiæ, animalium, metallorum, tum aliorum terrestrium corporum quæ ad medicinæ usum ducimus, expertus esto, ut

ex eis

ex eis & exacta, & notha cognoscat: deinde in cōmentario meo, quem de simplicium medicamentorum uirtute prodidimus, sese exerceat. Nisi enim hoc modo instructus ad præsentis operis præsidia ueniat, uerbotenus quidem medendi modum sciet, opus uerò nullū ipsa dignum perficiet. Finge nanque ipsa, quæ de neruorum uulneribus prædixi, quædā te cognoscere: adulterata uerò medicamēta per ignorantiam compositioni iniicere, uel neque omnino exacte facultates ipsorum intelligere, an nō erit necessarium, frequentius hic te errare, quàm recte agere? Mihi quidem admodum uidetur. Iam uerò ad plenum uirtutes cognoscere ab eo multum differt, quod est cognoscere. Etenim solum cognoscere scire est, an medicamentum siccare, uel humectare, uel refrigerare, uel calefacere nos possit: accuratè uerò cognoscere, præter hoc etiam uirtutis quantitatem sciuisse est. Quædam enim pharmaca calorem tepidum generant, corporibus nostris admota: quædā moderatum, quemadmodum alia hoc paulò ualidiorem, nonnulla iam sicferuentem, ut uere possint. Conuenit igitur, medicum non modò affectus qualitatem, sed etiam ipsius quantitatem, ut ita dicam, coniecturare: nam haud ita propriè quantitas in qualitate dicitur, quanquam dicatur tamen, ut febris magna & parua: ac tantus usus est eorum quæ sic dicuntur, ut iam proprij uim obtineant ipsa, perinde ac pyxis, es, pictor, quercus incisor: in totum, quæ ex grammaticorum, ut aiunt, abusu inceptarunt: deinde uerò propria dici credita sunt. Hæc quidē attulimus propter eos, qui parum opportuno tēpore de
ser

sermonis proprietate arguantur. Quod autem dicere desij tale est, nempe quod exiccari desiderat, non simpliciter siccante indiget medicamento, sed conuenienti mensura. Copiosa quidem humiditate auctum, insigniter exiccante: parua, modicè hoc faciente, quemadmodum multa, admodū resiccante: non tamen extreme, neq; in summo: siccitatis enim quantitatem humiditatis copiae respondere conuenit. Ego itaque dum communem neruorum uulnerum curationis modū immutare primū ausus sum, conieci in quantam humiditatem caloremq; affecta pars recidisset. Et cum adulescens quidam mihi ostendisset in primo articulo medij dextræ manus digiti, totum in ea circa neruum locum humentem adeo ex contusione habentis, ut iam computresceret, partem sanè putridam lixiuâ stacta & cataplasmate ex hordei farina (ὄσμηλον ἕλαιον Græci nominant) foui: non putrescentem, sed tensam dolentemq; oleo calente liberaliter perfudi: inde quam lana sicca madorem exhaustissem, ceratum tam humidum illeui, quàm in fracturis utimur, cui euphorbium sit admixtum. Confectum autem mihi est hoc quoq; mea industria, huiusmodi occasione: Profectus ad me quissianus hyeme uehementi, ostendensq; genu facile dicebat rigore se affici: statim uerò calefacientibus iuuari. Volebam igitur huiusmodi aliquod medicamentum acciperet, ut quia profectus in frigore inalgeret doleretq; uehementius quàm aliàs. Nunc igitur, inquit, loturus discedo: mitte à balneo medicamentum: hæc cum dixisset, abiit. At ego cum tale nullum medicamen ad manus haberem, euphorbium cum oleo triui, & ceram liquatam immiscui:

paulò

paulo post cum amicus pharmaco ferendo puerum misisset, exhibui. Dolore protinus cessante, inde in alijs particulis similiter affectis uti præcepimus, de quibus mox dicitur: nunc ad nerui uulnerati sermonem redeo, propter eos, qui nihil à me nunc dictum intelligunt: increpant autem interpretes, quos deprehendit (ut uaticinor) perperam nominare ^{νευροτροτος} in tendonibus uulneratos. Tendones enim ipsos puto uocari, qui extra manum toti uolæ, & digitis circumtensi sunt. Quanquam sanè non ignorem, manifestius magisque proprie ^{νευροτροτος} ipsos nominari: tamen cum omnes neurotrotos nuncupare soleant, & ego, ne quis inuolare me appellationem dicat, consuetam pro uera suscepi, etsi nec illa sine ratione fieri potuerit, plerisque medicis tendones etiam neruos uocitantibus. Verum siue neurotrotos, siue tenontrotos appellasse mauis, neque ob has uoces incolumes erunt, neque conuulsione laborabunt, quemadmodum neque manciuent, nec morientur. Appellatio siquidem nec seruauit hominem unquam, nec perdidit, sed medicamentorum facultas utrunque efficit. Atq; ego hæc immutans, putrescentes, conuulsos, mancos, nonnullos etiam percuntes, sanos uiuosq; reddo: neruos enim contusos habentes sicut illum neurotrotos, non neurothlastos nuncuparunt. Ceterum curatio communis est, & periculum simile amborum, nempe contusorum & uulneratorum, uel neruis, uel tendinibus. Itaque homo ille putredine iam circa primum medij digiti articulum orta,ensus doloremq; ex superiacentibus concipiens, multò melius habere cæpit die postero, quo uice hordei farine

rinae cruorum farinam lactae lixiuae commiscuimus. Vnde triduo similiter curatus est : iam quidem in alijs quoque particulis dolorem omnino non percepit, ex contusione uero neruosum quoddam corpus crassae membranae persimile inclinavit : quod mediocriter me commouente facile totum semiputridum excidit . Videbatur omnibus contemplantibus hoc corpus neruus totus esse putris , ut qui ignorarent, quo pacto tendones hi neruosis membranis conuelati, per uolam procedunt , & in totam seriem digitorum extenduntur . Mihi uero putridum ex contusione attolenti tendo saluus apparuit . Cum igitur uel pastillo uno, uel trochisco, uel utcumque uocasse libet, quorum in numero est & polyidae , ex epsmate soluto , uel syræo, id est sapa (nam & hoc pro arbitrio nominare liceat) apparentem nerui particulam prius inunxissem, rursus eodem modo & cataplasmate, & unctioe ex euphorbio in iisdem locis sicut prius utroque usus sum . Quarto iam die omnia commissa circa contusum quidem antea, ulceratum uero tunc primum digiti articulum intuitus, considerabam quorsum à cataplasmate transgrederer . Visum igitur est, si neruus inflammatione prorsus uacaret , ad cicatricem ducentia transire : si uero phlegmone ipsius scirrhosus tumor remanserit, abunde siccantia exhibere . Quoniam uero nonnihil ex ea reliquum esse uidebatur , medicamentum ex dracunculi radice confectum usurpauimus, quod praeter alia, eadem cum Aegyptio pharacmico Iside continet : assumpsit autem dracunculi radicem ducunt, perrexi . Ex altero pastillo sapa diluto nu-

datas

datas uulneris partes illinens, euphorbium extrinsecus
 imponebam, tantum cere ac resinæ temperans, unde em-
 plāstri crassitudo simul fieret, & euphorbij uires con-
 seruarentur. Cæterum quomodo his scopis considera-
 tis medicamentum componas, postea declarabimus. Ete-
 nim aliud ex aceto pharmacum confecimus, hoc specta-
 tes, uti ipsius spissitudo, & subtilis aceti uirtus, cum re-
 frigerandi uis interim exoluitur, incolumis permaneat.
 De his sanè quomodo præparata sint, post paulum tra-
 stabitur. Nunc quia neruis uulneratis medendi modum
 ex rationali indicatione, nugatoria illa Empiricorum
 peripetosi repudiata, inueni, totam cogito ipsam dicere,
 sed ita, ut nullam distinctionem præteream, sermonem
 ab initio rursus repetens. Quando igitur uulneratum
 aliquem protinus offēdero, interim per liquida phar-
 maca curationem molior, interim emplastris, lanam ex-
 trinsecus quāmmollissimam oleo calente imbutam appli-
 cans. Quod si medicamentum ex aceto usurpem, aceti mo-
 dicum oleo admiscēs, bis tērie quotidie soluo, & oleo ca-
 lente foueo. Si noctes longæ fuerint, etiā in his * soluere * λούειν.
 consueui, idq; magis dum ulcus à medicamētis eroditur.
 Nam ubi initio tali medicamento utēti æger nec se mor-
 deri, nec dolere, nec tēsiōnē percipere mihi dicat, die sol-
 uo, & foueo, mane semel, & uestperi iterum: oleū uerò,
 quo fouemus, satis calēs esto, uerū ita ne uulneratā par-
 tem offēdat. Sicut enim frigida huiusmodi affectib. ma-
 ximè est contraria, sic tepens non omnino utilis. Quoniā
 in primo de Simplicib. Medic. uolumine didicimus, ut
 aqua calens aut frigida maximè cōtraria facere nata est,
 ita

ita quoque oleum. Nam frigidū corpori admotum, per
spiratum ipsius obstruit, imò prohibet: calidum uerò di
gerit, ac extenuat: quod tibi etiam ex carnibus in eo co
ctis licet condiscere: similiter enim pridie decoctis, fria
biles efficit: etsi proinus cum animans maētatum est, co
quas, aut in sartagine frigas: propter quod & ego fo
mentum ex oleo calente satis usurpare malui, tepidū sem
per uitans: hoc autem magis frigidum. Porro aque u
sum in tota curatione ita tempero, ut ne attingat quidem
ulcus: proinde cum sanguis initio statim à uulnerata par
te detergendus est, ex oleo id facere expedit. Vbi iam
a gri mediocriter habentes, lauacro utuntur, neque tunc
affectum locum in aquam demergere ipsis cōcedendum:
magna siquidē ex parte nerui in manibus uulnerati sunt.
Memini cuiusdam ex huiusmodi uulneratis, qui cū diē
quartum citra omnem dolorem ageret, partemq; affectā
absque phlegmone uideret, multo in frigore domo egres
sus ad opus quoddam necessarium, eiq; diu immoratus
domum redijt, membro uniuerso ad ceruicem usque ten
so, idq; cum ingenti ipsius dolore. Postquam uerò quo
dam me accersente, profectus ad eum, uidi quibus in ma
lis esset: oleum ex itinere refrigeratum à particula au
ferri iussi: calente uerò totum membrum foui, deinde cer
uicis partem rectam lanis oleo respersis, & medicamen
to liquido ex euphorbio, simul cum castoreo hominem
statim mitigauī: & somno accedente usque ad uesperam
omnia cessarunt symptomata. Plurimum igitur confert,
lanam permanere calidam, siue oleo tātum, siue oxaleo,
hoc est aceto & oleo quoque imbuta fuerit: fiet hoc, si
alia

aliæ lanæ sicæ extrinsecus circumponantur, & æger in
 tra lectum, modò hyems fuerit, ad quintum usque uel se=
 ptimum morbi diem sese contineat : nam si eousque nec
 phlegmone quadam tentetur, uacetq; prorsus dolore, &
 nullam sentiat tensionem, in posterum tutus erit. Curabis
 autem ne in aceto uinosum aliquid appareat : quemadmo=
 dum oleum quoque, ut omni astrictione uacet. Neque igi=
 tur crudum, quod ὀμόρφητος, uel ἀμφοεινόν duplici nomi=
 ne Græcè dicitur, adhibebis : neque id quod ab Hispa=
 nia uehitur, imò nec aliud quodlibet ex his quæ oleæ sur=
 culos habent. Optimum oleum est tenuissimum, quale in De oleo.
 Italia Sabinum: alibi uerò in nationibus Romano impe=
 rio subiectis, quæ nullam obstringendi uim occupant.
 Iam uerò qualis res sit rationalis indicatio, & quanto po=
 tior nuda experientia citra methodum hinc condisces.
 Cum permultus neruorum uulneribus sæpe in itinere, in
 nauigio, in agro, uel in ciuitate, sed procul à meis ædi=
 bus incidissem, nec medicamētū ex euphorbio copia ad=
 esset, nec illius quod ex aceto cōficitur, nec alterius, phar=
 maca, quorum eo loco facultas erat, uulneri imponentes,
 id quò tendimus semper sumus affecuti. Noui etenim me
 in agro propolim recentem, liquidā & pinguem, quam
 agricola habebat, uulneri imposuisse: interim fermentum
 solum, interim ambo commixta. At fermentum quāmue=
 tustissimum esse, propolim uerò secus habere conuenit,
 quantum ad tempus attinet. Sin autem uetustior sit, ex o=
 leo iuxta ignem, uel in sole emolliatur. Rursus in alio
 quodam rustico succum tithymali fermento mixtum im=
 posui, quem prope ipsius aulam succreuisse conspexi.

○

ram: quippe fermentum ut recens deprehendi: nonnunquam propolim ex oleo liquefactam fermento immersi, sed prius aceto quam acerrimo dissoluto. Præstat oleum esse uetus in huiusmodi temperaturis, puta ex oxymelite & fabarum farina, uel eruorum, uel lolij, uel ciceris, uel lupinorum amarorum, uel tenuiori polëta puluere, uel hordeacea farina: quibus in uerbis usus sum cataplasmatis, non solum in his, quos iam phlegmone prehendat, sed etiam protinus ab initio. In agro cum picem liquida apud fabrum inuenissem, fermento temperatum imposui: item apud alium eruorum farinam illo imbutam, cuius penuria etiam prædictorum quoduis misceri potest. Quinetiam oxelium solum quod caleret lana exceptum, statim dum aliud nihil haberem obtuli, confisus aceto abundè acri & uetusto. In alio refrigerato, quod ante horam unam, uel longius etiam tempus neruus contusus esset, quousque aliud quoddam idoneum medicamen dilutum adferretur, partem oleo foueri præcepimus, interm aceto prius admixto: cum aer per æstatem calidissimus erat, temperatura ex utroque diutissime foui, donec aliud medicamentum asportaretur. Singulis autem prædictis farinis permixtam statim sepe illeui, & mox à principio, & postea cum homo medicamine quodam enemo non probè usus esset. Hæc itaque omnia quomocunque applices, calida qualitibus offeras. Ego sanè cum nullum domi meæ aliquando medicamentum compositum in promptu haberem, festinabundus dedi cuidam familiari uetus euphorbium, iniunxiq; læue factum ex oleo ueteri, donec humidi cerati consistitudinem haberet, tendi

tendinis puncturæ in manu admouere. Reuersus igitur, interrogauit uulneratum, multumne calor in parte affecta sentiret: ille mediocrem aliquem respondit se percipere. Rursus igitur querebam, an rosionem à medicamento iuxta uulnus sentiret: ille cum se non rodi, sed ueluti prurium quendam sentire dixisset, pharmacum ad noctem usque adherere permisi. Quoniam uero dum imposita auferrem, calor in affecto loco mediocris mihi apparuit, neque punctus hians, satius uisum est eodem uti medicamento: et cum uulneratus altero die prosperè haberet, item tertio et quarto, ad finem usque idem pharmacum usurpauit: quod contemplatus aliquis in alio uulnerato similiter recenti euphorbio in eundem modum usus est. Quare necessariò calor ægrum multus, et comorsus, et dolor in ulcere subsecutus est, adeò ut homo ad me deductus sit, tanquam hoc præter omnium opinionem accidisset. Ego statim re intellecta, quod impositum erat abieci: fotum autem per oleum ipsi adhibito, medicamentum ex aceto imposui: quod si non in procinctu fuisset, pharmacum ex euphorbio copiosioris ceræ particeps admouissem. Quapropter non oportet, uti paulò antè diximus, probatorum medicamentum facultates ac species ignorare, nec quæ celeriter uirtutem mutant: tum quæ rursus diutino tempore conseruant. Nam ex his, quæ caducum ac statim euanescentem calorem occupant, euphorbium est. Id autem cognoscet, etiam si non manduces colorem contemplatus: quippe non ut ab initio cinerium, uerum suppallidum et subflauum redditur inueterascens. Statim etiam siccum abundè uidetur tunc, et uix inter

Leuigandum ex oleo recenti protinus imbibito dissoluitur. At subito ipsum oleo miscendum non est, sed prius in mortario sensim terendum, ne dilatescat. Quid uerbis opus est: quod etiam gustanti tibi recens percipitur feruentissimum, ut linguam adurat, uetus autem modicam efficere caliditatem? Iam alijs multis pharmacis exilem adeo potentiam pauculis annis retinere contingit, attamen euphorbium taspian excellit: hæc enim ab anno admodum imbecillis redditur, ut binula prorsus expiret: euphorbium sanè cum principio bonum fuerit, & probe urat, etiam anno tertio adhuc uim aliquam retinet: interim anno quarto: quinto autem & sexto iam exoluitur: deinde procedente tempore in totum elanguescit. Sic ego dixi, oleo me nonnunquam usum esse uetusto sine cera, quod annos ferè quinq; uel sex natum esset. Vnde usum ipsius euphorbij mensura comprehendere nemo potest. Nam recens oleo decuplo cum cera tripla commiscetur, ueterascens copiosius ei immittendum est: trimum uerò & quadrimum, uel duplicatum prioris pondus, uel æquale ceræ. Cum igitur pharmacum consistentia simile acopis dictis unctionibus habere uolueris (quæ spissitudo liquidi etiam cerati est) oleum ceræ quadruplum esse curabis. Vbi uerò emplastri speciem referet, ceræ omnino æqualem oleo temperare oportet, maxime si sicca fuerit, & uetusta: sicut recens & pinguis pauciore oleo indiget, ut ceratum emplastrodes efficiat, idq; magis adhuc per æstatem. Itaque si ceratum emplastrodes facere statuis, ceræ ex oleo liquefactæ, qua dixi temperatura sextam recentis euphorbij partem admiscebis, ut illius una sit

fit drachma, ceræ sex, olei item sex, uel quinq;. Sed quoniam cera glutinans ac uiscosa non est, quemadmodum resina & pix, ideo hanc, uel illam, uel utriusque partem cetero admisceo. Clarum igitur est, dum hæc miscentur, non amplius oleum pari illis portione affundendum. Et enim cera ad liquiditatem multo pingui indiget: resinæ quæ quidem aridæ prorsus sunt, modico liquidæ & siccam quandam substantiam ad emplastri crassitudinem assumere postulant. In cera igitur non magna humiditatis ac siccitatis differentia est: inter resinas, sicut etiam in picis genere contrario modo habet: aridæ præsertim ab humidis permultum differunt. Omnium uero siccissima est, quam nonnulli frictam, alij colophoniam appellant. Huic succedit, quæ ex figulinis impura, nec despumata sumitur: quam si purges, in frictam mutabitur. His ambabus sicciore est, quæ dicitur pitynon physema, ac si dicas, picea germinatio. Hanc sanè ceusquallidã, in præsentis emplastri compositionem non esse idoneam ratus, abieci. Vsus autem sum fricta & liquidis. Iam uerò ex his nonnullæ diutius liquidæ permanent, quemadmodum terebinthina: aliæ citò inarescunt, sicut strobilina: media utriusque est abietina. Quinetiam facultate calidior est quidem strobilina, mox uerò abietina, deinde terebinthina: cupressi resinam miscere non ausus sum, ut quæ nonnihil astringeret. Putabit forsitan aliquis nobiscum dissentire Dioscoridem Anazarbeum in sermone de resinis hunc in modum scribentem, primo de medica materia commentario: Ex omnibus resinis principatus terebinthinæ datur; post eam lentiscinæ, tum ei quæ de picea raditur;

Et abiete: ultimū locū pinea, strobilinaq; obtinet. In his enim Dioscorides tanquā de infima strobilina, optima uerò terebinthina sentire uidentur. Verū ego ex his tribus resinis, strobilina, abietina, terebinthina, principem certē strobilinā calore, secundā abietinā, postremam terebinthinā esse diximus. Quēadmodū igitur, qui inter Italie uina austera optimum ponit uinum Italicum: alius ad qualitatem unam sermonem referens, alius absolute de tota ipsius substantia pronuncians, uerus deprehenditur: eadem ratione etiam inter resinas optimam tanquam medicamentum in multiplices usus accommodatum, merito terebinthinam affirmaueris, non tamen caliditate primas obtinere. Itaque, ut aiebam, licet tibi quamlibet resinam ceræ miscenti simplex ceratum glutinantius efficere, quod ex oleo et cera duntaxat componimus. Hic uerò experientiae quoque utilitas est, quæ de coniectura nostra decernat: potes enim, ubi triplicatam ceram terebinthinæ commiseris, intelligere, emplastrine spissitudinem medicamentum acceperit, an ea adhuc siccius, copiosiore in super resinam desideret. Quapropter ubi hunc in modum experienti tibi mediocriter habere uideatur, miscebis tunc medicamento, quod conficis, duodecimam partem euphorbij. At si ignores euphorbium exactē sit calidum, an nonnihil ab eo discedat, post confectiōnem lintheo paululum medicamenti illitum tuæ ipsius tibie uel cubito horis aliquot imposito: postea si modicè calefacere deprehenderis, temperatum esse medicamentum arbitraberis. Quod si uel nullum sensibilem calorem edat, uel iusto feruentiorem, integrum est aut pharmacum

rcmit

remittere, aut intendere: remittere quidem mistura ce-
rati, intendere appposito euphorbio. Atqui si propolim
pinguem habeas, eam omnibus resinis aptiorem fore tibi
intelligito, ut quæ uaporosam spiritus crassitiem, humo-
resq; superfluos elicere, ac ex alto foras ductitare soleat.
Siquidem resinæ cum cera emplastris spissitudinis gratia
non tanquam curationis consilio assumuntur, propolis
autem curationis ipsius scopo continetur, atque hac sola,
ut dixi, recenti, quantum ad humiditatem attinet, usus
sum in agricola quodam duro corpore: ac mirum est,
quomodo sola adusque finem adhibita adiuuerit, adeo ut
nullius pharmaci præterea uenerit necessitas. Alteri qui
puncturam nerui profundiore habet, tithymali cu-
iusdam modicum admiscui: mollioribus uero corpori-
bus medicamentum tactu durius apparet, nisi olei mistu-
ra uehementer ipsum mollias. Quin & alia medicamen-
ta omnia, quæ neruorum uulneribus adhibentur, liquida
& mollia esse conuenit. Molliciem igitur quoduis o-
leum conciliare, robur uero medicamenti uetus oleum
tueri potest: sicut propolim in agro nonnunquam ac-
commodauimus, tanquam melius pharmacum ipsi, quæ tum
affuerant, eligens: ita fermentum rursus admouimus alte-
rius medicamenti inopia, quoniam hoc quoque in alto fi-
xa extrahere & discutere sciebam: quanto autem uetu-
stius, tanto est præstantius. Porro huiusmodi non solum
facile in agris reperiuntur, sed etiam sulphur uiuum,
quo nonnunquam & ipso sum usus, temperans cum te-
trapharmaco. Huic igitur & aphronitrum, & heroni-
cium litrum, & aphrolitrum non lapidosum, sed uerè

aphrolitrum, quod spumæ consistentiam habeat, adijciens frequenter usurpauit, non modò in agris aliorum penuria, sed etiam præsentibus enumeratis medicamentis hoc nomine, ut animi sensum experientia explorarem, probaremq; : ac uulneratus talis rei solo usu conualuit, fatus uidelicet oleo. Hoc enim commune tibi esto in omnibus medicamentis, quæ hic dicuntur, neruorum uulneribus cõducere. Iam uerò quod à medicis uocatur arsenicum, ab his qui Atticè omnia uolunt proferre arsenicum, adiunxi tetrapharmaco, rationem experientia uolens confirmare: rursus cum id non adesset, sandaracam, uti uocant, sicut calcem restinctam & uiuam, lotam & illotam, minus autè uiuæ, plus restinctæ, & hac plus adhuc lotæ adieci. Cæterum de exacta cuiusque compositionis quantitate paulò post dicemus, ubi hæc simplicia omnia, ususq; ipsorum distinctiones retulerimus. In hoc enim sermone propter Empiricos, qui ex periptosi, id est incidentia, seu casu plurima compositorum medicamentum inuenta esse putant, uisum mihi est commemorare, neruorum uulnera curandi rationem à me citra illam periptosin repertam, inde quòd sanationis ipsorum scopum, & simplicium pharmacorum facultates cognoscere. Etenim ex casu unum aliquod simplex medicamentum inuenitur: rationalis autem methodus plurima simul inuenit, & uarias ipsorum compositiones. Quæ iam ex alto humores educere digerereq; possunt, neruorum uulneribus ex usu sunt. Quandoquidem uerò nonnulla caliditatem immoderatam, uel mordacem uehementer acrimoniam, uel acutiem coniunctas habent, alia ipsis pharmaca admisce

admisceri ratio est, quæ prædictos excessus sine uirtutis
offensa temperare queant. At hoc fieri non potest, nisi
cuiusque medicamenti non modò qualitatis genus, sed etiam
quantitatem in ea cognoscas. Quædam nanque, ut
ostendimus in commentario de simplicibus medicamen-
tis, in primo calefacientium ordine collocantur, à tempe-
ratis paululum abscedentia, alia in secundo magis inde
declinantia, alia tertio, nonnulla quarto, quæ uere iam
queant. Igitur ex uehementiæ uirtutis cuiusque pharma-
ci portione mistorum facultas inuenitur, modò simpli-
cium omnium temperamenta intelligas. Empiricorum
heresis sola homogenia propter uniuscuiusque medica-
menti naturæ ignorantiam temperat: & qui hanc noue-
runt, sola homogenia miscent, quia excessus quantitatem
certò non cognoscunt. Quod itaque ipse primum præ-
parauit medicamentum, ex multis eiusdem generis com-
positum est, quoniam nondum cuiusque uirtutis quanti-
tatem exactè pernoscebat. Inieci etenim nonnihil arseni-
ci, sulphuris, misyos, calcis lotæ & illotæ, & pompho-
lygis, similiter spody, item squamæ æris, chalcitidis uis-
tæ, lotæ & illotæ: ad hæc non uisæ. Hæc igitur prius
in aceto quàm acerrimo diebus multis sole æstiuo leuia
reddidi. Quæ fundi ex his debebant, cera erat necessa-
riò, & mellis nonnihil prius expurgati: resinæ prope-
modum omnes, propolis, pix, & ladanum. Liquida,
oleum cyprinum, susinum, opobalsanum, amaracinum,
gleucinum, cedrinum, ricininū & uetustum. Ex singulis
autem liquoribus, quos non multo antè recensui, paulum
aliquid: postremò aliàs aliud auferens experientiæ gra-

218 APPARATVS MEDIC.

tia, nihil simpliciora singula, quibus in hunc diem utor, à uirtute pristina abscedere animaduerti: atqui temperatur & ipsorum mox ponentur. Itaque ex aceto, & liquoribus talia confici, ceræ, resinarum, propolios, & picis nonnihil adiungēs, pari modo ex columbarum stercore & herbis tenuium partium. Minus ergo molesta sunt liquida pharmaca cum alijs, tum neruorum maximè uulneribus, quibus utimur etiam emplastri modo compositis, propter eos qui se lauare uolunt. Lanis enim ablatis, ac tali pharmaco solo adhærente, lauant minus duriter, sed liberius. Prædictum est, neque tunc lesam partem aquis respergendam, si in manu uulnus contigerit, pedem uerò si is lesus sit, non madeferi qui potest: sed tunc à balneo primis quatuor diebus abstinendum est. Quoniam uerò omnium huius tempestatis hominum, & eorum etiam qui ruri degunt fortitudo perijt, qui lauare se quotidie consueuerunt. Equidem qui non adeò delitijs affluunt (sunt hi maximè pauperes) ut plurimum obtemperantes nobis habemus: diuites uerò, & præsertim potentes illos, uel ægrè obtemperantes, uel prorsus immorigeros experimur. Optimum igitur fuerit, nec ipsis mederi: uerum cum, nescio quo modo, alius ob aliam causam, quidam nostrum inuiti, quidam ultro ipsorum molliem tolerare coguntur, tale quippiam scititare consueui: uulnerate parti pharmacum aliquod emplastrum imponens, extrinsecus iterum multiplices pannos oleo tinctos plures superinjicio: quibus rursus extrinsecus fasciam ex linteis accommodo, quam deinde in ipso balneo, cum æger in solium ingreditur, oleo prius perfundo: &

do : & loto iam omnia imposita aufero , utorq; prædi-
cto totius curationis genere . At uerò patet omnibus , eum
qui pulchrè neruorum uulneribus prospiciendus est , etiã
particularum naturæ peritum esse oportere . Nam antea
comprehensum est , tendines pariter in quos muscoli com-
plures desinunt , non mediocriter condolefcere , primum
quidem conuulsione tentatos , dein putrescētes & ipsos ,
uicinas simul partes uniuersas inficere . Nonnulli eorum
ceu membranæ tenues latiç; sunt , quales in femorum ter-
minis ad genua spectantibus , tum intra manus , infraç; pe-
des subtenfi sunt . Omnes enim qui in manibus pedibusç;
cernuntur , satis quidem coëuntes cutem contingunt : qui
uerò in patellam perueniunt , à circumposita cute iuxta
tarsum abscedunt .

Confectiones medicamentorum ex metallicis,
ad neruorum vulnera.

EX metallicis medicamentis asringentia uitare consul-
tū est , præsertim ubi cõpositi pharmaci usus in pun-
ctura eueniat : quæ uerò detergendi uim occupant , sicut
æris squama , ex usu sunt . Cæterum omnia metallica , cum
crassiorum partium existant (multū enim terrestris sub-
stantiæ in se continent) artificij nonnihil in præparando
requirunt , quo tenuiora fiant . Hoc igitur ex aceto fieri
quamacerrimo cõsideraui , præsertim quòd ex uino non
austero confectū est : at si ex tali non sit , sed uetus , eo uti-
tor . Attende tamen diligenter in gustu , ne tibi uel mini-
mam uini qualitatem referre uideatur : tale quippe ace-
tum ualidam excedēdi , secandiç; uicina potestatem habet .

Iam

Iam uerò metallica ex acerrimo, & quàm fieri potest ue-
tustissimo, substantiaq; tenuissime leuigare oportet, quò
feliciter spissitudo auferatur. Præstiterat id in sole æsti-
uo perficere. Quædã enim ex metallis ne uel scindi pos-
sunt, nec comminui, in aceto ad dissolutionem facilia, si-
cut chalcitis, & misy. Nonnulla & contundi, & concu-
ti, & postea leuigari desiderant, quemadmodum æris
squama. Cum igitur primum præpararẽ medicamentum,
immiscui ei & arsenicum appellatũ, postea superfluum
esse putauit: etenim ex æris squama & misy, & chalcitide
medicamen compositum iri abundẽ satis uidebatur:
temperari autem prima confectioe etiam æruginẽ com-
bustam: nam quæ ignem experta non erat, tanquam ius-
to mordaciorẽ suspicatus sum: deinde tamen non iustæ
pauillam simul adieci, quantum aliorum portio fere-
bat. Pari modo chalcitidem, crudam sanè paucissimam,
ustam uerò æqualem misy & æris squamæ indidi. Præ-
stantius autem omnibus compositis fore sperauit, imò etiã
usu deprehendi, in quo copiosa æris squama inesset, dein
chalcitis combusta, postea misy. Quocunq; igitur mi-
scebis pharmaca, ad solem, ut domi uerno tempore, mul-
tis diebus in puluerem ex aceto quàm acerrimo redigun-
tur: quanto enim longiore tempore trita fuerint, hoc te-
nuiorem substantiam consequentur: ideoq; angustis uul-
neribus aptiora: sicut in neruis carne denudatis, admo-
dum tenuia excedentiãq; cauenda sunt: ob quod prædicti
pastilli omnibus id genus conueniunt: siquidem nonnul-
li astringentia quoque assumpserunt. Porro celebres ex
illis sunt, qui ad Andronem, Polyidam, & Passionem au-
ctores

Flores referuntur. Sunt & alij quidam, quartus, & quin-
 tus, illis ualentiores, quibus ego subinde utor. Tempera-
 turæ uerò ipsorum perfectæ sermonis processu dicen-
 tur, nunc de eorundem usu tantum explicasse sufficiat,
 quod tritos ipsos aridos, postea rursus siræo (id est sa-
 pa) adiecto ita terere conuenit, donec sordium spissitudi-
 nem recipiat medicamentum, & æqualiter læue fiat. Vo-
 cant autem nunc omnes siræon, ex musto decocto natum:
 id autem nihil uini habeat, quale nõ ex austerarum uua-
 rum, sed quammaxime dulcium musto preparatur, ne-
 que ex primo fluente, sed postremo. Si igitur tale mustũ
 extiterit, coquendum est, dum ad dimidiam partem men-
 suræ consumatur: sin minus, ad tertias concoquendum
 est. Huiusmodi quidem decocto pastillos soluere expe-
 dit, ut mellis crassitudine linamentis excepti, neruis denu-
 datis imponantur, maxime temperatiores, qualis Polyi-
 dæ est. Atque hoc multò magis, si corpus sit tenerum ac
 molliusculum, in quo prorsus à pastillorum usu te absti-
 nere tutius est, alijs utètem pharmacis, de quibus iam ser-
 mo factus est, iterumq; fiet. Neruo autem cooperto, qui
 nudus erat, linamentis extrinsecus unum aliquod ex ijs,
 quæ ad angusta uulnera conueniunt, superdandum est.
 Sunt huiusmodi quatuor genera, unum quod ex metalli-
 cis conficitur, alterum ex liquoribus: inter quæ refer-
 tur & illud, quod ex euphorbio constat, tertium ex co-
 lumbarum stercore, & quartũ nunc à nobis appellatũ,
 quo etiam ad neruos tenerorum corporum omnino de-
 nudatos utimur. Ex his quatuor unum quoddam toti as-
 fectæ particulæ circundandum est, ita ut sanas quoque
 par.

partes unā comprehendat, præsertim superpositas: quas bis die, uel ter, si necessitas incidit, fouere oportet. Quin etiam nocte interim linamentis quidē denudato neruo impositis: cæterum eo quod extrinsecus admotum erat ablato. Porrò cum permagna humanorū corporum sit differentia, tum in temperamentis, tum ætatum mutationibus, insuper uite studijs, nulla ratione quodque medicamentum omnibus conuenire potest: quamobrem duo in promptu habeto, alterum ualentius ex similibus genere confectum, alterum mitius, quæ inuicem mista dum usus postulat, permulta inter hæc iuxta naturæ quantitatem constitues. Si namq; parem utriusq; portionem temperaueris, mistum exacte medium amborum erit: quòd si altero plus adijcias, tantum à medio ad illud summum recedet, quanto mistura superauerit. Esto igitur ualentissimum metallicum ex his constructum: unam partem crudæ chalcitidis habeat, duas misyos similiter crudi, tres æris squamæ: inualidissimum unam itidem misyos & chalcitidis, sed utriusq; combusti, squamæ quatuor. At uerò amborum medium, quo subinde usus sum, tale esto: Misyos, chalcitidis, æruginis, cuiusq; usti partem unam, æris squamæ partes tres: his, sicut prædixi, contritis, ceræ inualentissimo duplum, in altero duæ partes & s miscentur: in medio, quod intra hæc consistit, partes duas & quartan, sicut in primo trium, quod ualentissimum esse dixi, omnes partes numero senæ ex misy, chalcitide, & squama collectæ nascuntur, quibus ergo duodecim ceræ partes adijcientur. At in medicamēto inualidissimo

Aliàs * or si metallicorum sex partes existant, ceræ * duodecim flodecim .

appo

apponās, in mediocri amborum medium. Sunt autem in-
 ter octodecim & duodecim media quinque & decem.
 Quod si denarium unum statuas, unā omnium esse par-
 tem, tot denarios adijcito quot partes, siue unciam, siue
 libram: Sic enim apud Romanos consuetudo est nomi-
 nari, tot uncias uel libras. Porro mēsurā apud ipsos est,
 qua oleum metiuntur, insecta discretāq; lineis, totam in
 duodecim partes diuidentibus: atque integra mensura ab
 eis libra nominatur: duodecima eius portio, uncia. Me-
 tallica igitur & cera in lance alijs uncys consistunt: o-
 leum cornu metiuntur. Itaque prædictis pharmacis o-
 mnibus iuxta ceræ portionem oleum immittatur, supe-
 retq; in singulis dimidio: ut si cera uncias octo cōpleat,
 oleum duodecim, hoc est integrā libram pēdeat. Esto au-
 tem id sabino simile, essentia tenuioris, minimeq; astrin-
 gens: si uetus sit, præstat. Crudū uerò, & quod ex oleo
 firculis confectum est, nequaquā conuenit. Cæterum o-
 mnibus medicamentis cōmemoratis, ubi metallica ex ace-
 to pluribus diebus in mortario trita fuerint, thus candi-
 dissimum & pingue admisceatur: deinde rursus unā cū
 metallicis diebus aliquot leuigetur, priusquam ceratum
 eis temperes. Quanta uerò ex omnibus metallicis copia
 colligitur, huius partē dimidiam thus cōtineat: si mollius
 medicamentum facere postulas, amplius quā dimidiā:
 sicut ubi acrius expetis, minus dimidio adiūgas. At uerò
 ceræ cum oleo liquate resinam quandam misceas licet,
 sciens acrius ipsum adiecta strobilina fieri: mollius tere-
 binthina, mediū utriusq; abietina. Ex harū genere larix
 quoq; est, prædictis planē humidior: substātia uerò simi-
 lis li

lis liquidæ piceæ, quam loco terebinthinæ institores uen-
dunt ignorantibus eas discernere : est autem talis odore,
gustu, & facultate quàm terebinthina acrior : cum hac
igitur & terebinthina larix persimilem potentiam obti-
net, sed tenuiori substantia, maioreq; discutiendi uirtute
prædita est. Miscetis igitur ceræ sextam superiorū re-
sinarum partem uolens medicamentum emplastrī figu-
ram induere. Nam uni ceræ pondo resinæ uncias duas
adijces: sin autem liquida insigniter fuerit, uel unam tan-
tum miscere satis est. Attamen si ut emplastron pharma-
cum fiat nihil curas, resinam addere non admodum o-
pus est: galbani uerò æquale thuri pondus indes, ubi mi-
tissimum reddere statuis: dum ualentius, dimidium:
quando ipsorum medium, id quod inter æquale & dimi-
dium est. Verbi gratia, si quatuor thuris denarij fuerint,
duas galbani impones, ualidum permanere medicamen-
postulans: mite quatuor, medium tres. Vt enim molle &
anodynnon quippiam habet, ita quoque ^{omni uis} hoc est
exedens: quod sanè plurimis mollientibus accidit. Qua-
re cum neruo denudato pharmacum adhibes, non adeò
galbanum esse commixtum oportet. Quòd si nudus ille
non est, haud mediocriter ipsius temperatura dolore au-
ferendo conuenit: ideoq; tale etiam medicamentum acu-
to sensu præditis, teneris & cachochymis paratum ha-
bere expedit, in quo plus galbani adiectum sit. Omnia
siquidem metallica aspera sunt, doloremq; concitant, ex
liquidis acetum: unde meritò ex illis confecta pharma-
ca aspera uidentur, & dolorifica: ob quam rem fofus ex
oleo & galbani mustura similiter ipsis idonea est: nihil
autem

autem minus tenuium partium adeps galbano lenis est. Quare uelim aliud quoque medicamen ex his præparatum habere, quod ex metallicis composito temperare poteris, tum in dictis corporibus, tum in his quæ asperum & dolorificum quandoque medicamentum percipiunt: deligendus autem adeps, qui tenuioris essentiæ existat, cuiusmodi sunt agrestium animantium, maxime leonis, pardi, apri, & ursi: ad hæc uolatilium, maxime anserum: horum inopia agrestium gallorum gallinarumq; ita uero anserum quoque syluestrium. Nam animalium, quæ in urbibus aluntur, & tanquam in ocio conclusa sunt, humidior est adeps & crassior. Quando pharmaci substantia cerati spissitudinē habebit, ceræ tertia uel quarta pars admisceatur: uel si adeps humidus nimium esse tibi uideatur, licet & ceræ dinudiam adijcere: quemadmodum ubi sicca fuerit, quartam: cum mediocriter habet, tertiam. Quod iam ceratum multis utile futurum est, ἰσχυρὸν, id est, ex seuis nominetur.

De medicamento δὲ ὑπόρρητον.

Dictum mihi est & antea, uetus euphorbium recentiori multo inferius: si igitur anniculum sit, etiam cyrenæo magis liquore excalfacit: præsertim eo, quem nunc habemus: ex quo per aquæ irrigationem stirpes auget, & ad liquoris copiam generandam conficiunt. Nam post annum unum abunde calidum est: deficit autem non mediocriter à recenti: bimum adhuc magis à nouo degenerat, quemadmodum trium aut quatuor annorum etiam hoc magis. Vetustioris uirtus omnino resoluitur. Cognosces autem, ut dixi, quam ætatem, quamq;

P

uim obtineat, & colorem, & substantiam eius respiciēs. Colore quidem uetus nouo flauidius, pallidiusq; apparet: substantia durius & siccius. Iam si gustu uoles discernere, non coniecturalem eius dinotionem, sed firmā habiturus es. Quod uerò dixi calfactoriam unctionem ex eo me confecisse, exactissime pharmaci facultatem tibi indicabit. Constat hac temperatura: Vna pars est euphorbij, tres ceræ, olei duodecim: ceram quidem euphorbij triplicatam, oleum uerò ipsius ceræ quadruplum esse conuenit. Vbi igitur in hunc modum medicamentū compositueris, fricata quadam eius parte manifestò licet dinoscere, quantam uirtutem obtineat, maxime autem in balneo innotescit. Siquidem ab aëre moderatur, sed magis adhuc ualidè ab aqua, cum euphorbium sit calidum, recens, & forte. Tale igitur consecutus, & hanc ipsam commemoratam unctionem audacter puncturis imponito, ubi oras hiare metus est. Si imbecillius fuerit, auge mensurā euphorbij pro imbecillitatis ratione, interim partem dimidiam iniiciens, interim duas nonnunquam pares ceræ, & plures, si uetus nimium extiterit. Primus sanè usus in puncto neruo, uel tendone, ad secundum te deducet. Si namq; uulneratus ipse erosionem sensisse dicat, tibiq; partes puncturam ambientes calidæ appareāt, tum ipsa punctura magis ac par est elata, & oræ inflammatione nonnulla afficiantur, uel olei copiosioris mistura uim medicamenti remittes, uel compones aliud ad priorem temperaturam, aut euphorbio uetustiore moderatum ita efficies. Quod si è contrariò quàm dixi, conueniat, uirtutem pharmaci adaugebis. Si mediocriter omnia habere uidebuntur,

buntur, seruabis. Itaq; confectura ceram euphorbij triplicatam continens, aliarum est ualentissima: cum illud (quemadmodum diximus) recens additur: quincuplam habens, inualidissima: quadruplam capiens, medio inter utrasque ordme consistit: at si unguenta proponis efficere, qualia à medicis ἀροπα nuncupantur, oleum ceræ quadruplum immiscebis. Si uerò, ut in fracturis, liquidum ceratum parare, duplum: quando cera & sicca & pinguitudinis expers fuerit, duplo etiam amplius: plerumque uerò sufficit unius partis dimidium duplo apponere, ut tota ceræ mensura duarum pondo partium & s. fiat. Atqui emplaston medicamen cupiens componere, oleum pari mensura ceræ miscebis, si quidem ambiens fuerit calore temperatus: si cera uetus & arida, & illud frigidum est, paulò amplius: sicut cum cera est pinguis, ambiens calidum, paulò minus. Id autem minus duodecima in utriusque medij portio est: etenim & undecim, & tredecim nonnunquam olei uncias ceræ libræ temperauit, pro eius consistentiæ quantitate, tum aëris circumflui caloris frigorisq;: raro autem paulò plus, uel minus: ue-rum ut deligari posset, pinguitudinem uiscositatemq; haberet, nec friabile esset, aut facile solueretur, aut à cute decideret, adiunxi resinam ei, potissimum, si aderat, terbinthinam ueram: sin minus, paratissimam ubiq; quam frictam & colophoniam appellant, eamq; pari cum cera pondere: conseruat enim medicamentis, quibus iniecta est, priorem consistentiam, ubi & ipsa mediocriter habeat: quippe notum est, ut in omnibus alijs, sic in resina quoque, maioris minorisq; rationem consistere. Itaque

si pinguior, liquidiorq; nonnunquam appareat, sciendum est, ceratum quod ex cera cum oleo liquata proueniet, liquidius multo quam erat euasurum. Summatim, in neruorum uulneribus, cum interim ab exacta mediaq; medicamentorum emplasti modo confectorum substantia errauerit, ad molliorem potius tendere, etiam si inquinatum sit: simili ratione & quod substantia mediocri est. Pix autem cerati consistentiam seruat: optima uero, sicut dictum est, in talem misturam pinguis conuenit, quemadmodum & resina. Si liquidam resinam inijcias, quali substantia est terebinthina, tertiam ipsius partem ceræ esse oportet. Atque ipsa terebinthina recens ueteri longe est liquidior. Cogitate igitur, quod de cera & resina audiuiistis, id in omnibus obseruandum esse: nec enim ex siccis, & aridis, uel tempore, uel ex primaria natura, uerum ex mediocribus consistentia, tantum cuiusq; miscendum est in medicamentorum compositione, quantum à me scriptum inueniatur. Fingamus iam, quod uim & substantiam prædicti medicamenti mediocrem habeat, ceræ, resinæ frictæ, & olei pares portiones continere, ipsius euphorbij sextiam: ut singulorum sit libra, euphorbij unciæ duæ. Quod si mollius reddere uoluerimus, octauam euphorbij partem inijcere sufficit, hoc est unciâs. in recente & calidissimo, uelut præcensui, euphorbio temperatura hac definita: nam si uetustius sit, eoq; imbecillius, copiosius hoc aliorum portione esse debere, prius indicauimus. At si non resinam duntaxat, imò etiâ picem inijcere est animus, selibrâ utriusq; miscemus, ut modus ceræ sit æqualis: quanquam multo præstat me-

dica

dicamentum, si resinæ picisq; loco propolim ceræ parè
adiungas. Quòd si ipsa pinguitudinem non habeat, simi-
liter resinis, si adhærēs pharmacum, ut fascijs ligari non
opus sit, esse curemus, terbinthinam, uel laricem nomi-
natam, uel etiam syncomisten pineam indemus: uoco syn-
comisten, quam ex fòdinis & figulinis accipiunt, ligna
multa, ac lapidosa corpora in se habentem: quæ liquata,
dum percolatur, pura tunc sicut colophonia & fricte di-
cta redditur: quin & resinas ἀβέβουτος quasi spòte flu- De resinis.
entes admiscere licet, nominant ipsas in Lacedæmone, ac
plerisq; alijs regionibus ἀβέβουτος: in Cilicia uerò
nuncupant talem capnæleon, omnibus resinis tum liqui-
diorem, tum calidiorem, tum substantia tenuiore prædi-
tam: quare potentiæ medicamenti, quod componis con-
feret, tum maximè iniicienda, cum euphorbium roboris
expers fuerit. Porrò inter alias resinas odoratior est, si-
cut terebinthina, & abietina: ostendimus antea terebin-
thina abietinam esse calidiore, hac strobilinam. Differt
autem strobilinum physema, & pityinum, siccum, pin-
guedinis expers, arcescēs utrunq; celeriter, ut in pila con-
tundatur, & cribro secernatur, quale ad propositi me-
dicamenti compositionem neutiquam conuenit: usus ta-
men sum frequentissime, cum euphorbium anniculum
existeret. Porrò dum componitur, olei, ceræ, resinæ fri-
ctæ, singulorum pondo libram misceo, picis pinguis se-
libram: & his liquefactis, euphorbij pòdo uncias duas:
si imbecillius sit, tres: si terebinthinam ceræ adijcere uo-
les, unam: mediocrem pharmaci consistentiam facies,
si cera terebinthinam liquidam & recentem triplo su-

peret: huius exiccate temporis spacio dimidium pondus oleo tribues. Totum autem ex tribus mixtum, oleo, inquam, cera & terebinthina, cum sit, libræ unius semissis, euphorbij anniculi unciam unam accipiet: si tale nõ extiterit, unam semissem: unde, sicut iam subinde dictitauimus, euphorbium pro temporis ratione augere nobis est integrum. Quinetiam si uulneri impositum phar-macum primo usu uidetur imbecillius, euphorbium oleo leuigatum, medicamini emplasto, manibus ante subacto licet adnoscere: sic enim nobis facientibus, promptè unitatem accipit. Ceterum iuxta primam pharmaci compositionem satius est ceratum rasum seorsim ubi præparaueris ita leui facto euphorbio cū oleo adnoscere. Quippe ijs, quæ liquata sunt, ipsis superfusis in mortario, plerunque fiunt encerides, præsertim ambiente frigido. Aquã uerò ceræ liquefactæ cum resina cõmittere non est necessarium: sicut ego ab initio factitabam, tantum ei temperans, quantum in ipsa coctione consumendum erat.

Medicamentum ex liquabilibus confectum.

Liquabilia uoco medicamenta, quæ ignis commercio colliquantur, tum quæ ex humidis quibusdam, uelut aqua, aceto, & uino constant: ex aceto itaque citra ignem liquefcit gutta ammoniaci, sagapeni liquor, & panacis, quem appellatione composita opopanaxem uocant. Igni uerò liquefcunt propolis, cera, resina, ladanum, seuum, galbanum, quæ in duplici uase colliquare melius est. Nunamus autem sic, cum in cacabo, qui aquam calidam habeat (prunis enim incumbit) uas alterum consistit, præ-
ter

ter liquabilia etiam galbanum continens . Habeto autem tale quoddam medicamentum saltem unum , etsi duo habere præstaret : inter quæ ualidius erit huiusmodi : Opopanacem ex aceto dissolutum diutius conterito, postea liquefacto super igne propolum, galbanum, resinam terebinthinam misceto : singulorum itaque pars una esto, propoleos recentis pinguisq; sex : si uero sicca uetusq; contigerit, præstat omnino ea non uti. At si aliam non habes, duas portiones, non unam miscebis : sin absit propolis, eius loco picem pinguem, qualis est brusia, & quæ ex regionibus circa Pontum asportatur : pinguis simul & odorata, quam in nigrum amaracinum injiciunt, quale prius totum conficiebatur : nunc etenim subalbidum amaracinum componunt : quo si careas, alia utitor, terebinthina, sicut prædiximus, duplicata. Ego nonnunquam uel solum medicamentum ex pingui pice confectum imposui, quo etiam ad canum morsus utinur : hoc nanque solum picem pinguem ex aceto acri coctam huiusmodi symmetria continet : sextarium unum Romanum aceti, libram unam picis, opopanacis trientem, quod est uncias tres . Hoc pharmacum ulcus ex rabiosi morsu cicatricem ducere non sinit, sed punctis in nervosa quadam particula idoneum est : quippe quod puncturæ oras conuiuere nequaquam permittat. Quoniam uero durum est, in duris solum corporibus eo utemur, qualia sunt aurigarum, & messorum . Sin autem puero, uel muliere, uel molliore corpore puncto, hoc tantum quispiam uestrum præsens habeat, idem cum unguento aliquando discussorio, amaracino maxime & opobalsamo, colliquare licet, de-

inde cum irino & comageno : hæc si non adsint , leuciano, susino, & cyprino : his quoque desideratis, oleo ueteri liquefaciat : & si in Alexandria degat , ricinino & raphanino : hæc siquidem copiosissima in illa ciuitate habentur , sicut etiam in uniuersa Aegypto . Atqui in illis regionibus sinapinū oleum haud facile reperiri potest : cuius & ipsius parte mixta pharmacum longè acerrimū fore , nemo ambigit : ut ad puncturas coniuuantes aperiendas conducatur . Patere autē cuilibet arbitror ex prædictis , si loco opopanax sagapeno prius in pila ex aceto trito liquefactam resinam , propolim & adipē quantāpiam acriorem adicias , eiusdem generis medicamen futurum : alterum uerò mollus est genus pharmacorum liquabilium , sed acetum non habet , quod propoli & seuis tantum præparatur , cera quoque propter spissitudinem adiecta , ex cuius mistura pharmacum tactui blandius redditur . Adeps tenuium partium acrisq; esto , sicut leoninus & pardalinus , hyenæ & ursi . Sed de anserino quid attinet dicere , præsertim cum anseres rusticæ fuerint . Quin & tauri uetustus adeps & hircinus huc conuenit : nam mistæ naturæ tum facultatis adipis temporis intervallo (quia terrestres acresq; sunt) in maiorem acrimoniam declinant , similiter uidelicet plurimis quæ uetustescunt : sic nanque & ipse porcinus adeps omnium cum sit mollissimus , temporis processu acrimoniam acquirit . Idem uino , aceto , & melli accidit : in horum genere sunt etiam medullæ : longe uerò præstat ceruina , & uitulina : coagulum his acrius , & iam uehementioris pharmacorū generis propemodum existit . Itaque & huiusmodi ali-

quod

quod pharmacum habere uos consulo, ut cū à forti quodam medicamento supra modum morsam partem offendas, oleo prius eam sotam huiusmodi quodam contegamus: sic nanque placata rursus ad acrem curadi modum redire poteris. Ego itaque dum partem in neruo uulneratam quandoque soluissem, uulnus irritatum contempletus, pharmaco liquido forte fortuna presenti, quod ex adipe constat, ad aures inscriptum, eoq; in uase duplici calfacto illeui, ac subito inde auxilium agrotanti accedere percepi: quippe statim omnis dolor quieuit, ac deinde uulnus soluenti secundum naturam habere usus est.

De pharmaco ex columbarum stercore confecto.

Columbarum in turribus rusticorum agentium stercus acre est, quo interim ruri usus sum in adolescente nerui uulnere affecto: atque hoc agricola cum uidisset, loci consideratione (erat enim non imprudens) imitatus semper usurpat, & neruis uulneratis medetur. Porro compositio, tum usus idem omni medicamini ex euphorbio, & alijs qui similem confecturam habent: sed euphorbij loco stercore indito. Verum stercus hoc subtilitate euphorbio cedit, eoq; duris corporibus ex usu est. Temperaui aliquando ipsum metallicis simul, experiundi gratia, statim à principio cum eis terens ex aceto ad solem, sicut nuper docui, multoq; acrius medicamentum euasit, quemadmodum & cum eruginem uiuam acceperit.

Aliud est
Actuario

De pharmaco *ἡ βοτανῶν*, id est, ex herbis
composito.

ἡ βοτανῶν. **I**nsuper ex subtilibus herbis ad nervos uulneratos me-
dicamentum composui : initio quidem ex dictamno,
amaraco & malo terræ, id est, aristolochia tantum, po-
stea uerò ex alijs, mei ipsius periculum faciens, an rectè
compositionem ipsorum coniectura assequeretur : atque
omnia, quò uolebam, perduxi. Idoneæ uerò ad id herbæ
amaritudinem sine astringitione gustu referant, uel acro-
rem, non tamen immodicum : tales sunt præter prædi-
ctas, maron, amaracum, polium, argemone, chamæpitys,
centaurium, quæq; eius notæ in simplicium medicamen-
torum doctrina commemoratæ sunt : quemadmodum et-
iam radices omnium aristolochiarum, dracunculi, ficus
agrestis, bryoniæ, althææ, iridis, acori, mei, asari, phou,
gentianæ, & panacis. Omnium siquidem id genus mate-
riam in simplicium pharmacorum commentarijs expo-
sui : at radices, herbasq; totas non modò intelligere oportet,
sed etiam accuratè contusas tenuibus cribris secernere,
imò etiam denuò exactè læuigare, ut arida collyria us-
que in puluerem redigantur : nam crassa essentia nervos
uulneratos nihil iuuat, qui subtilia, ut diximus, pharma-
ca requirunt. Cæterum percolatum medicamen, læuiga-
tumq; cerati modo excipiat, ea temperatura, quæ in eu-
phorbio prius indicata est. Quantum enim in illo bimuli
euphorbij, tantum ijs dictamni, mei, & acori iniiciendum
est, tum quæ his similiter calida gustu percipiuntur : quan-
tum uerò illis trimuli, tantum ijs aristolochiæ, iridis, dra-
cunculi, gentianæ, aliorumq; id genus, quæ perinde ac il-
la ama

la amara sunt, immittemus.

De pharmacorum confecturis, quas Græci
 πικυρτακά, hoc est, sumptuosas vocât, ad
 neruos vulneratos.

Non abs re fuerit, etiam eiusmodi pharmaca cogno-
 scere: usus enim ipsorum quandoq; sed rarius in-
 cidit, quemadmodum simplicium frequenter. Vbi enim
 quispiam pharmacorum medicorumq; studiosus, nō plu-
 ra quingentis myriadibus haberet, nullo simplici puta-
 bat uti: multo magis uel diues aliquis, uel monarcha,
 odoratum simul & quod multa constet pecunia, uolet
 habere pharmacum. Porrò diuitis, quem citavi in primo
 de pulsū prænotione, suppresso nomine memini, quem-
 admodum & nunc: qualis autem erat, ex duabus ipsius
 actionibus eiusmodi condisces. Ulcus famuli malignum
 ipse sanare conabatur: ubi autem nihil promoueret, mi-
 hi hominem tradidit: ac cum uideret curatum, medica-
 menti scripturam postulabat, nesciens multas quidem ma-
 lignorum ulcerum esse differentias, multas item medica-
 mentorum, sed arbitratus unum pharmacum omnibus
 posse mederi. Cum igitur qui offerebat, neque artificio-
 se ipso uteretur, postquam audiuit, quibus constaret, es-
 sentq; omnia uilis precij, hoc, inquit, mendicis serua, me
 autem sumptuosius aliquod doceto: quin etiam puello diu
 ex auribus laborante, ubi ipse multus, quibus usus erat
 medicaminibus citra methodū, nihil attulisset præsidij,
 nobis illum quoq; curandum adduci præcepit: posteaq;
 audiens ex quodam sibi obuio puerum sanatum, non po-
 stula

stulauit pharmaci scripturâ accipere. Hic igitur ipse con-
templatus, multis, quibus nerui uulnerati erant, digitos
& abscissos, & putrefactos: quosdam uerò perijsse,
uel mancos redditos: deinde intelligens nullum ex eis,
qui à me curati essent, periclitatum, omnes uerò celeriter
sanos euasisse, pharmacum cupiebat aliquod à me acci-
pere odoratum simul & sumptuosum, quo neruorum
uulnera posset sanare. Ego sanè multas iam sæpe tum fa-
miliaribus, tum amicis medicis scripturas iuxta prædi-
ctam methodum ex tempore compositas tradideram, ut
experimentis compositionis ipsorum ratio confirmare-
tur: sumptuosum uerò, cuiusmodi ille uolebat, pauper-
culis hominibus nullum utiq; dedi, ratus melius esse re-
media ex paratu facillimis componi. Cum igitur diues il-
le odori sumptuosiq; medicaminis compositionem ali-
quâ accipere petijsset, plures ei scripturas donauit prædi-
ctâ methodo factas: quas cum experiri festinaret, tum li-
beris, tum seruis neruis uulneratos sibi conquirere in-
iunxit: medicamentis autem supra omnem spem opera-
tis, primum sanè me laudauit, ut qui citra inuidiam scri-
pturas ei communicauerim, postea etiam donis profecus-
tus est: etenim ad huiusmodi officia promptus erat. Por-
rò medicaminum, quæ ei dederam, confectura est talis:
Cinamoni, dictamni, mari, singulorum denarium pōdo
quadraginta: hæc nanque odorata sunt, & subtilia: at
amaracum quasi non boni odoris nequaquam miscere co-
gitauit: deinde quoniam Romæ ægrè poterat inueniri,
sicut & marum, uidebam autem illum ægrè parabilibus
gaudere, quemadmodum & sumptuosus, apposui scri-
pturæ

pturæ etiam illius p. auxillum quiddam partis unius, ut puto, quartam uel quintam portiuunculam: hæc contusa, cribroq; subtili secreta temperare iussi, cerato ex opobalsamo optimo, & cera tyrrhenica facto: temperatum uero esse coniecturavi, si ceræ partes octo, opobalsami decem receperit: at ne friabile medicamentum foret, sed sibi cohærens unitumq; , etiam resinæ terebinthinæ, quæ & ipsa odorata, modò sit optima, partem unam adieci. Verum si generosius, ut dixi, medicamentum facere proponas, non unam cuiusque herbæ commemoratæ partem immittas, sed amplius, ut una & semis fiat. Hoc igitur ab experientia probatum est medicamen: alterũ ex eodem cerato, & liquore ciryneo compositũ, mistura proportionẽ euphorbij facta, tertiumq; aliud ex utrisque temperatis confectum: quartũ deinde, quod staeten myrrham accepit: in quibus autem nervus nudus est, ibi ceratum ex cera, quæ uocatur *μυρϕιμὴ*, & unguentis apud Romanos dictis spicato & phuliato cõposui: duodecimam partem pompholygis ei admiscens, siue eloti masculino genere, siue elotæ foeminino malis dicere: nihil enim, quomodocunque dicas, uel præsidij, uel nocuamenti pharmaco adferes: licet autem & ex tyrrhenica cera ipsum præparare: nec prohibet quicquã, sine prædictis unguentis tyrrhenicam ceram ex nardo usto liquefacere, in duplici nẽpe uasculo, quod in omnibus unguentis commune est: at raso cerato spicæ nardi, anomĩ, folij malabathri, & põpholygis eloti pares singulorum portiones miscebis. Etenim in puncturis, sicut præceptum est, acriora pharmaca prosunt, quæ uulnus apertũ perseruent:

seruent: denudatis autem mediocri astringione, cum dige-
rendi uirtute absque morsu prædita offerre conuenit.
Quanquam & animum astringionis sit particeps, magis
autem ipso nardi spica & malabathri folium.

E quarto libro Galeni

DE COMPOSITIONE MEDICAMENTORVM

KATA ΓΕΝΗ.

PRIMVS sane liber in alborū
emplastrorū confecturis, alijsq;
tum eorum que ulceribus cicatri-
cem ægrè ducētibz conueniunt,
finitus est: ubi distinximus com-
muniter appellata dysepulota, id
est cicatricem difficulter admit-
tentia, ab ijs que proprie cacoēthe, hoc est maligna di-
cuntur, & ipsa nimirū dysepulota. Quoniam uerò que-
dam saniei humorumq; ulceratis partibus influentiū uis-
tio cicatricem ægrè admittunt, que dam ipsa affecta sede
influentem succum quamlibet probum corrumpente, se-
cūda ratione ulcera dysepulota & cacoēthe proprie no-
minant: in quibus interim totam partem affectam excin-
dere, uel adurere nonnulli coguntur, aut medicamentis
crustam inducentibus, aut igne utentes. At cum ampla sit
latitudo utrinque in eo, quod alterum altero magis mī-
nūsue

nusue dysepulotum, malignumq; est, tantū medicantium
 pharmacorum esse numerum oportet, quantus ipsorum
 quoque ulcerū extiterit. Merito igitur omnes, qui unum
 duntaxat medicamentum ulceribus malignis cicatricem
 inducere promittens habēt, successu crebrò frustrantur.
 Nam duo (minimum) que idem pollicentur, eandemq; fa-
 cultatem ostendunt, diuersa alioqui inter se, non simpli-
 citer maioris minorisq;, uerum ut apertissime dicam, ma-
 ximi ac minimi ratione in promptu adesse illi conuenit,
 qui omnia id genus uitia curare proposuerit. Quemad-
 modum commentario Therapeutices in uniuersis affecti-
 bus primam omnium communem auxiliorum potentiam
 inueniri docebamus, dein materias, quibus illa cōtinetur:
 ita nunc quoq; in ulceribus dysepulosis generalem phar-
 macorum, quibus illa curabūtur, facultatem, que tandem
 sit, uel prius inuentam esse oportet. Indicata mihi est et
 hæc in illo opere, cum quidē nullus uitiosus habitus uul-
 neratas partes infestat, duos scopos habens: unum, ut id
 quod influit, repellat: alterum, ut quod affectæ parti in-
 hæret, infixumq; est, discutiat. Atq; hæc contrariæ uires
 præstant: siquidem influxum reprimunt, que sunt astrin-
 gentia pharmaca: digerunt impacta iam exceptaq; tra-
 hendi potestate prædita. Porrò que astringunt ut pluri-
 mum exasperat, atq; hac occasione molesta sunt. Trahen-
 tia uerò, ac digerentia ex alto humiditates, non citra acri-
 moniam id efficiunt. At acrimoniam dolor aliquis neces-
 sario sequitur, ulceratam partem erodens: atq; sic pro-
 pter dolorem, quam exasperantia erodiētiaq; concitant,
 humores ulceratis partibus influentes irritari contingit:
 unde

unde quoq; ulcus phlegmone obsideri exediq;. Ex quibus dictis colligitur, ulceribus dyssepulotis praesidia inueniri non posse, multo minus adhuc malignis. Quare talis pharmacorum materia, quoad eius fieri possit, inuenienda est, unde ulcus citra dolorem siccescat: quod accurate fieri nulla ratione licet, medico ignorante, quem affectum medicamen exhibitum ostenderit. Quippe ex ambobus compositum, erodente puta & astringente, necessario ualidum existit. Verum sordes & humiditatis copia id genus ulceribus incumbens, ueluti propugnacula quaedam ulceratis particulis facta rofionem ualentibus pharmacis adimunt soluuntq;. Itaque attendendum est, quantum primus usus humiditatis in ulcere desiccauerit: uel si etiam sordes habeat, quantum inde absterferit. Ac jta secundum, tertiumq; uti illo debemus, donec purum & siccum ulcus apparuerit. Vbi uero id tale conspexeris, ad aliud medicamentum te conferes, eiusdem quidem speciei, sed priore imbecillius. Nam ualidiora, dum mordendo ulcus dolorem inferunt, fluores mouent, & phlegmonas concitant. Quod si rursus aliquod multo imbecillius priore pharmacum adhibeas, ulcus humidum, sordidumq; euadet. Hac igitur parte artificio utens medicus, eo qui experimento innititur melior est, quod sciat ulcus non alia medicamentorum uirtute curari, quam dum affecta pars eam siccitatem consequatur, quam in naturali statu sita possidebat. Quod factum intelligimus, ubi neque tenuis amplius sanies influat, neque pus producat. Hanc dispositionem ulcera nanciscuntur, quo dixi modo siccescentia, hoc est astricta, discussaq;: dein ubi sicca

ficca quidem fuerint, uerum sordida adhuc appareant, deterforijs pharmacis repurgantur, quæ & ipsa in opere de simplicibus medicamentis commemorauimus, in quo prius exercitatum esse conuenit, qui hinc omnino frugem reportaturus est. Hoc uobis amici, quibus ista scribuntur, constare manifesto admodum noui: itidem rationem sine operum exploratione probabilem non esse, dicta iam mihi demonstrant. Etenim uidistis subinde medicos quosdam, illis ipsis pharmacis sine uia ac ratione usos, nihil promouisse: me uero multa eius generis ulcera persanasse. Quamobrem in memoriam reducite medicamenta citra demorsum exiccantia: qualia sunt per multa metallica. Atqui hoc etiam memineritis, quod combustis elotisq; erosio, quæ prius absuit, edomatur ac interit. His igitur impræsentiarum uti uobis licet: elotis quidem in pueris, eunuchis, mulieribus, & qui molli natura carne sunt præditi: item qui ad sentiendum habiles admodum sunt, & uitioso succo laborant. In alijs corporibus etiam illa usurpare potueritis, mane primum ipsa partibus, quæ curantur, probe diffatis adhibentes. Si uero corpus totum præparationem quandam requirat, & hanc prius factam esse oportuit, præcipimus de his in commentario de morbis curandis. Nonnullis siquidem uel purgatio sola sufficit, quibusdã sanguinis detractio, alijs utraque hæc adhibere profuerit. Sunt in quibus supariacentem uaricem excindere satis est: uel lieni, uel iocineri prospicere: aliquibus ambiètes ulcus partes præscindere: quemadmodum interim labrorum callos amputare. Si horum quid experiri oportet, humoris copia si-

Q

mul cum sordibus inspicienda est : atque ita ad idoneum medicamen uenimus, rursus simplicium memores, quæ desiccant, non tamen ulceris sordes abstergunt: item quæ abstergunt quidem, non tamen probè desiccant. Porrò quæ utrunque possunt efficere, prospiciemus ex quoto quodq; ordine existat, quod maximum inter ea censeo, quæ ad curationem pertinent, neglectum tamen medicinalis materiæ scriptoribus. Nam hi solas uniuersales ipsius uires dicere studuerunt : sicut etiam Dioscorides, quem nulli eorum qui in eadem quasi arena desudarunt, secundum esse quisquam dixerit. Ego igitur deinceps omnia pharmaca recensabo, quæ ulcera citra demorsum & manifestam exasperationem exiccare possunt. Incipiam à metallicis, quibus etiam terræ species adnumerantur. Porrò cum uariè inter se differant, in eo quod magis minusq; siccent, à medijs orsus ad uehemètia, uel obscurius exiccantia me conferam. Siccant igitur modicè lemnia sphaeragis, & cadmia, præsertim quæ sua sponte nascitur, præter quod in torrentibus aut riuus queritur, ac in Cypriorum montibus, alijsq; locis inuenitur, maxime ubi metalla sunt. Consueui eam magis siccantem reddere per æstatem in sole, pluribus deinceps diebus terens ex aceto, aut uino colore giluo, substantia pellucido. Cuiusmodi est in Italia Falernum, in Asia Tmolites, quod multo maxime siccare natum est. Hoc genere comprehenditur & Ariusium in Chio natum: item odoratū Lesbium in Ereffo & Mithymna. His succedunt omnia uetera, cum ex albis & astringētibus inueterata sunt. In Italia Signinum, Tiburtinum, & Marsum: in Sicilia uocatum

catum ab incolis Aminæum : in Asia Aphrodisicum, & Misyum. Sufficit enim mihi horum facultates uniuersales ueluti exempla exposuisse. Iam uerò cadmeam ex aceto acri, similiter multis per æstatem diebus in sole præparo, siccatañq; repono, ut ulceribus malignitatem assumentibus inspergi possit. Valentius hoc pharmacum est, chalcitis combusta eodem modo prius in puluerem redacta : post hanc ignem non experta tam ualens medicamentum est, ut crustas faciat. Lotam igitur ipsam, deinde tursam habere satius est. Minus enim lota, quam usta desiccatur, tum lōgē melior est, minusq; mordax. Per simile medicamentum est etiam ærugo cōbusta, que ignē non experta est, fortissimum medicamen est, sicut chalcitis. Verum hæc nonnihil etiam astringit, & ea multo magis chalcantimum, quod inter metallica maxime siccatur. At ærugo huius potentiæ omnino particeps non est. Misy autem & fori chalcitidi genere cognata sunt, ex una, ut dicam, radice producta: tenuius tamen misy apparet, tum minus mordax & urens : crassius fori est, & utrisque siccatur imbecillius: quemadmodū & sibi maiorem astringendi siccandiq; uim ac fori possidet. Porro diphryges appellatum pharmacum, ulceribus ægrè humiditatis uitio ad cicatricem uenientibus aptissimum est: ualide namque siccatur, etsi modicè mordax. Ad hæc, præter acritum qualitatem, tum potentiam, uim habet astrictoriam: quas tamen utraq; fortiores & chalcitis cruda, & chalcantimum representat: siue id masculino genere, siue feminino, siue neutro appellasse quis malit. Nam hoc uobis interim succurrat, de nominibus contendendum non esse,

Q 2

ubi speculationem ipsius artis usui necessariam ediscere statueritis. Porro alumen quodlibet ulcera satis exiccat, generose astringit: unde nemo solis his ad ulcera utatur, sicut nec cruda chalcitide, & ærugine: ista uerò & hæc & mysy utilia sunt, ut elota morsum quidem remittunt, uerùm minus siccant. Itaque lotis uti tutius est: quoniam permulta corpora, quibus mederi cogimur, unam quandam dispositionem habent, qua uehementem comorsum ferendo non sunt. Audiuitis hæc frequenter, & nunc iterum commetationis gratia in toto subsequenti sermone repetere conabor. Quæ igitur plethora uisiosq; succo laborant corpora, ad hæc quæ tenera carne prædita, & ad sentiendum insigniter habilia sunt, facile ex morsu, seu rosione phlegmonem recipiunt. In horum numero continetur mulieres uidelicet candidæ, pueri, emuchi, uiri cute alba: insuper qui regionem frigidam incolunt, humidi hi quoque & pituitosi, eoq; molles & albi: quemadmodum ij, qui calidum tractum inhabitant, ut Aegyptum & Arabiam, duros corporum habitus, & siccos sortiuntur. Itaque hæc ueluti in mentem reuocâdo, appositurus sum & aliâ pharmacorum simplicium materiem, quæ malignis ulceribus curandis sit idonea. Sarcocolla igitur & ichthyocolla, his magis ad huc chrysocolla tali facultate prædita est. Huc optimè facit & plumbum combustum: post hoc sori, sibiq; eaq; combusta: insuper plumbi recrementum, Græci *συνόρια* *μολύβδου* uocant, probè siccant: quemadmodum & ferri squama, euidentius tamen stomomatis. Porro æris squama, præter quòd siccant, etiam abstergit purgatq;. Vnde
pura

pura quoque ulcera efficit, quod reliquæ squamæ non possunt. Quare si hæc omnia medicamenta arida ulceribus malignis ac contumacibus inspergis, mirifice uidebis citra erosionem ea desiccari sicut ubi buccinorum testas concrematas, purpurarum, ostreorum, aliorumq; id genus adhibueris. Quin & lapis specularis, græce ὄψακίς, Romanis olim specularium dictus, ex ijs est quæ leniter ac sine morsu exiccant: quiustus ulceribus dysepulotis, non item malignis ac rebellibus conducit: quippe minus exiccant, quam illa requirunt. Idem potest ustrum ustrum, ac ignitum illud quod in uasis æreis calefactorijs adheret. Cæterum ægyptiæ spinæ fructus, galla omphacitis, hoc est, immatura, rheon, malicorium, tum radices, tum herbæ non paucae ultra siccandi etiam astringendi potestatem habent: nam & malum terræ, iris, ascorū, arthemisia, panacis radix, argemone, chamæleontis nigri radix, ciperum, dracunculus, & gladiolus affatim exiccant. His euidentius adhuc centaurium, & posilium: quibus paulo imbecillior est terra nomine erythrias, uti ualentior est ampelitis. Talis sanè medicamentorum simplicium ad ulcera maligna ac contumacia materies existit: extrinsecus autem nonnulla ipsis apponuntur, quæ quidem per se uehementis potentiæ gratia non admoueri, sed alijs temperari solent, ueluti ærugo ignem nondū experta, calx uiua, & illota, & molle aphronitrum, quod reuera aphronitrum est. Quanto enim spumantius, tanto præstantius est utraq; facultate, tum quod minus mordet, tum quod magis digerit. Didicistis enim in opere de simplici medicina, subtiliora crassioribus

Q 3

hac uirtute inter omnia, quæ simili specie comprehenduntur, præcellere. Porrò nihil tam nobis enitèdū est, quàm pharmaca generis oleosi, quæ Hippocrates *μαλακῶδῶν*, id est mollia nominat: cuiusmodi sunt omnes adipēs, præsertim porcorum, dein resina, postea cera: alia uerò ratione & quæ indurata remolliunt, *μαλακῶδῶν* dicuntur, non conueniunt, galbanum, bdellium, gutta ammoniaci, styrax, medulla. Item alio modo acria, piper, zingiber, sinapi, canchri, multaq; eius generis alia.

Quomodo medicamētis ficcis modò commemoratis, in ulceribus ad cicatricem ægrè uenientibus & malignis, utendum sit.

Huiusmodi ulcera uitioso plena humore necessariò existunt: pleraq; uerò ipsorum etiam sordes copiosas sustinēt. Quomiam ergo siccum aliquod pharmacum ipsis sumus inspersuri, conuenit prius ea linteolo molli, puro & sicco exprimere: ubi ulceris cauitatem medicamento impleueris, platysma labris attenuandis accommodatum extrinsecus superdandum est: hinc rursus linamentum undique æquale foris iniiciendum, cui spongiam, ex aqua aut uino tinctam applicabimus. At permultum refferre existimabis, ut spongia frigida maneat: quod ex facili fiet, si frigida continèe citra deligaturæ solutionem foueas: sed hanc ei imponere, ac circumdare debes, ut Hippocrates in commentario de fracturis edocuit, maximam offensionem fore ratus ex deligatura, quæ ad elegantè formam, non usum conducit. Si igitur fascia una fuerit,

sursum

fursum tendet, siue sura, siue genu, siue talus, siue cubitus, siue manus summa, siue alia quæuis pars laborauerit. Quod si duabus uti uelis, ut in fracturis, altera à parte affecta fursum feretur, altera deorsum prius, mox in superiore parte desinet, dum ipsa priori coniungatur. Quamobrem hasce fascias ex linteis, non laceros panniculos esse, ut omnes nouistis, expedit. Tertio quoq; die, non singulis soluendum membrum est, sic ut aqua non adhibita, quo dixi modo nuper, molli, puro, & sicco linteo saniem ulceri abstergas. At si ambientes ulcus partes phlegmonodes quippiam repræsentent, humidum medicamen latum extrinsecus platysmati superaccommodandum est ex meo phœnicino, non simpliciter liquefacto, sed cui plurimum uini astringentis adiectum sit: non tamen cum refrigerante oleo liquare ipsum conuenit: uerum si rubor quissiam, uel omnino calor in circumpositis ulceri partibus exuperet, astringente, & refrigerante id faciendum est. Sunt huiusmodi, myrteum & melinum: si hæc non adsint, adhibeto quod omphacinum, & omotribes noninât. Si durities maior extiterit, oleo ueteri, uel ricinino ipsum phœnicinum liquefacies. Sed tutius fuerit, si nihil in ambiente ulcus loco uitiosi appareat, superpositæ regioni liquidum medicamentum ad mouere, quod repellat, si quid prius uel prauum, uel plus quam par est, influat: maxime cum in crure ulcus obortum superpositam uenam uaricosam habeat: quæ dum magna est, ac colore nec rubrum, nec probum sanguinem, sed atrio rem, magisq; melancholicum continere uidetur, excitanda uenit. Interim uerò contigit, ut ue-

Q 4

na tali excisa ulcus statim ad cicatricem ueniret, etsi iam annum durarat: uerum ipsius loco iuxta diuisionem, ubi erat excisa, ulcus malignum ac contumax oriretur, cui cicatrix induci non potuerit. Igitur in id genus uitij præstat, uiribus ægri consultis, à uenæ incisione auspicari: deinde pharmaco purgare melancholicum humorem, & cum hoc etiam pituitosum educente: quoniam is quoque unquam nonnunquam cum melancholico influit, dum uarices generantur. Postea ipsam uenam ulceri suprapositam in longum scarificare commodum est: ubi abundè uacuaris, ei ipsi uenæ sectæ prius medendum: postquam exactè iam cicatricem ducere uidetur, tunc maligni ulceris curationem, ut prædictum est, aggredere. Iam uerò lien interdum malè affectus uitiosi talis humoris auctor est, sicut & iecur: quibus antea prouisis, sic tandem ad ulcus curandum uenire oportet. Pari modo si uniuersum corpus cachochymum, uel plethoricum existat, prius expurgare uacuareq; expedit, quàm medicamentum ulceri admoueas. Porro intra ulceris per arida medicamenta curationem, quotiescunq; solueris, aduertendum est, qualèmmam in particula effectum ediderint: sciendumque, ac in memoria habendum, nonnulla desiccare, non autem detergere, cuiusmodi sunt illa, quæ astringendi qualitatem obtinent, ulcus purum non efficiunt. At quæ præterquam quòd siccant, adhuc etiam detergunt, ea non modo siccant, sed puram quoque totam partem exulceratam efficiunt. Præterea notandum uenit, pura ulcera ab ijs medicamentis, unde prius cum essent sordida nihil rosionis percipiebant, nunc erodi,

di, morderiq;. Quæ causa est, ut à ualentioribus absterforijs pharmacis ad mitiora lenioraq; digrediamur, ubi ulcus adanussim purum inuenerimus. Quemadmodum rursus in sordidis ad magis abstergentia transimus, nisi ex rosione sordida apparuerint. Hoc siquidem medicis etiam bonis existimatis nonnunquam imposuit, ut ad absterforium ualentius acriusq; se conferrent: unde iterum ulcus erosum, ex æquo sordidum, uel etiã magis adhuc, altera solutione uisum fuerit, carne quæ id fœdat à medicamento colliquata: nam ita in prauam saniem degenerat. Cæterum quicquid in his ipsis tenuioris substantiæ est, à pharmaco diffiatur, reliquum ibidem ulceribus infixum sordes ipsis redditur. Quare animum attendere oportet, utrum ulcus carne quæ subest exesa ac colliquescente sordidum euaserit, an quia medicamen sordidis auferendis aptum requirat, impositum uero tale non sit. Quod indicat ulceris maior facta cavititas, tum oræ rubentiores calidioresq;, cum medicamento acrimonia abstergentur. Forasan igitur superuacaneum fuerit, in presenti commentario compositorum medicaminum usus, ratione, modumq; adscribere: quippe in methodo curandi explicatum. Quæ uerò necessaria sunt, et magnam noxam adferunt neglecta, satius est bis terue, ut fidelius memoriæ inhereat, eadem repetere. Ponamus igitur et hoc in talium ulcerum curatione, si quidem citra totius corporis offensam fieri poterit, ægrum à balneo abstinere, perfricari linteis largiter, mox oleo, deinde ferulis exerceri, si crus fuerit affectum: uel cursu, si partes superiores male habeant. Quod si à balneo temperare sine totius corporis noxa non po-

Q 5

terit, soluere deligaturam non oportet: uerum ut ligatum est membrum lauare, & aquam calidam ex spongia exprimere, aliamq; mox frigidam infundere, ut nullus in deligatura calor sit reliquus. Iam si curatio succedere uideatur, etiam absque spongia alligata sanari potest, si phœnicinum liquefactum, ut dixi, extrinsecus imponas, uel citra spongiam, quæ fasciis comprehensa uelut in fraeturis, agrotæ corporis parti orbiculatim circumdatur.

Compositio emplastrodis medicamenti.

Quoniam malignorū, & difficulter cicatricem recipientium ulcerum curationis summus est scopus, ut medicamentum citra morsum exiccet: aqua uero & oleum maximè omnium humectent, ab eis abstinendum est ita, ut nec per se adhibeatur, nec alijs siccis temperentur. At cera deligenda est, neq; natura, neq; uetustate sicca, uerum recens & pinguis: quam in sole emollitam aridis medicaminibus dictis, quibuscumq; uoles, excipere licebit: sin autem sol absit, apud ignem calefacta subigatur, & in calidam aquam demergatur. Non enim aqua per tota miscetur, sed statim ab ea emollecente destituit, antequam ulcери fuerit imposita. Symmetria uero mordicationis est talis.

Medio cre medicamentū hoc modo efficitur.

Quarta pars metallicorum ceræ adijcitur: ualentius erit, si tertia sumatur. Porro cum ipsa metallica minus magisq; lenia siccaq; existant, uirtus in ijs que magis siccant, intendetur: quæ minus, remittetur: quemadmodum
rursus

rursus tutior leniorum usus est, mordaciorum periculo-
sior. Dictum nanque frequenter est, nonnullas naturas
corporum, tum cutem, tum carnes magis sensorias habe-
re, quibusdam has minus esse sensiles. Item pro maioris
minorisq; sensus ratione doloris etiam affectus sequitur,
ut & phlegmones. Accedit huc non mediocris differen-
tia, quod quis molli sit carne, uel duriore, boni maliq;
succo, uel plethoricus, uel uacuius, uel medio quodam mo-
do inter enumeratos affectus: unde colligo, unum omni-
bus medicamentum preparari non posse: sed quaecum-
que ex similibus specie cōfectum fuerit, hoc uti sciet ille,
qui methodum isto libro traditam artificiosè didicerit.
Exempli gratia in subiecta materie: si pares utriusque,
æruinis & æris combusti partes misceas, aluminis scis
si partis unius dimidium, ut totum tribus uel duobus de-
narijs s, uel uncys totidem constet, sufficet ceræ dena-
rios adijcere denarijs: decem uerò uncias uncijs, in tem-
perati & medij facultate ph. armaci compositionem: me-
lius fiet, minusque mordebit, si loco aluminis scis silis di-
phryges accipiat: cuius uno denario integro iniecto,
erit præstantius: & si æruginem mordacius facturam
suspicati, lene prorsus ipsum fieri postulemus, com-
bustam apponimus. Insuper si expurgare sordes sta-
tuerimus, æris squamæ denarij dimidium addetur, ut
tota medicamenti temperatura talis euadat: æris, æru-
ginis ustæ, diphrygis, singulorum partes æquales,
hoc est, cuiusque denarij pondo unius, æris squamæ de-
narij dimidiū. Hæc pingui cera, ut dixi, excipiantur: ubi
sicciore paulo fuerit, quam ut cōmemorata excipiat, tem-
peran

perandum est oleum myrteum quo mollescat, uel melissinum, uel lentiscinum, uel ricininum, uel cyprinum, uel omotribes uetus, uel recēs hispanum, uel quod apud nos ex oleæ surculis conficitur. Aut si omnino nihil oleosum medicamento adhibere placet, laricem resinam admisceato: cuius si copia non est, terebinthinam in locum restituito. Cæterum hoc semper in memoria tenendum est ijs, qui hæc legunt, maximè ad primum nuper dictum, tanquam præstantissimum ueniendum esse, mox ad secundum & tertium, deinde ad alia, ceu pro pharmacorum uirtutis, & potentiæ portione, sermonis ordinem nobis usurpantibus.

Quæ medicamenta Crito scripserit. Medicamentum $\epsilon\lambda\lambda\alpha\delta\acute{\alpha}\nu\omicron\upsilon$, hoc est, ex Ladano.

Optimum medicamen epuloticum, quod $\epsilon\lambda\lambda\alpha\delta\acute{\alpha}\nu\omicron\upsilon$ inscribitur: conuenit præ tumidis ulceribus, & cauis: deligatum uerò membrum in diem quartum continendum est: Picis aridæ denarium pondo centum, eruginis rasæ denarium pondo uiginti quatuor, æris combusti denarium pondo quindecim, squamæ rubræ denarium pondo uiginti quatuor, ladani pōdo uncias nouem, argenteæ spumæ pondo libras tres, olei sextarium s, uini optimi sextarium unum s. Hoc emplastrum præparatur.

Quæ uocet $\mu\alpha\lambda\theta\alpha\kappa\acute{\alpha}\nu\omicron\upsilon$ u & ego, materia, quæ nullum $\mu\alpha\lambda\theta\alpha\kappa\acute{\alpha}\nu\omicron\upsilon$ hoc est, molle pharmacum contineret. Sic enim uocat Hippocrates omne genus medicaminum, quæ connatam humiditatem habent, qualis in pingui est, singulisq; oleosis medicamentis, & quidem in ipso oleo & aqua. Quin & resina, ceraq;

raque molle quippiam occupant. In medio ipsorum, dico autem siccorum temperamento & mollium, pix constitit: eoque ambobus generibus citra offensam admiscetur, quemadmodum tum argenti spuma, tum arida phar maca, quae circa mediam materiem uersantur, etiamsi non nihil ad utrumuis excessum interim declinent. Hoc genere comprehenditur pix quoque, secundum siccitatis ac humiditatis oppositionem manifestò iam à medijs recedens, secundum alteram oppositionem calefacientium & refrigerantium non item: calefacit enim modicè, atque ideo medicamentis quae pus mouent, admiscetur. Quamobrem in proposito medicamine arida pix medijs attribuitur, atque hac magis argenti spuma, tum alia quae sic candi uim obtinent.

De indicationibus ad ulcera curanda.

Osten sum est in medendi methodo, praesidia ex indicatione ab ipsis affectibus contrariae illis temperaturae inueniri: item à tota animantis cuiusque figura, tum à singularum rursus partium propria & simili: unde si ulcus simplex, cauum habeat quis, ab ipsis generalibus, sed quae non mediocrem differentiam in particularium speciebus habent, curatio sumetur: atque ob id demonstrauimus ulcerum omnino similium quaedam à medicamentis, quae ad plenum siccent, persanari, puta, radice panacis, aristolochia, acoro, iride: nonnulla à solo thure, licet hoc carnem non inducat, sed illas naturas ad suppurationem perducat, quas aristolochia carne replet. Sicut autè in corporibus curandis differentia particularis per magna

magna est, ita quoque in ulceribus : nam cauum & purum ulcus à mediocriter siccantibus curatur : sordidum uerò, & malignum, & oris prætumidis quidem, sed carne cutis fluida, ualidissime siccantia requirit . In his igitur ulceribus , quoniam de ipsis uerba facimus , thus est imbecillum medicamen , ut ne pus quidem concoquere, uel mouere possit : argenti spuma hoc est ualidius , sed medijs tamen & ipsum inferius. At pix arida mediorum gregi annumeratur : quemadmodum hanc superat exiccando æs combustum, chrysocola, & diphryges. Eui denter siccatur & chalcitis combusta, erugo, misy, & æris squama : atque alio modo acerbata, quæ Græci σφοδρὰ uocant, galla omphacitis, malicorium, alumen. Exedunt autem non uista, chalcitis, erugo, misy, & calx . Quæ iam fortissimas facultates habet, in omnibus corporibus eandem actionem ostendere uidentur . Imbecillia manifestam differentiam indicant : insuper si mentem adhibeas , neque minus in ualentibus pharmacis magnum actionis discrimen deprehendes, quam in mollibus & duris corporibus obeunt . Etenim mollia citius accendunt, uehementius molestant, & maiores phlegmonas concitant.

E se

E sexto libro Caleni

DE COMPOSITIONE

MEDICAMENTORVM

KATA GENH.

QVINTVS enim quòd particu-
laria solum tractet omissus est.

VPERIORE commentario
emplastra dicta Græcè $\omega\lambda\acute{\alpha}\chi\eta\sigma\alpha$
 $\sigma\alpha$, quòd multis conueniant affe-
ctibus, distinguentes, ea potissi-
mum collegimus, quæ præter al-
ia ipsorum pollicita etiam ulce-
ribus ægrè ad sanitatem perue-
nientibus mederi queant: in præsentia uerò ad aliud em-
plastrorum genus $\omega\lambda\acute{\alpha}\chi\eta\sigma\tau\eta\sigma\alpha$ digrediar, quæ tum ad al-
ia multa singulatim faciunt, tum ad particulas putrescen-
tes, aliter affectas, quàm ulcera proprie $\delta\upsilon\sigma\theta\eta\gamma\acute{\alpha}\pi\epsilon\upsilon\tau\alpha$ à
curatione difficili nuncupata. Etenim illas putrilago de-
pascitur, eoq; turba medicorum hos affectus nomas ap-
pellat: illa uerò uno loco sine putrilagine circumscrip-
ta sunt, ut $\epsilon\phi\alpha\gamma\epsilon\delta\epsilon\eta\alpha$ dictæ, uicina quidem depascunt,
non tamen ea putrefaciunt, febresq; inferunt, quòd ijs
quæ depastionem cum putrilagine sustinèt accidere con-
suevit. Summa curationis erat in prædicto ulcerum ægrè
curabilium genere (chironia quoque uocant) medicamen-
ta inuenire, quatenus licet rofionis expertia, ualidè autè
exiccant

exiccantia . Porro hæc quæ nunc scribentur omnia, mordacia sunt, si quis ipsis solis, non cerato temperatis utatur. Quæ cerato miscentur, purgare quidem ulcus sordidum & carne replere possunt, atq; etiam duritiem quandam & tensionem discutere, non autem difficilia curare. Indicant ipsorum uirtutem affectus, quibus bene adhiberi credita sunt. Quod iam superius admonui, & nunc dicturus sum : meminisse uidelicet oportere illorum quæ in opere de simplicibus medicamentis prodita sunt . In cuius primo libro methodum seu rationem exposui, quæ medicaminum facultates inueniantur : tum pluribus exemplis eius exercitationem proposui : in sequentibus singulorum noninuatim mentionem feci . Nam illorum memor, ex facili rationem eorum qui hæc pharmaca à nobis modo proposita composuerunt, assequeris, & uidelicet ipse alia conficies, quocumque tempore prius experitorum inopia laboraueris : multa siquidem huiusmodi non paucis contingunt in itinere, cum alio, tum maxime nauali. Quandoquidem etiã in patria quidam manentes, pharmacorum structuram, unde ægros curabant, amiserunt, ut præ tristitia ipsi tabefacti, perierint . Optimum igitur medicamenta iam explorata secūdum dictam methodum usurpare : sin autem, ut dixi, nonnunquam hæc desideremus, habitum talem nos habere, quo similia iam abundè compertis, possimus componere: quemadmodum me sepe agentem & in itinere & alibi uidistis. Nonnulla siquidem quæ proprio Marte in huiusmodi temporum occasione condidi, postquam experiētia probassem, nibilo peiora uel celebratissimis apparuerunt. Nam pri-

mum

num ipsorum compositionem ex coniectura artificiali molimur: postea uerò cum nonnulla post experimentum probatissima uisa fuerint, nonnulla à scopo absint, denuò rursus corrigimus, & tertio nonnunquam ad perfectionem eius quod præstare uolumus, ipsa redigimus: at sine methodo, & in prioribus, & in Therapeutices libris exposita uti prædictis rectè nemo potest: tantum abest ut similia ipsis conficiat.

Emplastra ad digerendum & extrahendum,
quæ Græcè *ἄσφοδριμα* & *ἰσθαδριμα*
nominantur.

Qui compositorum medicaminum uirtutes descripserunt, emplastra quedam ab extrahendo *ἰσθαδριμα*, sicut alia à discutiendo *ἄσφοδριμα* nominarunt: alijs utranque extrahendi, & digerendi facultatem adesse testati sunt. Etenim uicinæ sibi uirtutes sunt, eorum quæ in alto latent, attractrix, & attractorum digestrix. Nam quæ trahunt etiam nonnihil planè discutiunt: & quæ discutiunt, pariter trahunt: Verùm in digerentibus medicamentis discussoria uirtus, in trahētibus attractrix præpollet. Constant itaque attractrices simplicibus pharmacis, quæ humorum superfluitates in cutem extiman possunt extrahere. Discussoria ex his constantur, quæ attractum possunt digerere. Ut autem emplastrum fiat, quemadmodum supr à dictum est, huic argenti spuma, illi resina, alij cera, alij oleum, reliquo pix temperatur. quæ nec insignem digerendi potentiam, nec extrahendi continent, sicut uel propolis, uel calx, uel medulla, uel

R

galbanum, uel asie petreæ flos, uel spuma nitri, uel aphro-
nitrum, uel acetum, uel lixiua stacte, piper, sinapi &
struthium, salesq; tum qui edi possunt, tum ammoniaci.
Ad hæc pleraq; alia, de quorum facultate in commenta-
rio simplicium dictum est. Nunc autem emplastra, que
iam experimēto satis probata sunt, exequar: tantum ad-
huc ipsis adiciens, quod nonnulli etiã astringentia phar-
maca extrahentibus miscuerunt, ueriti quod accidit, ubi
humorum superfluitas fuerit: trahunt siquidem plus in-
terim ac conuenit, ut non solum ex particula que cura-
tur, attractionem in alto, sed etiã ex omnibus uicinis mo-
liantur. Comprehensum est & antea, cum de sarcoticis
ageremus, extrahentia & digerentia, uelut omnia que
magis quàm oportet detergunt, sarcotica fieri cerati mi-
stura. In quibus uirtus quidem ualida, copiosioris: in
quibus imbecilla, paucioris. Quod si uerò compositum
extrahendi uel digerendi medicamentũ, astringens quo-
que aliquid habeat, tali pharmaco ad carnem generan-
dam, propter uim astrictoriam utendum non est, que ad
uulnera glutinanda & sinus, tum ad ulcerum cicatricem
ducendam utilis est, ad carnis productionẽ non ita. Di-
ctum mihi est abundẽ iam de hoc.

Hæc in Aegyp̄tia Andromachi scribit
Galenus libro sexto.

Subinde audiui medicamenta, que simul cum dige-
rentibus etiam astringentia capiunt, tutiora fieri:
que uerò sine astringentibus digerant, efficaciora qui-
dem, sed non perinde tuta: sæpe enim fluxiones attra-
hant, dũ corpus quod curatur, plethoricũ est, uel prauo
succo

succo obnoxium . Si autem uacuum corpus esset , ac su-
perfluitatibus liberum , prōptius medicamenta , quę dis-
cutiuntur , sola sine astringentibus assumpta , ad finem
peruenirēt . At cum pauca id genus corpora quibus me-
dicamenta offeruntur , reperias : securius esse uidetur ,
miscere etiam nonnulla repellentia . Ita sane & empla-
stro digerenti , quod ex sale conficitur , quidam adiece-
runt chalcanti paululum , quamuis sal ipse astringens
quippiam possideat .

E septimo libro Galeni

DE COMPOSITIONE

MEDICAMENTORVM

KATA GENH.

MALAGMATA uocant me-
dici , quę partes supra naturam
induratas emolliunt , calido o-
mnia tēperamēto mediocri prę-
dita , non tamē exiccantia , quem-
admodum nec manifestō hume-
ctantia . Nam cum exactē mala-
ctica medium quendam ordinem inter humectantia sic-
cantiaq; sortiantur , indurescentium substantiæ ueluti fu-
sionem quandam molliuntur . Nominantur autem mala-
ctica , licet in alijs paululum ad siccandi humectandiq;
uirtutem inclinent , si modò subiectam partium , quas con-

R 2

tingunt, substantiam queant diffundere: quod nimirum propter moderatum in eis calorem accidit. Ac quod, ubi durities diffusa discussaq; fuerit, digerentium medicamentorum usus ueniat, in tertio de simplici medicina, tum in decimoquarto Therapeutices libro comprehensum est. Indurescentia igitur, quæ ex methodica, seu rationali arte non curata scirrum contrahunt, optime curabuntur, si medicus spectet, quatum ægri corporis substantia à mediocri humiditate ac siccitate recesserit, quæ admodum si affectus ipsius incrementum inspiciat: præterea consideret, inter ipsa pharmaca alia magis, alia minus emollire: Huc nanque spectanti primus usus emollientis medicaminis, coniecturalis quidẽ erit, sed cum artificio. At post unum aut alterũ diem siue intendere medicamenti uirtutẽ, siue remittere conueniat intelliges, ut in prioribus & medendi methodo dictum est. Quapropter medici digerẽtia pharmaca cõposuerũt, ceu scopos ambos sibi proponẽtes, tum ut partis duritiem, quæ iam in scirrum degenerat, diffunderent: tum ut per halitum digererent, non uicissim utroque utentes, quemadmodum me frequenter facere conspexistis: uerum duo ipsa composito medicamine molientes. Notum est omnibus, in mustura uel emollientia, uel digerẽtia esse copiosiora, tum maioris minorisq; rationẽ in ipsis esse nõ exiguam. Cæterum constat subinde uaria facultatibus misceri: ac necesse est, sicut in alijs medicamentis, ita in his, si probẽ mederi cupias, plura eiusdem generis pharmaca, uel certe duo temperari, ualidissimum puta totius generis & moderatissimum, ut ex ipsorum mustura conuenienti multa que

ta quæ intra summa contineantur medicamina efficias. Non enim pingue eandem uirtutem obtinet quam bdelium, styrax, & gutta ammoniaci: quemadmodum nec inter ipsos adipēs anserinus, & gallinaceus, uel pardi, uel leoninus, uel hyenæ, uel alterius cuiusdam animalis: Nam secundum animalis temperamentum etiam adeps calidiorum magis excoctat, sicciorum uero euidentius siccatur. Ac uulgus medicorum nouit leoninum adipem in utroque, calfaciendo dico & digerendo, longè esse ualentissimum. Proximum locum habet pardi adeps, ut qui modicè emolliat: pari spatio ab hoc recedit adeps gallinaceus. Hi igitur omnes tenuiorum partium substantiam inter quadrupeda animantia occupant. At differentia prorsus permagna in illis est, cum suillus quidem mollissimus ac humidissimus, eoq; aliorum imbecillius sit, ut teneris corporibus conueniat, cuiusmodi habent mulieres, pueri, eunuchi, & uiri delicatioris, in unbra, otio, & frequentibus potabilis aquæ balneis effeminati. Caprarum uero & bouum pingue quāto suillo est ualidius, tanto magis corporibus & natura durioribus, & interdura scirro opportunioribus conuenit: taurorum hircorumq; in ualidioribus, tum corporibus, tum affectibus proficit. Eadē uero & alij in minoris maiorisq; ratione inter se est differentia. Porro ab imbecillioribus auspiciabor, si prius de duritie, ac scirri affectu quædam præliba uero: nam cum phlegmone laborantibus & indurescentibus commune sit, digitis prementibus reniti, distinguuntur affectus, doloris sensu & indolentia: hæc enim nondum utrisque communia sunt. Quemadmodum

uerò in alijs omnibus, quæ sibi mutuo possunt accidere, inest uicinitas utriusque aliquatenus particeps, ita quæque ulcerum phlegmone laborantium, cum scirris absq; phlegmone, quales induratis accidunt, media quædam est dispositio, doloris quidem expers, si non digitos imprimas, dolens autem si id facias, quàm clarioris breuiorisque disciplinæ gratia, uel phlegmonem scirrosum, uel scirrum phlegmonodem dicemus, non hic tumoris magnitudini animum attendentes: Nam phlegmone & scirrus formæ affectuum, non quantitatis in altero ipsorum nomina sunt: Nam phlegmone uel propter partis inflammate magnitudinem, uel ob tumorem præter naturam magna euadit: parua autem quum aut paruum locum possidet, aut exiguum tumorem habuerit. Dicitur nunc mihi paruæ phlegmones, scirri que parui curatio, sicut & magni utriusque, pro affectuum figura. Hinc enim & aliorum, quæ magna & parua dicuntur, curationis notio sumetur. Itaque magna phlegmone cataplasmatibus humidis quibusdam medicamentis sanatur: parua, cum scirrosa durities mûta fuerit, itidem cataplasmatibus: interim uerò medicamentis cerati modo confectis, & liquidis, insuper emollientibus emplastris: talibus autem & parua durities tollitur. Atqui in hoc quidem simplex scopus, quemadmodum & phlegmone consistente est: cum uerò durities phlegmonodes quippiam habuerit, ad composita quoque animum dirigimus.

De

De medicamento, quod quia liquidum est,
 πᾶχυρον Græci appellant.

AC ideo medicamen quodammodo compositum est,
 ueluti & hoc quod πᾶχυρον nominant, omnibus co-
 gnitum: magnificè uerò cum ab alijs quibusdam, tum He-
 ra commendatū. Medetur autem id particulae parua ad-
 huc phlegmone consistanti, non multo post confectio-
 nem tempore, sed protinus impositū: ubi uerò duritiem à
 dolore alienam pars affecta acquisierit, paulò recenti ue-
 tustius utile est: quemadmodum si phlegmonodi affectu
 omnino sit libera, melius in ea uetustius medicamentum
 proficit: uerum medicamenti tempus pro duritiei inten-
 tione uidelicet æqualiter augere conuenit, etsi par tem ual-
 de induratā ne uetus quidem pharmacū emollierit. Quip-
 pe uaria hoc πᾶχυρον dictum medicamentum & promit-
 tit, & potest: quoniam materiem mistam quoq; seu uari-
 am obtinet: siquidē adeps suillus & cera mollientium
 sunt imbecillima: argenti spuma uerò & cerussa nihil ha-
 bent malacticum, quemadmodum antea didicimus. Por-
 rò Heras, qui pharmacum hoc omnium maximè lauda-
 uit, ex hisce ipsum ita conficit: Adipis suilli recentis cu-
 rati pondo uncias quadragintaquatuor, ceræ pondo un-
 cias uigintiquatuor, cerussæ pondo uncias sex, argenti
 spumæ tantundem: quæ liquari possunt siccis superfun-
 duntur: temporis autem spatium medicamentum consistit
 spissaturq;. Sicut ceram & adipem suillū imbecillæ mol-
 liendi uirtutis esse dixi, ita si oleo pauillū ceræ misceas,
 id quod à medicis cerælum dicitur efficies. Atqui oleum
 uidelicet esse conuenit, nec quod uocant omphacinum

R 4

et omotribes, quasi dicas, immaturum et crudum; nec quod oleæ surculos in confectioe assumpsit. Itaque tam imbecillia malaetia etiam paruis medicantur inflammationibus. His autem fortiora modicam duritiem sine phlegmone persanant: his adhuc ualidiora maiores, quemadmodum et quæ duritiem in scirrum propè degenerantem curant, efficacissima sunt, cuiusmodi est medullarum genus, in maioris minorisq; ratione inter se differentium, ut deinceps explicabo. Item bdellium utrunq; arabicum et schythicum: insuper styraces: siquidem horum efficacissimus est colore pallidus, qui etiam optimus in Pamphilia nascitur: qui uerò hoc magis fuscus est ubiq; prouenit, potentia multò pallidior inferior: at temporis processu aureum colorem acquirit. Hoc itaque in antidotis propter caritatem utimur: ac tu propterea principii quodcunque ex styrace præparans semper hoc uteris: item si familiarium quis in pharmacorum sumptibus magnificus existat, illi quoque ex huiusmodi styrace medicamentum compones: in alijs optimum ex fusco genere deliges, et odore potissimum, et colore iudicium eius sumens: nam niger deterior est. Cæterum his quæ indure scētia ualidè emolliunt, gutta ammoniaci adscribitur, eaq; magis pinguis et noua. His minus, sed tamē et ipsa efficaciacia sunt, caprarū boumq; pinguia: inter ea ipsa hircorum ac taurorū ualidiora sunt: boū uerò et caprarū his quidē imbecilliora, quanquā nec ipsa actionis sint expertia: hædorum autē et uitulorum his ipsis adhuc imbecilliora sunt, porcillo tamen efficaciora: porrò leonis, pardī, hyenæ et anseris euidentius his digerunt, non magis emol

Styracis differentia, & electio.

De adipibus.

emol

emolliunt: quanto etiam subtiliorem substantiam caprino
 & bubulo seuo habent. Cæterum gallinaceum mediam
 intra anserinum & suillum sedem occupat: quemadmo-
 dum & medullarum optima est uitulina: ac resinæ, que Medullæ.
 non acrem odorem habent, si dictorum cuiuspiam miscen-
 tur, glutinandi uim, que Græcis $\chi\alpha\lambda\alpha\sigma$ dicitur, me-
 dicamentis compositis apponūt, emolliendi uirtutem non
 auferunt. Aptissima est que Chia uocatur & Larix:
 post has picea, inde abietina: strobilina uerò uehemen-
 ter acris est, pityinea, seu pinea, quam proprie physema
 nominant, pinguitudinis expers admodum exiccat. Has
 igitur fugere, chia uerò & abietina uti oportet, non ipsis
 per se, uerū cum cera & quodam alio, quod affeclui
 conducere uideatur. Cæterum pix non miscenda est, si-
 cut nec bitumē, utpote iusto sicciora: quippe ea que exic-
 cant mollientibus esse contraria: quoniam uere piceam,
 & frictam resinam, & colophoniam appellare consue-
 uerunt, sciendum uenit, aliam quandam esse colophoniam,
 Chia mastiche persimilem, molliens aliquid habens,
 quemadmodum illa & thus: insuper ægyptia mastiche
 nonnihil emollit, sed maior uirtutis ipsius portio conco-
 quit, digeritq;: item thus modicam molliendi uim obti-
 net: uerū hoc quidem coctum ex usu est, ueluti & fœ-
 nigræci semen: etenim & hoc probè coctum emollit, ac
 magis adhuc pingui temperatum. At que citra coctionē
 ob consistentiæ siccitatem dilui, liquari, mergiq; deside-
 rant, oleoso quopiam indigent, cuiusmodi sunt, oleum
 ipsum, cum nihil astrictionis habet: item balnearum
 strigmenta, præterea quod uocatur susinum: ad hæc
 De resinis, & cur malagma
 tis miscen-
 tur.
 Colophonie
 duplex nota.

multo magis commagenum : huius ordinis est butyrum, tum altheæ & scni græci decoctū. Porrò inter tam mollia & ualidissima, quod genus sunt bdellium & styrax, gutta ammoniaci idem potest quod & propolis : atqui hoc in bdellio distinguendum est, quòd scythicum altero arabico multo ad hæc sit præstantius, præcipue nouum & molle, quod etiam pingue nominant: consuetudo siquidem hæc est inter recetiores medicos, in huiusmodi pharmacis quod mollius est, idem uidelicet humidius quoque appellasse. Cæterum galbanum, & quæ opopanax dicitur, præterquam quòd digerunt, etiam quid molliens occupant : opopanax autem digerendo, galbanum molliendo coquendoq; præcellit. Talis sane mollientiū pharmacorum facultas est. Tu cum uel scriptum aliquod in libris medicamentorijs discutias & examines, uel ipse componas, auditis nuper pharmacorum secundum maioris minorisq; rationem differentijs, intellectis item corporum affectuumq; diuersitatibus, ualida ualidis, imbecillia imbecilibus adhibebis. At ubi post primam medicamenti impositionem denuò ipsum applicas, oleo pingui partem affectam fouere conuenit. Porrò ex ijs quæ à glutinatione ἰχθυόω & nominantur, nullum auferendum est priusquam sua sponte abscessus proueniant : atqui si laueris permittenda sunt. Vitanda autem medicamentosarum aquarum lauachra, præsertim quæ auripigmento sa, aluminosa & sulphurosa sunt. Hæc quidem sufficiūt uiris cordatis ac prudentibus, tum in medicinæ operibus quodammodo exercitatis. Quoniam uerò omnes eiusmodi non sunt, & proposuimus hoc commentario, non ut in opere

opere de morbis curandis methodum solam exponere, uerum simul cum particularium uno atq; altero exemplo pharmaca usu comperta subiungere oportet, quæ maiores nostri, in medicatoria artis parte celebres, literis mandauerunt, ad speciales mollientium pharmacorum differentias peruenimus, à mollissimis, quæ & paruis inflammationibus medentur, exorsi. Ex compositis malacticis alia quidem, ut ita dicam, imbecilliora primo ordine statuuntur, quædam non multo his ualidiora, secundo, & quædam alia tertio, ad hæc nonnulla quarto. Cæterum primi ordinis malacticis ad exiguas durities, & in mollibus seu teneris corporibus uti, sicut prædictum est, expedit: ad fortiora his corpora & affectus, secundi: quemadmodum & tertij & quarti, pro illorum qualitate. Subscribunt autem singula illorum ordinum separatim.

Malactica, id est, emollientia medicamina primi ordinis.

Butyrum uel resina colophonia, & cera candida non uetusta, singula pondere æqualia, inuicem liquata, primi ordinis malactica sunt. Et liquidum medicamen, quod *μαργαρον* appellatur, eorum numero adscribitur, cum recens fuerit: uetus autem maiorem digerendi uim representat. At emolliētium imbecillimum est, cera cum butyro liquefacta, aut ex susino, aut commageno. Atque his imbecillius est quod dicitur Græcè *καθαρά*, quasi ex cera oleoq; confectum, cum in libram olei laxantis nulla astringēdi uirtute præditi, cere uncias duodecim, nel sedecim iniecerint. Iam ex ouis cerata facta, exiguum quand

quandam relaxandi potestatem possident: ualentiora his, uerum imbecilla adhuc & ipsa, cerata ex œsypo, resina & cera pari pondere liquefactis: Sin autem uetustiora quodammodo ipsa fuerint, olei cuiusdam laxantis, uel sufini, uel commageni, uel adipis suilli, uel gallinacei, uel anserini musturam requirunt.

Malactica medicamenta secundi ordinis.

Quemadmodum in simplicibus medicamentis facti-
tauimus, quarti ordinis homogenia pro maioris mi-
norisq; ratione distinguentes, aliquorum ambiguam esse
uirtutem diximus, siue ad primum ordinem, siue secun-
dum initio ipsorum facultas locanda sit: Ita de secundo,
tertio, & reliquis deinceps. In quibusdam uerò audacter
pronuncians, alia in principio huius, alia in termino hu-
ius ordinis consistere dixi: sicut nonnulla citra apposi-
tionem uel primi, uel secundi, uel tertij, uel quarti ordi-
nis esse retuli. Atqui multum experientie particularis
in uarijs & corporibus, & uitijs seu affectibus huiusmo-
di pronuntiata desiderant. Quare si quis post me æquè
studiosus, & ueritatis uehemēs amator extiterit, non te-
mere ac subito, ubi bis tē ue usus expertusq; sit, ferat sen-
tentiam: frequenter enim ex longa experientia, quemad-
modum & ego, deprehendet uidebitq; in secundo ordi-
ne dicta, in tertium incipientem transponi oportere, uel
mixta in principium tertij absolute. Cum enim corpora,
quibus medicamenta adhibentur, ipsiq; affectus non exi-
guum differentie excessum in maioris minorisq; ratio-
ne obtineāt, difficillimum est de omnibus eadem pronun-
ciare.

ciare. Accedit huc, quòd ipsa simplicia medicamenta non paruo diuariant discrimine. At ego cum in præstantissimis uirtutem pro unaquaq; specie ac genere ostenderit, si quis in deterrimo per experientiam examinatione molitur, examinabit quidem falso, non autè facultatis ipsorum ordines distinxerit. Itaque longè tutissimum est, medicaminum ipsorum inter se differentiam secundum maioris minorisq; rationem accuratè scribere, quemadmodum & in alijs feci, & nunc facturus sum. Sanè quidem emplastrũ Mnaseo auctore compositũ, rectissimè secundo malleatorum ordini adscripseris, omnibus certe qui eius meminerunt, conuenientibus, ex oleo ueteri, argenti spuma, & adipe suillo componi: in quantitate uerò singulorum discrepantibus, tum eo quòd nonnulli ex recenti adipe, quidam ex ueteri, quem iam omnes uocare solent axungiam, composuerint. In his quidem imbecillimum fiet ex argenti spuma, suillo adipe, & oleo, neutro ueteri ualidius: oleo quidem inter ea ueteri, altero autem recenti addito: his ualidius ex ambobus uetustis. Ex eo igitur quòd recens, aut uetus oleum adepsq; immittitur, quatuor differentie prodibunt: aliàs quidem ambobus recentibus, aliàs uetustis: nonnunquam oleo quidem ueteri, adipe uerò recenti: uel contra, oleo quidem recenti, uetusto autem adipe indito. At ex trium ipsorum simplicium medicamentorum mutua temperatura aliæ plures differentie emanabunt: uel enim pari pondere & mensura hæc tria miscentur, ac multi affirmant, ab ipso Mnaseo confectum tribus paribus constare, uel duobus quidem paribus, tertio non pari, sed minori aut copio-

fiori,

siori, uel tribus imparibus temperatis: unde clarum euadit, multas fore differentias: Copiosa siquidem argenti spuma iniecta, medicamen potestate mollius fiet: pauciore, ualidius: ac magis emolliet, si plus adipis immutamus: digeret fortius, si oleum augeamus. Præterea aliud quidem accedit copiosiore oleo imposito, quod magnam uim ad medicamen, ut magis digeret, efficiendum occupat: est autem hoc, sicut primo libro diximus, si magis incoquas. Si igitur solam argenti spumam in oleo copiosiore coquas, medicamentum euidentius exiccabit: in uberiore uero oleo coques, ubi plus indideris, si emplastri spissitudinem habiturum sit: quod si id non cures, sed æquali tempore tum id quod minus olei continet, tum quod plus habet incoquas, liquet potestate mollius futurum, cui oleum uberius temperatum fuerit, quemadmodum si & cruda argenti spuma oleo commixta acopo uti uelis. Quare quod iam sæpè dixi, semper ipsius meminisse uolo: non sicut quidam sententias absolute de pharmacis ferunt, & sic nos facere: absolute dicentes, hanc medicamenti compositionem illa esse potiore. Nam utraq; ad diuersos specie affectus componi potest: interim ad eosdem diuersis temporibus.

De relaxantibus medicamentis.

Vocantur medicamenta quædam relaxantia, Græcè χαλαστικά, familiari omnibus propè recentioribus medicis uocabulo: inde nimirum, sicut & nomen ipsum indicat, quod tensas laxant particulas: quippe relaxari, ac intendi contraria inter se dicuntur: quinetian Hippocrates hūc in modum scriptum reliquit: cuti duræ emol-

litio,

litis, intensæ relaxatio cōuenit. Si igitur propriè quis di-
 ctionibus uti uelit, nonnulla medicamina induratum
 corporum malactica, id est emollientia esse dicet, ea nimi-
 rum quæ ipsorum soluunt duritiem, quemadmodum &
 relaxantia quæ tensioni medentur. Porro in phlegmo-
 nis cutem tendi contingit, interim à subiecto tumore sym-
 ptoma hoc capientem, interim ipsammet inflammatione
 laborantem, non tamen phlegmones substantia partis
 inflammatæ durities est, sed è conuerso planè, sicut in li-
 bris de ipsa ostendimus, humiditas: atqui in his quæ
 scirro conflictantur, non præpollens in affecta parte hu-
 miditas est, uerum durities: attamen utriusque affectus
 similis quodammodo generatio est, & curatio: nascitur
 enim ex confluxu humorum: curantur iisdem euacuatæ,
 quanquam euacuationis modus in utrisque idem non est,
 sed uti in Therapeutices commentario declaratum est,
 in quo etiam aliorum omnium affectuum sanandi ratio-
 nem explicuimus, inflammatis quidem particulis, tum
 repulsoria medicamentorum qualitas, morbi initio, tum
 discussoria semper ex usu est: scirris autem sola dis-
 cussoria sine repellente: itaque summè indurata scirro,
 summè insanabilia sunt. Porro dignoscere ea oportet,
 eo nempe signo, quòd nullus affectis partibus sensus sus-
 perfit: at in quibus sensus quidem est, sed obscurus, hæc
 curantur pharmacis humorem incrassatum uidelicet di-
 gerentibus, non tamen ualidè, ac uniuersim hoc agenti-
 bus, sicut digerentia medicamina faciunt, cuiusmodi uo-
 cant Græci *διαροσμη* & *ῥιμωτική*. Mirari uerò non
 oportet, mutationè in duritiem ex inflammatis accidere,
 cum

cum simul & confluens humor sit crassior & liquidus, & curatio medicamentis ualde exiccantibus administratur: quemadmodum & in exterioribus permulta corpora, quæ ipsum ignem contingunt, torrentur, ex aqua rursus emolliuntur: ita in inflammatis affecti loci humiditas, à calefacientibus & exiccantibus ualidius pharmacis, reliquum aliquid uiscosum crassumq; retinet, tenui discusso. Et hac ratione in morbis articularibus calli proueniunt, & in renum uitio calculi. Quòd si uerò fluxio quæ phlegmonem committit substantia sit tenuis, & curatio eius siccantibus & calefacientibus pharmacis adhibeatur, nihil scirrosus relinquitur: imò refrigerantia uehementer astringentiaq; scirros procreare solent: ac multos ex erysipelatis immodicè refrigeratis scirrosos humores habere conspicimus medicorum qui eos sanandos susceperunt inscitia. Prima ergo medicaminum, quæ phlegmonis & quæ scirris medentur, differètia est prædicta: altera propter dolorem inflammationis coniunctum, quæ non sustinet ualens medicamentum affectuæ particulæ offerri. Quippe hæc cum dolore actionem edunt, inflammationis ob affectum statim dolentibus, eoq; mollissima remedia desiderantibus. At uehementiora præterquam quòd dolores non soluunt, uel mitigant, adhuc etià exacuentia maiores phlegmonas concitant. Itaque primus usus in dolentibus phlegmonis est, qui medicamentis abundè humidis simul & modicè calidis administratur. Alter paulò crassioribus siccantioribusq; constat. Tertius relaxantibus nominatis, quæ nonnulli malagmatis adscribunt. Sunt autem inter ea mollissima sanè, quæ ce-

rati

rati speciem consistentia referunt, cum ex butyro, cera, adipibus, oleoq; relaxante componuntur. Temperatur ipsis æsopi, resina & picis modicum, sicut & ibus, & galbanum, præterea nonnihil iris illyricæ. Porrò Mene crates ut ipse ait, & alij quidam ei attestantur, medicamentum *ἰσχυρῶν*, id est ex succis appellatum, phlegmonis nondum uehementer dolentibus esse remedio.

De Acopis.

Quid acopa medicamenta promittant, etiam nomen ipso ostendit. At copos, id est lassitudines Græci homines uocant affectus ex multo uehementiq; motu, corporibus uel totis, uel particulis amplius exercitatis oborientes. Porrò molesti sunt potissimum ijs qui agitantur, mouenturq; uehementiores autem, iam & conquiescentibus negocium faceffunt. Cæterum postea medicis in usu fuit, etsi non ad lassitudines medicamen ab ipsis sit compositum, sed uel ad dolorem diuturnum in alto corporis latentem, uel motum difficilem, uel particulae duritiam, uel tensionem, uel tumorem scirrosam appellare acopa, & id genus omnia, modo humidam consistentiam acopis simile habeant: quæ liquidis ceratis, cuiusmodi & in luxatis, fracturisq; utimur, est propinqua. Quippe talem consistentiam habet, humidissimum quod à iunioribus medicis ceræleõ appellatur: deinde illius acopi: post hoc liquidorum ceratum, crassiore substantia præditum: mox ceratum tenerorum & mollium, uti uocant: postremo amolynta, hoc est non inquinantia, similia ijs quæ proprie epitbemata dicuntur. His succedit emplastrorum consistentia, quæ & ipsi in maioris minorisq; ratione haud

Medicaminũ
consistentiæ
ordo.

mediocrem obtinent differentiam. Quare nonnulli medicorum quaedam nomine à sola consistèntia ita desumpto, ceratomalagmata nuncuparunt: medicamenta, inquam, inter ea quæ corpori imponuntur: nondū quidem humida, duritiem uerò necdum consecuta, qualem emplastra occupant. Cum igitur omnes citatæ differentiæ non medicamentorum uirium, sed consistentiæ formæ sint indices, acoporum appellatio quondam sane medicaminū facultatem, postea consistentiā significauit: huiusq; rei causa cū distinctionibus ea nominare coacti sunt: hoc quidē acopon relaxans, illud emolliens, uel calefaciens, uel à dolore tollendo anodynum, uel metasyneriticum appellantes: sicut ad huiusmodi quendam affectum conferre: uerbi gratia, paraly sin, coxarū laterumq; dolorem: uel communiter ad uniuersos dolores. Natium igitur est medicamen simplex, omnium lassitudinum præsidium, oleum uidelicet, quod & citra adiectionem nominatur: quoniā uetustis temporibus solum quoque erat: posteri cicinum apud nos ei apposuerūt. In Aegypto enim hoc simul uetustum erat: & rursus raphaninum, sinapinum, & sesaminum, tum alia eius generis, quæadmodum etiam apud nos crininum, mastichinum, & lentiscinum, quæq; his magis uaria sint, ut unguenta, prope accedant. Itaq; neminem latere arbitror, medicamenta acopa dicta, omnia liquidæ consistentiæ esse necessariò: quippe oleum solum lassitudines externis partibus ingruentes curat: in alto asfligentes uehementioresq; temperatū alicui laxanti pharmaco, & mediocriter calefacienti, ueluti galbano, resinæ terebinthinæ: adhæc colophonæ cuidam nominatæ & frict

Ceratomalagmata.

Oleum simplex acopō.

Acopis quæ micentur.

& frictæ. Quibus calidiores sunt abietina & strobili-
 na: terebinthina uerò larix paulò calore præcellit. Cæ-
 terum id genus omnia relaxatibus oleis miscentur, qua-
 le est sabinum, iniecta interdum & cera. Iam uerò ἀρο-
 πον unguen est in his qui iam in corporibus alto dolent
 medicanè ex semine abietis, chamæmeli, aneti, & floris
 populi, quorū mox dicemus confecturam: præterea susi-
 num, & gleucinum, & comagenum ex acoporū ungui-
 num grege est, quæ tum ex medulla, tum pingui compo-
 nuntur, sūllo quidem moderatissimè relaxatū, gallinaceo
 autem his uehementius, & hoc adhuc magis anserino.
 Atqui pingue leoninum, & pardi ualidius est, ut iam ue-
 hementer calefaciat, eoq; insigniter discutiatur. In medio
 horum cōsistunt, bubulum, caprinum, uulpis, & hyenæ.
 Hæc sane in uniuerso genere sunt, quæ propriæ ἀροπα δι-
 cuntur, hoc inuicem discrimine uariantia, quòd alia ma-
 gis, alia minus calefaciant. Quapropter nonnulla genere
 toto acoporū unguinū excidisse uidebuntur, si in mol-
 libus ea corporibus examines, etsi durioribus, cuiusmodi
 agrestium sunt, utilissima appareant: nam subinde dixi-
 mus, dura corpora ualentiora pharmaca sustinere, mol-
 lia uerò & humida, uelut puerorum, mulierū, & eunu-
 chorū eiusmodi medicaminum potentiam ferendo non
 esse. Insuper cuius notum est, & quæ uocantur myraco-
 pa, ex acoporū cum unguentis temperatūra fieri, ni-
 hilo cæteris præstantiora nisi odoris suauitate.

APPARATVS MEDICA-
 MENTORVM GENERA-
 LIVM FINIS.

Lugduni
Excudebant Ioannes
& Franciscus Frel-
lonii, fratres.

1 5 4 2